

**MSc law &
economics**

DEPARTMENT of ECONOMICS,
UNIVERSITY of MACEDONIA
and SCHOOL of LAW,
ARISTOTLE UNIVERSITY of THESSALONIKI

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Νομική Σχολή

ΔΙΪΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Διπλωματική Εργασία
«ΠΟΘΕΝ ΕΣΧΕΣ»

Του

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης Δίκαιο και Οικονομικά
(με εξειδίκευση στον τομέα των επιχειρήσεων)

Νοέμβριος 2021

.....
Βασίλειος Π. Μαργαρίτης

(mle20016@uom.edu.gr & basilhsmargariths@gmail.com)

Copyright © Βασίλειος Π. Μαργαρίτης, 2021

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευτεί ότι εκφράζουν τις επίσημες θέσεις των ΠΑ.ΜΑΚ.-Α.Π.Θ.

Ευχαριστίες

Στο τέλος ενός «αλλόκοτα» όμορφου ταξιδιού, όπως αποδείχτηκε η ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού προγράμματος υπό τις δεδομένες συνθήκες, δεν θα μπορούσα να παραλείψω τις ευχαριστίες μου στο σύνολο των καθηγητών και ιδίως στην κα Αικατερίνη Σαββαΐδου, για την προσπάθεια τους να μας μεταλαμπαδεύσουν τόσο γνώσεις, όσο και έναν επιστημονικό τρόπο αντίληψης.

Επίσης, θέλω να ευχαριστήσω τους γονείς μου, Πέτρο και Ελένη, για την αγάπη και την στήριξη τους σε κάθε βήμα μου.

Τέλος, ευχαριστώ την Αθηνά, για όλους τους λόγους...

Περίληψη

Με αντικειμενικό σκοπό της παρούσας διπλωματικής εργασίας να είναι η παρουσίαση του θεσμικού πλαισίου του Πόθεν Έσχες όπως έχει διαμορφωθεί και ισχύει στην Ελλάδα, επιχειρήθηκε μέσω βιβλιογραφικής ανασκόπησης και έρευνας-συνέντευξης με στέλεχος της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, να αποτυπωθεί τόσο η θεωρητική λειτουργία του θεσμού, όσο και η λειτουργία του στην πράξη. Η επιλογή του θεσμού του Πόθεν Έσχες έγινε διότι εκτός του γεγονότος ότι αποτελεί θεσμό διαφάνειας και ελέγχου φαινομένων παράνομου πλουτισμού και διαφθοράς, συμβάλλοντας έτσι στην λογοδοσία και στη χρηστή διοίκηση, δύναται να αποτελέσει, ως εργαλείο της Διοίκησης, τη βάση επί της οποίας θα διαμορφωθεί ο θεσμός του περιουσιολογίου, ο οποίος ήδη έχει προαγγελθεί από τις αρχές της οικονομικής κρίσης, ενός θεσμού κρίσιμης σημασίας για την αντιμετώπιση της φοροαποφυγής και φοροδιαφυγής. Στη θεματολογία της εργασίας εκτός από την αναλυτική παράθεση των υποχρεωών για υποβολή Πόθεν Έσχες, δηλαδή δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης και οικονομικών συμφερόντων, του περιεχομένου και του τρόπου υποβολής των δηλώσεων, των αρμόδιων οργάνων ελέγχου, την διαδικασία ελέγχου και τις επαπειλούμενες κυρώσεις, περιλαμβάνονται η διεθνής πρακτική διαμόρφωσης αποτελεσματικών συστημάτων Πόθεν Έσχες, η ιστορική αναδρομή του θεσμικού πλαισίου στην Ελλάδα και η παρουσίαση σχετικής νομολογίας. Στα συμπεράσματα της έρευνας, συμπεριλαμβάνονται προτάσεις, στηριζόμενες σε διαπιστώσεις επί της πρακτικής εφαρμογής, για περαιτέρω βελτίωση του θεσμικού πλαισίου.

Λέξεις κλειδιά: Πόθεν Έσχες, θεσμικό πλαίσιο, έλεγχος, δήλωση περιουσιακής κατάστασης, δήλωση οικονομικών συμφερόντων, θεσμός, διαφάνεια, λογοδοσία, χρηστή διακυβέρνηση, δημοσιότητα, διαφθορά, παράνομος πλουτισμός, περιουσία, όργανο ελέγχου, κύρωση, δήμευση, δέσμευση, απαγόρευση εκποίησης, καταλογισμός.

Abstract

The objective purpose of this dissertation is the presentation of the institutional framework of Pothen Esches as it has been formed and is valid in Greece. The methodology of dissertation is through literature review and research-interview with an executive of the Anti-Money Laundering Authority in purpose to present both the theoretical operation of the institution, as well as its operation in practice. The subject of Pothen Esches institution was chosen because apart from the fact that it is an institution of transparency and control of illicit enrichment and corruption, thus contributing to accountability and good administration, it can be a tool of the Administration, on which will be formed the institution of the property register. Property registry has already been announced by the beginning of the financial crisis, being an institution crucial in tackling tax evasion and tax evasion. The subject matter of dissertation, in addition to the detailed list of those required to submit Pothen Esches, namely, asset and financial interest disclosure, the content and manner of declarations submission, the competent audit units, the audit process and the threatened sanctions, includes international practice of formation effective systems Pothen Esches, historical review of the institutional framework in Greece and presentation of relevant case law. The conclusions of the research include proposals, based on findings on practical application, for further improvement of the institutional framework.

Keywords: Pothen Esches, institutional framework, control, asset disclosure, financial interest disclosure, institution, transparency, accountability, good governance, publicity, corruption, illicit enrichment, property, audit unit, sanction, confiscation, seizure, sale ban, imputation.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	3
Περίληψη	4
Abstract.....	5
Συνοτμήσεις.....	8
1. Εισαγωγικά	11
1.1 Η διαφθορά ως φαινόμενο.....	12
1.2 Η αντιμετώπιση της διαφθοράς.....	16
1.3 Η διαφθορά στην Ελλάδα.....	18
2. Πόθεν Έσχες	21
2.1 Το Πόθεν Έσχες ως θεσμός	21
2.2 Η διαμόρφωση ενός αποτελεσματικού συστήματος Πόθεν Έσχες	23
2.3 Η διαμόρφωση του Πόθεν Έσχες σε άλλα κράτη	31
2.4 Η διαμόρφωση του θεσμού στην Ελλάδα.....	33
2.4.1 Ο ν.4351/1964 «περί προστασίας της τιμής του πολιτικού κόσμου της Χώρας»	33
2.4.2 Ο ν.1738/1987 «Σύστασης Συμβουλίου Πρόληψης της Εγκληματικότητας, τροποποίησης διατάξεων του Ποινικού Κώδικα, των Κωδίκων Ποινικής και Πολιτικής Δικονομίας και άλλες διατάξεις».....	35
2.4.3 Ο ν.2429/1996 περί «Χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων-Δημοσιότητα και έλεγχος των οικονομικών των πολιτικών και των υποψήφιων βουλευτών-Δήλωση περιουσιακής κατάστασης πολιτικών, κρατικών λειτουργών και υπαλλήλων, ιδιοκτητών μέσων μαζικής ενημέρωσης και εντύπων και άλλων κατηγοριών προσώπων και άλλες διατάξεις»	37
2.5 Περιουσιακή κατάσταση των «Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ» και «Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων».....	39
2.6 Διαφάνεια, προστασία της ιδιωτικότητας και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.....	40
3. Ισχύον θεσμικό πλαίσιο.....	44
3.1 Ο ν.3213/2003 «Δήλωση και έλεγχος περιουσιακής κατάστασης βουλευτών, δημόσιων λειτουργών και υπαλλήλων, ιδιοκτητών μέσων μαζικής ενημέρωσης και άλλων κατηγοριών προσώπων»	44
3.1.1 Η διαμόρφωση του Πόθεν Έσχες μέσω της νομολογίας	45
3.2 Υπόχρεοι Πόθεν Έσχες	53
3.2 Περιεχόμενο Πόθεν Έσχες	62
3.3 Υποβολή Πόθεν Έσχες	65

3.4	Όργανα Ελέγχου Πόθεν Έσχες.....	66
3.4.1	Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3 ^Α 67	
3.4.2	Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες.....	72
3.4.3	Εθνική Αρχή Διαφάνειας.....	77
3.4.4	Εποπτεύων την Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας, Εισαγγελικός Λειτουργός της Εισαγγελίας Εφετών Αθηνών	79
4.	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΠΚ ΚΑΙ ΔΟΣ.....	80
4.1	Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες.....	80
4.2	Διαδικασία ελέγχου των ΔΠΚ και ΔΟΣ.....	86
4.2.1	Διαδικασία εξέτασης ΔΠΚ και ΔΟΣ	86
4.2.2	Διαδικασία αναζήτησης στοιχείων	89
4.2.3	Διαδικασία άρσης απορρήτου.....	89
4.2.4	Σύνταξη έκθεσης ελέγχου και παράδοση φακέλου υπόθεσης.....	91
5.	Ποινικές, δικονομικές και διοικητικές ρυθμίσεις	93
5.1	Ποινικά αδικήματα και διοικητικές κυρώσεις του Πόθεν Έσχες	93
5.2	Δικονομικές και διοικητικές ρυθμίσεις Πόθεν Έσχες.....	103
5.3	Ποινικά αδικήματα διαφθοράς.....	109
5.4	Ποινικά αδικήματα του ν.4557/2018 περί πρόληψης και καταστολής της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες	121
6.	Συμπερασματικές σκέψεις και προτάσεις	152
	Βιβλιογραφία.....	167
	Ξενόγλωσση βιβλιογραφία.....	167
	Βιβλία	167
	Άρθρα	167
	Εκθέσεις-Λοιπές πηγές	167
	Ελληνική Βιβλιογραφία	168
	Βιβλία	168
	Άρθρα	169
	Εκθέσεις-Λοιπές πηγές	171
	Παραρτήματα Ι και ΙΙ.....	175

Συντομεύσεις

ANI	Εθνική Υπηρεσία Ακεραιότητας (National Integrity Agency) (Ρουμανίας)
FATF	Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force)
FIU	Financial Intelligence Unit
GRECO	Ομάδα Κρατών κατά της Διαφθοράς (Group of States against Corruption)
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development (ΟΑΣΑ)
ΑΑΕ	Αθλητική Ανώνυμη Εταιρία
ΑΕ	Ανώνυμη Εταιρία
ΑΚ	Αστικός Κώδικας
ΑΠ	Άρειος Πάγος
ΒτΕ	Βουλή των Ελλήνων
ΓΓΠΣΔΔ	Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης
ΓΕΑ	Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας
ΓΕΕΘΑ	Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας
ΓΕΝ	Γενικό Επιτελείο Ναυτικού
ΓΕΣ	Γενικό Επιτελείο Στρατού
ΓΚΠΔ	Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων
ΓΛΚ	Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
ΔΕΚ	Διαπεριφερειακό Ελεγκτικό Κέντρο
ΔΙΠΕΑΚ	Διεύθυνση Παρακολούθησης και Ελέγχου Ανασταλτικών Καθεστώτων
ΔΟΣ	Δήλωση Οικονομικών Συμφερόντων
ΔΟΥ	Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
ΔΠΚ	Δήλωση Περιουσιακής Κατάστασης
ΔΠΧ	Δεδομένα Προσωπικού Χαρακτήρα
ΔΣ	Διοικητικό Συμβούλιο
ΔΥΕΕ	Δημοσιονομική Υπηρεσία Εποπτείας και Ελέγχου
ΕΑ	Ελληνική Αστυνομία
ΕΑΔ	Εθνική Αρχή Διαφάνειας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΚΔΕΔΠΚ	Ενιαίος Κανονισμός Διαδικασιών Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης

ΕΛΥΤ	Ελεγκτική Υπηρεσία Τελωνείων
ΕΟΦ	Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων
ΕΣ	Ελεγκτικό Συνέδριο
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
ΕΣΥ	Εθνικό Σύστημα Υγείας
ΕΥΠ	Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών
ΕΦΕΤ	Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων
ΕΧΑΕ	Ελληνικά Χρηματιστήρια ΑΕ
ΚΔΔ	Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας
ΚΕΔΕ	Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων
ΚΕΜΕΕΠ	Κέντρο Ελέγχου Μεγάλων Επιχειρήσεων
ΚΕΦΟΜΕΠ	Κέντρο Ελέγχου Φορολογουμένων Μεγάλου Πλούτου
ΚΠΔ	Κώδικας Ποινικής Δικονομίας
ΚΥ	Κέντρο Υγείας
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΚΦΔ	Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας
ΚΦΕ	Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος
ΛΣ - ΕΛΑΚΤ	Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητική Οργάνωση
ν.	Νόμος
ν.δ.	Νομοθετικό Διάταγμα
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΝΣΚ	Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΟΠΕΚΕΠΕ	Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού Εγγυήσεων
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
π.δ.	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΕΔΥ	Πρωτοβάθμιο Εθνικό Δίκτυο Υγείας
ΠΚ	Ποινικός Κώδικας
ΠΣ	Πυροσβεστικό Σώμα

πχ	Παραδείγματος χάρη
ΣΔΟΕ	Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος
ΣΛΕΕ	Συνθήκη για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΤΑΑ	Τμήμα Αμειβόμενων Αθλητών
ΤτΕ	Τράπεζα της Ελλάδος
ΥΔΕ	Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου
ΥΕΘΑ	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας
ΥΕΥΣΑ	Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας
ΥΠΑ	Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας
ΥΨΔ	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
ΧΘΔΕΕ	Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Εισαγωγικά

Το Πόθεν Έσχες ως εργαλείο κατά της διαφθοράς και ως θεσμός διαφάνειας και λογοδοσίας είναι το θέμα της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Ο θεσμός στο σύνολο του ίσως δεν γνωστός στο ευρύ φάσμα της κοινωνίας, παρά αποσπασματικά, διότι δεν επενεργεί άμεσα στην πλειοψηφία των μελών της. Οι πολίτες στο άκουσμα του Πόθεν Έσχες συνήθως αντιλαμβάνονται την περιουσιακή κατάσταση των πολιτικών προσώπων όπως δημοσιοποιείται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Ενδεχομένως όμως, ως θεσμός να αποτελέσει ένα πρότυπο, πάνω στο οποίο θα δομηθεί ο θεσμός του περιουσιολογίου, που θα αφορά το σύνολο των φορολογουμένων και κατά συνέπεια της κοινωνίας.

Στο πρώτο εισαγωγικό κεφάλαιο γίνεται μια σύντομη αναφορά στο φαινόμενο της διαφθοράς, τις αιτίες της, τις επιπτώσεις της για τη δημοκρατία και την κοινωνία, καθώς και στους τρόπους αντιμετώπισης της. Αντίστοιχα, παρουσιάζεται η διαφθορά στη χώρας μας, καθώς και τις προσπάθειες της Ελλάδας για την αντιμετώπιση της, με την κύρωση και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία διάφορων σχετικών διεθνών συμβάσεων.

Στο επόμενο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο θεσμός του Πόθεν Έσχες και η διττή του λειτουργία, τόσο προληπτική, όσο και κατασταλτική. Γίνεται αναφορά στα βασικά χαρακτηριστικά του συστήματος του Πόθεν Έσχες, μέσω των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (ΔΠΚ) και δηλώσεων οικονομικών συμφερόντων (ΔΟΣ), τον τρόπο διαμόρφωσης του, με γνώμονα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε κοινωνίας, ώστε να επιτευχθεί η βέλτιστη αποτελεσματικότητα του. Παρατίθενται ορισμένα παραδείγματα από τη διεθνή πρακτική, καθώς και η εξέλιξη του θεσμού στην Ελλάδα. Τέλος, παρουσιάζεται εν τάχει ως υποκεφάλαιο, η σύγκρουση μεταξύ της διαφάνειας και την προστασίας της ιδιωτικότητας και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και η μεταξύ τους στάθμιση που καλείται ο εκάστοτε νομοθέτης να επιλέξει, προκειμένου όπως επιτευχθεί η εξισορρόπηση των δύο τόσο επίκαιρων και σημαντικών κοινωνικών επιταγών.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το ισχύον νομικό πλαίσιο του Πόθεν Έσχες, με τα υπόχρεα πρόσωπα, το περιεχόμενο και τον τρόπο υποβολής των ΔΠΚ και ΔΟΣ,

καθώς και τα αρμόδια όργανα ελέγχου. Επίσης, γίνεται μια σύντομη αναφορά στην διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου, μέσω της νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, παρουσιαζόμενων των βασικών νομικών συλλογισμών του ανώτατου διοικητικού δικαστηρίου της Χώρας μας.

Στο επόμενο κεφάλαιο ακολουθεί μια παρουσίαση της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και ιδίως της Γ' Μονάδας Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής, η οποία αποτελεί το ένα εκ των τεσσάρων οργάνων ελέγχου για την Ελλάδα. Η μελέτη ως περίπτωση της Αρχής έγινε με γνώμονα την γενική της αρμοδιότητα ελέγχου και το γεγονός ότι αποτελεί το κατεξοχήν εξειδικευμένο όργανο ελέγχου του Πόθεν Έσχες. Τέλος, παρουσιάζεται αναλυτικά η διαδικασία ελέγχου των ΔΠΚ και ΔΟΣ.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται μνεία των ποινικών κυρώσεων, καθώς των λοιπών δικονομικών και διοικητικών ρυθμίσεων αναφορικά με το Πόθεν Έσχες. Παράλληλα, παρατίθενται εν τάχει οι αντίστοιχες ρυθμίσεις σχετικά με τα εγκλήματα της διαφθοράς και του ξεπλύματος βρόμικου χρήματος, ώστε να αποτυπωθεί ξεκάθαρα η ολιστική αντιμετώπιση της διαφθοράς από το νομοθέτη.

Στο τελευταίο συμπερασματικό κεφάλαιο γίνεται μια σύντομη συνολική αποτίμηση των προαναφερόμενων, ενώ προτείνονται ορισμένες περαιτέρω βελτιώσεις του συστήματος του Πόθεν Έσχες, με γνώμονα την αποτελεσματικότερη λειτουργία του.

1.1 Η διαφθορά ως φαινόμενο

Η διαφθορά ως φαινόμενο πλήττει τη Δημοκρατία και τους θεσμούς της, καθώς και την πολιτική, κοινωνική και οικονομική ζωή των κρατών, θίγοντας τα ανθρώπινα δικαιώματα και προκαλώντας ανισότητες, στρεβλώσεις στον υγιή ανταγωνισμό και δυσχεραίνοντας την ανάπτυξη της οικονομίας¹. Η διαφθορά και η κακοδιοίκηση υποβιβάζουν τους κρατικούς θεσμούς όσον αφορά την αξιοπιστία και την

¹ Τέντες, 2016, Η αναγκαιότητα μιας εθνικής στρατηγικής κατά της διαφθοράς

αποτελεσματικότητα τους στα μάτια των πολιτών, οι οποίοι δεν δείχνουν την απαιτούμενη εμπιστοσύνη και προκειμένου όπως αναπτύξουν τις οποίες δραστηριότητες τους και επιλύσουν τα τυχόν προβλήματα που ανακύπτουν, καταφεύγουν σε πλάγιες μεθόδους, δωροδοκώντας ή αναζητώντας παρεμβάσεις από ανθρώπους που ασκούν επιρροή, είτε πολιτικούς, είτε φίλους, σύμφωνα με το Ρακιντζή (2014), πρώην Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης².

Οι θεσμοί σύμφωνα τον ορισμό του βραβευμένου με Νόμπελ στις Οικονομικές Επιστήμες το 1993, οικονομολόγου Douglass North, είναι «*οι κανόνες του παιχνιδιού σε μια κοινωνία ή, πιο τυπικά, είναι οι επινοημένοι από τον άνθρωπο περιορισμοί που διαμορφώνουν την ανθρώπινη αλληλεπίδραση*»³.

Την σημασία των θεσμών υπογράμμισε ο Daron Acemoglu, ο οποίος υποστηρίζει ότι οι θεσμοί, η γεωγραφική θέση και ο πολιτισμός αποτελούν θεμελιώδεις αιτίες που επιδρούν στην ευημερία, καθώς επενεργούν στις γενεσιουργές αιτίες αυτής, όπως είναι η επένδυση σε ανθρώπινο και φυσικό κεφάλαιο και η ανάπτυξη της τεχνολογίας. Μάλιστα οι θεσμοί ως περιορισμοί- κανονισμοί που πηγάζουν από ανθρώπους για να ρυθμίσουν τις συμπεριφορές αυτών, αλληλοεπιδρούν και διαμορφώνουν τα κίνητρα αυτών⁴.

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για θέματα αστικού δικαίου περί διαφθοράς⁵ όρισε ως διαφθορά την άμεση ή έμμεση απαίτηση ή προσφορά ή παροχή ή αποδοχή, δώρου ή οιαδήποτε άλλης μη προσήκουσας ωφέλειας, η οποία επηρεάζει την εκτέλεση του καθήκοντος κατά το δέοντα τρόπο ή την πρέπουσα συμπεριφορά αυτού που λαμβάνει το δώρο ή τη μη προσήκουσα ωφέλεια ή την υπόσχεση μια τέτοιας ωφέλειας^{6 7}.

Η διαφθορά υποβόσκειται από κρυφές και αδιαφανείς εξουσιαστικές σχέσεις, με πυρήνα της τη δωροδοκία και δωροληψία, την ενέργεια ή παράλειψη σε σχέση με υπηρεσιακά καθήκοντα του διεφθαρμένου δημοσίου υπαλλήλου ή λειτουργού ως

² Κουράκης & Σαμαρά-Κρίστη, 2015, Δημόσια διοίκηση και διαφθορά: Το πρόβλημα και οι τρόποι επίλυσης του, σελ. 55

³ North, 1991, Institutions, Ideology, and Economic Performance, σελ. 477

⁴ Acemoglu et al., 2016, Microeconomic, κεφ. 8

⁵ Κυρώθηκε από τη Χώρα μας με το ν.2957/2001 και ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο

⁶ Ράικος, 2006, Η αναγκαιότητα μιας εθνικής στρατηγικής κατά της διαφθοράς, σελ. 49

⁷ Βενετσανοπούλου, 2014, Κακοδιοίκηση και Διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση, Ελεγκτικοί Μηχανισμοί, σελ. 2

αντιπαροχή, για την άμεση ή έμμεση λήψη δώρου ή μη προσήκουσας ωφέλειας για αυτόν ή τρίτο πρόσωπο, η οποία δύναται να προκαλέσει ζημιά στην περιουσία του δημοσίου ή όχι⁸.

Ως καθοριστικοί παράγοντες εκτροφής και υπόθαλψης της διαφθοράς θεωρούνται η φθίνουσα πορεία των ηθικών αξιών στην κοινωνία και εξ αυτής η απουσία ή μείωση της συνείδησης περί του αδίκου των πράξεων της διαφθοράς, η έλλειψη διαφάνειας, αξιοκρατίας και καλής πίστης της δημόσιας διοίκησης, το έλλειμμα χρηστής διοίκησης, οι «ευκαιρίες» τέλεσης των πράξεων της, η έλλειψη ελέγχου ή ο πλημμελής έλεγχος της νομιμότητας της διοικητικής δράσης, που ασκείται είτε εσωτερικά, από αρμόδια για αυτόν επιφορτισμένα όργανα, είτε από τις δικαστικές ή ανεξάρτητες αρχές, με αποτέλεσμα την μείωση του κινδύνου αποκάλυψης πράξεων της διαφθοράς και τέλος το προβληματικό νομοθετικό πλαίσιο, όπου κυριαρχεί η πολυνομία, η ασάφεια των νόμων και η αναποτελεσματικότητα των κυρωτικών μηχανισμών, αφού γραφειοκρατία και βραδύτητα στην απονομή της δικαιοσύνης οδηγούν πολλές φορές σε ατιμωρησία των πράξεων διαφθοράς και όχι μόνο^{9 10 11}.

Κύριο χαρακτηριστικό της διαφθοράς είναι ότι οι δράστες της, απορρίπτουν την απαξία των πράξεων τους – ενοχής τους, δικαιολογούμενοι και αποδίδοντας τες σε μια γενικευμένη δυσλειτουργία του συστήματος και ότι ενδεχομένως να είναι κοινωνικά χρήσιμη, ως ώθηση για την λειτουργία των θεσμών. Η διαφθορά από παραβατική πράξη μετατρέπεται σε πράξη συναλλαγής, ως θεσμός αναγκαίος για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Έτσι εμφανίζεται μια κοινωνική στρέβλωση, η κουλτούρα της διαφθοράς, όπου πολίτες και δημόσιοι λειτουργοί διαφθείρουν και διαφθείρονται, δίχως απαξία, αλλά υπό ιδιόρρυθμες συνθήκες συνείδησης δικαίου¹².

Την αναγνώριση του ιδιαίτερα σημαντικού προβλήματος της διαφθοράς και την ανάγκη εναρμονισμού των κανόνων δικαίου και της συνεργασίας για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του, εντόπισαν διάφοροι διεθνείς οργανισμοί, όπως είναι ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), ο Οργανισμός Οικονομικής

⁸ Κουτζαμάνη, 2016, Διαφθορά και Φοροδιαφυγή

⁹ Αργυροηλιόπουλος, 2006, Η ιδιωτική και δημόσια διαφθορά ως έγκλημα αθέμιτου ανταγωνισμού, μία προσέγγιση υπό το πρίσμα των επιχειρηματικών συναλλαγών, σελ. 40

¹⁰ Κουτζαμάνη, 2016, Διαφθορά και Φοροδιαφυγή

¹¹ Βενετσανοπούλου, 2014, Κακοδιοίκηση και Διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση, Ελεγκτικοί Μηχανισμοί, σελ. 22

¹² Πανούσης, 2007, Η δημοκρατία στα ακραία όρια της, σελ. 147-150

Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), το Συμβούλιο της Ευρώπης, η Διεθνής Διαφάνεια (Transparency International), η Παγκόσμια Τράπεζα και η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), ενώ ταυτόχρονα ιδρύθηκαν διεθνείς μηχανισμοί κατά της διαφθοράς, στους οποίους συμμετέχει και η Χώρα μας, όπως η ομάδα εργασίας για την δωροδοκία του ΟΟΣΑ¹³, η ομάδα κρατών κατά της διαφθοράς του Συμβουλίου της Ευρώπης GRECO¹⁴, η Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, η ομάδα ελέγχου εφαρμογής της Σύμβασης του ΟΗΕ κατά της διαφθοράς, στα πλαίσια του παγκόσμιου προγράμματος εναντίον της διαφθοράς (UN Global Programme Against Corruption)¹⁵ και η ομάδα ειδικών για θέματα διαφθοράς της ΕΕ.

Εκτιμήσεις σχετικά με το κόστος της διαφθοράς στην οικονομία της ΕΕ, καθόσον το ακριβές κόστος δεν δύναται να υπολογιστεί εύκολα, αναφέρουν ότι ανέρχεται στο ύψος των 120 δισ. ευρώ ετησίως, ένα ποσό που είναι ελάχιστα μικρότερο σε σχέση με τον ετήσιο προϋπολογισμό της ΕΕ¹⁶.

Ουσιαστικά, το πόσο πραγματικά κοστολογείται η κοινωνική ζημία που προκαλεί η διαφθορά, δεν δύναται να υπολογισθεί μόνο με την πρόσθεση των ποσών των καταβεβλημένων δωροδοκιών ή των εκτρεπόμενων δημόσιων κονδυλίων από την παραγωγική οικονομική δραστηριότητα. Στο πραγματικό κοινωνικό κόστος συμπεριλαμβάνεται ακόμη και η απώλεια παραγωγής εξαιτίας της μη ορθολογικής κατανομής των πόρων και των στρεβλώσεων των κινήτρων. Η διαφθορά δύναται ακόμα να επηρεάσει δυσμενώς την κατανομή των εισοδημάτων και να μειώσει έτσι το ενδιαφέρον για την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφορία. Η σημαντικότερη ζημία όμως, έγκειται στο γεγονός ότι εξαιτίας της διαφθοράς, υπονομεύεται η εμπιστοσύνη στους νόμιμους θεσμούς, αφού μειώνεται η ικανότητά τους για παροχή επαρκών δημόσιων υπηρεσιών και ευνοϊκού περιβάλλοντος, προκειμένου όπως αναπτυχθεί ο ιδιωτικός τομέας. Σε περιπτώσεις ακραίας διαφθοράς, μπορεί να προκληθεί απονομιμοποίηση του κράτους, αποσταθεροποιώντας έτσι την πολιτική και οικονομική ζωή. Ένα αβέβαιο πολιτικό και κοινωνικό περιβάλλον, με διάχυτη τη

¹³ <https://www.oecd.org/corruption-integrity/>

¹⁴ <https://www.coe.int/en/web/greco>

¹⁵ <https://www.unodc.org/unodc/index.html>

¹⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017, Θεματικό Ενημερωτικό Δελτίο Ευρωπαϊκού Εξαμήνου Καταπολέμησης Της Διαφθοράς, σελ. 1

διαφθορά, δεν είναι θελκτικό και αποθαρρύνει τις ιδιωτικές επιχειρήσεις να δεσμευθούν σε μια μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή στρατηγική, καθιστώντας έτσι ιδιαίτερα δυσχερή την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης^{17 18}.

Για την μέτρηση της διαφθοράς σε παγκόσμιο επίπεδο η Διεθνής Διαφάνεια¹⁹ από το 2012 έχει θεσπίσει τον Δείκτη Αντίληψης Διαφθοράς CPI (Corruption Perceptions Index), μια μεθοδολογία η οποία κατατάσσει τις χώρες και τις περιοχές σύμφωνα με αντιληπτά επίπεδα διαφθοράς του δημόσιου τομέα, όπως προκύπτουν αξιολογήσεις εμπειρογνομόνων και έρευνες στελεχών επιχειρήσεων. Χρησιμοποιείται η κλίμακα βαθμολογίας από το «0» για μια χώρα πολύ διεφθαρμένη έως το «100» για μια πολύ ακέραιη^{20 21}.

1.2 Η αντιμετώπιση της διαφθοράς

Η ανάγκη για πάταξη του φαινομένου της διαφθοράς έγινε επιτακτική με την αντίληψη ότι αυτή διαβρώνει και υποβαθμίζει την ποιότητα διακυβέρνησης των κρατών και κατά συνέπεια αυτή των θεσμών.

Η αντιμετώπιση της διαφθοράς είναι κρίσιμης σημασίας για μια δημοκρατική διακυβέρνηση και απαιτεί τόσο μέτρα πρόληψης και καταστολής, όσο και ενίσχυσης της διαφάνειας, νομιμότητας και της ακεραιότητας της δημόσιας διοικητικής δράσης και της χρηστής διακυβέρνησης.

Το θεσμικό πλαίσιο του Πόθεν Έσχες, το οποίο άλλωστε είναι και το αντικείμενο της παρούσας εργασίας, είναι ένα εξαιρετικό εργαλείο στο οπλοστάσιο των κρατών για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Εκ φύσεως, οι διοικητικές και ποινικές διατάξεις επιτελούν διττή λειτουργία, καθόσον λειτουργούν τόσο προληπτικά, όντας ένα σοβαρό

¹⁷ OECD, 2013, Issues Paper on Corruption and Economic Growth, σελ. 2

¹⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017, Θεματικό Ενημερωτικό Δελτίο Ευρωπαϊκού Εξαμήνου Καταπολέμηση Της Διαφθοράς, σελ. 2

¹⁹ <https://www.transparency.org/en/>

²¹ Ο Δείκτης Αντίληψης Διαφθοράς 2020 Αποκαλύπτει Ότι η Εκτεταμένη Διαφθορά Εξασθενεί Την Επάρκεια Της Αντίδρασής Μας Στην Πανδημία COVID-19, Απειλώντας Την Ανάκαμψη Παγκοσμίως – Ανοιχτή Διακυβέρνηση, 2021

αντικίνητρο στους υπόχρεους για συμμετοχή σε συναλλαγές διαφθοράς, όσο και κατασταλτικά, αφού επιφέρουν αυστηρές ποινές για τους υπόχρεους, οι οποίοι είτε με δόλο, είτε και από αμέλεια, παραβαίνουν της υποχρεώσεις τους, ακόμα και αν δεν σχετίζονται με συναλλαγές διαφθοράς²². Ομοίως, η δημοσιοποίηση δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων και συμφερόντων, αποτελεί σημαντικό εργαλείο πρόληψης κατά της διαφθοράς, καθώς στο ρόλο του ελεγκτή-καταγγέλλοντα εισέρχεται η κοινωνία και λειτουργεί ως αντικίνητρο, αφού υπονομεύει τη φήμη των υπόχρεων σε περίπτωση παράβασης τους²³.

Τα μέτρα πρόληψης αποτελούν ιδιαίτερα ισχυρά εργαλεία για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Με την ελεύθερη πρόσβαση στις πληροφορίες ενισχύεται η διαφάνεια, η χρηστή διακυβέρνηση και η λογοδοσία της διοίκησης. Ιδιαίτερα σε τομείς αυξημένου κινδύνου, όπως για παράδειγμα η δημόσια υγεία και οι δημόσιες προμήθειες, με τη δημοσιοποίηση των σχετικών δεδομένων και προκηρύξεων στο διαδίκτυο σε κατάλληλα διαμορφωμένες ιστοσελίδες και με εργαλεία που διευκολύνουν την αναζήτηση, ανάγνωση και επεξεργασία αυτών, δύναται να μειωθούν οι ευκαιρίες διαφθοράς και οι πολίτες να αποκτήσουν ένα ιδιάζων, αλλά σε κάθε περίπτωση ενεργό ρόλο ελέγχου.

Με τον έλεγχο των συγκρούσεων συμφερόντων και τη ρύθμιση των δραστηριοτήτων επιρροής με τη δημιουργία ενός διάφανου και αποτελεσματικού πλαισίου, που θα δίνει τη δυνατότητα σε εκπροσώπους συμφερόντων και ενδιαφερόμενους φορείς να συμβάλλουν στη λήψη αποφάσεων, μπορούν να αποφευχθεί η ανάπτυξη πελατειακών σχέσεων και κλίματος για τη συγκάλυψη αθέμιτων συναλλαγών²⁴.

Ακόμη, η δημιουργία κινητροδοσίας στους δημόσιους υπάλληλους και λειτουργούς, η ενημέρωση και η εκπαίδευση τους, η εναλλαγή προσώπων και η μη παγίωση σε θέσεις ευθύνης, η διενέργεια επιστημονικών μελετών των φαινομένων

²² Χατζηκώστας, χ.χ., Μη υποβολή ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης περιουσιακής κατάστασης(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις)

²³ Anderson, 2013, Municipal “Best Practices”: Preventing Fraud, Bribery and Corruption. International, σελ.7-8

²⁴ Ψηφίσθηκε πρόσφατα ο ν.4829/2021 «Ενίσχυση διαφάνειας και λογοδοσίας σε θεσμικούς φορείς της Πολιτείας, αποκατάσταση της ακεραιότητας του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας και λοιπές διατάξεις», ρυθμίζοντας την επικοινωνία των θεσμικών φορέων της πολιτείας με εκπροσώπους συμφερόντων, με απώτερο σκοπό τη διασφάλιση της ακεραιότητας, της διαφάνειας και της λογοδοσίας κατά την άσκηση δραστηριοτήτων επιρροής

διαφθοράς και η ανατροφοδότηση του θεσμικού πλαισίου με τις προτάσεις τους, βάσει των συμπερασμάτων τους, ο ανεξάρτητος εξωτερικός και ο αποτελεσματικός εσωτερικός έλεγχος, η θέσπιση ισχυρού κώδικα δεοντολογίας – πειθαρχικού δίκαιου και η ουσιαστική εφαρμογή του, με τα αποτελέσματα να είναι ελεύθερα διαθέσιμα στην κοινωνία, οι αποτελεσματικοί μηχανισμοί έρευνας φαινομένων διαφθοράς και οι αυστηρές τιμωρίες, η ενίσχυσης της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και η αποφυγή της απευθείας επαφής και συναναστροφής του πολίτη με τη Διοίκηση, ιδίως σε τομείς που παρατηρούνται έντονα φαινόμενα διαφθοράς, αποτελούν καλές πρακτικές προς την αντιμετώπιση της διαφθοράς^{25 26 27}. Η προσπάθεια καταπολέμησης της διαφθοράς δεν είναι μια εύκολη υπόθεση και δεν υπάρχει πανάκεια ή απόλυτη λύση, αλλά γίνεται βάσει εφαρμογής καλών πρακτικών.

1.3 Η διαφθορά στην Ελλάδα

Η Ελλάδα για το έτος 2020 βρίσκεται στην 59^η θέση ανάμεσα σε 180 όσον αφορά την ακεραιότητα, σύμφωνα με το Δείκτη Αντίληψης Διαφθοράς CPI της Διεθνούς Διαφάνειας²⁸, έχοντας αξιολογηθεί με 50/100 στον δείκτη CPI, με το μέσο όρο των κρατών μελών της ΕΕ να είναι 66/100 . Μάλιστα, η επίδοση της Χώρας μας στο Δείκτη Αντίληψης Διαφθοράς CPI από το 2012, έτος κατά το οποίο υιοθετήθηκε, έως το 2020 είναι η καλύτερη παγκοσμίως, αφού έχει συνολικά την μεγαλύτερη απόλυτη βελτίωση, καθώς έχει ανέβει 14 μονάδες στον δείκτη CPI, ενώ το 2012 η θέση της Χώρας μας ήταν 94^η ανάμεσα σε 176 χώρες²⁹.

Στο ίδιο μήκος κύματος και η αξιολόγηση της Ελλάδας από την Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης FATF (Financial Action Task Force)^{30 31}, η οποία

²⁵ Βενετσανοπούλου, 2014, Κακοδιοίκηση και Διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση, σελ. 35-37, 165-168

²⁶ Κουράκης & Σαμαρά-Κρίση, 2015, Δημόσια διοίκηση και διαφθορά: Το πρόβλημα και οι τρόποι επίλυσης του σελ. 83-88

²⁷ Anderson, 2013, Municipal “Best Practices”: Preventing Fraud, Bribery and Corruption σελ. 7-8

²⁸ <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/grc>

²⁹ <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/nzl>

³⁰ https://www.minfin.gr/documents/20182/9976964/190903_%CE%94%CE%A4_%CE%88%CE%BA%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7_FATF.pdf/fbffa9c-43bb-4677-8f22-437409934c8a

³¹ FATF, 2019, Anti-Money Laundering and Counter-Terrorist Financing Measures Greece Mutual Evaluation Report, σελ. 3-10

αξιολόγησε την Χώρα μας και την κατέταξε στην πρώτη κατηγορία χωρών, υπό κανονική παρακολούθηση (Regular Follow-Up), αφού πέτυχε υψηλό βαθμό συμμόρφωσης στις συστάσεις της και έχοντας αποτελεσματικό σύστημα πρόληψης και καταπολέμησης του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Για την Ελλάδα, η οποία για το έτος 2019 κατείχε την 3^η χειρότερη επίδοση από τις χώρες της ΕΕ και την 7^η της γενικής κατάταξης σχετικά με τις καταδίκες από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για επιβράδυνση των διαδικασιών απονομής δικαιοσύνης³², η αντιμετώπιση της διαφθοράς αποτελεί αδιαμφισβήτητη πρόκληση για το σύστημα απονομής της δικαιοσύνης και ιδίως της ποινικής δικαιοσύνης. Αν και η Χώρα μας συμμετάσχει σε θεσμικές δράσεις της ΕΕ για την αντιμετώπιση της διαφθοράς και επιδιώκει να συμμετάσχει σε αντίστοιχες διεθνείς διασκέψεις, ακολουθώντας τις σύγχρονες διεθνείς δράσεις αντεγκληματικής πολιτικής, δεν παύει να παρατηρούνται ελλείψεις και συστημικές αστοχίες. Όμως, δεν πρέπει να παραβλέπεται το ευρύτερο πλαίσιο, δηλαδή την ύπαρξη μιας κουλτούρας διαφθοράς και πελατειακών σχέσεων, η οποία μειώνει την απαξία ορισμένων τουλάχιστον πράξεων διαφθοράς στα μάτια ενός μέρους της κοινωνίας. Επομένως, τα φαινόμενα της διαφθοράς δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά, αν δεν επέλθει μια συνολική αλλαγή όσον αφορά τις κοινωνικές αντιλήψεις για αυτά³³.

Η Ελλάδα έχει κυρώσει και ενσωματώσει στο εθνικό δίκαιο πλήθος Διεθνών Συμβάσεων και Οδηγιών, ενδεικτικά αναφέρονται:

- Με το ν.2655/1998 κυρώθηκε η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το ξέπλυμα, την έρευνα, την κατάσχεση και δήμευση των προϊόντων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες.
- Με το ν.2656/1998 κυρώθηκε η Σύμβαση του ΟΟΣΑ κατά της δωροδοκίας αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών κατά τις διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές.
- Με το ν.2803/2000 κυρώθηκαν η Σύμβαση σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των συναφών με αυτήν Πρωτοκόλλων.

³² “Καθυστέρηση έκδοσης δικαστικών αποφάσεων”, 2020

³³ Χατζηκώστας, 2016, Η καταπολέμηση της διαφθοράς στο δημόσιο τομέα με τα μέσα του ποινικού δικαίου, με έμφαση στη δωροδοκία ως κύρια μορφή διαφθοράς στην Ελλάδα, σελ. 380

- Με το ν.2957/2001 κυρώθηκε η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για θέματα Αστικού Δικαίου περί διαφθοράς.
- Με το ν.3560/2007 κυρώθηκε Σύμβαση ποινικού δικαίου για τη διαφθορά και του Πρόσθετου σ' αυτήν Πρωτοκόλλου.
- Με το ν.3666/2008 κυρώθηκε η Σύμβαση του ΟΗΕ για τη Διαφθορά (UNCAC)³⁴.
- Με το ν.3691/2008 κυρώθηκαν οι Οδηγίες 2005/60/EK σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και 2006/70/EK για τη θέσπιση μέτρων εφαρμογής της οδηγίας 2005/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον ορισμό του «πολιτικώς εκτεθειμένου προσώπου» και τα τεχνικά κριτήρια για την εφαρμογή της απλουστευμένης δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και την εφαρμογή της εξαίρεσης σε περιπτώσεις άσκησης χρηματοπιστωτικής δραστηριότητας σε περιστασιακή ή πολύ περιορισμένη βάση και μια σειρά Συστάσεων της FATF.
- Με το ν.3875/2010 κυρώθηκε η Σύμβαση του ΟΗΕ κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος (Σύμβαση του Παλέρμο).
- Με το ν.4478/2017 κυρώθηκε η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη νομιμοποίηση, ανίχνευση, κατάσχεση και δήμευση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (Σύμβαση της Βαρσοβίας)
- Με το ν.4557/2018 κυρώθηκε η Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 σχετικά την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.
- Με το ν.4816/2021 κυρώθηκε η (ΕΕ) 2018/1673 σχετικά την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω του ποινικού δικαίου, επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης και άλλες επείγουσες διατάξεις.

³⁴United Nations, 2004, UNITED NATIONS CONVENTION AGAINST CORRUPTION

2. Πόθεν Έσχες

2.1. Το Πόθεν Έσχες ως θεσμός

Με το όρο Πόθεν Έσχες, που σημαίνει «από πού έχεις»³⁵, υπό την στενή έννοια νοείται το σύστημα εκείνο το οποίο αφενός παρουσιάζει την περιουσιακή κατάσταση, «Έσχες», συγκεκριμένων υπόχρεων προσώπων, συνήθως κρατικών λειτουργών, για τους οποίους κρίνεται ότι είναι αναγκαία η διαφάνεια και αφετέρου διερευνά τον τρόπο κτήσης των περιουσιακών στοιχείων, «Πόθεν», προκειμένου όπως αντιμετωπισθούν φαινόμενα διαφθοράς και παράνομου πλουτισμού³⁶. Στην έννοια του Πόθεν Έσχες υπό την ευρεία έννοια, συμπεριλαμβάνεται και το αντίστοιχο σύστημα που παρουσιάζει τα οικονομικά συμφέροντα των υπόχρεων, προκειμένου όπως αποφευχθούν συγκρούσεις συμφερόντων.

Το σύστημα του Πόθεν Έσχες διαμορφώνεται συνήθως ως υποχρέωση δήλωσης περιουσιακής κατάστασης ή και οικονομικών συμφερόντων. Είναι επί της ουσίας ένα διοικητικό και νομικό εργαλείο στα χέρια των κρατών και οργανισμών κατά της διαφθοράς και ιδίως κατά του παράνομου πλουτισμού και της σύγκρουσης συμφερόντων.

Ως παράνομος πλουτισμός, σύμφωνα με το άρθρο 20 της Σύμβασης του ΟΗΕ για τη διαφθορά ορίζεται το ποινικό αδίκημα της εκ προθέσεως σημαντικής αυξήσεως των περιουσιακών στοιχείων δημόσιου λειτουργού, ο οποίος δεν δύναται να εξηγήσει εύλογα την προσαύξηση της περιουσίας του σε σχέση με τα νόμιμα εισοδήματά του. Σύμφωνα με το Συμβούλιο της Ευρώπης, ως σύγκρουση συμφερόντων νοείται η κατάσταση «στην οποία ο δημόσιος υπάλληλος έχει ένα ιδιωτικό συμφέρον που είναι ικανό να επηρεάσει ή φαίνεται ότι επηρεάζει την αμερόληπτη και αντικειμενική

³⁵ Βικιπαίδεια, 2021, Πόθεν Έσχες

³⁶ Πανταζή, 2015, Ο έλεγχος των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες) ως θεσμός διαφάνειας, σελ. 13

εκτέλεση των επίσημων καθηκόντων του», περιλαμβάνοντας και οποιαδήποτε ευθύνη, είτε οικονομική είτε πολιτική, που σχετίζεται με αυτά^{37 38}.

Ως θεσμός διαφάνειας το σύστημα του Πόθεν Έσχες λειτουργεί τόσο προληπτικά, αποτρέποντας τη διαφθορά και προωθώντας τη λογοδοσία των υπόχρεων, όσο και κατασταλτικά, καθώς οι τυχόν παραβάσεις επιφέρουν κυρώσεις, συνήθως αυστηρές, ποινικές και διοικητικές κυρώσεις, οι οποίες μπορούν να συνδυαστούν με προσπάθειες ανάκτησης των παράνομα κτηθέντων περιουσιακών στοιχείων.

Μάλιστα, ως θεσμός το Πόθεν Έσχες έχει αναφερθεί από την αρχαιότητα, μιας και φαίνεται να συμβαδίζει με το διαχρονικό φαινόμενο της διαφθοράς, οι εκφάνσεις της οποίας ανέκαθεν εμφανίζονταν και ταλάνιζαν τις κοινωνίες των ανθρώπων.

Στην Αρχαία Αίγυπτο, ο φαραώ Άμασις είχε υποχρεώσει τους υπηκόους του να αποδεικνύουν την προέλευση των εισοδημάτων και για αυτούς που δεν κατάφεραν να αποδείξουν την «δίκαια» προέλευση τους, η ποινή που προέβλεπε ήταν η θανατική ποινή (Ηροδ. Β' 177)³⁹.

Στην Αρχαία Αθήνα, ο κάθε πολίτης είχε την υποχρέωση να αποδείξει τον τρόπο απόκτησης της περιουσίας του, ότι προήλθε δηλαδή με έντιμα μέσα. Επίσης, προβλέπονταν για τους Αθηναίους προ της ανάληψης των πολιτικών τους καθηκόντων, να καταγράφεται όλη του η περιουσία, οικογενειακή και ιδιωτική του υποψήφιου αιρετού αξιωματούχου. Εν συνεχεία και κατά την λήξη της θητείας του εκάστοτε αξιωματούχου, αυτός λογοδοτούσε για το έργο του και σε περίπτωση που προκάλεσε ζημία στην Αθήνα, τότε κατάσχονταν αντίστοιχα περιουσιακής αξίας αγαθά του, ενώ σε περίπτωση που δεν ήταν επαρκής η περιουσία του, καλούνταν να εργαστεί σε δημόσια έργα για να καλύψει την διαφορά⁴⁰. Το «πλουτίν αδίκως» είχε απαγορευθεί με τη νομοθεσία του Σόλωνα, ο οποίος δεν καταδίκασε τον πλούτο, αλλά τον παράνομο πλουτισμό, μιας και αν τα περιουσιακά στοιχεία είχαν αποκτηθεί δίκαια και ηθικά, ακόμα και στα χέρια ιδιωτών,

³⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017, Θεματικό Ενημερωτικό Δελτίο Ευρωπαϊκού Εξαμήνου Καταπολέμησης Της Διαφθοράς, σελ. 16

³⁸ Council of Europe, 2000, Recommendation on Codes of Conduct for Public Officials (Recommendation No. R(2000)10

³⁹ Κουράκης, 2002, Η Διαφθορά ως πρόβλημα της Ελληνικής Αντεγκληματικής Πολιτικής, σελ. 6

⁴⁰ Φίλιππας, 2011, Οι αρχαίοι Έλληνες και η οικονομία

αποτελούσαν δημόσιο αγαθό⁴¹ ⁴². Ομοίως, στην Αρχαία Ρώμη προβλέπονταν ο θεσμός του Πόθεν Έσχες τόσο στο δημόσιο δίκαιο, όσο και στο ιδιωτικό δίκαιο, όπου εφαρμόζονταν το «Μουικιανό Τεκμήριο», η υποχρέωση απόδειξης της προέλευσης για τα μη προερχόμενα εκ γάμου περιουσιακά στοιχεία της συζύγου⁴³.

2.2 Η διαμόρφωση ενός αποτελεσματικού συστήματος Πόθεν Έσχες

Η διαμόρφωση όμως του θεσμικού πλαισίου του Πόθεν Έσχες διαφοροποιείται τόσο ανά περίοδο, όσο και από τα ιδιαίτερα πραγματικά δεδομένα κάθε κράτους. Έτσι λοιπόν, κάθε κράτος λαμβάνοντας υπόψη ότι η λογοδοσία μπορεί να βελτιώσει τη διακυβέρνηση, οδηγώντας στην ορθολογικότερη αξιοποίηση του δημόσιου χρήματος, τη μείωση της διασπάθισης του και την οικονομική του ανάπτυξη, προβαίνει στην παραμετροποίηση του συστήματος Πόθεν Έσχες, προκειμένου να επιτύχει το βέλτιστο αποτέλεσμα. Καθοριστικοί παράγοντες για τη διαφθορά και το παράνομο πλουτισμό είναι οι «ευκαιρίες», τα κίνητρα και τα ρίσκα. Ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα για την αντιμετώπιση της διαφθοράς θα πρέπει να λάβει υπόψη και τους 3 αυτούς παράγοντες και να τους περιορίσει⁴⁴.

Η σταθερότητα του πλαισίου του Πόθεν Έσχες συχνά υποτιμάται, αλλά συμβάλει ουσιαστικά στην αποτελεσματικότητά του. Υποστηρίζει κάθε προσπάθεια ανάπτυξης κανόνων και μεταρρύθμισης θεσμών σε πολιτικά ασταθή περιβάλλοντα και επιτρέπει στο θεσμό, ιδίως στα αρχικά του, να συμβάλει στις προσπάθειες μεταρρυθμίσεων και στο μετασχηματισμό και εξέλιξη των κανόνων συμπεριφοράς. Η εμπιστοσύνη σε ένα σταθερό θεσμικό πλαίσιο Πόθεν Έσχες, συμπεριλαμβανομένων των στόχων και των μεθόδων του, εξασφαλίζει τη βιωσιμότητά του, μέσα από την καλόπιστη συμμόρφωση των υπόχρεων. Με βάση την διεθνή εμπειρία καλών

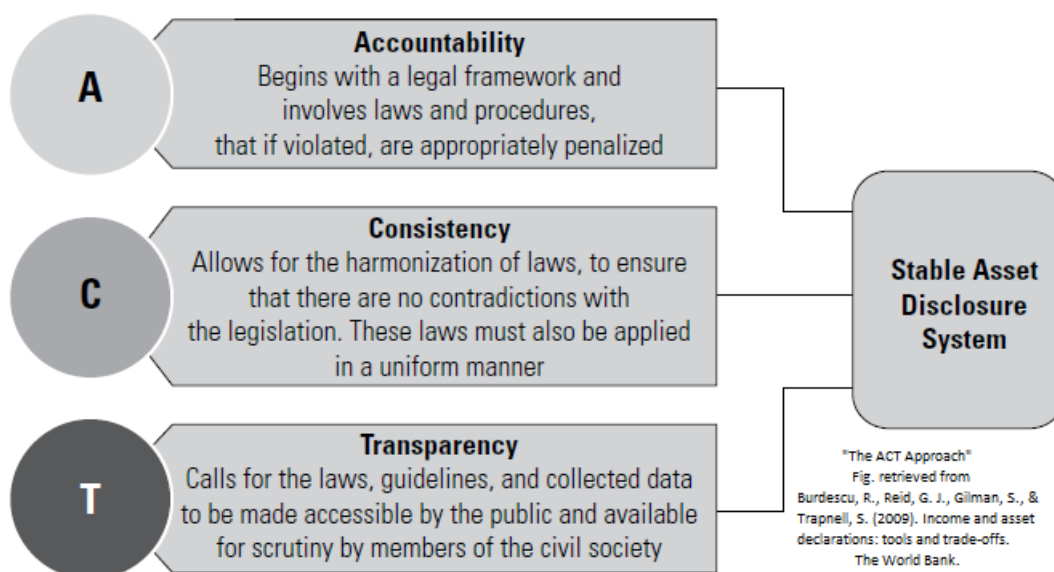
⁴¹ Πανταζή, 2015, Ο έλεγχος των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες) ως θεσμός διαφάνειας, σελ. 11

⁴² Καργάκος, 2011, Η φενάκη του «Πόθεν έσχες»

⁴³ Νατσούλης, χ.χ., Το «πόθεν έσχες» καθιέρωσε ο βασιλιάς της Αιγύπτου Άμασις και καταδίκασε σε θάνατο όποιον δεν μπορούσε να το αποδείξει. Τι σχέση έχει με τη νομοθεσία του Σόλωνα

⁴⁴ Anderson, 2013, Municipal “Best Practices”: Preventing Fraud, Bribery and Corruption, σελ. 8

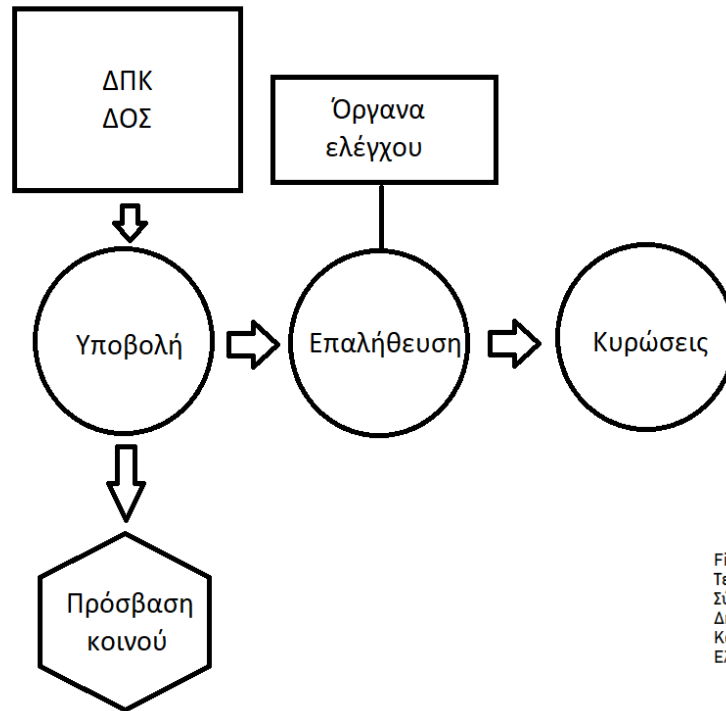
πρακτικών, ο θεσμός του Πόθεν Έσχες σταθεροποιείται με την εφαρμογή των αρχών της ευθύνης, της συνέπειας και της διαφάνειας, γνωστή και ως προσέγγιση «ACT» (ACT: Accountability, Consistency, Transparency Approach) (Πίνακας 1)⁴⁵.

Πίνακας 1

Όπως προαναφέρθηκε, κάθε κράτος παραμετροποιεί σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες του το σύστημα Πόθεν Έσχες, ώστε αυτό να είναι συμβατό με την κουλτούρα των πολιτών του, το σύστημα δικαιοσύνης και τους στόχους που επιδιώκει. Θα ακολουθήσει μια σύντομη αναφορά στα βασικά χαρακτηριστικά παραμετροποίησης, σχετικά με τις ΔΠΚ και ΔΟΣ, την υποβολή τους προς τα όργανα ελέγχου και την πρόσβαση του κοινού σε αυτές, την διαδικασία επαλήθευσης-ελέγχου και επιβολής κυρώσεων, όπως εμφανίζονται στο διάγραμμα ροής του Πόθεν Έσχες (Πίνακας 2).

⁴⁵ Burdescu et al., 2009, Income and Asset Declarations: Tools and Tradeoffs, σελ. 22-24

Διάγραμμα ροής
Fig. retrieved from
Τεχνική Έκθεση για το
Σύστημα Ελέγχου των
Δηλώσεων Περιουσιακής
Κατάστασης στην
Ελλάδα. (2018). OECD.

Πίνακας 2

Είναι σημαντικό να τίθενται ξεκάθαροι και ρεαλιστικοί στόχοι, προκειμένου το σύστημα ελέγχου Πόθεν Έσχες όπως δομηθεί και παραμετροποιηθεί καταλλήλως, ώστε να αποτελεσματικό και αξιολογήσιμο. Δεν αρκεί να υιοθετείται, αν δεν μπορεί να είναι αποτελεσματικό κατά της διαφθοράς^{46 47 48}. Είναι προτιμότερο να θέτονται στόχοι ρεαλιστικοί και οι προσδοκίες να είναι συγκρατημένες, ιδίως κατά τα αρχικά έτη λειτουργίας, παρά να υπάρχει διάχυτη αισιοδοξία, ότι το σύστημα του Πόθεν Έσχες θα εξαλείψει τον παράνομο πλουτισμό και κατ' επέκταση την διαφθορά εκ βάθρων.

Κατά τον καθορισμό του θεσμικού πλαισίου του Πόθεν Έσχες θα πρέπει να ληφθεί απόφαση σχετικά με τον τύπο και τον σκοπό του συστήματος. Αν θα αποσκοπεί στην δήλωση των περιουσιακών στοιχείων των υπόχρεων ή στην δήλωση σύγκρουσης συμφερόντων τους ή και των δύο ταυτόχρονα. Αν αποσκοπεί κυρίως την αντιμετώπιση πράξεων διαφθοράς, με τον εντοπισμό του παράνομου πλουτισμού ή στην αποφυγή κινδύνου σύγκρουσης συμφερόντων, μειώνοντας με αυτόν τον τρόπο τις «ευκαιρίες»

⁴⁶ Rossi et al., 2017, Getting the Full Picture on Public Officials: A How-to Guide for Effective Financial Disclosure, σελ. 14-15

⁴⁷ Burdescu et al., 2009, Income and Asset Declarations: Tools and Tradeoffs, σελ. 4, 21-22

⁴⁸ Burdescu et al., 2010, Income and Asset Disclosure Systems: Establishing Good Governance through Accountability, σελ. 2

και τα κίνητρα διαφθοράς κατά τη λήψη αποφάσεων, κατανομής δημόσιων κονδυλίων και κατάρτισης δημόσιων συμβάσεων^{49 50 51}. Με την επιλογή της ΔΠΚ το σύστημα αποκτά χαρακτήρα περιεκτικό, ενώ με την επιλογή ΔΟΣ, το σύστημα λειτουργεί περισσότερο στοχευμένα στις συγκρούσεις οικονομικών συμφερόντων. Παγκοσμίως υπάρχει μια τάση συγκερασμού, μιας και η ΔΠΚ στοχεύει τον παράνομο πλουτισμό, ενώ η ΔΟΣ την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις το περιεχόμενο των δηλώσεων είναι μεικτό, κάνοντας δυσδιάκριτο τον χαρακτηρισμό κατά τύπο των δηλώσεων⁵².

Είναι πολύ σημαντική η επιλογή της κατεύθυνσης που θα λάβει θεσμός του Πόθεν Έσχες όσον αφορά τη δημοσιότητα και την ελεύθερη πρόσβαση της κοινωνίας σε αυτόν. Ο νομοθέτης καλείται να σταθμίσει την προστασία της ιδιωτικότητας των υπόχρεων και των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα, με τις αρχές της δημοσιότητας, της διαφάνειας και της ενημέρωσης και ελεύθερης πρόσβασης της κοινωνίας στο Πόθεν Έσχες προσώπων που κατέχουν ευαίσθητες θέσεις^{53 54}. Η δημοσιοποίηση συμβάλλει στην εδραίωση της λογοδοσίας και της διαφάνειας, ενώ καθιστά ευκολότερη τόσο την ανίχνευση πιθανών περιπτώσεων παράνομου πλουτισμού, όσο και περιπτώσεων συγκρούσεων συμφερόντων ή ασυμβίβαστου θέσεων, αφού καθιστά τους πολίτες ενήμερους και ιδιάζοντες ελεγκτές, μιας και συνήθως παρέχεται η δυνατότητα και τα εχέγγυα για να καταγγέλλονται ύποπτες περιπτώσεις⁵⁵. Έτσι, συναντούμε στην διεθνή πρακτική την δυνατότητα απευθείας δημόσιας πρόσβασης στο Πόθεν Έσχες των υπόχρεων, συνήθως με κάποιες δικλίδες ασφαλείας προσωπικών δεδομένων, ή πρόσβασης μόνο των αρμόδιων προς έλεγχο οργάνων, ή ακόμα και μεικτής φύσεως, το οποίο επιτρέπει την πρόσβαση μόνο για ορισμένες κατηγορίες υπόχρεων ⁵⁶.

⁴⁹ Burdescu et al., 2009, Income and Asset Declarations: Tools and Tradeoffs, σελ.6-8

⁵⁰ Regional School of Public Administration, Western Balkan Recommendation on Disclosure of Finances and Interests by Public Officials, 2016, σελ. 1-4

⁵¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017, Θεματικό Ενημερωτικό Δελτίο Ευρωπαϊκού Εξαμήνου Καταπολέμηση Της Διαφθοράς, σελ. 15-17

⁵² Burdescu et al., 2009, Income and Asset Declarations: Tools and Tradeoffs, σελ. 4-9

⁵³ Burdescu et al., 2009, Income and Asset Declarations: Tools and Tradeoffs, σελ. 9-10

⁵⁴ Regional School of Public Administration, Western Balkan Recommendation on Disclosure of Finances and Interests by Public Officials, 2016, σελ. 5-6

⁵⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017, Θεματικό Ενημερωτικό Δελτίο Ευρωπαϊκού Εξαμήνου Καταπολέμηση Της Διαφθοράς, σελ. 14-17

⁵⁶ Burdescu et al., 2009, Income and Asset Declarations: Tools and Tradeoffs, σελ. 9-10

Εξίσου σημαντική απόφαση, κατά την κατάρτιση του θεσμικού πλαισίου, είναι το εύρος των υπόχρεων προσώπων. Η απόφαση αυτή είναι κρίσιμη για τη λειτουργία του συστήματος, αφού μεν θα πρέπει να είναι αρκετά διευρυμένος ο κατάλογος των υπόχρεων, για να περιλαμβάνει πολλές πιθανές κατηγορίες κυβερνητικών αξιωματούχων και στελεχών, αυξημένου κινδύνου προς διαφθορά προσώπων και προσώπων με δυνατότητα άσκησης αυξημένης επιρροής στην πολιτικοοικονομική ζωή, αλλά ταυτόχρονα θα πρέπει να είναι σε μέγεθος τέτοιο, που τα αρμόδια όργανα ελέγχου δύναται να ασκήσουν έλεγχο και δεν θα είναι δυσανάλογος ευρύς ως προς το σκοπό του Πόθεν Έσχες^{57 58}. Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και η επιλογή συχνότητας - περιοδικότητας υποχρέωσης υποβολής των ΔΠΚ και ΔΟΣ, η οποία μπορεί να είναι ή ανά συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα (πχ ετήσια) ή έκτακτη ή με την απόκτηση της ιδιότητας του υπόχρεου ή με την απώλεια της ιδιότητας ή με την ουσιώδη μεταβολή του περιεχομένου των ΔΠΚ και ΔΟΣ ή κατόπιν αιτήματος των αρχών ελέγχου ή συνδυασμός περιπτώσεων⁵⁹.

Όσον αφορά το περιεχόμενο του Πόθεν Έσχες, αυτό έχει ουσιώδεις διαφορές ανάμεσα στο είδος των δηλώσεων, εάν δηλαδή είναι ΔΠΚ ή ΔΟΣ. Στην πρώτη περίπτωση, ασφαλώς και η δήλωση θα είναι πολύ περιεκτικότερη και ακριβής, καθώς θα πρέπει να παρουσιάζεται αναλυτικά η περιουσιακή κατάσταση των υπόχρεων, προκειμένου όπως ελεγχθεί τυχόν παράνομος πλουτισμός. Ο νομοθέτης θα πρέπει να είναι σε συνεχή εγρήγορση και να παρακολουθεί τις διεθνείς οικονομικές εξελίξεις, διότι η οικονομία και οι συναλλακτικές συνήθειες συνεχώς εξελίσσονται, οπότε θα πρέπει να συμπληρώνει το περιεχόμενο των ΔΠΚ με νέου τύπου περιουσιακά στοιχεία που ανακύπτουν. Αντίστοιχα, θα πρέπει να παρακολουθούνται οι οικονομικές εξελίξεις και οι κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις και αναφορικά με τις ΔΟΣ, οι οποίες όμως εκ φύσεως έχουν περιγραφικό χαρακτήρα. Θα πρέπει να συμπληρώνονται καταλλήλως, ώστε να υπάγονται σε αυτές κάθε τύπου συγκρούσεις οικονομικών συμφερόντων και

⁵⁷ Regional School of Public Administration, 2016, Western Balkan Recommendation on Disclosure of Finances and Interests by Public Officials, σελ. 1-2

⁵⁸ Burdescu et al., 2009, Income and Asset Declarations: Tools and Tradeoffs, σελ. 2-4, 10-13

⁵⁹ Burdescu et al., 2009, Income and Asset Declarations: Tools and Tradeoffs, σελ. 10-13

ασυμβίβαστων, προκειμένου όπως λειτουργήσουν προληπτικά και αποτρέψουν τυχόν πράξεις διαφθοράς^{60 61}.

Η διαδικασία υποβολής του Πόθεν Έσχες και τήρησης των σχετικών δηλώσεων είναι ένα θέμα το οποίο αν και φαίνεται διαδικαστικό, εντούτοις έχει εξαιρετική σημασία. Αυτό συμβαίνει, διότι η ηλεκτρονική υποβολή συνήθως συνοδεύεται και από αντίστοιχη δυνατότητα ηλεκτρονικού ελέγχου, επεξεργασίας και αυτοματοποιημένων διαδικασιών διασταύρωσης στοιχείων των δηλώσεων, διευκολύνοντας και επιταχύνοντας σημαντικά το έργο των οργάνων ελέγχου. Ασφαλώς τίθενται σημαντικά ζητήματα ασφάλειας του δικτύου, προστασίας από κυβερνοεπιθέσεις και διαρροών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αλλά αυτά δύναται να εξασφαλιστούν με τις ανάλογες υποδομές τεχνικών μέσων, λογισμικού και ακολουθούμενων διαδικασιών. Η παραδοσιακή υποβολή των ΔΠΚ και ΔΟΣ με φυσικό τρόπο, φαίνεται πως χάνει έδαφος, καθώς έχει κόστη σε ανθρωποώρες ακόμη και για την απλή ταξινόμηση και αρχειοθέτηση, απαιτεί επάρκεια χώρων για την τήρηση του αρχείου και ασφαλώς δεν είναι φιλική προς το περιβάλλον^{62 63}. Η τήρηση και ηλεκτρονικού και φυσικού αρχείου είναι μια άλλη επιλογή, η οποία όμως δεν έχει απήχηση μεταξύ των κρατών. Σημαντική παράμετρος, που δεν πρέπει να παραβλέπεται, είναι και ο χρόνος διατήρησης δεδομένων, καθώς τυχόν διατήρηση τους πέρα από τον προβλεπόμενο χρόνο για τον οποίο μπορεί να ελεγχθούν οι ΔΠΚ και ΔΟΣ, θέτει ζητήματα αντισυνταγματικότητας ως δυσανάλογης με το σκοπό διατήρησης τους⁶⁴.

Κρίσιμης σημασίας είναι η επιλογή του οργάνου ελέγχου του Πόθεν Έσχες, αφού αυτό είναι που ασκεί τον ουσιαστικό έλεγχο του περιεχομένου των δηλώσεων και κινεί τις περεταίρω προβλεπόμενες διαδικασίες. Η ανεξαρτησία και τα εχέγγυα αμεροληψίας του σε συνδυασμό την ευθύνη, τη συνέπεια και τη διαφάνεια της λειτουργίας είναι κρίσιμης σημασίας για την αξιοπιστία και τη σταθερότητα του συστήματος Πόθεν Έσχες του κάθε κράτους. Έτσι κάποια κράτη επιλέγουν κεντρικά όργανα ελέγχου, πολλές φορές υπό τη μορφή ανεξάρτητων αρχών, ενώ ορισμένες

⁶⁰ Burdescu et al., 2009, Income and Asset Declarations: Tools and Tradeoffs, σελ. 4-9, 10-13

⁶¹ Regional School of Public Administration, 2016, Western Balkan Recommendation on Disclosure of Finances and Interests by Public Officials, σελ. 2

⁶² Burdescu et al., 2009, Income and Asset Declarations: Tools and Tradeoffs, σελ. 19-21

⁶³ Regional School of Public Administration, 2016, Western Balkan Recommendation on Disclosure of Finances and Interests by Public Officials, σελ. 2-3

⁶⁴ Regional School of Public Administration, 2016, Western Balkan Recommendation on Disclosure of Finances and Interests by Public Officials, σελ. 5-6

επιλέγουν αρμόδιες για τον έλεγχο να είναι οι υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου των διαφόρων φορέων. Δεν είναι σπάνια η περίπτωση της ύπαρξης παραπάνω του ενός οργάνου ελέγχου, αναλόγως των περιστάσεων. Αν και η επιλογή κεντρικών οργάνων ελέγχου φαίνεται βέλτιστη, εντούτοις δεν πρέπει να λησμονείται το γεγονός ότι η αξιολόγηση του θεσμού είναι σφαιρική και εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων είναι η ουσιαστική διερεύνηση των δηλώσεων και όχι η τυπική διεκπεραίωση-αρχειοθέτηση τους⁶⁵.

Όσον αφορά τον έλεγχο του Πόθεν Έσχες, ο οποίος είναι και η κυριότερη διαδικασία, θα πρέπει είναι ουσιαστικός και σε βάθος⁶⁶. Η έκταση του ελέγχου τόσο σε ποιότητα, όσο και σε ποσότητα εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, με ενδεικτικούς τη διαθεσιμότητα ανθρώπινων και υλικοτεχνικών πόρων του οργάνου ελέγχου, το πλήθος των Πόθεν Έσχες που καλείται να ελέγξει, τον τρόπο υποβολής και το περιεχόμενο των ΔΠΚ και ΔΟΣ, τα διαθέσιμα εργαλεία ελέγχου, την πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων, τη λειτουργική ανεξαρτησία του οργάνου ελέγχου, το οποίο δύναται να ασκεί τα καθήκοντα δίχως πιέσεις και αθέμιτες επιρροές, το διοικητικό και ποινικό σύστημα της κάθε χώρας εντός του οποίου λειτουργεί το όργανο ελέγχου και οι υπηρεσίες με τις οποίες συνεργάζεται. Το κάθε κράτος επιλέγει αν θα διατηρήσει απλώς τις δηλώσεις στο αρχείο, ώστε να ανασυρθούν αν προκύψει κάποια έρευνα διαφθοράς, αν θα τις δημοσιεύσει ή αν τις ελέγξει το σύνολο τους των Πόθεν Έσχες ή σε ένα τυχαίο ποσοστό αυτών ή θα ελέγξει εξ αυτών τις πιο επικίνδυνες για διαφθορά, για τις οποίες υπάρχουν δείκτες επικινδυνότητας «red flags», όπως για παράδειγμα αναντιστοιχίες μεταξύ καταθέσεων και δηλούμενων εσόδων ή ανάλωσης πάγιων κεφαλαίων, σημαντικές αυξομειώσεις καταθέσεων και αποστολή ή λήψη εμβασμάτων στο ή από το εξωτερικό, απόκτηση και μεταβίβαση ακίνητης ή κινητής περιουσίας σε σύντομο χρονικό διάστημα με ασυνήθιστη κερδοφορία ή υπό όρους ιδιαίτερα ευνοϊκούς σε σχέση με αυτούς της αγοράς, απροσδόκητα κέρδη από τυχερά παιχνίδια ή δωρεές, δάνεια μεταξύ ιδιωτών, θέση ευθύνης υπόχρεου και με δυνατότητα λήψης αποφάσεων έχοντας διακριτική ευχέρεια⁶⁷. Εξίσου σημαντική είναι παροχή της κατάλληλης εργαλειοθήκης στα όργανα ελέγχου, με κύρια τη δυνατότητα άρσης

⁶⁵ Burdescu et al., 2009, Income and Asset Declarations: Tools and Tradeoffs, σελ. 6-9, 18-21

⁶⁶ Regional School of Public Administration (*Western Balkan Recommendation on Disclosure of Finances and Interests by Public Officials*, 2016) 2-4

⁶⁷ ΟΟΣΑ, 2018, (*Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα*, 2018)45-47

απορρήτου, την πρόσβαση σε ποικίλες βάσεις δεδομένων του εσωτερικού και του εξωτερικού και τη δυνατότητα συνεργασίας με εγχώριους και εξωχώριους φορείς και υπηρεσίες, με σκοπό τον εντοπισμό πιθανών ανακριβών δηλώσεων⁶⁸.

Όπως προαναφέρθηκε, ο θεσμός του Πόθεν Έσχες έχει διττή λειτουργία, δρώντας τόσο προληπτικά, αποτρέποντας την διαφθορά και προωθώντας την διαφάνεια και την λογοδοσία των υπόχρεων, όσο και κατασταλτικά με την επιβολή συνήθως αυστηρών ποινικών και διοικητικών κυρώσεων^{69 70 71}. Η επιλογή της φύσεως και της αυστηρότητας των κυρώσεων διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο στην αποτελεσματικότητα του συστήματος. Είναι κρίσιμης σημασίας η επιλογή κατάλληλων, αναλογικών, αποτρεπτικών, αποτελεσματικών και εκτελεστών ποινικών κυρώσεων ή ακόμα και διοικητικών, για μη υποβολή, καθυστερημένη υποβολή, μη ολοκληρωμένη δήλωση, αναληθή ή ψευδή δήλωση και παράνομο πλουτισμό. Η δυνατότητα συνδυασμού τους με εργαλεία και διαδικασίες ανάκτησης παράνομων περιουσιακών στοιχείων αποτελεί καλή πρακτική και είναι μια πρόκληση για την ολιστική λειτουργία του συστήματος Πόθεν Έσχες^{72 73 74}.

Συνοψίζοντας, οι βασικές αρχές που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από το νομοθέτη και τα όργανα ελέγχου, προκειμένου ένα σύστημα να είναι αποτελεσματικό, βάσει της διεθνούς εμπειρίας στον τομέα διαμόρφωσης συστημάτων Πόθεν Έσχες⁷⁵, είναι:

- Ο περιορισμός του αριθμού των υπόχρεων, προκειμένου όπως αυξηθούν οι πιθανότητες επιτυχίας του ελέγχου.
- Η θέση ταπεινών και εφικτών προσδοκιών από τη λειτουργία του συστήματος ελέγχου.

⁶⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017, Θεματικό Ενημερωτικό Δελτίο Ευρωπαϊκού Εξαμήνου Καταπολέμησης Της Διαφθοράς, σελ. 14-17

⁶⁹ Regional School of Public Administration Western Balkan Recommendation on Disclosure of Finances and Interests by Public Officials, 2016, σελ. 1

⁷⁰ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 20

⁷¹ Burdescu et al., 2010, Income and Asset Disclosure Systems: Establishing Good Governance through Accountability, σελ. 2

⁷² Burdescu et al., 2009, Income and Asset Declarations: Tools and Tradeoffs, σελ. 13-19, 22-24

⁷³ Regional School of Public Administration Western Balkan Recommendation on Disclosure of Finances and Interests by Public Officials, 2016, σελ. 5

⁷⁴ Rossi et al., 2017, Getting the Full Picture on Public Officials: A How-to Guide for Effective Financial Disclosure, σελ. 117-119

⁷⁵ Burdescu et al., 2010, Income and Asset Disclosure Systems: Establishing Good Governance through Accountability, σελ. 2-4

- Η παροχή πόρων ανάλογων της εντολής ελέγχου.
- Η προτεραιότητα των διαδικασιών ελέγχου ανάλογα με τους διαθέσιμους πόρους.
- Η εξισορρόπηση μεταξύ δημοσιότητας και ιδιωτικότητας των Πόθεν Έσχες.

Τέλος, αν και δεν αποτελεί μέρος του θεσμικού πλαισίου του Πόθεν Έσχες, αλλά λειτουργεί συμπληρωματικά και επηρεάζει σε τεράστιο βαθμό την αποτελεσματικότητά του, το σύστημα της δικαιοσύνης θα πρέπει να έχει την δυνατότητα να λειτουργεί ανεξάρτητα και δίχως καθυστερήσεις. Οι δικαστές θα πρέπει να ασκούν τα καθήκοντά τους αντικειμενικά και αμερόληπτα στις υποθέσεις διαφθοράς, δίχως να δέχονται πιέσεις και αθέμιτες επιρροές. Ομοίως, η ταχύτητα απονομής της δικαιοσύνης είναι εξαιρετικά σημαντική για την εμπέδωση του αισθήματος της δικαιοσύνης.

2.3 Η διαμόρφωση του Πόθεν Έσχες σε άλλα κράτη

Στις ΗΠΑ από το 1978 ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος, τα μέλη του Κογκρέσου, καθώς και οι υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι του εκτελεστικής, νομοθετικής και δικαστικής εξουσίας, οι οποίοι αμείβονται με 120.000\$ και άνω, υποχρεούνται στην υποβολή λεπτομερών ΔΠΚ και ΔΟΣ, ειδάλλως απειλούνται με ποινικές και διοικητικές κυρώσεις. Η αρμόδια αρχή ελέγχου ελέγχει τα περιουσιακά στοιχεία και ανάλογα με την ιδιότητα του υπόχρεου, δίνοντας βάρος στο σύνολο των εσόδων, τα άυλα και εμπράγματα περιουσιακά στοιχεία, ενώ προβλέπονται κυρώσεις για τη μη δέουσα υποβολή τους. Εν τούτοις, αυτό που κυρίως απασχολεί τις αμερικάνικες αρχές είναι η σύγκρουση οικονομικών συμφερόντων και για το λόγο αυτό γίνεται ενδελεχής ανάλυση και έλεγχος των ΔΟΣ^{76 77}.

Στην Γαλλία δεν υπάρχει γενικευμένη υποχρέωση υποβολής ΔΠΚ, αλλά αυτή αφορά πολιτικά πρόσωπα, μέλη του Κοινοβουλίου, Δημάρχους και προέδρους περιφερειακών και γενικών συμβουλίων. Ανά 3 έτη σχετική έκθεση με τα περιουσιακά

⁷⁶ Καϊάφα-Γκμπαντί, 2014, Οικονομικό έγκλημα και διαφθορά στο δημόσιο τομέα, σελ. 281-283

⁷⁷ World Bank, 2013, Income and asset disclosure: Case study illustrations, σελ. 203-206

στοιχεία των υπόχρεων δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Γαλλικής Δημοκρατίας⁷⁸.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν υφίσταται ο θεσμός της υποχρεωτικής υποβολής ΔΠΚ. Όμως προσομοιάζει η Διαταγή Δήλωσης Οικονομικών Στοιχείων. Επί της ουσίας, η Διαταγή αυτή είναι παρεπόμενο μέτρο, που τα δικαστήρια δύναται να επιβάλουν πλέον της κύριας ποινής σε καταδικασθέντες για ένα πλήθος εγκλημάτων που παρουσιάζουν οικονομικά κίνητρα και όταν διαπιστώνεται αρκετά σημαντικός κίνδυνος διάπραξης και νέων αξιόποινων πράξεων από αυτούς⁷⁹. Όμως, υφίσταται η υποχρέωση δήλωσης ιδιωτικών συμφερόντων για τους πολιτικούς αξιωματούχους, τους βουλευτές, τα μέλη της τοπικής αυτοδιοίκησης και τους δημόσιους αξιωματούχους, τόσο για αυτούς, όσο και για τα μέλη της οικογένειάς τους και τους στενούς συνεργάτες, όποτε αυτά επηρεάζουν σημαντικές αποφάσεις που καλούνται να λάβουν στα πλαίσια εκτέλεσης των καθηκόντων τους⁸⁰.

Η Κύπρος νομοθέτησε για πρώτη φορά το 1965 το νόμο περί Αθέμιτου Κτήσεως Περιουσιακού Οφέλους υπό Ορισμένων Αξιωματούχων της Πολιτείας. Αν και το 2004 υπήρξε τροποποίηση του νόμου και όσον αφορά τον θεσμό υποβολής ΔΠΚ για τον Πρόεδρο, τους Υπουργούς και τα μέλη της Βουλής, το 2017 τροποποιήθηκε εκ νέου το νομοθετικό πλαίσιο, προκειμένου όπως συμμορφωθεί στις υποδείξεις της GRECO, διευρύνοντας τόσο τους υπόχρεους, όσο και θεσμοθετώντας μηχανισμό ελέγχου των δηλώσεων^{81 82}.

Η Ρουμανία το 2007 σύστησε την Εθνική Υπηρεσία Ακεραιότητας (ANI)⁸³ με σκοπό να εφαρμόσει τον έλεγχο ΔΠΚ, ΔΟΣ και πιθανών ασυμβίβαστων για τους κρατικούς αξιωματούχους. Η δημιουργία ενός θεσμού και μια λειτουργικής υπηρεσίας δεν ήταν εύκολη υπόθεση, αλλά καταβλήθηκε σημαντική προσπάθεια ώστε να αναπτυχθεί και να εδραιωθεί ως αποτελεσματικός θεσμός, ο οποίος έχει επιδείξει συνέπεια στις έρευνες, έχοντας εντοπίσει ευρήματα και παραπέμποντας αρμοδίως

⁷⁸ Καϊάφα -Γκμπαντί, 2014, Οικονομικό έγκλημα και διαφθορά στο δημόσιο τομέα, σελ. 151-152

⁷⁹ Καϊάφα -Γκμπαντί, 2014, Οικονομικό έγκλημα και διαφθορά στο δημόσιο τομέα, σελ. 245

⁸⁰ Tytko & Stepanova, 2019, International Experience of Declaring Property, Assets and Private Interests, σελ. 217

⁸¹ Κουράκης & Σαμαρά-Κρίστη, 2015, σελ. 173-174

⁸² GRECO, 2020, FOURTH EVALUATION ROUND Corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors SECOND COMPLIANCE REPORT CYPRUS, σελ. 2-7

⁸³ <https://www.integritate.eu/>

υποθέσεις για την επιβολή κυρώσεων. Τα δικαστήρια της χώρας βοήθησαν προς αυτήν την κατεύθυνση, έχοντας αναπτύξει μια συνεκτική νομολογία. Προς την προώθηση της διαφάνειας, έχει δημιουργηθεί μια δημόσια πρόσβαση ιστοσελίδα στο διαδίκτυο, στην οποία δημοσιεύονται όλες οι ΔΠΚ και ΔΟΣ των κρατικών αξιωματούχων. Η ANI επεξεργάζεται άνω των 500.000 δηλώσεων ετησίως. Παράλληλα, καθοδηγεί τους ενδιαφερόμενους σχετικά με το ασυμβίβαστο, τις συγκρούσεις συμφερόντων και τη συμπλήρωση των ΔΠΚ και ΔΟΣ, ενώ εκπαιδεύει σχετικά σημεία επαφής στους δημόσιους φορείς και οργανισμούς, προκειμένου όπως ευαισθητοποιηθούν και συμβάλλουν στην βελτίωση, αποτελεσματικότητα και ακρίβεια του Πόθεν Έσχες⁸⁴.

2.4 Η διαμόρφωση του θεσμού στην Ελλάδα

2.4.1 Ο ν.4351/1964 «περί προστασίας της τιμής του πολιτικού κόσμου της Χώρας»

Το 1964 για πρώτη φορά νομοθετείται το Πόθεν Έσχες στην Ελλάδα με την υποχρέωση δήλωσης περιουσιακής κατάστασης του ν.4351/1964 «περί προστασίας της τιμής του πολιτικού κόσμου της Χώρας».

Με το άρθρο 1 καθορίζεται η υποχρεωτική δήλωση της περιουσιακής κατάστασης των Προέδρου της Βουλής, Πρωθυπουργού, Αρχηγών και Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων πολιτικών κομμάτων, Υπουργών, Υφυπουργών, Βουλευτών, Γενικών Γραμματέων Υπουργείων και Διοικητικών Υπαλλήλων της 1^{ης} βαθμίδας. Η υποχρέωση ΔΠΚ, η οποία αφορά και τα μέλη της οικογενείας των υπόχρεων, οφείλει να εκπληρώνεται εντός 90 ημερών από την ορκωμοσία, αναγνώριση ή ανάληψη των καθηκόντων τους.

Στο περιεχόμενο της ΔΠΚ σύμφωνα με τα άρθρα 2 και 3 συμπεριλαμβάνονται τα ακίνητα και τα εμπράγματα δικαιώματα επ' αυτών, τα πλοία και κάθε μεταφορικό

⁸⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017, Θεματικό Ενημερωτικό Δελτίο Ευρωπαϊκού Εξαμήνου Καταπολέμησης Της Διαφθοράς, σελ. 19

μέσο αξίας, η παντός είδους συμμετοχή σε επιχειρηματική δραστηριότητα, οι καταθέσεις και κάθε είδους αξιόγραφα επί πιστωτικών ιδρυμάτων και πάσης φύσεως νομικών προσώπων, τα κάθε είδους εισοδήματα κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος καθώς και οι οικονομικές ενισχύσεις προερχόμενες από συγγενείς ή μη. Η δήλωση συμπεριλαμβάνει συνολικά την οικογένεια, ήτοι σύζυγο και ανήλικα τέκνα των υπόχρεων, ενώ για τα αμιγώς πολιτικά πρόσωπα, επιπρόσθετα απλώς αναφέρουν τα ονοματεπώνυμα των ενήλικων τέκνων τους και των συζύγων αυτών, των γονιών και των αδελφών τους και των συζύγων αυτών, και των γονιών των συζύγων τους.

Αρμόδιο όργανο ελέγχου, μολονότι οι δηλώσεις υποβάλλονται προς τον Πρόεδρο της Βουλής, ορίζεται το Εφετείο Αθηνών μετά του Εισαγγελέα Εφετών Αθηνών, το οποίο είναι αρμόδιο και για την ανάκριση και η εκδίκαση των υποθέσεων, σύμφωνα με τα άρθρα 7, 8 και 9. Γίνεται μνεία ότι, κατά τη διενέργεια του ελέγχου προβλέπονταν τόσο η προσκόμιση εγγράφων, η προσαγωγή και εξέταση μαρτύρων σύμφωνα με τον ΚΠΔ, όσο και η άρση του τραπεζικού ελέγχου και του φορολογικού απορρήτου, επαπειλούμενης ποινικής διώξεως για τους υπεύθυνους που αρνούσαν την παροχή στοιχείων.

Όσον αφορά τα προβλεπόμενα ποινικά αδικήματα και τις κυρώσεις αυτών, σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6, αυτά είναι Α) η αθέμιτη κτήση περιουσιακού οφέλους, δηλαδή η απόκτηση περιουσιακών στοιχείων με τρόπο αντιτιθέμενο προς τα χρηστά ήθη άσκησης του δημόσιου λειτουργήματος και η εκμετάλλευση της ιδιότητας του υπόχρεου προς ίδιον όφελος ή προς όφελος έτερου υπόχρεου προσώπου, καθώς και η μη επαρκής δικαιολόγηση του τρόπου κτήσεως, πράξη η οποία απειλείται με 3 έως 5 χρόνων φυλάκισης και χρηματικής ποινής, Β) η παράλειψη υποβολής δήλωσης και Γ) η υποβολή εν γνώσει ανακριβούς δήλωσης, πράξεις οι οποίες απειλούντο με 1 έως 5 χρόνων φυλάκισης. Παρεπόμενη ποινή καταδίκης για τα ανωτέρω αδικήματα ήταν η υποχρεωτική στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων για 5 έως 10 έτη.

Τέλος, προβλέπονταν η ειδική φορολογική εγγραφή σε βάρος των καταδικασθέντων υπόχρεων προσώπων, ύψους όσης και η αθεμίτως κτηθείσα περιουσία, ενώ προβλέπονταν ακόμα ότι το Ελληνικό Δημόσιο καθίστατο μοναδικός αναγκαίος κληρονόμος κατά $\frac{3}{4}$ της περιουσίας που δεν δηλωθεί ως περιουσιακό στοιχείο κατ' εφαρμογή του νόμου και περιλάμβανε καταθέσεις και αξιόγραφα,

εταιρικές μερίδες σε κάθε είδους επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις, ακίνητα και πλοία ή ιδανικών μεριδίων επ' αυτών.

Με την ψήφιση του ν.4351/1964 η Ελλάδα απέκτησε το πρώτο θεσμικό πλαίσιο Πόθεν Έσχες και λογοδοσίας των πολιτικών προσώπων και των υψηλόβαθμων κρατικών αξιωματούχων, με πρόβλεψη άρσης τραπεζικού και φορολογικού απορρήτου. Αξιοσημείωτος είναι ο διττός χαρακτήρας, που προέβλεπε τόσο ποινικές κυρώσεις, φυλάκιση, χρηματική ποινή και υποχρεωτική στέρηση πολιτικών δικαιωμάτων, όσο και διοικητικές, επιβολή ειδικής φορολογικής εγγραφής και απώλειας κληρονομικού δικαιώματος επί αθεμίτως κτηθείσα περιουσίας.

2.4.2 Ο ν.1738/1987 «Σύστασης Συμβουλίου Πρόληψης της Εγκληματικότητας, τροποποίησης διατάξεων του Ποινικού Κώδικα, των Κωδίκων Ποινικής και Πολιτικής Δικονομίας και άλλες διατάξεις»

Το 1987 καταργήθηκε ο ν.4351/1964 «περί προστασίας της τιμής του πολιτικού κόσμου της Χώρας» με τη θέσπιση του ν.1738/1987 «Σύστασης Συμβουλίου Πρόληψης της Εγκληματικότητας, τροποποίησης διατάξεων του Ποινικού Κώδικα, των Κωδίκων Ποινικής και Πολιτικής Δικονομίας και άλλες διατάξεις» και συγκεκριμένα με το άρθρο 12.

Ο νέος νόμος με το άρθρο 6 διέυρνε την υποχρέωση ΔΠΚ και για τους Ειδικούς Γραμματείς των Υπουργείων, Δημάρχους, μονομελή όργανα και μέλη διοικητικών συμβουλίων ή πολυμελών οργάνων (πλην ΟΤΑ) ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ (διοικητές, υποδιοικητές, γενικοί διευθυντές, διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι), διορισμένους από κυβερνητικό όργανο υπάλληλους και σύμβουλους με αποφασιστικές αρμοδιότητες και διαχειριστική εξουσία.

Όσον αφορά το περιεχόμενο της ΔΠΚ αυτό δεν άλλαξε ουσιαστικά και ο νέος νόμος στο άρθρο 7 ουσιαστικά επανέλαβε τις προηγούμενες ρυθμίσεις, πλην όμως προβλέφθηκε η υποβολή να γίνεται με ενιαίο τρόπο βάσει ειδικού γραμμογραφημένου έντυπου, προσδιοριζόμενου με απόφαση του Προέδρου της Βουλής, στο οποίο αναγράφεται ο χρόνος, ο τρόπος κτήσης, το χρηματικό ποσό και η προέλευση αυτού

για την απόκτηση περιουσιακού στοιχείου. Αντίγραφο των δηλώσεων μπορούν να λάβουν με αίτηση τους και οι πολίτες με αίτηση τους.

Αρμόδια όργανα υποβολής και ελέγχου είναι για τα μεν αμιγώς πολιτικά πρόσωπα, Πρωθυπουργού, Αρχηγών και Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων των πολιτικών κομμάτων, Υπουργών, Υφυπουργών, Βουλευτών, το Προεδρείο της Βουλής, ενώ για τα δε υπόλοιπα υπόχρεα πρόσωπα αρμόδιος είναι Αντιεισαγγελέας του Άρειου Πάγου. Αμφότερα όργανα ελέγχου συνεπικουρούνται κατά την διάρκεια του ελέγχου από ελεγκτές, οι οποίοι μπορεί να είναι πάρεδροι του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Επιθεωρητές του Υπουργείου Οικονομικών, ορκωτοί λογιστές ή εκτιμητές και αστυνομικοί, οι οποίοι με το πέρας του ελέγχου, συντάσσουν και υποβάλλουν αιτιολογημένο πόρισμα. Εκτός των δικονομικών διαδικασιών των άρθρων 8 και 10, προστέθηκε η δυνατότητα άρσης του χρηματιστηριακού απορρήτου.

Όσον αφορά τα προβλεπόμενα ποινικά αδικήματα και τις κυρώσεις αυτών, σύμφωνα με το άρθρο 9, αυτά είναι Α) η απόκτηση περιουσιακών στοιχείων από τον ίδιο τον υπόχρεο ή από τρίτο, με εκμετάλλευση της ιδιότητας του υπόχρεου, απειλείται με τουλάχιστον 2 ετών φυλάκιση και στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων για 1 έως 5 έτη. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και ο οικείος του υπόχρεου, ο οποίος είτε έλαβε περιουσιακό στοιχείο, είτε προσπόρισε σε τρίτο πρόσωπο περιουσιακό στοιχείο, επωφελούμενης της ιδιότητας του υπόχρεου, ο οποίος σε αυτήν την περίπτωση τιμωρείται εξίσου με την ίδια ποινή, είτε υποθάλπει, είτε ανέχεται την πράξη του οικείου του. Εάν για τις παραπάνω πράξεις επήλθε περιουσιακή ζημία του Ελληνικού Δημοσίου ή σε ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ κρατικής υποστήριξης ή το περιουσιακό όφελος υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια δραχμές, τότε προβλέπεται κάθειρξη μέχρι 10 έτη και χρηματική ποινή τουλάχιστον 400 χιλιάδων δραχμών και δήμευση του παράνομου περιουσιακού οφέλους. Β) Σε περίπτωση παράλειψης υποβολής ΔΠΚ και Γ) υποβολή εν γνώσει ανακριβούς δήλωσης, προβλέπεται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον 1 έτους και χρηματική ποινή, ενώ σε περίπτωση αμέλειας γι' αυτές τις πράξεις προβλέπεται ποινή φυλάκισης από 3 μήνες έως 2 έτη. Παρατηρείται η διεύρυνση του αξιοποίνου και για τους οικείους του υπόχρεου, τη διακεκριμένη παραλλαγή του εγκλήματος για ζημιά του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα ή τη μεγάλη περιουσιακή ωφέλεια, την πρόβλεψη τιμωρίας και για την εξ αμελείας παράλειψη και υποβολής ανακριβούς ΔΠΚ και τη δήμευση του παράνομου περιουσιακού οφέλους ως παρεπόμενη ποινή.

Τέλος, προβλέπεται ο καταλογισμός στον υπόχρεο από το Ελεγκτικό Συνέδριο και υπέρ του Ελληνικού Δημόσιου χρηματικού ποσού ίσης αξίας για το περιουσιακό όφελος που ο υπόχρεος ή οι οικείοι του δεν μπορούν να δικαιολογήσουν, εφόσον το περιουσιακό όφελος δεν δημεύθηκε με την ποινική καταδίκη.

Συμπερασματικά, ο νέος νόμος εκτός από τη διεύρυνση των υπόχρεων προς ΔΠΚ, τη διεύρυνση και αυστηροποίηση των ποινών, την άρση του χρηματιστηριακού απορρήτου και άλλων δικονομικών βελτιώσεων, προέβλεψε την δυνατότητα σε κάθε πολίτη να λάβει αντίγραφο της ΔΠΚ των υπόχρεων και την δυνατότητα του Ελληνικού Δημοσίου να ανακτήσει, είτε μέσω της δήμευσης, είτε μέσω καταλογισμού, το παράνομο περιουσιακό όφελος. Αυτές οι βελτιώσεις συνέβαλαν στην προσπάθεια για περισσότερη λογοδοσία και μεγαλύτερη διαφάνεια του θεσμού του Πόθεν Έσχες, σε σχέση με την προηγούμενη νομοθετική ρύθμιση.

2.4.3 Ο ν.2429/1996 περί «Χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων-Δημοσιότητα και έλεγχος των οικονομικών των πολιτικών και των υποψήφιων βουλευτών-Δήλωση περιουσιακής κατάστασης πολιτικών, κρατικών λειτουργών και υπαλλήλων, ιδιοκτητών μέσων μαζικής ενημέρωσης και εντύπων και άλλων κατηγοριών προσώπων και άλλες διατάξεις»

Το 1996 και με το ν.2429/1996 περί «Χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων-Δημοσιότητα και έλεγχος των οικονομικών των πολιτικών και των υποψήφιων βουλευτών-Δήλωση περιουσιακής κατάστασης πολιτικών, κρατικών λειτουργών και υπαλλήλων, ιδιοκτητών μέσων μαζικής ενημέρωσης και εντύπων και άλλων κατηγοριών προσώπων και άλλες διατάξεις» επιχειρήθηκε μια προσπάθεια για περισσότερη διαφάνεια στον πολιτικό βίο της Ελλάδας, με ποικίλες ρυθμίσεις από τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων, τον έλεγχο και τη δημοσιότητα εσόδων και δαπανών πολιτικών κομμάτων και υποψήφιων βουλευτών, των απαγορεύσεων κατά την διάρκεια προεκλογικών περιόδων μέχρι τις ΔΠΚ πολιτικών προσώπων, κρατικών αξιωματούχων και άλλων προσώπων που δύναται να ασκούν επιρροή. Μεταξύ των ρυθμίσεων, στο άρθρο 32 υπήρξε η κατάργηση του προϊσχύοντος νομοθετικού πλαισίου του Πόθεν Έσχες και η επαναδιατύπωση του χωρίς μεγάλες δομικές αλλαγές, εξαιρούμενης της διεύρυνσης των υπόχρεων ΔΠΚ και με άλλες κατηγορίες προσώπων,

ακολουθούμενης της διεθνούς τάσης λογοδοσίας, όχι μόνο των πολιτικών προσώπων και κρατικών αξιωματούχων, αλλά και προσώπων δραστηριοποιούμενων στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, που έχουν τη δυνατότητα άσκησης επιρροής.

Ειδικότερα με το άρθρο 24 στους ήδη υπόχρεους ΔΠΚ του προηγούμενου νόμου, προστέθηκαν οι Αρχηγοί πολιτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, οι Αναπληρωτές Υπουργοί, οι Έλληνες Αντιπρόσωποι στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για τη διαχείριση των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων, οι γενικοί γραμματείς περιφερειών, οι πρόεδροι των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων, οι νομάρχες και οι πρόεδροι των νομαρχιακών επιτροπών, οι περιφερειακοί διευθυντές, οι αντιδήμαρχοι και τα μέλη των δημαρχιακών επιτροπών, οι πρόεδροι και τα μέλη επιτροπών προμηθειών κρατικών υπηρεσιών, νομικών προσώπων, οργανισμών και ανωνύμων εταιριών του δημόσιου τομέα, καθώς και των Ενόπλων Δυνάμεων για προμήθειες που ξεπερνούν τα 20.000.000 δραχμές, οι δικαστικοί και εισαγγελικοί λειτουργοί, οι διοικητές, οι υποδιοικητές, οι γενικοί διευθυντές και οι αναπληρωτές γενικοί διευθυντές πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και μονομελή ή πολυμελή όργανα ή μετόχων με ποσοστό τουλάχιστον 5% στο μετοχικό κεφάλαιο ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων, οι ιδιοκτήτες ή μέτοχοι επιχείρησης τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού σταθμού ή παρόμοιας επιχείρησης και τα μέλη διοίκησής τους, οι ιδιοκτήτες ή μέτοχοι επιχείρησης ημερήσιων ή περιοδικών εντύπων και τα μέλη διοίκησής τους, και τέλος δημοσιογράφοι οι οποίοι παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε ραδιοτηλεοπτική ή έντυπη δημοσιογραφία επιχείρηση με τουλάχιστον 2 εκπομπές ή δημοσιεύματα ανά μήνα.

Γίνεται μνεία ότι οι υπόχρεοι Πόθεν Έσχες του άρθρου 24 διευρύνθηκαν επιπρόσθετα με το άρθρο 7 του ν.2622/1998 «Υπηρεσίες Συνοριακής Φύλαξης-Δήλωση περιουσιακής κατάστασης αστυνομικών και άλλες διατάξεις» στο οποίο προβλέπονταν η υποχρέωση ΔΠΚ του αστυνομικού προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης προς τον Αντιεισαγγελέα του Άρειου Πάγου.

Όσον αφορά τα αρμόδια όργανα υποβολής και ελέγχου, για τα μεν αμιγώς πολιτικά πρόσωπα, είναι η Επιτροπή Ελέγχου της Βουλής του άρθρου 19, με πρόεδρο έναν Αντιπρόεδρο της Βουλής και ένα βουλευτή εκπρόσωπο κάθε εκλεγμένου

κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων, για τους δε υπόλοιπους υπόχρεους, παραμένει αρμόδιος Αντιεισαγγελέας του Άρειου Πάγου.

Οι προβλεπόμενες δικονομικές διαδικασίες, ελέγχου και καταλογισμού των άρθρων 26, 28 και 29 δεν διαφοροποιούνται ιδιαίτερα, με μόνη σημαντική διαφοροποίηση τη δημοσιοποίηση των ΔΠΚ των υπόχρεων, η οποία επιτρέπεται στον τύπο υπό την προϋπόθεση να συμπεριλαμβάνει ολόκληρο το περιεχόμενο των ΔΠΚ.

Αναφορικά με τα προβλεπόμενα ποινικά αδικήματα και τις προβλεπόμενες κυρώσεις, στο άρθρο 27, εκτός της κατάργησης της διακεκριμένης παραλλαγής του εγκλήματος της απόκτησης περιουσιακών στοιχείων από τον ίδιο τον υπόχρεο ή από τρίτο, με εκμετάλλευση της ιδιότητας του υπόχρεου με ζημιά του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα ή τη μεγάλη περιουσιακή ωφέλεια, παρατηρείται μικρή αύξηση των επαπειλούμενων ποινών.

2.5 Περιουσιακή κατάσταση των «Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ» και «Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων»

Παράλληλα με το ν.3213/2003, δήλωση για την περιουσιακή τους κατάσταση υποβάλλουν σε ειδικό έντυπο και οι δημόσιοι ή δημοτικοί ή κοινοτικοί υπάλληλοι σύμφωνα με τα άρθρα 28 του ν.3528/2007 «Κώδικας Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ» και 37 του ν.3584/2007 «Κώδικας Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων». Ειδικότερα, οι υπάλληλοι, κατά τον διορισμό του, υποχρεούνται όπως δηλώσουν εγγράφως την περιουσιακή τους κατάσταση, όπως και των συζύγων τους, σε χρονικό διάστημα 3 μηνών από την τέλεση γάμου, και των συνοικούντων τέκνων. Ομοίως, υποχρεούνται για δήλωση κάθε ουσιαστούς αγοράς σημαντικής αξίας κινητών αντικειμένων ή ακινήτων.

Η υπηρεσία οφείλει κάθε 2 έτη να ζητεί από τους υπαλλήλους την υπεύθυνη δήλωση για την ουσιαστική μεταβολή ή μη της περιουσιακής τους κατάστασης και αν η

μεταβολή της περιουσιακής κατάστασης τους είναι δυσανάλογη ως προς τις αποδοχές και την εν γένει οικονομική τους κατάσταση, πρέπει να διενεργηθεί έρευνα για την προέλευση των χρημάτων, επ' απειλής ποινικών και πειθαρχικών κυρώσεων. Αρμόδια όργανα για την έρευνα είναι, είτε η υπηρεσία των υπαλλήλων, είτε η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών.

Η υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης του άρθρου 28 του ν.3528/2007 είναι ανεξάρτητη από την υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις, ήτοι το ν.3213/2003.

2.6 Διαφάνεια, προστασία της ιδιωτικότητας και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Κρίνεται σκόπιμη μια σύντομη αναφορά στην σύγκρουση των αρχών της διαφάνειας και της προστασίας της ιδιωτικότητας και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθόσον ο νομοθέτης καλείται να πετύχει την εξισορρόπηση αυτών προκειμένου όπως διαμορφωθεί με βέλτιστο τρόπο ένα αποτελεσματικό σύστημα Πόθεν Έσχες.

Η απαραίτητη διαφάνεια για την αντιμετώπιση και τον περιορισμό της διαφθοράς, ιδίως όσον αφορά την άσκηση δημόσιας διοίκησης, ανάγεται σε συνταγματική αρχή θεμελιωμένη στα άρθρα 1 και 29 παρ. 2 του Συντάγματος περί δημοκρατικού πολιτεύματος, κράτους δικαίου και διαφάνειας της εξουσίας. Η διαφάνεια λειτουργεί ως εγγύηση της νομιμότητας, αποτελεσματικότητας και υπευθυνότητας της δράσης δημόσιας διοίκησης, ενισχύει την συμμετοχή των πολιτών στα κοινά και την λήψη αποφάσεων και ενισχύει τον δημόσιο έλεγχο της διαχείρισης της δημόσιας περιουσίας. Το δικαίωμα στην πληροφόρηση και της συμμετοχής στην κοινωνία της πληροφορίας είναι ομοίως κατοχυρωμένα συνταγματικά δικαιώματα των πολιτών κατά το άρθρο 5^A του Συντάγματος⁸⁵.

⁸⁵ Γουργουράκης, 2013, Η διαφθορά και η καταπολέμηση της, διαφθορά και προσωπικά δεδομένα, σελ. 70

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (ΔΠΧ) προστατεύονται από πλήθος διατάξεων, όπως τα άρθρα 5^Α και 9^Α του Συντάγματος, το άρθρο 8 του Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ, το άρθρο 16 της ΣΛΕΕ, τα άρθρα 1 και 8 της ΕΣΔΑ, τον Κανονισμό 2016/679 ΓΚΠΔ, την Οδηγία 2016/680, τα άρθρα 57 και 59 ΑΚ, το ν.2472/1997, το ν.3471/2006 και το ν.4579/2018⁸⁶.

Η Βουλή των Ελλήνων με το ν.4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις» υιοθέτησε μέτρα εφαρμογής του ΓΚΠΔ στην Ελληνική έννομη τάξη.

Τα «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» είναι κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»), το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου, ενώ «επεξεργασία»: κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή.

Η προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι θεμελιώδες δικαίωμα. Η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να προορίζεται να εξυπηρετεί τον άνθρωπο. Το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι απόλυτο

⁸⁶ Κοσμίδης, 2020, Νέες Τεχνολογίες και Δίκαιο, Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις)

δικαίωμα, πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τη λειτουργία του στην κοινωνία και να σταθμίζεται με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.

Οι αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο 5 του ΓΚΠΔ είναι αυτές της νομιμότητας, αντικειμενικότητας, διαφάνειας, του προσδιορισμού και περιορισμού του σκοπού, της ελαχιστοποίησης των δεδομένων – αναλογικότητας, της ακρίβειας, του περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης, της ακεραιότητας και εμπιστευτικότητας.

Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ΓΚΠΔ, η επεξεργασία είναι σύννομη, εάν η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας, που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας. Επομένως, η επεξεργασία των στοιχείων της ΔΠΚ και ΔΟΣ από το αρμόδιο όργανο ελέγχου, υπεύθυνο επεξεργασίας, κατά την άσκηση των καθηκόντων για τον έλεγχο και διακρίβωση της απόκρυψης περιουσιακών στοιχείων και άλλων αδικημάτων είναι νόμιμη και επιτρέπεται. Ομοίως επιτρέπεται και στην περίπτωση όπου το υποκείμενο των δεδομένων, υπόχρεος, έχει συναινέσει στην επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του για έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους σκοπούς, για αυτόματη συμπλήρωση από ήδη αρχειοθετημένων δεδομένων σε διάφορες βάσεις δεδομένων του Ελληνικού Κράτους, προκειμένου όπως διευκολυνθεί η διαδικασία υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ.

Στον ΓΚΠΔ προβλέπονται συγκεκριμένα δικαιώματα για το υποκείμενο των δεδομένων, τα οποία είναι το διευρυμένο δικαίωμα ενημέρωσης για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διατηρεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας, σύμφωνα με τα άρθρα 13 και 14 ΓΚΠΔ, το δικαίωμα πρόσβασης του άρθρου 15 ΓΚΠΔ, το δικαίωμα διόρθωσης του άρθρου 16 ΓΚΠΔ, το δικαίωμα διαγραφής του άρθρου 17 ΓΚΠΔ, το δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας του άρθρου 18 ΓΚΠΔ, την υποχρέωση γνωστοποίησης από τον υπεύθυνο επεξεργασίας στο υποκείμενο των δεδομένων του άρθρου 19 ΓΚΠΔ, το δικαίωμα της φορητότητας των δεδομένων του άρθρου 20 ΓΚΠΔ, το δικαίωμα εναντίωσης του άρθρου 21 ΓΚΠΔ, το δικαίωμα σε μη αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων, περιλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ του άρθρου 22 ΓΚΠΔ.

Ο ΓΚΠΔ, εκτός των πολύπλευρων δικαιωμάτων που παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων, παρέχει και κατάλληλα μέσα εφαρμογής τους, με εργαλεία αποτρεπτικής και αποκαταστατικής λειτουργίας. Ειδικότερα προβλέπονται στα άρθρα 77, 78, 79 και 82 το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή, το δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής κατά αρχής ελέγχου, το δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής κατά υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία αντίστοιχα και το δικαίωμα αποζημίωσης και ευθύνης.

Όμως, με το άρθρο 23 του ΓΚΠΔ προβλέπεται η δυνατότητα περιορισμού μέσω νομοθετικής ρύθμισης των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων που προβλέπονται στα άρθρα 12 έως 22 και στο άρθρο 34, καθώς και των αρχών του άρθρου 5, εφόσον οι διατάξεις του αντιστοιχούν στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 12 έως 22, όταν ένας τέτοιος περιορισμός σέβεται την ουσία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών και συνιστά αναγκαίο και αναλογικό μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία για τη διασφάλιση της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένης της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της πρόληψης αυτών και άλλων σημαντικών στόχων γενικού δημόσιου συμφέροντος της Ένωσης ή κράτους μέλους, ιδίως σημαντικού οικονομικού ή χρηματοοικονομικού συμφέροντος της Ένωσης ή κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των νομισματικών, δημοσιονομικών και φορολογικών θεμάτων, της δημόσιας υγείας και της κοινωνικής ασφάλισης.

Επομένως, δεδομένου της αρχής της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου, προκύπτουν βάσιμα νομικά ερείσματα για δικαστικές διεκδικήσεις, όσον αφορά τον σεβασμό των δικαιωμάτων των υποκείμενων των δεδομένων και υπόχρεων ΔΠΣ και ΔΟΣ και της τήρησης των υποχρεώσεων από πλευράς του Ελληνικού Κράτους. '

Έτσι τίθεται το ζήτημα του αναγκαίου συγκερασμού της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, με την λήψη μέτρων αντιμετώπισης της διαφθοράς και την προστασίας των ιδιωτικότητας και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Δύναται μέσω της νομοθετικής εξουσίας και κατ' εξουσιοδότησης αυτής μέσω της εκτελεστικής εξουσίας να τεθούν περιορισμοί, όμως αυτοί θα πρέπει να είναι πρόσφοροι και αναγκαίοι για την επίτευξη σκοπών δημοσίου συμφέροντος και να μην είναι υπέρμετροι και δυσανάλογοι, σεβόμενοι την ουσία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και

ελευθεριών⁸⁷. Ομοίως τα αρμόδια όργανα ελέγχου, οφείλουν να διαφυλάσσουν και τηρούν τους κανονισμούς επεξεργασίας των ΔΠΧ που γίνονται αποδέκτες, διότι δεν αποκλείεται μελλοντική αγωγή αποζημίωσης σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου για υλική ή μη υλική ζημία, που προκλήθηκε από παράβαση του ΓΚΠΔ.

3. Ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

3.1 Ο ν.3213/2003 «Δήλωση και έλεγχος περιουσιακής κατάστασης βουλευτών, δημόσιων λειτουργών και υπαλλήλων, ιδιοκτητών μέσων μαζικής ενημέρωσης και άλλων κατηγοριών προσώπων»

Η Ελληνική Πολιτεία με το ν.3213/2003 «Δήλωση και έλεγχος περιουσιακής κατάστασης βουλευτών, δημόσιων λειτουργών και υπαλλήλων, ιδιοκτητών μέσων μαζικής ενημέρωσης και άλλων κατηγοριών προσώπων», όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, έχει αναπτύξει ένα σύνθετο σύστημα ελέγχου ΔΠΚ και ΔΟΣ που σε γενικές γραμμές μπορεί να κριθεί ικανοποιητικό και ολοκληρωμένο.

Το θεσμικό πλαίσιο του Πόθεν Έσχες, το οποίο διαμορφώνεται νομοθετικά, μπορεί να ειπωθεί ότι προσομοιάζει με ένα ζωντανό οργανισμό που αναπτύσσεται στο πέρασμα του χρόνου, μεταβάλλεται διαρκώς και τροφοδοτείται τόσο από τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές και την ανάπτυξη των τεχνολογιών, όσο και από τις νέες μορφές διαφθοράς που ανακύπτουν και την διαμόρφωση της νομολογίας. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ο ν.3213/2003 έχει τροποποιηθεί έως σήμερα 31 φορές.

Πριν ακολουθήσει η ανάπτυξη των βασικών στοιχείων του Πόθεν Έσχες όπως ισχύουν σήμερα, θα παρουσιαστούν εν τάχει 2 σημαντικές Αποφάσεις της Ολομέλειας του ΣτΕ, τις υπ' αριθμ. 2649/2017 και 3312/2017, που έκριναν την

⁸⁷ Σαγκουνίδου Δασκαλάκη, 2013, Η διαφθορά & η καταπολέμηση της, σελ. 71-72

αντισυνταγματικότητα διατάξεων του Πόθεν Έσχες και προκάλεσαν εκ νέου τροποποιήσεις στο ν.3213/2003.

3.1.1 Η διαμόρφωση του Πόθεν Έσχες μέσω της νομολογίας

Η πλέον σημαντική μεταρρύθμιση του ν.3213/2003 πλαισίου του Πόθεν Έσχες επήλθε με τις τροποποιήσεις του ν.4281/2014, προκειμένου όπως αντιμετωπιστούν δυσλειτουργίες που είχαν προκύψει κατά εφαρμογή του και να καταστεί αυτός αποτελεσματικότερος με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, όπως η ηλεκτρονική υποβολή των δηλώσεων και η αξιοποίηση μεθόδων ανάλυσης επικινδυνότητας. Μεταξύ άλλων, επεκτάθηκε η υποχρέωση του Πόθεν Έσχες και σε νέες κατηγορίες προσώπων, θεσμοθετήθηκε η Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α, αποτελούμενη με πρόσωπα εγνωσμένου κύρους, τροποποιήθηκε η σύνθεση των άλλων οργάνων ελέγχου, προς διασφάλισης της ανεξαρτησίας αυτών, και η θεσπίστηκε η επιπλέον υποχρέωση ταυτόχρονης υποβολής ΔΟΣ για τους υπόχρεους⁸⁸.

Η τροποποίηση όμως του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου δημιούργησε αντιδράσεις από πλήθος ενώσεων υπόχρεων, αμφισβητώντας την συνταγματικότητα των νέων ρυθμίσεων. Με την έκδοση της υπ' αριθμ. 1846οικ. από 13/10/2016 ΚΥΑ των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών «Τύπος και περιεχόμενο της Δήλωσης Περιουσιακής Κατάστασης (ΔΠΚ) και της Δήλωσης Οικονομικών Συμφερόντων (ΔΟΣ) - Ηλεκτρονική υποβολή των δηλώσεων αυτών» οι Ενώσεις Δικαστικών Λειτουργιών Συμβουλίου της Επικρατείας, Δικαστικών Λειτουργιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Εισαγγελέων Ελλάδος, Διοικητικών Δικαστών, Δικαστών και Εισαγγελέων προσέφυγαν κατά αυτής ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Η υπόθεση λόγω της σπουδαιότητας της εισήχθη στην Ολομέλεια του ΣτΕ, η οποία με την υπ' αριθμ. 2649/2017 από 18/10/2017 Απόφαση της έκανε δεκτή την προσφυγή και ακύρωσε την προαναφερόμενη ΚΥΑ.

Η Ολομέλεια του ΣτΕ με την απόφαση της έκρινε ότι η προσβαλλόμενη ΚΥΑ, ως κανονιστική πράξη, δεν δημοσιεύθηκε πλήρως στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως,

⁸⁸ Βουλή των Ελλήνων, 2014, Αιτιολογική Έκθεση ν.4281/2014, σελ. 5, 58-60

διότι δεν συμπεριελήφθησαν οι παραμετρικές τιμές συμπλήρωσης, που αποτελούν ουσιώδες στοιχείο της κανονιστικής ρύθμισης και οι οδηγίες συμπλήρωσης πεδίων των ΔΠΚ και ΔΟΣ, καθιστώντας ανέφικτο τον έλεγχο της νομιμότητας. Επομένως, η ΚΥΑ άνευ πλήρους δημοσίευσης, που αποτελεί συστατικό στοιχείο του κύρους της, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 42 παρ. 1 και 35 παρ. 1 του Συντάγματος, δεν απέκτησε νόμιμη υπόσταση και πρέπει να ακυρωθεί.

Η Ολομέλεια του ΣτΕ λόγω της σπουδαιότητας των επιμέρους ζητημάτων που τέθηκαν, προχώρησε στην εξέταση τους, προκειμένου όπως, τόσο η νομοθετική, όσο και η εκτελεστική εξουσία, πράξουν για τα δέοντα.

- Ο έλεγχος της περιουσιακής κατάστασης των δικαστικών λειτουργών, ο οποίος είναι συνδεδεμένος άμεσα με την εκπλήρωση του υπηρεσιακού τους καθήκοντος, δεν μπορεί να ανατεθεί στην Γ' Μονάδα της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης, διότι σε αυτήν δεν μετέχει κανένας τακτικός δικαστής, παρά μόνο ανώτατος εισαγγελικός λειτουργός ως Πρόεδρος, ενώ τα μέλη αυτής είναι απλά διοικητικά στελέχη. Η Αρχή δύναται να συνεδριάσει και λάβει αποφάσεις ελεγκτικού χαρακτήρα, επιβολής διοικητικών κυρώσεων και διατύπωση ποινικών κατηγοριών σε βάρος δικαστικών λειτουργών, υπό τριμελή σύνθεση και με πλειοψηφία που δεν αποκλείεται να προέρχεται από μέλη της διοίκησης. Ο έλεγχος των ΔΠΚ και ΔΟΣ των δικαστικών λειτουργών θα έπρεπε να υπάγεται σε όργανο συγκροτούμενο, κατά πλειοψηφία τουλάχιστον, από δικαστικούς λειτουργούς, οι οποίοι απολαμβάνουν των συνταγματικών εγγυήσεων προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησία και ως εκ τούτου η ανάθεση του ελέγχου στην Αρχή είναι αντισυνταγματική, καθώς για την αποστολή αυτή δεν έχει τις απαραίτητες του θεσμικές εγγυήσεις, ώστε κατά την άσκηση του ελέγχου να διασφαλίζεται η προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των δικαστικών λειτουργών, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 26 και 87 του Συντάγματος.
- Ο έλεγχος των ΔΠΚ και ΔΟΣ των δικαστικών λειτουργών δεν μπορεί να διενεργείται δύο φορές και από διαφορετικά όργανα, μη συγκροτούμενα, τουλάχιστον κατά πλειοψηφία, από ανώτατους τακτικούς δικαστές, αν ο

δικαστικός λειτουργός είναι σύζυγος αυτοτελώς υπόχρεου, μη δικαστικού λειτουργού. Η υποχρέωση διπλής υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ, μία για το κάθε αρμόδιο για τον καθένα όργανο, στις οποίες θα περιλαμβάνονται τα περιουσιακά στοιχεία αμφοτέρων, καθώς και των ανήλικων τέκνων τους, δεν εξασφαλίζει ότι ο έλεγχος των ΔΠΚ και ΔΟΣ των δικαστικών λειτουργών θα πραγματοποιηθεί από όργανο συγκροτούμενο, κατά πλειοψηφία τουλάχιστον, από δικαστικούς λειτουργούς, οι οποίοι απολαμβάνουν των συνταγματικών εγγυήσεων προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησία και ως εκ τούτου οι σχετικές διατάξεις είναι αντισυνταγματικές, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 26 και 87 του Συντάγματος.

- Ο υποχρεωτικός έλεγχος των ΔΠΚ και ΔΟΣ των δικαστικών λειτουργών των Ανωτάτων Δικαστηρίων της χώρας δεν μπορεί να διενεργείται με μόνο κριτήριο την ιδιότητα του δικαστικού λειτουργού ως υπηρετούντος σε Ανώτατο Δικαστήριο. Ο υποχρεωτικός έλεγχος είναι απρόσφορο μέσο ως προς την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, αυτού της ενίσχυσης του κύρους και της προστασίας της Δικαιοσύνης, της εμπέδωσης κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των πολιτών και των δικαστικών λειτουργών και της αποφυγής απόκτησης περιουσιακών ωφελημάτων εκ μέρους δικαστικών λειτουργών, εκμεταλλευόμενοι την ιδιότητα τους, και εκθέτει τους ανώτατους δικαστικούς λειτουργούς σε ενδεχόμενη πίεση από την εκτελεστική εξουσία, ενόψει της δυνατότητας που έχει για επιλογή στους ανώτατους βαθμούς της δικαστικής ιεραρχίας και ως εκ τούτου οι σχετικές διατάξεις είναι αντισυνταγματικές, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 του Συντάγματος.
- Η υποχρέωση ΔΠΚ για μετρητά χρήματα, εκτός καταθέσεων, όταν αυτά υπερβαίνουν τα 15.000 ευρώ και κινητά αντικείμενα, των οποίων η αξία τους υπερβαίνει τα 30.000 ευρώ, υπερβαίνει τα όρια της αρχής της αναλογικότητας. Η καθιέρωση του θεσμικού πλαισίου του Πόθεν Έσχες δεν αποσκοπεί την δημιουργία περιουσιολογίου, αλλά τον έλεγχο της επαύξεσης των περιουσιακών στοιχείων των υπόχρεων κατά το χρόνο διατήρησης της ιδιότητας του υπόχρεου. Η ΔΠΚ για μετρητά χρήματα, εκτός καταθέσεων, όταν αυτά υπερβαίνουν τα 15.000 ευρώ και κινητά αντικείμενα, των οποίων η αξία τους υπερβαίνει τα 30.000 ευρώ, αποτελεί δυσανάλογο περιορισμό του

δικαιώματος των υπόχρεων για προστασία των προσωπικών δεδομένων τους, για ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους και για προστασία του ιδιωτικού τους βίου, και ως εκ τούτου οι σχετικές διατάξεις είναι αντισυνταγματικές, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1, 9 παρ. 1, 9Α και 25 παρ. 1 εδαφ. δ' του Συντάγματος.

- Η άνευ χρονικού περιορισμού αρμοδιότητα των ελεγκτικών οργάνων να ελέγχει τις ΔΠΚ και τις ΔΟΣ των υπόχρεων και η μη πρόβλεψη χρονικού διαστήματος διατήρησης των ηλεκτρονικά τηρούμενων αρχείων ΔΠΚ και ΔΟΣ δεν επιτρέπεται. Η αρμοδιότητα ελέγχου εκ μέρους των ελεγκτικών οργάνων των ΔΠΚ και ΔΟΣ, καθώς και η διατήρηση των προσωπικών δεδομένων των υπόχρεων, πρέπει να προβλέπονται εντός εύλογου και συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, ειδάλλως αντίκεινται στην συνταγματικώς κατοχυρωμένη αρχή της ασφάλειας του δικαίου και στην αρχή του καθορισμού της χρονικής διάρκειας της επεξεργασίας.
- Η ετήσια ΔΠΚ πρέπει να περιλαμβάνει μόνο τις μεταβολές που επήλθαν κατά το χρονικό διάστημα που αφορά η δήλωση. Άλλωστε, οι υπόχρεοι μέσα σε 90 ημέρες από την απόκτηση της ιδιότητας του υπόχρεου, οφείλουν να υποβάλουν αρχική ΔΠΚ, στην οποία συμπεριλαμβάνεται το σύνολο των ήδη υφιστάμενων περιουσιακών στοιχείων κατά το χρόνο υποβολής της και την αξία κτήσης τους, εφόσον είναι διαθέσιμη, ως εκ τούτου η ετήσια υποχρέωση για ΔΠΚ που εμπεριέχει το σύνολο των υφιστάμενων περιουσιακών στοιχείων της 31ης Δεκεμβρίου του έτους το οποίο αφορά η δήλωση, ανεξαρτήτως αν επήλθε ή όχι μεταβολή κατά το προηγούμενο έτος σε αυτά, είναι εκτός νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως και ως εκ τούτου ακυρωτέα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 1 περ. γ' εδαφ. πρώτο και παρ. 2 του ν.3213/2003.
- Η διαδικτυακή εφαρμογή, μέσω της οποίας οι υπόχρεοι υποβάλλουν τις ΔΠΚ και ΔΟΣ, οφείλει να είναι διαμορφωμένη κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην καθίσταται αδύνατη ή ιδιαιτέρως δυσχερής η χρήση της από το μέσο χρήστη και να καθίσταται ευχερώς εφικτή η υποβολή ακριβούς δήλωσης, λαμβανόμενης υπόψη της ύπαρξης κοινών λογαριασμών, της μη υποχρέωσης εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων αναλυτικής κατάστασης της κίνησης των πάσης φύσεως λογαριασμών των υπόχρεων και της δυνατότητας άρσης του τραπεζικού

απορρήτου εκ μέρους των οργάνων ελέγχου, που μπορούν να αναζητήσουν τα στοιχεία κίνησης των λογαριασμών των υπόχρεων απ' ευθείας από τα πιστωτικά ιδρύματα. Επειδή, η παράλειψη υποβολής ή η μη ορθή υποβολή ΔΠΚ από τους υπόχρεους αποτελούν ποινικά αδικήματα και λαμβάνοντας υπόψη την πολυπλοκότητα της διαδικτυακής εφαρμογής, μέσω της οποίας υποβάλλονται ηλεκτρονικά οι ΔΠΚ, η αξιολόγηση αυτών καθ'αυτών των συμπεριφορών δεν δύναται κατ' αντικειμενική εκτίμηση να θεωρηθεί ως στρεφόμενη κατά εννόμων αγαθών του κοινωνικού συνόλου ή ως συνιστώσα βαρεία ηθικοκοινωνική προσβολή ή διακινδύνευση της έννομης τάξης, για να χαρακτηριστούν ως αξιόποινες και ως εκ τούτου οι σχετικές διατάξεις είναι αντισυνταγματικές, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 1 του Συντάγματος, και ειδικώς όσον αφορά τους δικαστικούς λειτουργούς κατ' άρθρα 2 παρ. 1 και 87 παρ. 1 του Συντάγματος, των οποίων προστατεύεται συνταγματικώς η προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία.

Η Διοίκηση, και πιο συγκεκριμένα οι Υπουργοί Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, την αμέσως επόμενη ημέρα από την έκδοση της υπ' αριθμ. 2649/2017 Απόφασης της Ολομέλειας του ΣΤΕ, εξέδωσαν την υπ' αριθμ. 1069/2017 από 19/10/2017 ΚΥΑ «Τύπος και περιεχόμενο της Δήλωσης Περιουσιακής Κατάστασης (ΔΠΚ) και της Δήλωσης Οικονομικών Συμφερόντων (ΔΟΣ) - ηλεκτρονική υποβολή των δηλώσεων αυτών». Μάλιστα η νέα ΚΥΑ παρέλειψε να ορίσει νέα προθεσμία υποβολής των ΔΠΚ και ΔΟΣ για το έτος 2016, καθόσον η ταχθείσα προθεσμία είχε ήδη παρέλθει, όπως επίσης και για το έτος 2017, η οποία ναι μεν δεν είχε παρέλθει, όμως οι υπόχρεοι είχαν μόλις 2 μέρες για να εκπληρώσουν την υποχρέωση τους, ως την 21/10/2017 καταληκτική ημερομηνία υποβολής.

Ακολούθως, οι Ενώσεις Δικαστικών Λειτουργών Συμβουλίου της Επικρατείας, Δικαστικών Λειτουργών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Εισαγγελέων Ελλάδος, Διοικητικών Δικαστών, Δικαστών και Εισαγγελέων προσέφυγαν κατά αυτής ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Με την από 20/10/2017 Προσωρινή Διαταγή του Προέδρου του ΣΤΕ αναστάληκε για τους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς η υποχρέωση υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ για τα έτη 2015 και 2016.

Η υπόθεση λόγω της σπουδαιότητας της εισήχθη στην Ολομέλεια του ΣτΕ, η οποία με την υπ' αριθμ. 3312/2017 από 18/12/2017 Απόφαση της, έκρινε δεκτή την προσφυγή και ακύρωσε την προαναφερόμενη ΚΥΑ.

Η Ολομέλεια του ΣτΕ με την απόφαση της έκρινε ότι η προσβαλλόμενη ΚΥΑ, ως κανονιστική πράξη, δημοσιεύθηκε πλήρως στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αφού συμπεριελήφθησαν οι παραμετρικές τιμές συμπλήρωσης, που αποτελούν ουσιώδες στοιχείο της κανονιστικής ρύθμισης και οι οδηγίες συμπλήρωσης πεδίων των ΔΠΚ και ΔΟΣ, καθιστώντας εφικτό τον έλεγχο της νομιμότητας. Επομένως, η ΚΥΑ με τα της πλήρους δημοσίευσης, που αποτελεί συστατικό στοιχείο του κύρους της, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 42 παρ. 1 και 35 παρ. 1 του Συντάγματος, απέκτησε νόμιμη υπόσταση και η Διοίκηση συμμορφώθηκε με την υπ' αριθμ. 2649/2017 Απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ.

Όμως, κρίθηκε ότι η νέα ΚΥΑ, αν και συμμορφώθηκε ως προς τύπο και την εκπλήρωση του συστατικού στοιχείου τους κύρους της, δεν συμμορφώθηκε επί της ουσίας στο περιεχόμενο των ζητημάτων που έκρινε η ακυρωτική απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ, μιας και έχει όμοιο περιεχόμενο με την προηγούμενη ακυρωθείσα ΚΥΑ. Επομένως, και η νέα ΚΥΑ έχει τις ίδιες νομικές πλημμέλειες, οι οποίες είχαν διαγνωσθεί με την προηγούμενη ακυρωτική απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ και ως εκ τούτου η νέα ΚΥΑ, παραβίασε το δεδικασμένο, το οποίο παρήχθη με την προηγούμενη ακυρωτική απόφαση, αφού η υπό την ίδια νομική και πραγματική βάση και μεταξύ των ίδιων διαδίκων κρίθηκε ως μη νόμιμη η κανονιστική πράξη της Διοίκησης. Οι διαπιστώσεις της Ολομέλειας του ΣτΕ, όσον αφορά τις νομικές πλημμέλειες, οι οποίες δεν αναφέρθηκαν απλώς, αλλά απετέλεσαν το αναγκαίο έρεισμα του διατακτικού της, με το οποίο η προηγούμενη προσβαλλόμενη κανονιστική πράξη δεν ακυρώθηκε μόνον ως ανυπόστατη, αλλά και ως μη νόμιμη, καθώς αντίβαινε σε συνταγματικές επιταγές και καλούσε τις έτερες εξουσίες, νομοθετική και εκτελεστική, προς συμμόρφωση.

Η Ολομέλεια του ΣτΕ λόγω της σπουδαιότητας των επιμέρους νεότερων ζητημάτων που τέθηκαν, προχώρησε στην εξέταση τους, προκειμένου όπως τόσο η νομοθετική, όσο και η εκτελεστική εξουσία πράξουν για τα δέοντα.

- Η διαδικτυακή εφαρμογή, μέσω της οποίας οι υπόχρεοι υποβάλλουν τις ΔΠΚ και ΔΟΣ, είναι δυσλειτουργική, καθώς καθιστά αδύνατη ή υπέρμετρα δυσχερή

την δυνατότητα υποβολής ακριβούς δηλώσεων για τους υπόχρεους. Ειδικότερα, ζήτημα προκύπτει όσον αφορά τους υπόχρεους οι οποίοι έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, καθόσον ο νομοθέτης δεν προέβλεψε για αυτούς την υποχρέωση υποβολής ΔΠΚ, πιθανότατα από αβλεψία, εφόσον δεν υφίσταται κανένας λόγος, που να δικαιολογεί την εξαίρεση αυτών από την υποχρέωση των υπόχρεων να τους συμπεριλάβουν στις ΔΠΚ και ΔΟΣ, παρά μόνο αναφέρεται σε συζύγους υπόχρεων, δηλαδή προσώπων που έχουν συνάψει γάμο με τον υπόχρεο, σύμφωνα με τον ΑΚ. Οι διατάξεις αυτές δεν δύναται να ερμηνευτούν διασταλτικά, καθόσον θεσπίζουν υποχρεώσεις επαπειλούμενων με την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση μην τήρησης τους, επομένως είναι στενώς ερμηνευτές.

- Η διαδικτυακή εφαρμογή, μέσω της οποίας οι υπόχρεοι υποβάλλουν τις ΔΠΚ και ΔΟΣ, στην καταχώριση των τραπεζικών καταθέσεων δεν περιορίζονται μόνο στο υπόλοιπο των τραπεζικών καταθέσεων κατά την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου της δήλωσης έτους, αλλά υποχρεώνει στους υπόχρεους την υποχρέωση να δηλώσουν αναλυτικώς όλες τις πηγές προέλευσης αυτών και των ποσών που αντιστοιχούν σε κάθε πηγή προέλευσης. Η ανωτέρω υποχρέωση καθιστά ιδιαίτερα δυσχερή τη συμμόρφωση των υπόχρεων και την υποβολή ακριβούς ΔΠΚ, επιβάλλοντας τους ένα δυσανάλογο βάρος και εκθέτοντας τους σε κίνδυνο να υποπέσουν σε σφάλματα με ενδεχόμενες διοικητικές και ποινικές κυρώσεις σε βάρος τους, ενώ υφίσταται η δυνατότητα άρσης του τραπεζικού απορρήτου εκ μέρους των οργάνων ελέγχου, που μπορούν να αναζητήσουν τα στοιχεία κίνησης των λογαριασμών των υπόχρεων απ' ευθείας από τα πιστωτικά ιδρύματα και ως εκ τούτου οι σχετικές διατάξεις είναι αντισυνταγματικές, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 1 εδαφ. δ' του Συντάγματος.
- Τα κρινόμενα ζητήματα, επί των οποίων τοποθετήθηκε η Ολομέλεια του ΣτΕ, δεν αφορούν αποκλειστικά και μόνο τους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς, αλλά το σύνολο των υπόχρεων για υποβολή ΔΠΚ και ΔΟΣ, κατά το μέρος που εφαρμόζονται και σε αυτούς. Επομένως λόγω των πλημμελειών στην όλη δομή και λειτουργία του συστήματος υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ, για το σύνολο

των υπόχρεων, η προσβαλλόμενη κανονιστική πράξη πρέπει να ακυρωθεί έναντι όλων και στο σύνολό της.

- Η Ολομέλεια του ΣτΕ, μέσω της αποφάσεως της, έκανε μνεία και στη σπουδή της Διοίκησης να εκδώσει άμεσα την κρινόμενη ΚΥΑ, παραβιάζοντας έτσι τις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της προστατευόμενης εμπιστοσύνης, αφού δεν ορίστηκε νέα προθεσμία υποβολής των ΔΠΚ και ΔΟΣ για το έτος 2016, ενώ για το έτος 2017 οι υπόχρεοι είχαν μόλις 2 μέρες από την έκδοση της ΚΥΑ για να εκπληρώσουν την υποχρέωση τους. Έτσι, στην ακυρωτική απόφαση αναφέρεται ρητά η υποχρέωση της Διοίκησης να προβλέψει εύλογη προθεσμία για την υποβολή ΔΠΚ και ΔΟΣ για τα έτη 2016 και 2017.

Ακολούθως, ψηφίσθηκε από την Βουλή των Ελλήνων ο ν.4571/2018, ο οποίος έφερε τροποποιήσεις του ισχύοντα ν.3213/2003, αναφορικά με τις κατηγορίες υπόχρεων, τον τρόπο, τα χρονικά όρια και το περιεχόμενο των ΔΠΚ, ενώ έλαβε υπόψη των αλλαγών στη νομοθεσία, ιδίως όσον αφορά το οικογενειακό δίκαιο, βελτίωσε τη λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος, αναδιαμόρφωσε τις αρμοδιότητες των ελεγκτικών οργάνων και ιδίως όσον αφορά τους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς, οι οποίοι πλέον υπάγονται στον έλεγχο από την Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α, της οποίας τα μέλη αυξήθηκαν σε 11 και κατοχυρώνεται ότι η πλειοψηφία της θα απαρτίζεται από ανώτατους δικαστικούς λειτουργούς. Επίσης, υπήρξε εξορθολογισμός των διοικητικών και ποινικών κυρώσεων και τάχθηκε εύλογη προθεσμία για την υποβολή των ΔΠΚ και ΔΟΣ, λαμβάνοντας υπόψη τις πλημμέλειες που ανέδειξε η Ολομέλεια του ΣτΕ με τις προαναφερόμενες αποφάσεις της⁸⁹.

Κατ' εφαρμογή του τροποποιημένου πλέον ν.3213/2003 η Διεύθυνση Δ1 του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εξέδωσε τον κατάλογο ελεγχόμενων προσώπων για το έτος 2018 και την υπ' αριθμ. 84949 από 29/11/2018 πράξη με θέμα «Υποβολή δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης από τους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς - Ενημέρωση υπόχρεων», κατά των οποίων προσέφυγαν εκ νέου ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι Ενώσεις Δικαστικών

⁸⁹ Βουλή των Ελλήνων, 2018, Αιτιολογική Έκθεση ν.4571/2018, σελ. 1

Λειτουργιών Συμβουλίου της Επικρατείας, Δικαστικών Λειτουργιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Εισαγγελέων Ελλάδος, Διοικητικών Δικαστών, Δικαστών και Εισαγγελέων .

Με την υπ' αριθμ. 19/2019 Απόφαση της Επιτροπής Αναστολών του ΣτΕ από 31/01/2019, απορρίφθηκε η αίτηση αναστολής των προσφευγόντων Ενώσεων, ενώ η υπόθεση λόγω της σπουδαιότητας της εισήχθη στην Ολομέλεια του ΣτΕ, η οποία με την υπ' αριθμ. 813/2019 από 22/04/2019 Απόφαση της, απέρριψε την προσφυγή, αφού δέχθηκε ότι τόσο το νομοθετικό πλαίσιο είναι συνταγματικό, όσο και οι πράξεις της Διοίκησης είναι σύννομες.

3.2 Υπόχρεοι Πόθεν Έσχες

Όσον αφορά τους υπόχρεους για ΔΠΚ και ΔΟΣ, των συζύγων ή των προσώπων με τα έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης (και οι εν διαστάσει) και των ανήλικων τέκνων τους (ακόμα κι αν αυτά ενηλικιώθηκαν κατά το δηλωθέν έτος), σύμφωνα με το άρθρο 1, αυτοί είναι οι:

- α. Ο Πρωθυπουργός.
- β. Οι Αρχηγοί των πολιτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στο Εθνικό ή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και όσων λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση.
- γ. Οι Υπουργοί, οι αναπληρωτές Υπουργοί και οι Υφυπουργοί.
- δ. Οι βουλευτές και οι ευρωβουλευτές.
- ε. Οι Περιφερειάρχες, οι Δήμαρχοι και όσοι διαχειρίζονται τα οικονομικά των πολιτικών κομμάτων της περ. β'.
- στ. Οι Γενικοί και Ειδικοί Γραμματείς της Βουλής και της Γενικής Κυβέρνησης, οι υπηρεσιακοί γραμματείς του άρθρου 36 του ν.4622/2019, οι υπάλληλοι ή σύμβουλοι ειδικών θέσεων και οι μετακλητοί υπάλληλοι, οι οποίοι τοποθετούνται από μονομελές ή συλλογικό κυβερνητικό όργανο, καθώς και οι υπάλληλοι που αποσπώνται, βάσει των άρθρων 6 του ν.1878/1990 και 2 και 3 του ν.1895/1990, στο Υπουργείο Εσωτερικών και

διατίθενται σε βουλευτές και κόμματα της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στο γραφείο του Έλληνα Επιτρόπου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ζ. Ο διοικητής και οι υποδιοικητές της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ) και της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ).

η. Οι Γενικοί Γραμματείς των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, οι Συντονιστές Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, οι Αντιπεριφερειάρχες, οι Πρόεδροι και τα μέλη των Περιφερειακών Συμβουλίων, καθώς και οι Προϊστάμενοι των Γενικών Διευθύνσεων και Διευθύνσεων των Περιφερειών.

θ. Οι Αντιδήμαρχοι, οι Πρόεδροι, τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη των επιτροπών των Δήμων, οι Πρόεδροι και τα μέλη των Δημοτικών Συμβουλίων, οι Πρόεδροι, οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι και τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων και οι Γενικοί Διευθυντές των δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των αμιγών ή μεικτών δημοτικών επιχειρήσεων των ανωτέρω ΟΤΑ και των συνδέσμων Δήμων, καθώς και οι Προϊστάμενοι των Γενικών Διευθύνσεων και Διευθύνσεων των Δήμων. Ειδικότερα ως προς τις σχολικές επιτροπές, δήλωση περιουσιακής κατάστασης υποβάλλουν οι Πρόεδροι και οι διαχειριστές των τραπεζικών λογαριασμών αυτών.

ι. Οι Γενικοί Διευθυντές των Υπουργείων, οι Πρόεδροι, οι Αντιπρόεδροι, οι Διοικητές, οι Υποδιοικητές, τα εκτελεστικά μέλη, οι διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι και οι Γενικοί Διευθυντές νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δημοσίων επιχειρήσεων, δημοσίων οργανισμών και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, υπό την προϋπόθεση ότι όλα τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται, τακτικώς, από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους ή τη διοίκησή τους ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος.

ια. Οι Πρόεδροι, τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη όλων των επιτροπών διαγωνισμών προμηθειών, μελετών και παροχής υπηρεσιών» των κρατικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων και των ενόπλων δυνάμεων, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται, τακτικώς, από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους ή τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, των δημοσίων επιχειρήσεων και των

δημόσιων οργανισμών, εφόσον υπερβαίνουν το ποσό των 150.000 ευρώ ανά διαγωνισμό, καθώς επίσης ο Γενικός Διευθυντής και Διευθυντές της Γενικής Διεύθυνσης Κρατικών Προμηθειών και οι κατέχοντες θέσεις προϊσταμένων οποιουδήποτε οργανωτικού επιπέδου οργανικών μονάδων προμηθειών στο Δημόσιο και στα ανωτέρω νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, στις δημόσιες επιχειρήσεις και τους δημόσιους οργανισμούς. Την ίδια υποχρέωση υπέχουν ο Πρόεδρος και τα μέλη όλων των επιτροπών διαγωνισμών δημοσίων έργων των ανωτέρω φορέων, εφόσον ο προϋπολογισμός του έργου υπερβαίνει τις 300.000 ευρώ.

ιβ. Οι Δικαστικοί και οι Εισαγγελικοί λειτουργοί.

ιγ. Ο Διοικητής, οι Υποδιοικητές, οι εντεταλμένοι σύμβουλοι και οι διευθυντές της Τράπεζας της Ελλάδος.

ιδ. Οι Πρόεδροι, οι Αντιπρόεδροι, οι Διευθύνοντες σύμβουλοι, οι Διοικητές, οι Υποδιοικητές, τα εκτελεστικά μέλη ΔΣ και οι γενικοί διευθυντές πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών, καθώς και επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών.

ιε. Ο Πρόεδρος και τα εκτελεστικά μέλη του ΔΣ της Ελληνικά Χρηματιστήρια ΑΕ (ΕΧΑΕ) και οι κατέχοντες διευθυντική θέση στην εταιρία αυτή σύμφωνα με τον εκάστοτε ισχύοντα οργανισμό της ή σύμφωνα με απόφαση του ΔΣ.

ιστ. Ο Πρόεδρος και τα εκτελεστικά μέλη του ΔΣ των ελεγχόμενων από της ΕΧΑΕ ανωνύμων εταιριών και οι κατέχοντες διευθυντική θέση στις εταιρίες αυτές σύμφωνα με τον εκάστοτε ισχύοντα κανονισμό της εταιρίας ή σύμφωνα με απόφαση του ΔΣ.

ιζ. Ο Πρόεδρος και τα εκτελεστικά μέλη του ΔΣ κάθε άλλου φορέα οργανωμένης χρηματιστηριακής αγοράς που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα και οι κατέχοντες διευθυντική θέση σε αυτόν σύμφωνα με τον εκάστοτε ισχύοντα κανονισμό του ή σύμφωνα με απόφαση του ΔΣ.

ιη. Οι ιδιοκτήτες, οι μέτοχοι, οι εταίροι, οι Πρόεδροι, οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι και τα εκτελεστικά μέλη του ΔΣ, οι διαχειριστές, καθώς και οι Γενικοί Διευθυντές και οι Διευθυντές ειδήσεων και ενημέρωσης κάθε μορφής επιχειρήσεων ή εταιριών, που κατέχουν άδεια λειτουργίας ή εν γένει έχουν την εκμετάλλευση

τηλεοπτικών σταθμών, ελεύθερης λήψης ή παροχής κάθε μορφής συνδρομητικών τηλεοπτικών υπηρεσιών, καθώς και ραδιοφωνικών σταθμών, όπως και των βασικών μετόχων αυτών, με την εξαίρεση των βασικών μετόχων που εμπίπτουν στην παράγραφο 4 του άρθρου 5 του ν.4339/2015, καθώς και των μετόχων αυτών.

ιθ. Οι ιδιοκτήτες, οι εκδότες, οι μέτοχοι, οι εταίροι, οι Πρόεδροι, οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι και τα εκτελεστικά μέλη του ΔΣ, οι διαχειριστές, καθώς και οι Γενικοί Διευθυντές και οι Διευθυντές ειδήσεων και ενημέρωσης κάθε μορφής επιχειρήσεων ή εταιριών, που εκμεταλλεύονται διαδικτυακά ενημερωτικά μέσα ή εκδίδουν ημερήσια ή περιοδικά έντυπα πανελληνίας κυκλοφορίας, όπως και των βασικών μετόχων αυτών, με την εξαίρεση των βασικών μετόχων που εμπίπτουν στην παράγραφο 4 του άρθρου 5 του ν.4339/2015, καθώς και των μετόχων αυτών.

κ. Οι δημοσιογράφοι μέλη των οικείων ενώσεων συντακτών, καθώς και όσοι παρέχουν δημοσιογραφικές υπηρεσίες σε επιχειρήσεις έκδοσης εντύπων και σε ραδιοτηλεοπτικά ή διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης με σύμβαση εργασίας ή έργου.

κα. Οι ιατροί Διευθυντές και Συντονιστές Διευθυντές που υπηρετούν στα νοσοκομεία και τα Κέντρα Υγείας του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ), στα στρατιωτικά νοσοκομεία, σε πανεπιστημιακά νοσοκομεία, κλινικές και εργαστήρια, καθώς και στο Πρωτοβάθμιο Εθνικό Δίκτυο Υγείας (ΠΕΔΥ).

κβ. Οι πρόεδροι, τα μέλη και οι προϊστάμενοι υπηρεσιακών μονάδων επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης και Διεύθυνσης όλων των Ανεξάρτητων Αρχών, συμπεριλαμβανομένων των ανεξάρτητων διοικητικών και ρυθμιστικών Αρχών, της Επιτροπής Ανταγωνισμού, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, καθώς και ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης και οι Ειδικοί Επιθεωρητές που εργάζονται με απόσπαση στο γραφείο του.

κγ. Οι Αρχηγοί, Υπαρχηγοί, διευθυντές κλάδων του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ), των Γενικών Επιτελείων Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, οι δικαστικοί λειτουργοί του δικαστικού σώματος των Ενόπλων Δυνάμεων, καθώς και ο Γενικός Διευθυντής και ο Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

κδ. Οι Αρχηγοί και οι Υπαρχηγοί της Ελληνικής Αστυνομίας(ΕΑ), του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής (ΛΣ-ΕΛΑΚΤ) και του Πυροσβεστικού Σώματος(ΠΣ).

κε. Το αστυνομικό προσωπικό, με εξαίρεση όσους τελούν σε καθεστώς μόνιμης διαθεσιμότητας, σύμφωνα με την περ. ζ της παρ. 1 του άρθρου 8 και το άρθρο 14 του π.δ.24/1997 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του ν.δ.330/1947, οι συνοριακοί φύλακες, οι ειδικοί φρουροί και το πολιτικό προσωπικό που υπηρετεί στην Ελληνική Αστυνομία, το προσωπικό του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής, εξαιρουμένων των στελεχών που έχουν υπαχθεί σε καθεστώς μόνιμης διαθεσιμότητας, σύμφωνα με το άρθρο 1 του π.δ.27/2014, καθώς και το προσωπικό του Πυροσβεστικού Σώματος, με εξαίρεση όσους τελούν σε καθεστώς μόνιμης διαθεσιμότητας κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν.δ.330/1947, σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 9 του ν.1813/1988.

κστ. Το πολιτικό προσωπικό του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

κζ. Το προσωπικό της υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής.

κη. Οι Σωφρονιστικοί υπάλληλοι και οι εξωτερικοί φρουροί των καταστημάτων κράτησης.

κθ. Οι προϊστάμενοι των Δασαρχείων και των Δασονομείων και οι κατά νόμον αναπληρωτές τους .

λ. Τα μέλη όλων των Σωμάτων Επιθεώρησης και Ελέγχου του Δημοσίου, οι προϊστάμενοι οργανικών μονάδων οποιασδήποτε Υπηρεσίας Επιθεώρησης, Εσωτερικού Ελέγχου ή Εσωτερικών Υποθέσεων του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ α` και β` βαθμού, το προσωπικό της Διεύθυνσης Ερευνών Οικονομικού Εγκλήματος, καθώς και οι υπάλληλοι των μονάδων αυτών που ασκούν οποιαδήποτε ελεγκτικά καθήκοντα.

λα. Οι Γενικοί Διευθυντές του Υπουργείου Οικονομικών, οι Προϊστάμενοι Διευθύνσεων των Δημοσίων Οικονομικών Υπηρεσιών (ΔΟΥ) των Διαπεριφερειακών Ελεγκτικών Κέντρων (ΔΕΚ) του Κέντρου Ελέγχου Φορολογουμένων Μεγάλου Πλούτου

(ΚΕΦΟΜΕΠ), του Κέντρου Ελέγχου Μεγάλων Επιχειρήσεων (ΚΕΜΕΕΠ), οι Προϊστάμενοι των Τμημάτων Ελέγχου και όλοι οι υπάλληλοι που υπηρετούν στα Τμήματα Ελέγχου των παραπάνω υπηρεσιών, καθώς και όλοι οι υπάλληλοι που ασκούν ελεγκτικά καθήκοντα και υπηρετούν στις υπηρεσίες αυτές, ο Προϊστάμενος Διεύθυνσης της Επιχειρησιακής Μονάδας Είσπραξης, οι Προϊστάμενοι Διευθύνσεων των Τελωνείων, οι Προϊστάμενοι των Τμημάτων Γενικών Θεμάτων και Τελωνειακών Διαδικασιών των Τελωνείων, όλοι οι υπάλληλοι των Τελωνείων που ασκούν ελεγκτικά καθήκοντα, οι Προϊστάμενοι Διευθύνσεων και Τμημάτων, καθώς και οι υπάλληλοι των Ελεγκτικών Υπηρεσιών Τελωνείων (ΕΛΥΤ) και της Διεύθυνσης Παρακολούθησης και Ελέγχου Ανασταλτικών Καθεστώτων (ΔΙΠΕΑΚ), καθώς και οι Προϊστάμενοι των οργανικών μονάδων των Κτηματικών Υπηρεσιών του Δημοσίου.

λβ. Οι Προϊστάμενοι των Επιχειρησιακών Διευθύνσεων Ειδικών Υποθέσεων του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ), οι Προϊστάμενοι των Περιφερειακών Διευθύνσεων και Τμημάτων ελέγχου-δράσης αυτών, καθώς και οι υπάλληλοι-ελεγκτές που υπηρετούν στις παραπάνω υπηρεσίες.

λγ. Οι προϊστάμενοι και οι υπάλληλοι των οργανικών μονάδων δόμησης οποιουδήποτε οργανωτικού επιπέδου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καθώς και οι εισηγητές των Επιτροπών Εξέτασης Προσφυγών Αυθαιρέτων, των Συμβουλίων, Περιφερειακών Συμβουλίων και του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων, των Συμβουλίων, των Περιφερειακών Συμβουλίων και των Κεντρικών Συμβουλίων Αρχιτεκτονικής, του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου και του Κεντρικού Συμβουλίου Νεοτέρων Μνημείων.

λδ. Το προσωπικό της Ειδικής Γραμματείας Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα, καθώς και οι Πρόεδροι, Διευθύνοντες Σύμβουλοι ή διαχειριστές των εταιριών του ιδιωτικού τομέα που μετέχουν σε τέτοιου είδους συμπράξεις.

λε. Ο Πρόεδρος και τα μέλη ΔΣ Αθλητικών Ομοσπονδιών και τα πρόσωπα που είναι μέλη Διοίκησης Αθλητικών Ανωνύμων Εταιριών (ΑΑΕ) ή Τμημάτων Αμειβόμενων Αθλητών (ΤΑΑ) ή τους έχει ανατεθεί η διαχείριση ΤΑΑ ή είναι μέτοχοι ΑΑΕ. με συνολικό ποσοστό μεγαλύτερο του 1% του μετοχικού της κεφαλαίου. Σε περίπτωση που το εν λόγω ποσοστό συμμετοχής ανήκει σε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού

δικαίου ή εταιρία, η υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης βαρύνει τον πρόεδρο και τα μέλη του ΔΣ αυτών.

λσ. Οι αξιολογημένοι διαιτητές, βοηθοί διαιτητές και παρατηρητές διαιτησίας πρωταθλημάτων επαγγελματικού αθλητισμού και όσοι μετέχουν στα αντίστοιχα όργανα ή τις επιτροπές διαιτησίας, καθώς και ο Πρόεδρος, τα μέλη της Επιτροπής Επαγγελματικού Αθλητισμού και οι αναπληρωτές αυτών.

λζ. Οι Πρόεδροι, Διευθύνοντες Σύμβουλοι, οι εντεταλμένοι σύμβουλοι και Γενικοί Διευθυντές των αναφερόμενων στις περιπτώσεις ε` και στ` της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν.2190/1994 όπως αυτές ισχύουν νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, εφόσον τα νομικά αυτά πρόσωπα είναι φορείς ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων έργων ή ανάθεσης και εκπόνησης μελετών δημόσιων έργων.

λη. Οι Προϊστάμενοι Γενικών Διευθύνσεων, Διευθύνσεων και Τμημάτων της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ως και οι σύμφωνα με τα άρθρα 28 του π.δ.609/1985 και 15 του ν.716/1977 ασκούντες καθήκοντα επιβλεπόντων μηχανικών δημόσιων έργων και μελετών δημοσίων έργων. Οι κατέχοντες αντίστοιχες θέσεις στο Δημόσιο, στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, εφόσον κατά το νόμο ή τον οργανισμό του οικείου Υπουργείου ή του νομικού προσώπου έχουν αρμοδιότητες σχετικές με την ανάθεση δημόσιων έργων ή μελετών δημόσιων έργων ή ασκούν καθήκοντα επιβλεπόντων μηχανικών δημόσιων έργων ή μελετών.

λθ. Ο Ιδιοκτήτης, οι Εταίροι, οι Βασικοί Μέτοχοι, τα εκτελεστικά μέλη οργάνου διοίκησης και τα διευθυντικά στελέχη ελληνικών επιχειρήσεων που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις, καθώς και τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία έχουν τη μόνιμη κατοικία τους στην Ελλάδα και φέρουν οποιαδήποτε από τις ανωτέρω ιδιότητες σε αλλοδαπές επιχειρήσεις που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις, εφόσον το αντικείμενο τους υπερβαίνει τα αναφερόμενα στην περ. ια' ποσά ανά περίπτωση.

λι. Τα μέλη και οι εισηγητές των γνωμοδοτικών επιτροπών, τα μέλη των οργάνων ελέγχου τα επιφορτισμένα με την εκταμίευση των ενισχύσεων όργανα, τα μέλη των οργάνων αξιολόγησης και εξέτασης των επενδυτικών σχεδίων, ελέγχου επενδύσεων και εκταμίευσης των παρεχόμενων ενισχύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.

μ. Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Μεταναστευτικής Πολιτικής της Γενικής Γραμματείας Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και οι Προϊστάμενοι των Διευθύνσεων Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, καθώς και οι Αναπληρωτές τους.

μα. Τα μέλη των Επιτροπών Εξετάσεων Υποψηφίων Οδηγών.

μβ. Ο Πρόεδρος και τα μέλη του ΔΣ της Κοινωνίας της Πληροφορίας, οι Διευθυντές και οι Αναπληρωτές Διευθυντές των Επιχειρησιακών Μονάδων. Τα μέλη του Μητρώου Αξιολογητών Δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων και άλλοι εξωτερικοί συνεργάτες που έχουν συμμετάσχει σε αξιολογήσεις, Γνωμοδοτικές Επιτροπές και Επιτροπές Προσφυγών Δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων, οι Πρόεδροι και τα Μέλη Επιτροπών Αξιολόγησης Προσφορών κάθε βαθμού, καθώς και Επιτροπών Προσφυγών έργων Δημοσίου Τομέα, οι Πρόεδροι και τα Μέλη των επιτροπών Παρακολούθησης και Παραλαβής Έργων Δημοσίου Τομέα, οι Υπεύθυνοι Έργων Δημοσίου Τομέα και Δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων. Οι Προϊστάμενοι, οι αναπληρωτές Προϊστάμενοι και οι Προϊστάμενοι Μονάδων όλων των Ειδικών Υπηρεσιών και των λοιπών φορέων που ασκούν καθήκοντα ή και αρμοδιότητες διαχείρισης, εφαρμογής, συντονισμού και ελέγχου, στο πλαίσιο των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων της Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013 και 2014-2020.

μγ. Οι προϊστάμενοι των Υπηρεσιών Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΣ).

μδ. Οι προϊστάμενοι των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ) και των Δημοσιονομικών Υπηρεσιών Εποπτείας και Ελέγχου (ΔΥΕΕ) του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (ΓΛΚ).

με. Ο πρόεδρος, τα μέλη και οι υπάλληλοι της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης.

μστ. Ο πρόεδρος και οι διαχειριστές Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ) που επιχορηγούνται από το κράτος.

μζ. Το προσωπικό του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων (ΕΟΦ), του Ενιαίου Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ), του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών

Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), του Υπουργείου Τουρισμού και της Γενικής Διεύθυνσης Διασφάλισης Ποιότητας Αγροτικών Προϊόντων του ΕΛ.Γ.Ο.- ΔΗΜΗΤΡΑ που ασκεί καθήκοντα ελεγκτικής μορφής ή χορήγησης αδειών κάθε μορφής, καθώς και οι προϊστάμενοι των αντίστοιχων μονάδων οποιασδήποτε βαθμίδας των παραπάνω υπηρεσιών.

μη. Τα μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ).

μθ. Κάθε άλλο πρόσωπο για το οποίο προβλέπεται υποχρέωση υποβολής δήλωσης από ειδική διάταξη νόμου.

Εντός 90 ημερών από την απόκτηση της ιδιότητας του υπόχρεου, υποβάλλεται η αρχική ΔΠΚ, ενώ οι επόμενες ετήσια μέχρι και τον επόμενο χρόνο της απώλειας της ιδιότητας του υπόχρεου, εντός 3 μηνών από την καταληκτική προθεσμία υποβολής των ετήσιων δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος, με εξαίρεση των πολιτικών προσώπων και δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών, αρμοδιότητας Επιτροπής Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α, οι οποίοι υποβάλλουν ΔΠΣ μέχρι 3 χρόνια από την απώλεια της ιδιότητας του υπόχρεου.

Κάθε αρμόδιος φορέας ή τα όργανα διοίκησης αυτού, μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου κάθε έτους καταχωρεί και οριστικοποιεί ηλεκτρονικά, μέσω του ενιαίου πληροφοριακού συστήματος ΠΟΘΕΝ, κατάσταση των υπόχρεων προσώπων ΔΠΚ και ΔΟΣ, που υπάγονται ή εποπτεύονται από τον φορέα. «Η κατάσταση περιλαμβάνει υπόχρεους που απέκτησαν, κατέχουν ή απώλεσαν την ιδιότητα του υπόχρεου στην προηγούμενη χρήση, στις 3 προηγούμενες χρήσεις για τους υπόχρεους των περιπτώσεων α' έως και ε' και ιβ' της παραγράφου 1 ή στις χρήσεις που κατ' εξαίρεση ειδικότερα προβλέπονται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Η μη ύπαρξη υπόχρεων πρέπει να δηλώνεται ηλεκτρονικά με την οριστικοποίηση μηδενικής κατάστασης από πιστοποιημένο χρήστη του φορέα. Το αρμόδιο όργανο ελέγχου μπορεί να ζητά από οποιαδήποτε υπηρεσία, φορέα ή νομικό ή φυσικό πρόσωπο που διαθέτει στοιχεία για πρόσωπα που υπάγονται στις περιπτώσεις της παραγράφου 1, κατάσταση των οικείων προσώπων», σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του ν.3213/2003.

Το νομοθετικό πλαίσιο είναι εμφανώς διαμορφωμένο βάσει της κυρίαρχης τάσης διεύρυνσης της βάσης των υπόχρεων για ΔΠΚ και ΔΟΣ, προκειμένου όπως αυτοί ελεγχθούν λεπτομερώς και υπάρξει διαφάνεια και λογοδοσία στο δημόσιο τομέα, τόσο με την στενή έννοια σε κυβερνητικούς και κρατικούς αξιωματούχους, όσο με την ευρεία

έννοια, δηλαδή σε όσους κατ' οιονδήποτε τρόπο λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση ή ασκούν εξουσίες κατά νομοθετική εξουσιοδότηση, όπως επίσης σε κρίσιμους τομείς δραστηριότητας του ιδιωτικού τομέα, με δυνατότητα άσκησης αθέμιτης επιρροής, επηρεασμού και διαμόρφωσης της αγοράς και η δράση τους δύναται να έχει έντονο κοινωνικό αντίκτυπο. Ο συνολικός αριθμός των υπόχρεων δεν είναι σταθερός κάθε χρόνο και μεταβάλλεται αναλόγως των πραγματικών συνθηκών, ωστόσο κατά προσέγγιση για το έτος 2020 υπολογίζεται περί τις 190.000⁹⁰. Ο ακριβής αριθμός των υπόχρεων δεν δύναται να υπολογισθεί με ακρίβεια, λόγω του ότι δεν λαμβάνουν δημοσίευση το σύνολο των ετήσιων εκθέσεων πεπραγμένων των αρμόδιων οργάνων ελέγχου.

3.2 Περιεχόμενο Πόθεν Έσχες

Όσον αφορά το περιεχόμενο των ΔΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν.3213/2003, σε αυτές αναφέρονται για τα υφιστάμενα περιουσιακά στοιχεία κατά την 31 Δεκεμβρίου του περασμένου έτους και συμπεριλαμβάνει:

- α) Έσοδα κάθε πηγής.
- β) Ακίνητα και εμπράγματα δικαιώματα επ' αυτών.
- γ) Μετοχές ημεδαπών και αλλοδαπών εταιρειών (με την επιφύλαξη της απαγόρευσης των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 8 του παρόντος νόμου), ομόλογα και ομολογίες κάθε είδους, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων κάθε είδους και παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα κάθε είδους.
- δ) Κάθε είδους καταθέσεις σε τράπεζες, ταμειυτήρια και άλλα πιστωτικά ιδρύματα, χρηματιστηριακά ή ασφαλιστικά προϊόντα και συμμετοχές σε κεφάλαια επιχειρηματικών ή επενδυτικών συμμετοχών (funds) και καταπιστεύματα (trusts).

⁹⁰ Κοντοβάς et. al., 2020, Η Δήλωση Περιουσιακής Κατάστασης (ΔΠΚ) ως εργαλείο ανίχνευσης και πρόληψης του παράνομου πλουτισμού και των συγκρούσεων συμφερόντων των δημοσίων υπαλλήλων, σελ. 14

ε) Μίσθωση θυρίδων σε τράπεζες, ταμειυτήρια και άλλα ημεδαπά ή αλλοδαπά πιστωτικά ιδρύματα. Μετρητά, που δεν περιλαμβάνονται στην περ. δ' και εφόσον αθροιστικά υπερβαίνουν τα 30.000 ευρώ για τους υπόχρεο, σύζυγο, ανήλικα τέκνα ή πρόσωπο, με το οποίο ο υπόχρεος έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης.

στ) Κάθε κινητό ή συλλογή κινητών αξίας μεγαλύτερης των 40.000 ευρώ, συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

ζ) Πλωτά, εναέρια μεταφορικά μέσα, και κάθε χρήσης οχήματα.

η) Συμμετοχή σε κάθε είδους εταιρεία ή επιχείρηση (με την επιφύλαξη της απαγόρευσης των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 8 του παρόντος νόμου).

θ) Ειδικά, η δήλωση των υπόχρεων αρμοδιότητας Επιτροπής Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α, περιλαμβάνει και τις δανειακές τους υποχρεώσεις προς ημεδαπά και αλλοδαπά πιστωτικά και τραπεζικά ιδρύματα, λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου και φυσικά πρόσωπα κατά την 31 Δεκεμβρίου του περασμένου έτους εφόσον κάθε μία από αυτές υπερβαίνει τα 5.000 ευρώ. Ομοίως, περιλαμβάνεται και κάθε οφειλή που προέρχεται από διοικητικά πρόστιμα, χρηματικές ποινές, φόρους και τέλη προς το Δημόσιο και τους ΟΤΑ, τέλη προς ΝΠΔΔ και εισφορές προς οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης και υπερβαίνει τα 5.000 ευρώ.

Σε κάθε αρχική ΔΠΚ του υπόχρεου, όπως επίσης και στην πρώτη ηλεκτρονική δήλωση του (2016), αναφέρονται τα υφιστάμενα κατά το χρόνο κτήσης της ιδιότητας περιουσιακά στοιχεία, η αξία κτήσης τους, εφόσον είναι διαθέσιμη, και ο τρόπος κτήσης τους, με συνημμένα κάθε τύπου παραστατικά, από τα οποία προκύπτει η αξία των περιουσιακών στοιχείων.

Στην ΔΠΚ οι υπόχρεοι αναφέρουν κάθε μεταβολή των περιουσιακών τους στοιχείων, όπως η απόκτηση νέου περιουσιακού στοιχείου ή επαύξησης υφιστάμενου, το ύψος της σχετικής δαπάνης και η πηγή προέλευσης των χρημάτων. Σε περίπτωση εκποίησης αναφέρεται το εισπραχθέν τίμημα. Ομοίως κι όταν υπάρχει μεταβολή της οικογενειακής τους κατάστασης. Σε περίπτωση διπλής μεταβολής του ίδιου περιουσιακού στοιχείου (πχ απόκτησης και απώλειας εμπράγματος δικαιώματος) κατά το ίδιο έτος, τότε δηλώνονται και οι 2 μεταβολές.

Οι ΔΠΚ και ΔΟΣ συντάσσονται από τους υπόχρεους και εγκρίνεται και από τους συζυγούς ή τα πρόσωπα με τα οποία έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης (και οι εν διαστάσει), ενώ υπάρχει ρύθμιση σε περίπτωση άρνησης έγκρισης εκ μέρους τους.

Όσον αφορά το περιεχόμενο των ΔΟΣ, σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 1 του ν.3213/2003, αυτές αναφέρονται για τα οικονομικά συμφέροντα των υπόχρεων, των συζύγων ή των προσώπων με τα οποία έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης (και οι εν διαστάσει) και των ανήλικων τέκνων τους (ακόμα κι αν αυτά ενηλικιώθηκαν κατά το δηλωθέν έτος) κατά την 31 Δεκεμβρίου του περασμένου έτους και συμπεριλαμβάνει:

- α) Τις επαγγελματικές τους δραστηριότητες.
- β) Τη συμμετοχή τους στη διοίκηση πάσης φύσεως νομικών προσώπων και εταιριών, ενώσεων προσώπων και μη κυβερνητικών οργανώσεων.
- γ) Οποιαδήποτε αμειβόμενη τακτική δραστηριότητα που αναλαμβάνουν παράλληλα, με την άσκηση των καθηκόντων τους, είτε ως υπάλληλοι είτε ως αυτοαπασχολούμενοι.
- δ) Οποιαδήποτε αμειβόμενη περιστασιακή δραστηριότητα (περιλαμβανόμενων της συγγραφικής δραστηριότητας, του διδακτικού έργου ή της παροχής συμβουλών) που αναλαμβάνουν παράλληλα με την άσκηση των καθηκόντων τους, εάν η συνολική αμοιβή υπερβαίνει τις 5.000 ευρώ ανά ημερολογιακό έτος.
- ε) Τη συμμετοχή σε εταιρεία ή κοινοπραξία, όταν αυτή η συμμετοχή ενδέχεται να έχει επιπτώσεις στη δημόσια πολιτική ή όταν δίνει στον υπόχρεο τη δυνατότητα σημαντικής επιρροής επί υποθέσεων της εν λόγω εταιρείας ή σύμπραξης.
- στ) Για την περίπτωση προσώπων που υπηρετούν σε αιρετή δημόσια θέση, οποιαδήποτε οικονομική υποστήριξη από τρίτους, σε προσωπικό ή σε υλικούς πόρους, που χορηγείται σε συνάρτηση με τη δημόσια δραστηριότητά τους, με ένδειξη της ταυτότητας των τρίτων αυτών, εάν η συνολική αξία υπερβαίνει τις 3.000 ευρώ ανά ημερολογιακό έτος.
- ζ) Οποιαδήποτε συγκεκριμένα οικονομικά συμφέροντα που προκάλεσαν άμεση ή δυνητική σύγκρουση συμφερόντων σε σχέση με τα καθήκοντά τους. Ως σύγκρουση συμφερόντων νοείται η περίπτωση κατά την οποία υπόχρεος έχει προσωπικό συμφέρον που θα μπορούσε να επηρεάσει αθέμιτα την εκτέλεση των καθηκόντων του. Σύγκρουση συμφερόντων δεν υπάρχει στην περίπτωση που ο

υπόχρεος αντλεί κάποιο όφελος μόνο ως μέλος του γενικότερου κοινού ή μίας ευρύτερης κατηγορίας ατόμων.

3.3 Υποβολή Πόθεν Έσχες

Η διαδικασία της ηλεκτρονικής υποβολής των ΔΠΚ και ΔΟΣ γίνεται μέσω της ενιαίας εφαρμογής του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος ΠΟΘΕΝ στην διαδικτυακή ιστοσελίδα <https://www.pothen.gr/pothen-main/main/ypovohl.html> και αναλόγως της ιδιότητας του υπόχρεου απευθύνεται προς το αρμόδιο όργανο ελέγχου. Στην ίδια ιστοσελίδα υπάρχει εμφανής η δυνατότητα υποβολής καταγγελίας σχετικά με την περιουσιακή κατάσταση υπόχρεων Πόθεν Έσχες του ν.3213/2003. Όπως αναφέρεται στην σχετική φόρμα υποβολής καταγγελίας *«Επώνυμες και τεκμηριωμένες καταγγελίες που έχουν υποβληθεί προς τα αρμόδια Όργανα Ελέγχου, βάσει ιδιότητας/επαγγέλματος του καταγγελλόμενου, εξετάζονται κατά προτεραιότητα»*.

Το σύστημα ηλεκτρονικής υποβολής έχει ως φορέα διαχείρισης την Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η οποία είναι υπεύθυνη για την ομαλή λειτουργία της εφαρμογής μέσω των συστημάτων της, τη συντήρηση, την αναβάθμιση και προσαρμογή αυτής σύμφωνα με τυχόν νομοθετικές αλλαγές, την υποστήριξη των χρηστών, την πολιτικής ασφάλειας και διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών, τη διατήρηση των στοιχείων των ΔΠΚ και ΔΟΣ σε ηλεκτρονικής βάση δεδομένων, κρυπτογραφημένων και υπό συνθηκών εμπιστευτικότητας και ακεραιότητας αυτών.

Ως υπεύθυνοι επεξεργασίας των δεδομένων του Πόθεν Έσχες ορίζονται τα αρμόδια όργανα ελέγχου κι ομοίως ως εκτελούντες την επεξεργασία, για τους υπόχρεους αρμοδιότητας τους, ενώ τα όργανα ΓΠΣΔΔ ορίζονται ως εκτελούντες την επεξεργασία εν όλο και κατ' εντολή των υπεύθυνων επεξεργασίας. Κάθε αρμόδιο όργανο ελέγχου, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, ορίζει τους αρμόδιους υπαλλήλους και τα δικαιώματα πρόσβασης αυτών στην εφαρμογή. Η πρόσβαση είναι αυστηρά προσωποποιημένη και οι ενέργειες σε αυτήν καταγράφονται ηλεκτρονικά, προκειμένου όπως αποφευχθούν καταχρηστικές συμπεριφορές των υπαλλήλων και να

διασφαλιστεί το απόρρητο των δεδομένων από άτομα που δεν δικαιούνται να λάβουν γνώση αυτών.

Η πρόσβαση στην εφαρμογή γίνεται μέσω των κωδικών τους TAXISnet και παρέχεται η δυνατότητα υποβοήθησης στην συμπλήρωση των απαιτούμενων στοιχείων μέσω αυτόματης συμπλήρωσης από ήδη υφιστάμενες ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, όπως δηλώσεων εισοδήματος και ακινήτων, κατόπιν σχετικής συναίνεσης από τους χρήστες και αυτόματης επισύναψης απαραίτητων φορολογικών εγγράφων. Η κάθε ΔΠΚ και ΔΟΣ με το που οριστικοποιηθεί και υποβληθεί αρμοδίως λαμβάνει μοναδικό αριθμό χρονοσήμανσης και δύναται να αποθηκευτεί από τον χρήστη.

Οι ΔΠΚ και ΔΟΣ υποβάλλονται από τους υπόχρεους και εγκρίνονται υποχρεωτικά και από τους συζύγους ή τα πρόσωπα με τα έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης (και εν διαστάσει συζύγους) και από αμφότερους για τα περιουσιακά στοιχεία των ανήλικων τέκνων τους. Σε περίπτωση άρνησης ή αδυναμίας τους, οι υπόχρεοι υποβάλλουν τις ΔΠΚ και ΔΟΣ, χωρίς έγκριση, αναφέροντας συγχρόνως ως παρατήρηση το γεγονός της άρνησης ή της αδυναμίας και τον ΑΦΜ του ετέρου προσώπου. Σε αυτές τις περιπτώσεις το αρμόδιο όργανο ελέγχου καλεί τους συζύγους ή τα πρόσωπα με τα έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης (και εν διαστάσει συζύγους), να δηλώσουν τα δικά τους περιουσιακά στοιχεία και οικονομικά συμφέροντα και τα περιουσιακά στοιχεία των ανήλικων τέκνων, εντός αποκλειστικής προθεσμίας 90 ημερών.

3.4 Όργανα Ελέγχου Πόθεν Έσχες

Ως όργανα ελέγχου των ΔΠΚ και ΔΟΣ έχουν οριστεί η Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α, η Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, η Εθνική Αρχή Διαφάνειας⁹¹ και ο

⁹¹ Με το ν.4622/2019 ιδρύθηκε η Εθνική Αρχή Διαφάνειας με την συγχώνευση των Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, Σώματος Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, Σώματος Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας, Σώματος Επιθεωρητών Δημόσιων Έργων,

Εποπτεύων την Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας⁹², Εισαγγελικός Λειτουργός της Εισαγγελίας Εφετών Αθηνών.

3.4.1 Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^A

Η Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^A, υπάγεται στη Βουλή των Ελλήνων και σύμφωνα με το άρθρο 29 παρ. 2 του Συντάγματος λειτουργεί ως ειδικό όργανο⁹³. Η Επιτροπή είναι ανεξάρτητη, διαθέτει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, αποτελείται από 11 μέλη, με ισάριθμα αναπληρωματικά. Η διάρθρωση αυτής, με μέλη εγνωσμένης αξίας και κύρους, και με μειοψηφία πολιτικών προσώπων παρέχουν τα εχέγγυα αμεροληψίας, για την αποφυγή συντεχνιακών πρακτικών, ήτοι της κακώς εννοούμενης συναδελφικής αλληλεγγύης.

Πρόεδρος της Επιτροπής είναι ο Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας και τακτικά μέλη αυτής ένα δικαστή του ΑΠ, δύο Συμβούλους του ΣτΕ, ένα Σύμβουλο του ΕΣ, έναν Αντιεισαγγελέα του ΑΠ, τον Πρόεδρο της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, το Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, ένα βουλευτή της μεγαλύτερης σε δύναμη κοινοβουλευτικής ομάδας που μετέχει στην Κυβέρνηση και ένα βουλευτή της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Τόσο για τον πρόεδρο, όσο και για κάθε τακτικό μέλος, υπάρχει και αναπληρωτής. Κατά τον έλεγχο των ΔΠΚ, κατ' αναλογία και των ΔΟΣ, των Δικαστικών και των Εισαγγελικών Λειτουργών, καθήκοντα Προέδρου της Επιτροπής ασκεί ο αρχαιότερος δικαστικός λειτουργός από τα μέλη της.

Ειδικότερες διατάξεις ρυθμίζουν θέματα ανεξαρτησίας της Επιτροπής, διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας, λειτουργίας και στελέχωσης με κατάλληλο

Σώματος Επιθεωρητών - Ελεγκτών Μεταφορών και της Γενικής Γραμματείας Καταπολέμησης της Διαφθοράς

⁹² Με το ν.4613/2019 ιδρύθηκε η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας με την συγχώνευση των Διευθύνσεων Εσωτερικών Υποθέσεων Ελληνικής Αστυνομίας και Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων του Λιμενικού Σώματος Ελληνικής Ακτοφυλακής

⁹³ Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης, 2021, Ετήσια Έκθεση 2020, σελ. 6

προσωπικό. Το έργο της επιτροπής επικουρείται κι από έναν Εισαγγελέα Πρωτοδικών ειδικών αρμοδιοτήτων και αποκλειστικής ενασχόλησης, ο οποίος θα παρέχει στην Επιτροπή κάθε αναγκαία συνδρομή, κατά την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων της, και ο οποίος διορίζεται με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου μετά από πρόταση του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα ανάθεσης διενέργειας λογιστικής ή οικονομικής πραγματογνωμοσύνης ή άλλων ελεγκτικών πράξεων σε ορκωτούς ελεγκτές και ειδικούς επιστήμονες, ή τη συνδρομή οποιασδήποτε δημόσιας ελεγκτικής αρχής για την υποβοήθηση του έργου της Επιτροπής.

Κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησης, με την υπ' αριθμ. 3814/2019 Απόφαση του Προέδρου της Βουλής εκδόθηκε ο «Κανονισμός Λειτουργίας της Επιτροπής του άρθρου 3^Α του ν.3213/2003 - Κανονισμός Λειτουργίας της Ειδικής Υπηρεσίας Επιτροπής Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης», όπου ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στο αντικείμενο, στη διαδικασία ελέγχου, καθώς επίσης στην οργάνωση και τη λειτουργία της Επιτροπής κατά τον έλεγχο των Πόθεν Έσχες.

Η Επιτροπή το τέλος Μαρτίου έκαστου έτους υποβάλλει έκθεση των πεπραγμένων της κατά το προηγούμενο έτος στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής και στους Υπουργούς Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στην οποία αναφέρονται στατιστικά στοιχεία και αποτελέσματα δραστηριότητας της. Η Ετήσια Έκθεση αναρτάται στην επίσημη ιστοσελίδα της Βουλής⁹⁴ στο διαδίκτυο και παραμένει αναρτημένη για 7 έτη. Την ίδια υποχρέωση υποβολής έκθεσης, με το ίδιο περιεχόμενο και με την ίδια προθεσμία υποβολής και ανάρτησης έχουν όλα τα αρμόδια όργανα τα οποία λαμβάνουν και επεξεργάζονται δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης.

Η Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α έχει αρμοδιότητα τον έλεγχο των ΔΠΚ και ΔΟΣ των:

- Πρωθυπουργού.
- Αρχηγών των πολιτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στο Εθνικό ή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και όσων λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση.

⁹⁴ Γίνεται μνεία, ότι οι εκθέσεις πεπραγμένων αναρτώνται στην ιστοσελίδα της «Επιτροπής Ελέγχου», <https://epitropieleghou.parliament.gr/>, για την οποία υπάρχει υπέρ-σύνδεσμος στην ιστοσελίδα της Βουλής των Ελλήνων

- Υπουργών, οι αναπληρωτών Υπουργών και οι Υφυπουργών.
- Βουλευτών και οι ευρωβουλευτών.
- Περιφερειαρχών, Δημάρχων και όσων διαχειρίζονται τα οικονομικά των πολιτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στο Εθνικό ή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και όσων (πολιτικών κομμάτων) λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση.
- Δικαστικών και Εισαγγελικών λειτουργιών.

Σε περίπτωση όπου σύζυγος ή πρόσωπο το οποίο έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης με υπόχρεο της Επιτροπής Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α έχει ιδιότητα υπόχρεου για υποβολή ΔΠΚ και ΔΟΣ σε διαφορετικό όργανο ελέγχου, τότε η Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α έχει την αρμοδιότητα για έλεγχο των ΔΠΚ και ΔΟΣ και των 2 υπόχρεων.

Η Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α ελέγχει υποχρεωτικά όλες της δηλώσεις αρμοδιότητας της. Στην Επιτροπή υπεβλήθησαν 5.313 Πόθεν Έσχες για το έτος 2016 (χρήση 2015), 5.632 για το έτος 2017 (χρήση 2016), 5.452 για το έτος 2018 (χρήση 2017) και 5.424 για το έτος 2019 (χρήση 2018), που αφορούσαν συνολικά 6.294 υπόχρεους. Η Επιτροπή μέχρι το Σεπτέμβριο του 2020 ολοκλήρωσε τον τακτικό έλεγχο Πόθεν Έσχες και για όλα τα έτη χρήσης για 2.100 υπόχρεους, το 1/3 περίπου του συνόλου τους. Όσον αφορά τον έλεγχο βάσει καταγγελιών για το έτος 2019, ελέγχθηκαν 31 υποθέσεις, εκ των οποίων 27 αρχειοθετήθηκαν και 4 με τα των Εκθέσεων Ελέγχου και τα συνημμένα έγγραφα ευρημάτων διαβιβάστηκαν στις αρμόδιες Εισαγγελίες. Αντίστοιχα για το έτος 2020, ελέγχθηκαν 8 υποθέσεις, οι οποίες αρχειοθετήθηκαν^{95 96}.

Ολόκληρο το περιεχόμενο των ΔΠΣ για τα πολιτικά πρόσωπα αρμοδιότητας της Επιτροπής Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α, εξαιρούμενων δηλαδή των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργιών, δημοσιεύονται στον διαδικτυακό τόπο της Βουλής των Ελλήνων⁹⁷, όπου διατηρούνται έως 3 έτη από την απώλεια της ιδιότητας των υπόχρεων. Γίνεται μνεία, ότι της δημοσίευσης εξαιρούνται στοιχεία που δύνανται να προκαλέσουν βλάβη στην ζωή ή περιουσία των

⁹⁵ Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης, 2020, Ετήσια Έκθεση 2019, σελ. 8-9

⁹⁶ Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης, 2021, Ετήσια Έκθεση 2020, σελ. 8

⁹⁷ <https://www.hellenicparliament.gr/Organosi-kai-Leitourgia/epitropi-elegxou-ton-oikonomikon-ton-komaton-kai-ton-vouleftwn/dilosi-periousiakis-katastasis-arxiki>

υπόχρεων και των οικογενειών τους, αντικείμενο της οποίας καθορίζεται μετά από Κοινή Υπουργική Απόφαση. Ομοίως, μπορεί, υπό τους ίδιους όρους, να δημοσιοποιηθούν και στοιχεία των ΔΟΣ, σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 4 του ν.3213/2003.

Κατ' εκτέλεση νομοθετικής εξουσιοδότησης εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 3219/2019 (ΦΕΚ 3569-Β/25-9-2019) ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης η οποία καθορίζει το αντικείμενο της δημοσιοποίησης περιλαμβάνει τα κάτωθι στοιχεία:

- επώνυμο, όνομα, όνομα πατρός, ιδιότητες με τις οποίες υποβάλλεται η δήλωση και η ημερομηνία ανάληψης καθκόντων υπόχρεου,
- επώνυμο, όνομα και όνομα πατρός του/της συζύγου/Μ.Σ.Σ. του υπόχρεου,
- έσοδα από κάθε πηγή,
- επενδυτικά προϊόντα ημεδαπών και αλλοδαπών εταιρειών, κάθε είδους ομόλογα, αμοιβαία κεφάλαια,
- παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα καθώς και οποιοσδήποτε χρηματοοικονομικό προϊόν τράπεζας, ασφαλιστικής εταιρείας ή οποιουδήποτε άλλου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος,
- μίσθωση θυρίδων σε τράπεζες, ταμειυτήρια και άλλα ημεδαπά ή αλλοδαπά ιδρύματα,
- καταθέσεις σε τράπεζες, ταμειυτήρια και άλλα ημεδαπά ή αλλοδαπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθώς και τα υπόλοιπα χρηματιστηριακών λογαριασμών-χρηματικών καρτελών, εξαιρουμένου του IBAN,
- ακίνητα, περιουσιακά στοιχεία και εμπράγματα δικαιώματα επ' αυτών, εξαιρουμένης της οδού ή τοποθεσίας, του αριθμού, του ονοματεπωνύμου του Συμβολαιογράφου (απόκτησης και εκποίησης/μεταβολής των ανωτέρω),
- οχήματα κάθε χρήσης, εξαιρουμένου του αριθμού κυκλοφορίας τους, πλωτά μέσα, εξαιρουμένου του αριθμού νηολογίου ή λεμβολογίου, εναέρια μέσα, εξαιρουμένου του αριθμού νηολογίου,
- συμμετοχές σε κάθε είδους επιχείρηση, εξαιρουμένου του Αριθμού Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ) της επιχείρησης,
- οι δανειακές υποχρεώσεις και οφειλές

Ειδικότερη πρόβλεψη υπάρχει για τους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς και τους συζύγους, πρόσωπα με τα έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης

και τέκνα τους, για τους οποίους προβλέπεται ότι έκαστο συμβολαιογραφικό έγγραφο περιουσιακού ενδιαφέροντος που τους αφορά, θα υποβάλλεται απευθείας από τους συμβολαιογράφους στην Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α, μέχρι 2 έτη από την απώλεια της ιδιότητάς τους.

Παρατηρείται διαφοροποίηση σχετικά με τους υπόχρεους αρμοδιότητας της Επιτροπής Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α, μιας και τα πολιτικά πρόσωπα υπόκεινται στην δημοσιότητα των ΔΠΚ, ενώ για τους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς, προβλέπεται η υποχρεωτική ενημέρωση της Επιτροπής για κάθε συμβολαιογραφικό έγγραφο περιουσιακού ενδιαφέροντος των υπόχρεων και των οικογενειών τους. Η διαφορετική ρύθμιση μπορεί να θεωρηθεί ως αντιστάθμισμα της μη δημοσιότητας των ΔΠΚ των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών, καθόσον η δημοσιοποίηση των ΔΠΚ δεν κρίνεται πρόσφορη για αυτούς.

Η Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α στα πλαίσια του ελέγχου των Πόθεν Έσχες, μπορεί να ζητά από τα υπόχρεα πρόσωπα όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την εκπλήρωση των καθηκόντων της, συμπεριλαμβανομένων συναλλαγών αυτών ή νομικών προσώπων, χρηματοδοτήσεων, εισφορών και προσφορών.

Ομοίως, έχει πρόσβαση σε κάθε είδους βάσεις δεδομένων και στοιχείων Δημοσίων Αρχών, Υπηρεσιών και Οργανισμών, πρόσβαση στο σύστημα «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ», μιας και οι υπόχρεοι αναφέρουν επιπρόσθετα και τις οφειλές τους, ενώ μπορεί να ζητά στοιχεία πάσης φύσεως από φυσικά πρόσωπα, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, δικαστικές, προανακριτικές και ανακριτικές Αρχές, τα οποία υποχρεούνται να συνδράμουν στον έλεγχο αυτής.

3.4.2 Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

Η Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες έχει αρμοδιότητα τον έλεγχο των ΔΠΚ και ΔΟΣ των:

- Γενικών και Ειδικών Γραμματέων της Βουλής και της Γενικής Κυβέρνησης, υπηρεσιακών γραμματέων του άρθρου 36 του ν.4622/2019, οι υπαλλήλων ή συμβούλων ειδικών θέσεων και οι μετακλητών υπαλλήλων, τοποθετούμενων από μονομελές ή συλλογικό κυβερνητικό όργανο, καθώς και υπαλλήλων αποσπασμένων, βάσει των διατάξεων των άρθρων 6 του ν.1878/1990 και 2 και 3 του ν.1895/1990, στο Υπουργείο Εσωτερικών διατιθέμενων σε βουλευτές και κόμματα της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στο γραφείο του Έλληνα Επιτρόπου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Διοικητή και υποδιοικητών της ΕΥΠ και της ΥΠΑ.
- Γενικών Γραμματέων Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, Συντονιστών Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, Αντιπεριφερειάρχων, Προέδρων και μελών Περιφερειακών Συμβουλίων και Προϊστάμενων Γενικών Διευθύνσεων και Διευθύνσεων Περιφερειών.
- Αντιδημάρχων, Προέδρων, τακτικών και αναπληρωματικών μελών επιτροπών Δήμων, Προέδρων και μελών Δημοτικών Συμβουλίων, Προέδρων, Διευθύνοντων Συμβούλων και μελών Διοικητικών Συμβουλίων και Γενικών Διευθυντών δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, αμιγών ή μεικτών δημοτικών επιχειρήσεων ανωτέρω ΟΤΑ και συνδέσμων Δήμων και Προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων και Διευθύνσεων Δήμων. Ειδικότερα ως προς τις σχολικές επιτροπές, ΔΠΚ υποβάλλουν οι Πρόεδροι και οι διαχειριστές των τραπεζικών λογαριασμών αυτών.
- Γενικών Διευθυντών Υπουργείων, Προέδρων, Αντιπροέδρων, Διοικητών, Υποδιοικητών, εκτελεστικών μελών, διευθύνοντων ή εντεταλμένων συμβούλων και Γενικών Διευθυντών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δημοσίων

επιχειρήσεων, δημοσίων οργανισμών και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, υπό την προϋπόθεση ότι όλα τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται, τακτικώς, από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους ή τη διοίκησή τους ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος.

- Προέδρων, τακτικών και αναπληρωματικών μελών όλων των επιτροπών διαγωνισμών προμηθειών, μελετών και παροχής υπηρεσιών κρατικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων και των ενόπλων δυνάμεων, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται, τακτικώς, από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους ή τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, δημοσίων επιχειρήσεων και δημοσίων οργανισμών, εφόσον υπερβαίνουν το ποσό των 150.000 ευρώ ανά διαγωνισμό, καθώς επίσης Γενικού Διευθυντή και Διευθυντών Γενικής Διεύθυνσης Κρατικών Προμηθειών και κατεχόντων θέσεις προϊσταμένων οποιουδήποτε οργανωτικού επιπέδου οργανικών μονάδων προμηθειών στο Δημόσιο και στα ανωτέρω ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ, στις δημόσιες επιχειρήσεις και τους δημοσious οργανισμούς. Την ίδια υποχρέωση υπέχουν ο Πρόεδρος και τα μέλη όλων των επιτροπών διαγωνισμών δημοσίων έργων των ανωτέρω φορέων, εφόσον ο προϋπολογισμός του έργου υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ.
- Διοικητή, Υποδιοικητών, εντεταλμένων συμβούλων και διευθυντών ΤτΕ.
- Προέδρων, Αντιπροέδρων, Διευθύνοντων συμβούλων, Διοικητών, Υποδιοικητών, εκτελεστικών μελών ΔΣ και γενικών διευθυντών πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών και επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών.
- Προέδρων και εκτελεστικών μελών ΔΣ ΕΧΑΕ και κατεχόντων διευθυντικών θέσεων στην εταιρία σύμφωνα με εκάστοτε ισχύοντα οργανισμό της ή σύμφωνα με απόφαση ΔΣ.
- Προέδρων και εκτελεστικών μελών ΔΣ ελεγχόμενων από της ΕΧΑΕ ανωνύμων εταιριών και κατεχόντων διευθυντικών θέσεων στις εταιρίες αυτές σύμφωνα με εκάστοτε ισχύοντα κανονισμό εταιρίας ή σύμφωνα με απόφαση ΔΣ.
- Προέδρων και εκτελεστικών μελών ΔΣ κάθε άλλου φορέα οργανωμένης χρηματιστηριακής αγοράς που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα και οι

κατεχόντων διευθυντικών θέσεων σε αυτόν σύμφωνα με εκάστοτε ισχύοντα κανονισμό του ή σύμφωνα με απόφαση ΔΣ.

- Ιδιοκτητών, Μετόχων, Εταίρων, Προέδρων, Διευθύνοντες Συμβούλων και εκτελεστικών μελών ΔΣ, Διαχειριστών και Γενικών Διευθυντών και Διευθυντών ειδήσεων και ενημέρωσης κάθε μορφής επιχειρήσεων ή εταιριών, που κατέχουν άδεια λειτουργίας ή εν γένει έχουν την εκμετάλλευση τηλεοπτικών σταθμών, ελεύθερης λήψης ή παροχής κάθε μορφής συνδρομητικών τηλεοπτικών υπηρεσιών και ραδιοφωνικών σταθμών, όπως και βασικών μετόχων αυτών, με εξαίρεση βασικών μετόχων που εμπίπτουν στην παράγραφο 4 του άρθρου 5 του ν.4339/2015 και μετόχων αυτών.
- Ιδιοκτητών, Εκδοτών, Μετόχων, Εταίρων, Προέδρων, Διευθύνοντων Συμβούλων και εκτελεστικών μελών ΔΣ, Διαχειριστών και Γενικών Διευθυντών και Διευθυντών ειδήσεων και ενημέρωσης κάθε μορφής επιχειρήσεων ή εταιριών, που εκμεταλλεύονται διαδικτυακά ενημερωτικά μέσα ή εκδίδουν ημερήσια ή περιοδικά έντυπα πανελληνίας κυκλοφορίας και βασικών μετόχων αυτών, με εξαίρεση βασικών μετόχων που εμπίπτουν στην παράγραφο 4 του άρθρου 5 του ν.4339/2015 και μετόχων αυτών.
- Δημοσιογράφων μελών οικείων ενώσεων συντακτών και όσων παρέχουν δημοσιογραφικές υπηρεσίες σε επιχειρήσεις έκδοσης εντύπων και σε ραδιοτηλεοπτικά ή διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης με σύμβαση εργασίας ή έργου.
- Ιατρών Διευθυντών και Συντονιστών Διευθυντών νοσοκομείων και ΚΥ ΕΣΥ, στρατιωτικών νοσοκομείων, πανεπιστημιακών νοσοκομείων, κλινικών και εργαστηρίων και ΠΕΔΥ.
- Προέδρων, μελών και προϊσταμένων υπηρεσιακών μονάδων επιπέδου Γενικών Διευθύνσεων και Διευθύνσεων όλων των Ανεξάρτητων Αρχών, συμπεριλαμβανομένων ανεξάρτητων διοικητικών και ρυθμιστικών Αρχών, της Επιτροπής Ανταγωνισμού, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και Εθνικής Αρχής Διαφάνειας και Ειδικών Επιθεωρητών αποσπασμένων στην ΕΑΔ.
- Αρχηγών, Υπαρχηγών, Διευθυντών Κλάδων ΓΕΕΘΑ, ΓΕΣ, ΓΕΝ και ΓΕΑ, οι δικαστικών λειτουργιών Δικαστικού Σώματος Ενόπλων Δυνάμεων και Γενικού Διευθυντή και Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων του ΥΕΘΑ.

- Αρχηγών και Υπαρχηγών ΕΑ, ΛΣ-ΕΛΑΚΤ και ΠΣ.
- Προσωπικού Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας.
- Προσωπικού Ειδικής Γραμματείας Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα και Προέδρων, Διευθύνοντων Συμβούλων ή διαχειριστών εταιριών ιδιωτικού τομέα που μετέχουν σε τέτοιου είδους συμπράξεις.
- Προέδρων και μελών ΔΣ Αθλητικών Ομοσπονδιών και μελών Διοίκησης ΑΑΕ ή διαχειριστών ΤΑΑ ή μετόχων ΑΑΕ με συνολικό ποσοστό μεγαλύτερο του 1% του μετοχικού κεφαλαίου. Σε περίπτωση που το εν λόγω ποσοστό συμμετοχής ανήκει σε ΝΠΙΔ ή εταιρία, η υποχρέωση υποβολής ΔΠΚ βαρύνει τον πρόεδρο και τα μέλη του ΔΣ.
- Αξιολογημένων διαιτητών, βοηθών διαιτητών και παρατηρητών διαιτησίας πρωταθλημάτων επαγγελματικού αθλητισμού και μελών οργάνων ή επιτροπών διαιτησίας και Προέδρου, μελών Επιτροπής Επαγγελματικού Αθλητισμού και αναπληρωτών αυτών.
- Προέδρων, Διευθύνοντες Συμβούλων, Εντεταλμένων Συμβούλων και Γενικών Διευθυντών των αναφερόμενων στις περιπτώσεις ε` και στ` της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν.2190/1994 όπως αυτές ΝΠΙΔ, εφόσον αυτά είναι φορείς ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων έργων ή ανάθεσης και εκπόνησης μελετών δημόσιων έργων.
- Προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων, Διευθύνσεων και Τμημάτων Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και ασκούντων καθήκοντα επιβλεπόντων μηχανικών δημόσιων έργων και μελετών δημοσίων έργων σύμφωνα με τα άρθρα 28 του π.δ.609/1985 και 15 του ν.716/1977. Κατεχόντων αντίστοιχες θέσεις στο Δημόσιο, στα ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ, εφόσον κατά το νόμο ή τον οργανισμό του οικείου Υπουργείου ή του νομικού προσώπου έχουν αρμοδιότητες σχετικές με την ανάθεση δημόσιων έργων ή μελετών δημόσιων έργων ή ασκούν καθήκοντα επιβλεπόντων μηχανικών δημόσιων έργων ή μελετών.
- Ιδιοκτητών, Εταίρων, Βασικών Μετόχων, εκτελεστικών μελών οργάνων διοίκησης και διευθυντικών στελεχών ελληνικών επιχειρήσεων που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις και φυσικών προσώπων, τα οποία έχουν τη μόνιμη κατοικία τους στην Ελλάδα και φέρουν οποιαδήποτε από τις ανωτέρω ιδιότητες σε αλλοδαπές επιχειρήσεις που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις, εφόσον το

αντικείμενο τους υπερβαίνει τα αναφερόμενα στην περ. ια' του άρθρου 1 ποσά ανά περίπτωση.

- Μελών και εισηγητών γνωμοδοτικών επιτροπών, μελών οργάνων ελέγχου, μελών οργάνων επιφορτισμένων με την εκταμίευση των ενισχύσεων, μελών οργάνων αξιολόγησης και εξέτασης επενδυτικών σχεδίων, ελέγχου επενδύσεων και εκταμίευσης παρεχόμενων ενισχύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.
- Μελών Επιτροπών Εξετάσεων Υποψηφίων Οδηγών.
- Προέδρων και τα μελών ΔΣ της Κοινωνίας της Πληροφορίας, Διευθυντών και Αναπληρωτών Διευθυντών Επιχειρησιακών Μονάδων. Μελών του Μητρώου Αξιολογητών Δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων και άλλων εξωτερικών συνεργατών που έχουν συμμετάσχει σε αξιολογήσεις, Γνωμοδοτικές Επιτροπές και Επιτροπές Προσφυγών Δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων, Προέδρων και Μελών Επιτροπών Αξιολόγησης Προσφορών κάθε βαθμού και Επιτροπών Προσφυγών έργων Δημοσίου Τομέα, Προέδρων και Μελών Επιτροπών Παρακολούθησης και Παραλαβής Έργων Δημοσίου Τομέα, Υπεύθυνων Έργων Δημοσίου Τομέα και Δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων. Προϊσταμένων, αναπληρωτών Προϊσταμένων και Προϊσταμένων Μονάδων όλων των Ειδικών Υπηρεσιών και λοιπών φορέων που ασκούν καθήκοντα ή και αρμοδιότητες διαχείρισης, εφαρμογής, συντονισμού και ελέγχου, στο πλαίσιο των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων της Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013 και 2014-2020.
- Προέδρων και διαχειριστών ΜΚΟ κρατικά επιχορηγούμενων.
- Μελών ΝΣΚ.
- Κάθε άλλου προσώπου για το οποίο προβλέπεται υποχρέωση υποβολής δήλωσης από ειδική διάταξη νόμου.

Η Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, σύμφωνα με τα άρθρο 1 παρ. 1 περ. μθ και 3 παρ. 1 περ. α' του ν.3213/2003, έχει γενική αρμοδιότητα ελέγχου αφού σε αυτήν υποβάλλονται ΔΠΚ και ΔΟΣ από κάθε άλλο πρόσωπο για το οποίο προβλέπεται υποχρέωση υποβολής από ειδική διάταξη νόμου και δεν έχει ρητώς καθοριστεί άλλο όργανο ελέγχου. Στο 4^ο κεφάλαιο θα παρατεθούν

περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την λειτουργία της και την διαδικασία ελέγχου των ΔΠΚ και ΔΟΣ που ακολουθεί.

3.4.3 Εθνική Αρχή Διαφάνειας

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας έχει αρμοδιότητα τον έλεγχο των ΔΠΚ και ΔΟΣ των:

- Πολιτικού προσωπικού Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.
- Προϊσταμένων Δασαρχείων και Δασονομείων και κατά νόμον αναπληρωτών αυτών.
- Μελών όλων των Σωμάτων Επιθεώρησης και Ελέγχου Δημοσίου, προϊσταμένων οργανικών μονάδων οποιασδήποτε Υπηρεσίας Επιθεώρησης, Εσωτερικού Ελέγχου ή Εσωτερικών Υποθέσεων Δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ α` και β` βαθμού, προσωπικού Διεύθυνσης Ερευνών Οικονομικού Εγκλήματος και υπαλλήλων μονάδων αυτών που ασκούν οποιαδήποτε ελεγκτικά καθήκοντα.
- Γενικών Διευθυντών Υπουργείου Οικονομικών, Προϊσταμένων Διευθύνσεων ΔΟΥ, ΔΕΚ, ΚΕΦΟΜΕΠ, ΚΕΜΕΕΠ, Προϊσταμένων Τμημάτων Ελέγχου και υπαλλήλων υπηρετούντων στα Τμήματα Ελέγχου των παραπάνω υπηρεσιών και υπαλλήλων υπηρετούντων στις παραπάνω υπηρεσίες που ασκούν ελεγκτικά καθήκοντα, Προϊστάμενου Διεύθυνσης Επιχειρησιακής Μονάδας Είσπραξης, Προϊσταμένων Διευθύνσεων Τελωνείων, Προϊσταμένων Τμημάτων Γενικών Θεμάτων και Τελωνειακών Διαδικασιών των Τελωνείων, υπαλλήλων Τελωνείων που ασκούν ελεγκτικά καθήκοντα, Προϊσταμένων Διευθύνσεων και Τμημάτων και υπαλλήλων ΕΛΥΤ και ΔΙΠΕΑΚ και Προϊσταμένων οργανικών μονάδων Κτηματικών Υπηρεσιών Δημοσίου.
- Προϊσταμένων Επιχειρησιακών Διευθύνσεων Ειδικών Υποθέσεων ΣΔΟΕ, Προϊσταμένων Περιφερειακών Διευθύνσεων και Τμημάτων ελέγχου-δράσης αυτών και υπαλλήλων-ελεγκτών υπηρετούντων στις παραπάνω υπηρεσίες.
- Προϊσταμένων και υπαλλήλων οργανικών μονάδων δόμησης οποιουδήποτε οργανωτικού επιπέδου ΟΤΑ. Τακτικών και αναπληρωματικών μελών και εισηγητών Επιτροπών Εξέτασης Προσφυγών Αυθαιρέτων, Συμβουλίων,

Περιφερειακών Συμβουλίων και Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων, Συμβουλίων, Περιφερειακών Συμβουλίων και Κεντρικών Συμβουλίων Αρχιτεκτονικής, Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου και Κεντρικού Συμβουλίου Νεοτέρων Μνημείων.

- Προϊσταμένου Διεύθυνσης Μεταναστευτικής Πολιτικής Γενικής Γραμματείας Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και Προϊσταμένων Διευθύνσεων Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και οι Αναπληρωτών τους.
- Προϊσταμένων Υπηρεσιών Επιτρόπου του ΕΣ.
- Προϊσταμένων ΥΔΕ και ΔΥΕΕ του ΓΛΚ.
- Προέδρου, μελών και υπαλλήλων Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες.
- Προσωπικού ΕΟΦ, ΕΦΕΤ, ΟΠΕΚΕΠΕ, Υπουργείου Τουρισμού και Γενικής Διεύθυνσης Διασφάλισης Ποιότητας Αγροτικών Προϊόντων του ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ που ασκεί καθήκοντα ελεγκτικής μορφής ή χορήγησης αδειών κάθε μορφής και προϊσταμένων αντίστοιχων μονάδων οποιασδήποτε βαθμίδας των παραπάνω υπηρεσιών.

Η ΕΑΔ ιδρύθηκε με το ν.4622/2019 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και αποτελεί καθολικό διάδοχο του πρώην Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, όντας Ανεξάρτητη Αρχή, δίχως νομική προσωπικότητα έχοντας σκοπό: «α) την ενίσχυση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λογοδοσίας στη δράση των κυβερνητικών οργάνων, διοικητικών αρχών, κρατικών φορέων και δημόσιων οργανισμών, και β) την πρόληψη, αποτροπή, εντοπισμό και αντιμετώπιση των φαινομένων και των πράξεων απάτης και διαφθοράς στη δράση των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων και οργανισμών»⁹⁸.

⁹⁸ Εθνική Αρχή Διαφάνειας, 2021, Έκθεση Απολογισμού 2020, σελ. 28

3.4.4 Εποπτεύων την Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας, Εισαγγελικός Λειτουργός της Εισαγγελίας Εφετών Αθηνών

Ο Εποπτεύων την Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας, Εισαγγελικός Λειτουργός της Εισαγγελίας Εφετών Αθηνών έχει αρμοδιότητα τον έλεγχο των ΔΠΚ και ΔΟΣ των:

- Αστυνομικού προσωπικού, εξαιρουμένων στελεχών που έχουν υπαχθεί σε καθεστώς μόνιμης διαθεσιμότητας, σύμφωνα με την περ. ζ' της παρ. 1 του άρθρου 8 και το άρθρο 14 του π.δ.24/1997 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του ν.δ.330/1947, συνοριακών φυλάκων, ειδικών φρουρών και πολιτικού προσωπικού που υπηρετεί στην ΕΑ, προσωπικού ΛΣ-ΕΛΑΚΤ, εξαιρουμένων στελεχών που έχουν υπαχθεί σε καθεστώς μόνιμης διαθεσιμότητας, σύμφωνα με το άρθρο 1 του π.δ.27/2014 και προσωπικού ΠΣ, εξαιρουμένων στελεχών που έχουν υπαχθεί σε καθεστώς μόνιμης διαθεσιμότητας κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν.δ.330/1947, σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 9 του ν.1813/1988.
- Σωφρονιστικών υπαλλήλων και εξωτερικών φρουρών καταστημάτων κράτησης.

Αναφορικά με τα όργανα ελέγχου παρατηρείται ότι η Χώρα μας έχει υιοθετήσει την θεσμοθέτηση 4 αρμόδιων αρχών για τον έλεγχο των Πόθεν Έσχες, με το πλήθος αυτών να έρχεται σε αντίθεση με τη διεθνή τάση περιορισμού των οργάνων ελέγχου⁹⁹. Παρατηρούνται 2 σημαντικές εγγυήσεις αμεροληψίας όσον αφορά τη διάρθρωση αρμοδιότητας ελέγχου για την αποφυγή συντεχνιακών πρακτικών, ήτοι κακώς εννοούμενης συναδελφικής αλληλεγγύης. Στην Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α, κατά τον έλεγχο ΔΠΚ και ΔΟΣ των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών, καθήκοντα προέδρου της Επιτροπής ασκεί ο αρχαιότερος δικαστικός λειτουργός. Υπάρχει αλληλοκάλυψη αρμοδιότητας ελέγχου των οργάνων ελέγχου, αφού τα μέλη κάθε οργάνου ελέγχονται κι αυτά, υποβάλλοντας

⁹⁹ Regional School of Public Administration, Western Balkan Recommendation on Disclosure of Finances and Interests by Public Officials, 2016, σελ. 3

ΔΠΚ και ΔΟΣ σε άλλο όργανο, εκτός των πολιτικών αξιωματούχων, του Προέδρου της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας και των 2 βουλευτών μετά των αναπληρωτών τους, και των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών της Επιτροπής, οι οποίοι ελέγχονται από την Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α. Ειδικότερα, ο Πρόεδρος, τα μέλη και οι υπάλληλοι της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες ελέγχονται από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας, ο Διοικητής, τα μέλη και οι προϊστάμενοι της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας ελέγχονται από την Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, ο Εποπτεύων την Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας, Εισαγγελικός Λειτουργός της Εισαγγελίας Εφετών Αθηνών ελέγχεται από την Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α, ενώ τα μέλη της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας από την Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες.

4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΠΚ ΚΑΙ ΔΟΣ

4.1 Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

Η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες είναι μια μη συνταγματικά κατοχυρωμένη Ανεξάρτητη Αρχή¹⁰⁰ και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 47 επ. του ν.4557/2018 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει¹⁰¹, με σκοπό αφενός την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και αφετέρου την προστασία του χρηματοπιστωτικού συστήματος από

¹⁰⁰ “Τι είναι οι Ανεξάρτητες Αρχές και σε τι χρησιμεύουν;” χ.χ.

¹⁰¹ <http://hellenic-fiu.gr/index.php?lang=el>

τους κινδύνους που αυτές ενέχουν¹⁰². Η Αρχή αποτελεί την εθνική μονάδα οικονομικών πληροφοριών FINANCIAL INTELLIGENCE UNIT (FIU) η οποία είναι μέλος του διεθνούς δικτύου FIU.NET¹⁰³. Πρόγονος της Αρχής ήταν η Επιτροπή του άρθρου 7 του ν.2331/1995, η οποία αναβαθμίστηκε σε Ανεξάρτητη Αρχή με το άρθρο 7 του ν.3424/2005 και εν συνεχεία συνέχισε την λειτουργία της με τους ν.3691/2008 και ν.3932/2011 ως Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης, έως την θέσπιση του ν.4557/2018 .

Πρόεδρος της Αρχής ορίζεται ανώτατος εισαγγελικός λειτουργός εν ενεργεία ή επί τιμή, με γνώση της αγγλικής γλώσσας. Ο εν ενεργεία ανώτατος εισαγγελικός λειτουργός επιλέγεται μαζί με τον αναπληρωτή του με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, μετά από σχετικό ερώτημα του Υπουργού Δικαιοσύνης, και διορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Ο επί τιμή ανώτατος εισαγγελικός λειτουργός επιλέγεται μαζί με τον αναπληρωτή του με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης ύστερα από πρόταση του τελευταίου και γνώμη της Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής για την καταλληλότητα του προτεινομένου προσώπου¹⁰⁴.

Η Αρχή αποτελείται από 3 επιμέρους Μονάδες με την Α' Μονάδα Διερεύνησης Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών, η οποία συγκροτείται από τον Πρόεδρο και 11 μέλη, την Β' Μονάδα Χρηματοοικονομικών Κυρώσεων, η οποία συγκροτείται από τον Πρόεδρο και 2 της αρχής και την Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης, η οποία συγκροτείται από τον Πρόεδρο και 4 μέλη¹⁰⁵.

Η Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής είναι μια εκ των 4 αρμόδιων οργάνων ελέγχου των ΔΠΚ και ΔΟΣ του ν.3213/2003 και έχει γενική αρμοδιότητα ελέγχου, αφού σε αυτήν υποβάλλονται ΔΠΚ και ΔΟΣ από κάθε

¹⁰² Άρθρο 1 του ν.4557/2018

¹⁰³ <https://www.europol.europa.eu/about-europol/financial-intelligence-units-fiu-net#fndtn-tabs-0-bottom-1>

¹⁰⁴ Άρθρο 47 παρ. 1 του ν.4557/2018

¹⁰⁵ Άρθρο 48 του ν.4557/2018

άλλο πρόσωπο για το οποίο προβλέπεται υποχρέωση υποβολής από ειδική διάταξη νόμου και δεν έχει ρητώς καθοριστεί άλλο όργανο ελέγχου¹⁰⁶.

Στα πλαίσια της έρευνας πραγματοποιήθηκε συνέντευξη-συζήτηση με στέλεχος της Γ' Μονάδας Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής, στην οποία αναπτύχθηκαν θέματα λειτουργίας της Γ' Μονάδας, της διαδικασίας ελέγχου των ΔΠΚ και ΔΟΣ, των δυνατοτήτων που προσφέρει το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα ΠΟΘΕΝ και άλλα επιμέρους σχετικά ζητήματα. Η επιλογή της Γ' Μονάδας Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής, προκειμένου όπως μελετηθεί ως περίπτωση, δεν ήταν τυχαία, καθόσον αποτελεί το κατεξοχήν εξειδικευμένο όργανο ελέγχου ΔΠΚ και ΔΟΣ, το οποίο έχει τη δυνατότητα μεγαλύτερης εμβάθυνσης των ερευνών του και πρόσβασης σε περισσότερες βάσεις δεδομένων από τα λοιπά συναρμόδια όργανα ελέγχου. Γίνεται μνεία ότι πολλά ζητήματα λειτουργίας της Αρχής και ιδιαίτερα αυτά που αφορούν την διαδικασία ελέγχου, την προτεραιοποίηση, τους δείκτες επικινδυνότητας «red flags» είναι εμπιστευτικά και δεν μπορούν να δημοσιοποιηθούν, όπως ομοίως και οι ετήσιες εκθέσεις πεπραγμένων και στατιστικά στοιχεία της Αρχής.

Αναφορικά με την ανεξαρτησία της Αρχής, υπό το πρίσμα της λειτουργικής και οικονομικής ανεξαρτησίας της υπηρεσίας και το θεσμικό πλαίσιο στο οποίο λειτουργεί, μπορεί ευλόγως να ειπωθεί ότι χαίρει ικανοποιητικότατης ανεξαρτησίας, που αποτελεί εγγύριο εύλογης λειτουργίας. Η Αρχή κάθε χρόνο μέχρι την 31 Μαρτίου υποβάλλει έκθεση πεπραγμένων του προηγούμενου έτους στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής των Ελλήνων¹⁰⁷. Δεν υπάγεται όμως σε τακτική ή έκτακτη αξιολόγηση από εγχώριο ή εξωχώριο όργανο ή φορέα, πλην όμως αξιολογείται το έργο της έμμεσα με τις περιοδικές αξιολογήσεις της Χώρας μας από διάφορους διεθνείς φορείς και θεσμούς, όσον αφορά τα θέματα αρμοδιότητας της.

Ομοίως, όσον αφορά με την οργάνωση της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες υπό το πρίσμα των ανθρώπινων πόρων μπορεί να συναχθεί ότι βρίσκεται σε πολύ καλό επίπεδο με μόνη εξαίρεση την υποστελέχωση, αφού οι θέσεις τις δεν είναι οργανικές και καλύπτονται με αποσπάσεις, μιας χρονοβόρας διαδικασίας μεταξύ συναρμόδιων Υπουργείων.

¹⁰⁶ Άρθρο 1 παρ. 1 περ. μθ' και 3 παρ. 1 περ. α' του ν.3213/2003

¹⁰⁷ Άρθρο 3^Α παρ. 7 του ν.3213/2003

Όμως, τόσο το μορφωτικό επίπεδο των υπηρετούντων στελεχών, οι πλειοψηφία των οποίων είναι κάτοχοι πτυχίων και μεταπτυχιακών οικονομικών σπουδών με μεταπτυχιακά και άλλων συναφών με το έργο της Αρχής γνωστικών αντικειμένων, όσο και η προσπάθεια της Υπηρεσίας για συνεχείς εξειδικεύσεις και μετεκπαιδεύσεις, σε συνδυασμό με την πολύχρονη εμπειρία τους στον έλεγχο, λόγω και της προέλευσης τους από μάχιμες υπηρεσίες (ΑΑΔΕ, ΣΔΟΕ, ΓΛΚ, ΕΑ κα) εγγυόνται το υψηλό επίπεδο του ανθρώπινου δυναμικού. Μάλιστα, γίνεται προσπάθεια υλοποίησης προγράμματος ελεγκτικής πιστοποίησης στα ζητήματα του ουσιαστικού πεδίου εφαρμογής της Αρχής, πρόγραμμα κλειστού τύπου για τα μέλη της. Η προσπάθεια αυτή είναι εξόχως σημαντική, καθόσον θα επιτρέψει την τεχνογνωσία και την εμπειρία των στελεχών της μέσα από την εφαρμογή στην πράξη, να μεταλαμπαδευθεί και να συνδυαστεί με εισερχόμενη γνώση καλών πρακτικών από το εξωτερικό, ώστε να επιτευχθεί ομοιογένεια στο γνωστικό επίπεδο του συνόλου των στελεχών της υπηρεσίας.

Ακόμη, η Αρχή λόγω της οικονομικής ανεξαρτησίας, έχει την δυνατότητα να προσφέρει στα στελέχη της τον κατάλληλο υλικοτεχνικό εξοπλισμό, σε ένα αντίστοιχο κατάλληλο περιβάλλον εργασίας. Η Αρχή έχει πρόσβαση σε σύγχρονο hardware και software ηλεκτρονικών υπολογιστών και μάλιστα επίκειται η προμήθεια της, με σύγχρονο αυτοματοποιημένο λογισμικό, παραμετροποιημένο στις ανάγκες της, προκειμένου όπως διευκολυνθεί και επιταχυνθεί περαιτέρω η διαδικασία ελέγχου ΔΠΚ και ΔΟΣ.

Η Αρχή έχει πρόσβαση συγχρονισμένη – ONLINE στο σύνολο των εγχώριων βάσεων δεδομένων, τόσο της Ελληνικής Διοίκησης, όσο των εγχώριων μητρώων υπόχρεων προσώπων¹⁰⁸, όπως ενδεικτικά στο Σύστημα Μητρώων Τραπεζικών Λογαριασμών και Λογαριασμών Πληρωμών των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, και των μητρώων του Κεντρικού Αποθετηρίου Τίτλων και της Εποπτικής Αρχής ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών επιχειρήσεων. Το σύνολο των ελεγκτών είναι εξουσιοδοτημένοι να έχουν πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων, οι οποίες κατά πλειοψηφία λειτουργούν μέσω εσωτερικού δικτύου (intranet), με ελάχιστες να δύναται να λειτουργήσουν και εξ αποστάσεως μέσω διαδικτύου (internet). Γίνεται όμως μνεία, ότι οι ενέργειες των ελεγκτών καταγράφονται ηλεκτρονικά και προσωποποιημένα, προκειμένου όπως αποτρέπονται τυχόν καταχρηστικές συμπεριφορές των ελεγκτών

¹⁰⁸ Άρθρο 5 του ν.4557/2018

και προστατευτούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των υπόχρεων. Η αντίστοιχη δυνατότητα για συγχρονισμένη πρόσβαση σε εξωχώριες βάσεις δεδομένων δεν είναι εφικτή. Όμως, η Αρχή μέσω της Α΄ Μονάδας Διερεύνησης Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών έχει την δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας με τις αντίστοιχες αλλοδαπές βάσεις δεδομένων (πχ Egmont Group of FIUs, FIU Platform κτλ), οι οποίες έχουν την δυνατότητα πρόσβασης και διαβίβασης εμπιστευτικών πληροφοριών υπηρεσιακής και μη δικαστικής χρήσης. Στην περίπτωση που προκύψουν αξιοποιήσιμα δεδομένα για τον έλεγχο των ΔΠΚ και ΔΟΣ, τότε η Γ΄ Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης, δύναται να προβαίνει στην απαραίτητη αλληλογραφία για αίτημα διοικητικής ή δικαστικής συνδρομής¹⁰⁹.

Η Γ΄ Μονάδα της Αρχής συνεργάζεται άμεσα και επικοινωνεί σε καθημερινή βάση με τα συναρμόδια όργανα ελέγχου του ΔΠΚ και ΔΟΣ, ενώ έχουν συσταθεί ομάδες εργασίας για τα προκύπτοντα ζητήματα, την ομογενοποίηση της διαδικασίας ελέγχου, την αποτίμηση και υποβολή προτάσεων βελτιώσεων του θεσμικού πλαισίου και του κοινού ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος ΠΟΘΕΝ. Επίσης, θέτουν ενώπιον αρμόδιων Υπηρεσιών και ιδίως ενώπιον του ΝΣΚ ερωτήματα με θέματα αρμοδιότητας τους, προκειμένου όπως αυτό γνωμοδοτήσει σχετικά.

Ωστόσο, η συνεργασία με τους υπόλοιπους εγχώριους φορείς και Αρχές περιορίζεται στην απαραίτητη διαβίβαση καταγγελιών και πορισμάτων για ενέργειες αρμοδιότητας τους, ήτοι την υποχρέωση ενημέρωσης σύμφωνα με τα άρθρο 3B παρ. 4 του ν.3213/2003 και άρθρο 5 παρ. 2 του Ενιαίου Κανονισμού Διαδικασιών Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης. Ένα σημαντικό ζήτημα προκύπτει από την ελλιπή ανατροφοδότηση της Αρχής με τις αποφάσεις των ποινικών και διοικητικών δικαστηρίων τα οποία εκδίκασαν σχετικές υποθέσεις. Η ανατροφοδότηση είναι εξόχως σημαντική, προκειμένου η Αρχή να αναδιαμορφώνει τόσο τις διαδικασίες ελέγχου, όσο και τις εκθέσεις ελέγχου καταλλήλως και σύμφωνα με τα δέοντα, υπό το πρίσμα της διαμορφούμενης και εν εξελίξει νομολογίας.

Αντιθέτως, η Αρχή έχει άμεσο και διαρκή διάυλο επικοινωνίας, μέσω της Α΄ Μονάδας Διερεύνησης Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών, με τις αντίστοιχες μονάδες

¹⁰⁹ Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, 2019, Έκθεση Πεπραγμένων Α΄ Μονάδας 2018, σελ. 11-12

οικονομικών πληροφοριών FIUs του δικτύου FIU.NET, με τις οποίες ανταλλάσσει εμπιστευτικές πληροφορίες, τεχνογνωσία και καλές πρακτικές.

Η Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης έχει αρμοδιότητα ελέγχου σε περίπου 90.000 υπόχρεους. Οι υποβληθείσες ΔΠΚ και ΔΟΣ με το που περιέλθουν στην Μονάδα μέσω του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος ΠΟΘΕΝ αποθηκεύονται σε ψηφιακή μορφή. Ο χρόνος εντός του οποίου διενεργείται ο έλεγχος ορίζεται σε 5 έτη από την λήξη του έτους υποβολής, με δυνατότητα παράτασης σε περίπτωση που προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ή νέα αποδεικτικά στοιχεία του πεπερασμένου ή σε απόπειρα κακουργήματος της παραγράφου 3 του άρθρου 6 ή της παραγράφου 2 του άρθρου 6^A του ν.3213/2003, ήτοι της μη υποβολής ή υποβολής ανακριβούς δήλωσης, από υπόχρεο ή σύζυγο υπόχρεου ή εν διαστάσει σύζυγο υπόχρεου ή προσώπου με το οποίο ο υπόχρεος έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, με σκοπό την απόκρυψη περιουσιακού στοιχείου αξίας ανώτερης των 300.000 ευρώ, έως τη συμπλήρωση της ποινικής παραγραφής των αδικημάτων¹¹⁰. Οι ηλεκτρονικά αποθηκευμένες ΔΠΚ και ΔΟΣ είναι άμεσα προσπελάσιμες και αυτόματα αναγνώσιμες και επεξεργάσιμες, δίχως να χρειάζεται να αποθηκεύονται και σε φυσική μορφή-εκτυπωμένες, συμβάλλοντας έτσι στην εξοικονόμηση πόρων και χώρων και στην προστασία του περιβάλλοντος.

Η στοχοθεσία εκ των πραγμάτων και εκ φύσεως δεν περιλαμβάνει τον έλεγχο του συνόλου των ΔΠΚ και ΔΟΣ, αλλά μέρους αυτών. Η εντολή ελέγχου στους υπόχρεους, εκδίδεται από τον Πρόεδρο της Αρχής, κατόπιν επιλογής με αντικειμενικά κριτήρια και δείκτες επικινδυνότητας «red flags», υπό το πρίσμα των αρχών της αντικειμενικότητας και της αμεροληψίας, με στόχο την εμβάθυνση και τον όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερο έλεγχο. Σε περίπτωση καταγγελιών ή αναφορών ή δημοσιεύσεων ή πορισμάτων της ίδιας υπηρεσίας ή άλλης υπηρεσίας ή εισερχόμενης αλληλογραφίας ή διαβίβασης πληροφοριών, γίνεται αξιολόγηση αυτών και δρομολογούνται προς έλεγχο.

¹¹⁰ Άρθρο 2 παρ. 26 και άρθρο 3 παρ. 2 του ν.3213/2003

4.2 Διαδικασία ελέγχου των ΔΠΚ και ΔΟΣ

Η διαδικασία ελέγχου των ΔΠΚ και ΔΟΣ περιγράφεται αναλυτικά στο Ενιαίο Κανονισμό Διαδικασιών Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης¹¹¹ (ΕΚΔΕΔΠΚ) και περιλαμβάνει τα στάδια της εξέτασης των ΔΠΚ και ΔΟΣ, της αναζήτησης στοιχείων και την άρση απορρήτου, τα οποία υποχρεωτικά ακολουθούνται κατ' ελάχιστο από τα 4 αρμόδια όργανα ελέγχου του ν. 3213/2003 για κάθε έναν ελεγχόμενο υπόχρεο ατομικά. Από εκεί και πέρα όμως, μπορεί το κάθε όργανο μπορεί να επεκτείνει τόσο την έκταση, όσο και το περιεχόμενο του διενεργούμενου ελέγχου, για τους υπόχρεους της αρμοδιότητάς του, ανάλογα με τις δυνατότητες του, τους διαθέσιμους πόρους του και την εκάστοτε εντολή ελέγχου. Η Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής πλέον του κανονισμού έχει παράσχει εσωτερικές οδηγίες, προκειμένου όπως γίνει εμβάθυνση του ελέγχου και αξιοποιηθεί η εμπειρία και η τεχνογνωσία της Μονάδας.

4.2.1 Διαδικασία εξέτασης ΔΠΚ και ΔΟΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του ΕΚΔΕΔΠΚ, κατά την διαδικασία εξέτασης δηλώσεων αρχικά διαπιστώνεται η υποβολή ΔΠΚ και ΔΟΣ κατά το ελεγχόμενο έτος από τον υπόχρεο και ελέγχεται τόσο η πληρότητα συμπλήρωσης των πινάκων της δήλωσης, όσο και το αληθές περιεχόμενο αυτών της δήλωσης και τέλος γίνεται επεξεργασία των δηλωθέντων στοιχείων. Εκτός της διαπίστωσης τήρησης της υποχρέωσης υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ, ο διενεργούμενος έλεγχος έχει σκοπό να εντοπίσει τυχόν ελλείψεις, ανακρίβειες, μη δικαιολογημένη επαύξηση της περιουσίας του ελεγχόμενου ή απόκρυψη μέρους αυτής. Ιδιαίτερα όσον αφορά την αρχική ΔΠΚ, ελέγχεται το αληθές της δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης του υπόχρεου κατά το χρόνο κτήσης της ιδιότητας του υπόχρεου πόθεν έσχες, μιας και αποτελεί το σημείο αναφοράς για τους μελλοντικούς ελέγχους διαπίστωσης παράνομου πλουτισμού και επαύξησης της περιουσίας. Για τις επόμενες ετήσιες ΔΠΚ, ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διαπίστωση του αληθούς της δήλωσης και τη διακρίβωση αν τα τυχόν νέα περιουσιακά στοιχεία ή η επαύξηση των ήδη υφιστάμενων, μπορούν να δικαιολογηθούν από τα νομίμως

¹¹¹ Υπ' αριθμ. 10425 από 14/09/2020 ΚΥΑ Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης

δηλωθέντα εισοδήματα λαμβανόμενων υπόψη των δαπανών διαβίωσης, είτε τεκμαρτών, είτε πραγματικών, των ελεγχόμενων.

Γίνεται ιδιαίτερη μνεία, ότι σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 2 προτ. β' του ν.3213/2003, ανακριβής είναι και η δήλωση όταν τα δηλωθέντα περιουσιακά στοιχεία δεν δικαιολογούνται από τα πάσης φύσεως, νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματα του υπόχρεου. Η ανωτέρω διάταξη δεν περιορίζεται στις ετήσιες επαναλαμβανόμενες ΔΠΚ, αλλά έχει εφαρμογή και στην αρχική ΔΠΚ, οπότε έμμεσα το όργανο ελέγχου έχει την αρμοδιότητα να διενεργήσει έλεγχο που εκτείνεται και στο παρελθόν, έως τα χρονικά όρια της παραγραφής.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 του ΕΚΔΕΔΠΚ, «..Κατά τον έλεγχο των εσόδων από κάθε πηγή που αποκτήθηκαν κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος, λαμβάνει χώρα αντιπαραβολή του περιεχομένου του οικείου πίνακα της δήλωσης προς τα υποβληθέντα (Ε1) έντυπα φορολογίας εισοδήματος ή/και του εντύπου στοιχείων δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του αντιστοίχου έτους, καθώς και οιασδήποτε ετέρων εγγράφων, τα οποία έχουν υποβληθεί από τον ελεγχόμενο. Ομοίως καταγράφονται μη δηλωθέντα στον οικείο πίνακα της ΔΠΚ έσοδα, τα οποία προκύπτουν από τον έλεγχο επόμενων πινάκων της ΔΠΚ. Κατά τον έλεγχο μετοχών ημεδαπών και αλλοδαπών εταιρειών, ομολόγων και κάθε είδους ομολογιών, αμοιβαίων κεφαλαίων, παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων καθώς και οποιουδήποτε χρηματοοικονομικού προϊόντος τράπεζας, ασφαλιστικής ή οποιουδήποτε άλλου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, πραγματοποιείται αντιπαραβολή των δηλωθέντων χρηματοοικονομικών προϊόντων προς το περιεχόμενο των παραστατικών. Κατά τον έλεγχο μισθωμένων θυρίδων, κινητών μεγάλης αξίας και μετρητών λαμβάνει χώρα αντιπαραβολή των σχετικών παραστατικών. Κατά τον έλεγχο των καταθέσεων σε τράπεζες, Ταμειυτήρια και άλλα ημεδαπά ή αλλοδαπά πιστωτικά ιδρύματα, λαμβάνει χώρα αντιπαραβολή του περιεχομένου του οικείου πίνακα της δήλωσης προς τα αντίστοιχα παραστατικά ή βεβαιώσεις. Κατά τον έλεγχο εμπραγμάτων δικαιωμάτων γίνεται αντιπαραβολή με τους τίτλους κτήσης και τη Βεβαίωση δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης. Κατά τον έλεγχο των δηλωθέντων οχημάτων, πλωτών και εναέριων μέσων, λαμβάνει χώρα έλεγχος των φορολογικών ή άλλων παραστατικών και διασταύρωσή τους με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος ή άλλες πηγές. Κατά τον έλεγχο των Συμμετοχών σε Επιχειρήσεις λαμβάνει χώρα αντιπαραβολή προς τα υποβληθέντα έντυπα φορολογίας εισοδήματος του αντιστοίχου έτους, καθώς

και προς οποιαδήποτε έτερα έγγραφα. Κατά τον έλεγχο Δανειακών Υποχρεώσεων και οφειλών, λαμβάνει χώρα αντιπαραβολή του περιεχομένου του οικείου πίνακα της δήλωσης προς το υποβληθέν Ε1 έντυπο φορολογίας εισοδήματος ή/και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο ή παραστατικό».

Η Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής χρησιμοποιεί τη σουίτα λογισμικού Business Intelligence της εταιρίας Oracle¹¹², η οποία παρέχει τη δυνατότητα αυτόματης παρακολούθησης σε πραγματικό χρόνο πολλών εκ των παραμέτρων του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος ΠΟΘΕΝ, όπως την υποβολή της λίστας υπόχρεων από τους φορείς των υπόχρεων, την υποβολή των ΔΠΚ και ΔΟΣ από τους υπόχρεους, την ύπαρξη συνημμένων εγγράφων στις ΔΠΚ και ΔΟΣ, την αρχειοθέτηση αυτών. Η δυνατότητα αυτή είναι κρίσιμη, αφού επιτρέπει στη Γ' Μονάδα να αντιλαμβάνεται άμεσα τυχόν παραλείψεις και καθυστερήσεις, προειδοποιώντας αρχικά με την αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ώστε να αρθούν οι παραλείψεις εκ μέρους των υπόχρεων, όσο και αργότερα, με την άμεση επισήμανση των υπόχρεων που τελικώς δεν υπέβαλλαν τις εκ του νόμου απαιτούμενες ΔΠΚ και ΔΟΣ, για τις περαιτέρω ενέργειες της. Η ορθότητα και το αληθές του περιεχομένου εμπίπτει στις αρμοδιότητες και δρομολογείται απαραίτητως από τον ελεγκτή.

Όσον αφορά την επεξεργασία δηλωθέντων στοιχείων, σύμφωνα άρθρο 2 παρ. 3 του ΕΚΔΕΔΠΚ, *«..λαμβάνει χώρα αριθμητική επεξεργασία των συλλεχθέντων στοιχείων και ελεγκτική επαλήθευση σε κατάλληλα διαμορφωμένο φύλλο υπολογισμού. Προκειμένου να εξαχθεί το ύψος του χρηματικού ποσού, το οποίο φέρεται ότι αναλώθηκε κατά τη διάρκεια της ελεγχόμενης περιόδου από τον ελεγχόμενο, αθροίζονται, αφενός τα έσοδά του από κάθε πηγή, όπως αυτά είτε έχουν προκύψει με βάση το περιεχόμενο της ΔΠΚ, είτε αποκαλύφθηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου, και αφετέρου αθροίζονται οι ετήσιες δαπάνες του. Επίσης, καταγράφεται η θετική ή αρνητική διαφορά που προκύπτει από την σύγκριση του ύψους των καταθέσεων στην αρχή της περιόδου ελέγχου με το αντίστοιχο ύψος του τέλους. Ομοίως καταγράφονται και οι χρηματικές διαφορές αρχής περιόδου και τέλους από τα υπόλοιπα περιουσιακά στοιχεία που εμφανίζονται στους πίνακες της ΔΠΚ. Από την επεξεργασία των ανωτέρω στοιχείων προκύπτει το χρηματικό ποσό, το οποίο*

¹¹² <https://www.oracle.com/business-analytics/business-intelligence/>

χρησιμοποιήθηκε για την εξυπηρέτηση των αναγκών διαβίωσης του ελεγχόμενου. Το ποσό αυτό δύναται να συνεκτιμηθεί κατά περίπτωση με τα τεκμήρια διαβίωσης, όπως αυτά καθορίζονται από την ΕΛΣΤΑΤ ή με άλλο τρόπο, ως ένδειξη φερόμενης απόκρυψης εισοδημάτων, στο πλαίσιο της κατάρτισης της ΔΠΚ. Στην περίπτωση που δεν καλύπτεται το θετικό ποσό από το όριο που έχει τεθεί ή εμφανίζεται αρνητικό ποσό, συντρέχει λόγος περαιτέρω διερεύνησης της ΔΠΚ του ελεγχόμενου».

Οι ελεγκτές της Γ' Μονάδας Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής χρησιμοποιούν ειδικά διαμορφωμένα υπολογιστικά φύλλα, στα οποία εισάγουν τα δεδομένα κάθε ελεγχόμενου, προκειμένου όπως διακριβωθεί η επαύξηση περιούσιας. Όπως προαναφέρθηκε όμως, επίκειται η προμήθεια της Μονάδας με σύγχρονο αυτοματοποιημένο λογισμικό, παραμετροποιημένο στις ανάγκες της.

4.2.2 Διαδικασία αναζήτησης στοιχείων

Όσον αφορά τη διαδικασία αναζήτησης στοιχείων, το άρθρο 3 του ΕΚΔΕΔΠΚ προσδιορίζει τις μεθόδους αναζήτησης, οι οποίες περιλαμβάνουν τον έλεγχο στοιχείων μέσω βάσεων δεδομένων, την κλήση του ελεγχόμενου για να παρέχει διευκρινίσεις και στοιχεία σχετικά με το περιεχόμενο των ΔΠΚ και ΔΟΣ του, στα πλαίσια των προβλεπόμενων προθεσμιών του άρθρου 3 παρ. 4 του ν.3213/2003, που ορίζει «..εντός ρητής προθεσμίας, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τις είκοσι (20) ημέρες, η οποία μπορεί να παραταθεί για διάστημα δέκα (10) ημερών. Σε έκτακτες περιπτώσεις αδυναμίας των ελεγχόμενων προσώπων για έγκαιρη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων, το όργανο ελέγχου δύναται κατ' εξαίρεση να παρεκτείνει την προθεσμία με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση» και την αλληλογραφία προς άλλες Υπηρεσίες για παροχή στοιχείων και διαπιστώσεων σχετικά με τον ελεγχόμενο. Η αναζήτηση στοιχείων είναι ελεύθερη καθόλη τη διάρκεια του ελέγχου και διενεργείται σύμφωνα με την κρίση του ελεγκτή, των οδηγιών από το αρμόδιο όργανο ελέγχου και την εντολή ελέγχου.

4.2.3 Διαδικασία άρσης απορρήτου

Στην Ελληνική έννομη τάξη μεταξύ άλλων προβλέπονται και το τραπεζικό, χρηματιστηριακό, φορολογικό, ασφαλιστικό και επαγγελματικό απόρρητο, πλην όμως η προστασία τους δεν είναι απόλυτη.

Το τραπεζικό απόρρητο συνίσταται στην υποχρέωση της τράπεζας έναντι των πελατών της να μην γνωστοποιεί σε τρίτους τις προσωπικές και οικονομικές υποθέσεις τους, που γνωρίζει κατά τη συνδιαλλαγή της με αυτούς, στα πλαίσια της επιχειρηματικής δραστηριότητας της^{113 114}.

Το χρηματιστηριακό απόρρητο συνίσταται στην υποχρέωση του Κεντρικού Αποθετηρίου Τίτλων να τηρεί ως απόρρητα στοιχεία, δεδομένα και συναλλαγές κινητών αξιών¹¹⁵.

Το φορολογικό απόρρητο συνίσταται στην υποχρέωση της Φορολογικής Διοίκησης, υπό την ευρεία έννοια, να τηρεί ως απόρρητα στοιχεία και πληροφορίες φορολογουμένων, τα οποία περιήλθαν σε γνώση της κατά τις ενέργειες αρμοδιότητας της^{116 117}.

Το ασφαλιστικό απόρρητο συνίσταται στην υποχρέωση της Εποπτικής Αρχής να τηρεί ως απόρρητες εμπιστευτικές πληροφορίες και στοιχεία ασφαλιστικών, αντασφαλιστικών επιχειρήσεων και ασφαλισμένων που έλαβε γνώση κατά τις ενέργειες αρμοδιότητας της¹¹⁸.

Το επαγγελματικό απόρρητο συνίσταται στην υποχρέωση επαγγελματιών και λειτουργών, ιδίως των κληρικών, δικηγόρων και κάθε είδους νομικών παραστατών, συμβολαιογράφων, γιατρών, μαιών, νοσοκόμων, φαρμακοποιών να μην αποκαλύπτουν ιδιωτικές πληροφορίες που τους εμπιστεύθηκαν λόγω του επαγγέλματός τους ή της ιδιότητάς τους. Η προστασία του επαγγελματικού απορρήτου προβλέπεται από το άρθρο 371 του ΠΚ, καθώς και από επιμέρους επαγγελματικούς κώδικες δεοντολογίας.

Τα όργανα ελέγχου του Πόθεν Έσχες κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς τους, των ελέγχων και ερευνών τους, δεν υπόκεινται στους περιορισμούς των τραπεζικού, χρηματιστηριακού, φορολογικού και επαγγελματικού απορρήτου, τηρουμένων

¹¹³ Στυλόπουλος, 2014, Επαμεινώνδας Στυλόπουλος: Δεν υφίσταται ουσιαστικά τραπεζικό απόρρητο

¹¹⁴ Άρθρο 1 του ν.δ.1059/1971

¹¹⁵ Άρθρο 22 του ν.4569/2018

¹¹⁶ Άρθρο 11 παρ. 2 του ν.2960/2001 Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα

¹¹⁷ Άρθρο 17 του ν.4174/2013 Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας

¹¹⁸ Άρθρο 44 του ν.4364/2016

πάντοτε των διατάξεων περί εχεμύθειας του άρθρου 26 του ν.3528/2007 Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ και υπό την επιφύλαξη των άρθρων 212, 261 και 262 ΚΠΔ, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 6 του ν.3213/2003.

Η άρση απορρήτου, σύμφωνα άρθρο 4 του ΕΚΔΕΔΠΚ, πραγματοποιείται σε οποιαδήποτε στάδιο της διαδικασίας ελέγχου ΔΠΚ και ΔΟΣ, εφόσον κριθεί απαραίτητο από το αρμόδιο όργανο ελέγχου και περιλαμβάνει τη συλλογή στοιχείων και δεδομένων για τον ελεγχθέντα υπόχρεο, τη διασταύρωση τους με τα αυτά που υποβλήθηκαν με την ΔΠΚ και ΔΟΣ του, προκειμένου όπως διερευνηθούν οι συναλλαγές του ελεγχόμενου προσώπου και η πιθανή επαύξηση των περιουσιακών του στοιχείων. Στο τέλος θα πρέπει να καταγραφούν οι διαπιστώσεις του ελέγχου.

Όσον αφορά τη διαδικασία άρσης απορρήτου που ακολουθείται στην Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής, αυτή πραγματοποιείται με διοικητική πράξη του Προέδρου της Αρχής, ο οποίος με την εντολή ελέγχου που δίνει προς τον αρμόδιο ελεγκτή παραγγέλλει την άρση των απορρήτων υπό τις νόμιμες προϋποθέσεις. Ο αρμόδιος ελεγκτής πλέον μπορεί να έχει πρόσβαση συγχρονισμένη – online στο σύνολο των εγχώριων βάσεων δεδομένων της Ελληνικής Διοίκησης και των εγχώριων μητρώων υπόχρεων προσώπων, προκειμένου όπως αντλήσει χρήσιμα δεδομένα για τους ελεγχόμενους και προβεί στις απαραίτητες διασταυρώσεις ορθότητας. Σε περίπτωση που προκύψουν αξιοποιήσιμα δεδομένα κατά τον έλεγχο των ΔΠΚ και ΔΟΣ σχετικά με εξωχώρια περιουσιακά στοιχεία και δεδομένα, τότε η Αρχή προβαίνει στο απαιτούμενο αίτημα διοικητικής ή δικαστικής συνδρομής.

4.2.4 Σύνταξη έκθεσης ελέγχου και παράδοση φακέλου υπόθεσης

Όσον αφορά την Έκθεση Ελέγχου και ιδίως το περιεχόμενο αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 του ΕΚΔΕΔΠΚ, *«μετά την ολοκλήρωση των διαδικασιών ελέγχου, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα άρθρα του παρόντος, συντάσσεται Έκθεση Ελέγχου, στην οποία καταγράφονται τυχόν: α. Ελλείψεις και ανακρίβειες του περιεχομένου της ΔΠΚ με βάση τις διατάξεις του ν. 3213/2003, όπως ισχύει, β. Μη δικαιολογημένη επαύξηση περιουσιακών στοιχείων του ελεγχόμενου, γ. Λοιπά ευρήματα ή διαπιστώσεις».*

Ακολούθως, ο ελεγκτής παραδίδει ατομικό φάκελο ελεγχόμενο στο Όργανο Ελέγχου, ο οποίος «..περιλαμβάνει την οργανωμένη συγκέντρωση των στοιχείων του ελέγχου της ΔΠΚ. Ο διενεργών τον έλεγχο καταθέτει φάκελο ελεγχθείσας ΔΠΚ οπωσδήποτε ατομικά ανά ελεγχόμενο, όπου περιέχεται η Έκθεση Ελέγχου με αναφορά σε ευρήματα με βάση τις προβλέψεις της κείμενης νομοθεσίας και αριθμητικό υπολογισμό της ετήσιας αύξησης της περιουσίας ή συνολικό αναλωθέν κεφάλαιο. Περιλαμβάνονται, επίσης, τυχόν ειδικά πορίσματα ελέγχων σε περιπτώσεις καταγγελιών και υποθέσεων που διαβιβάζονται αρμοδίως από Δημόσιες ή Δικαστικές Αρχές προς διερεύνηση. Η παρουσίαση των ευρημάτων δύναται να γίνεται με πίνακες κατηγοριοποίησης και ταξινόμησης ανά πηγή προέλευσης των στοιχείων: υποβληθέντα με τη δήλωση, κατατεθέντα οικειοθελώς, προσκομισθέντα κατόπιν πρόσκλησης, ευρεθέντα κατόπιν άρσης» σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 του ΕΚΔΕΔΠΚ.

Αφού ολοκληρωθεί ο έλεγχος με τη σύνταξη της Έκθεσης ελέγχου, το αρμόδιο όργανο ελέγχου αποφασίζει για την αρχειοθέτηση ή την παραπομπή της υπόθεσης στον αρμόδιο Εισαγγελέα, σε περίπτωση που τα στοιχεία κριθούν βάσιμα και επαρκή. Σε περίπτωση που προκύψει καταλογισμός, η Έκθεση ελέγχου με τα συνημμένα στοιχεία της αποστέλλεται στο Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Σε κάθε περίπτωση που προκύψουν αξιοποιήσιμα στοιχεία για κάποια υπηρεσία που έχει αρμοδιότητα επ' αυτών, η Έκθεση ελέγχου με τα συνημμένα στοιχεία αποστέλλεται πάραυτα.

Επιτρέπεται η ανάσυρση υπόθεσης από το αρχείο εντός της πενταετίας ελέγχου, όταν προκύπτουν νέα πραγματικά στοιχεία που δικαιολογούν την επανεξέταση ή το συσχετισμό της με άλλη έρευνα αρμόδιου οργάνου ελέγχου, ενώ μετά την παρέλευση της πενταετίας, επιτρέπεται η ανάσυρση υπόθεσης από το αρχείο, μόνο σε περίπτωση που προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ή νέα αποδεικτικά στοιχεία του πεπερασμένου ή σε απόπειρα κακουργήματος της παραγράφου 3 του άρθρου 6 ή της παραγράφου 2 του άρθρου 6^Α του ν.3213/2003, ήτοι της μη υποβολής ή υποβολής ανακριβούς δήλωσης, από υπόχρεο ή σύζυγο υπόχρεου ή εν διαστάσει σύζυγο υπόχρεου ή προσώπου με το οποίο ο υπόχρεος έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, με σκοπό την απόκρυψη περιουσιακού στοιχείου αξίας ανώτερης των 300.000 ευρώ, και έως τη συμπλήρωση της ποινικής παραγραφής των αδικημάτων, σύμφωνα με το άρθρο 3B παρ. 4 του ν.3213/2003.

5. Ποινικές, δικονομικές και διοικητικές ρυθμίσεις

5.1 Ποινικά αδικήματα και διοικητικές κυρώσεις του Πόθεν Έσχες

Ο νόμος του Πόθεν Έσχες χαρακτηρίζεται ως ειδικός ποινικός νόμος, καθόσον προβλέπονται ειδικά ποινικά αδικήματα, τα οποία απειλούνται με πλημμεληματικές και κακουργηματικές ποινές. Στις διατάξεις του ν.3213/2003 υπάρχουν διάσπαρτα ποινικά αδικήματα κι ορισμένες διοικητικές κυρώσεις, τα οποία παρουσιάζονται ακολούθως:

Παράβαση του ν.3213/2003	Πράξη	Ποινικές ή Διοικητικές Κυρώσεις
Άρθρο 3B παρ. 5 και 8	Παράβαση καθήκοντος τήρησης εχεμύθειας , ήτοι της παράβασης του καθήκοντος της τήρησης εχεμύθειας για πληροφορίες που έγιναν γνωστές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, για τα τον Πρόεδρο, τα Μέλη, το προσωπικό της Επιτροπή του άρθρου 3 ^A και των λοιπόν οργάνων ελέγχου οργάνων, καθώς και των προσώπων που συνδράμουν στο έργο της Επιτροπής του άρθρου 3 ^A , με το καθήκον τήρησης εχεμύθειας να διατηρείται και μετά από την αποχώρηση από την Επιτροπή ή της συνδρομής στο έργο της Επιτροπής του άρθρου 3 ^A .	Φυλάκιση τουλάχιστον 3 μηνών. Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 περ. ε' του ΠΚ ¹¹⁹ , σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.3213/2003.
Άρθρο 3B παρ. 6 και 8	Παρεμπόδιση ελεγκτικού έργου ή άρνηση παροχής στοιχείων , ήτοι της παρεμπόδισης με οποιονδήποτε τρόπο του ελεγκτικού έργου και ιδίως η άρνηση παροχής στοιχείων στα αρμόδια όργανα ελέγχου, καθώς και των προσώπων που συνδράμουν στο έργο της Επιτροπής του άρθρου 3 ^A .	Φυλάκιση τουλάχιστον 3 μηνών. Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 περ. ε' του ΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.3213/2003.

¹¹⁹ Στο άρθρο 83 ΠΚ, όπως αναφέρεται στο ν.4619/2019 Κύρωση του Ποινικού Κώδικα, δεν υπάρχει περ. ε', όμως μπορεί να υποστηριχθεί η άποψη ότι αναφέρεται στην φράση «αν ο νόμος προβλέπει σωρευτικά ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή, μπορεί να επιβληθεί και μόνο η τελευταία», ανάλογου περιεχομένου, το οποίο εκ παραδρομής δεν συμπεριλήφθηκε με την θέσπιση του ισχύοντα ΠΚ

<p>Άρθρο 6 παρ. 2 περ. α' και β'</p>	<p>Μη υποβολή ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης (βασικό αδίκημα) από υπόχρεο, ήτοι της παράλειψης υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ από υπόχρεο μετά την πάροδο 60 ημερών από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας ή υποβολής ανακριβούς ή ελλιπούς ΔΠΚ και ΔΟΣ.</p> <p>Ανακριβής θεωρείται και η δήλωση, όταν τα περιουσιακά στοιχεία ή η επαύξηση αυτών, δεν δύναται να δικαιολογηθεί από τα πάσης φύσεως νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματα του.</p>	<p>Φυλάκιση και χρηματική ποινή έως 100.000 ευρώ.</p> <p>Σε περίπτωση καταδίκης επιβάλλεται και αποστέρηση των πολιτικών του δικαιωμάτων από 1 έως 5 έτη, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του ν.3213/2003.</p> <p>Η έκπτωση του υπαιτίου από το αιρετό δημόσιο, δημοτικό ή κοινοτικό αξίωμα ή τη δημόσια, δημοτική ή κοινοτική θέση που κατέχει, ως συνέπεια της αποστέρησης των πολιτικών του δικαιωμάτων, επέρχεται αυτοδικαίως μόλις η καταδικαστική απόφαση καταστεί αμετάκλητη και δεν μπορεί να αποκλειστεί με εφαρμογή του άρθρου 64 του ΠΚ ¹²⁰.</p> <p>Τα περιουσιακά στοιχεία που δεν δηλώθηκαν δημεύονται με την καταδικαστική απόφαση, εκτός αν ο υπαίτιος αποδεικνύει τη νόμιμη προέλευση τους, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 περ. β' του ν.3213/2003.</p> <p>Αν τα περιουσιακά στοιχεία που υπόκεινται σε δήμευση, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, δεν υπάρχουν πλέον, δεν έχουν βρεθεί, δεν είναι δυνατόν να κατασχεθούν ή ανήκουν σε τρίτο, σε βάρος του οποίου δεν είναι δυνατόν να επιβληθεί δήμευση, δημεύονται περιουσιακά στοιχεία του υπαιτίου ίσης αξίας με αυτά κατά το χρόνο της καταδικαστικής απόφασης, όπως προσδιορίζονται από το δικαστήριο. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει και χρηματική ποινή μέχρι το ποσό της αξίας των περιουσιακών στοιχείων, αν κρίνει ότι δεν υπάρχουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία για δήμευση ή τα υπάρχοντα υπολείπονται της αξίας των υποκειμένων σε δήμευση, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 περ. δ' του ν.3213/2003.</p> <p>Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 περ. ε' του ΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.3213/2003.</p> <p>Το δικαστήριο δύναται να διατάξει σχετικά με την πλήρη ή μερική δημοσιοποίηση καταδικαστικής της απόφασης για εγκλήματα του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένου τόσο του διαδικτυού, όσο και των μέσων μαζικής</p>
--------------------------------------	--	---

¹²⁰ Το άρθρο 64 ΠΚ καταργήθηκε με το ν.4619/2019 Κύρωση του Ποινικού Κώδικα

		<p>ενημέρωση, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 7 του ν.3213/2003.</p>
<p>Άρθρο 6 παρ. 2 εδαφ. α' και β' και παρ. 4</p>	<p>Η εξ αμελείας τέλεση του βασικού αδικήματος από υπόχρεο, ήτοι της παράλειψης υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ από υπόχρεο μετά την πάροδο 60 ημερών από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας ή υποβολής ανακριβούς ή ελλιπούς ΔΠΚ και ΔΟΣ.</p> <p>Ανακριβής θεωρείται και η δήλωση, όταν τα περιουσιακά στοιχεία ή η επαύξηση αυτών, δεν δύναται να δικαιολογηθεί από τα πάσης φύσεως νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματα του.</p>	<p>Χρηματική ποινή.</p> <p>Το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο, εκτιμώντας ελεύθερα όλες τις περιστάσεις, μπορεί να κρίνει τις πράξεις αυτές ατιμώρητες.</p> <p>Το δικαστήριο δύναται να διατάξει σχετικά με την πλήρη ή μερική δημοσιοποίηση καταδικαστικής της απόφασης για εγκλήματα του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένου τόσο του διαδικτυού, όσο και των μέσων μαζικής ενημέρωση, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 7 του ν.3213/2003.</p>
<p>Άρθρο 6 παρ. 2 περ. β' και γ'</p>	<p>Η παραλλαγή υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης του βασικού εγκλήματος από υπόχρεο, ήτοι της παράλειψης υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ από υπόχρεο μετά την πάροδο 60 ημερών από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας ή υποβολής ανακριβούς ή ελλιπούς ΔΠΚ και ΔΟΣ, με σκοπό απόκρυψης περιουσιακού στοιχείου αξίας ανώτερης των 30.000 ευρώ (υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου) από τον υπόχρεο.</p> <p>Ανακριβής θεωρείται και η δήλωση, όταν τα περιουσιακά στοιχεία ή η επαύξηση αυτών, δεν δύναται να δικαιολογηθεί από τα πάσης φύσεως νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματα του.</p>	<p>Φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών και χρηματική ποινή από 10.000 ευρώ έως 500.000 ευρώ.</p> <p>Σε περίπτωση καταδίκης επιβάλλεται και αποστέρηση των πολιτικών του δικαιωμάτων από 1 έως 5 έτη, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 3213/2003.</p> <p>Η έκπτωση του υπαιτίου από το αιρετό δημόσιο, δημοτικό ή κοινοτικό αξίωμα ή τη δημόσια, δημοτική ή κοινοτική θέση που κατέχει, ως συνέπεια της αποστέρησης των πολιτικών του δικαιωμάτων, επέρχεται αυτοδικαίως μόλις η καταδικαστική απόφαση καταστεί αμετάκλητη και δεν μπορεί να αποκλειστεί με εφαρμογή του άρθρου 64 του ΠΚ.</p> <p>Τα περιουσιακά στοιχεία που δεν δηλώθηκαν δημεύονται με την καταδικαστική απόφαση, εκτός αν ο υπαίτιος αποδεικνύει τη νόμιμη προέλευση τους, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 περ. β' του ν.3213/2003.</p> <p>Αν τα περιουσιακά στοιχεία που υπόκεινται σε δήμευση, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, δεν υπάρχουν πλέον, δεν έχουν βρεθεί, δεν είναι δυνατόν να κατασχεθούν ή ανήκουν σε τρίτο σε βάρος του οποίου δεν είναι δυνατόν να επιβληθεί δήμευση, δημεύονται περιουσιακά στοιχεία του υπαιτίου ίσης αξίας με αυτά κατά το χρόνο της καταδικαστικής απόφασης, όπως προσδιορίζονται από το δικαστήριο. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει και χρηματική ποινή μέχρι το ποσό της αξίας των περιουσιακών στοιχείων, αν κρίνει ότι δεν υπάρχουν πρόσθετα</p>

		<p>περιουσιακά στοιχεία για δήμευση ή τα υπάρχοντα υπολείπονται της αξίας των υποκειμένων σε δήμευση, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 περ. δ' του ν.3213/2003.</p> <p>Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 περ. ε' ΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.3213/2003.</p> <p>Το δικαστήριο δύναται να διατάξει σχετικά με την πλήρη ή μερική δημοσιοποίηση καταδικαστικής της απόφασης για εγκλήματα του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένου τόσο του διαδικτυού, όσο και των μέσων μαζικής ενημέρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 7 του ν.3213/2003.</p>
<p>Άρθρο 6 παρ. 2 και παρ. 3</p>	<p>Η κακουργηματική διακεκριμένη παραλλαγή της υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης του βασικού εγκλήματος από υπόχρεο, ήτοι της παράλειψης υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ από υπόχρεο μετά την πάροδο 60 ημερών από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας ή υποβολής ανακριβούς ή ελλιπούς ΔΠΚ και ΔΟΣ, με σκοπό απόκρυψης περιουσιακού στοιχείου αξίας ανώτερης των 300.000 ευρώ (υποκειμενικό στοιχείο του αδικού) από τον υπόχρεο.</p> <p>Ανακριβής θεωρείται και η δήλωση, όταν τα περιουσιακά στοιχεία ή η επαύξηση αυτών, δεν δύναται να δικαιολογηθεί από τα πάσης φύσεως νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματα του.</p>	<p>Κάθειρξη μέχρι 10 ετών και με χρηματική ποινή από 20.000 ευρώ έως 1.000.000 ευρώ.</p> <p>Σε περίπτωση καταδίκης επιβάλλεται και αποστέρηση των πολιτικών του δικαιωμάτων από 2 έως δέκα 10 έτη, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του ν.3213/2003. Η έκπτωση του υπαιτίου από το αιρετό δημόσιο, δημοτικό ή κοινοτικό αξίωμα ή τη δημόσια, δημοτική ή κοινοτική θέση που κατέχει, ως συνέπεια της αποστέρησης των πολιτικών του δικαιωμάτων, επέρχεται αυτοδικαίως μόλις η καταδικαστική απόφαση καταστεί αμετάκλητη και δεν μπορεί να αποκλειστεί με εφαρμογή του άρθρου 64 του ΠΚ.</p> <p>Τα περιουσιακά στοιχεία που δεν δηλώθηκαν δημεύονται με την καταδικαστική απόφαση, εκτός αν ο υπαίτιος αποδεικνύει τη νόμιμη προέλευση τους, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 περ. β' του ν.3213/2003.</p> <p>Αν τα περιουσιακά στοιχεία που υπόκεινται σε δήμευση, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, δεν υπάρχουν πλέον, δεν έχουν βρεθεί, δεν είναι δυνατόν να κατασχεθούν ή ανήκουν σε τρίτο σε βάρος του οποίου δεν είναι δυνατόν να επιβληθεί δήμευση, δημεύονται περιουσιακά στοιχεία του υπαιτίου ίσης αξίας με αυτά κατά το χρόνο της καταδικαστικής απόφασης, όπως προσδιορίζονται από το δικαστήριο. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει και χρηματική ποινή μέχρι το ποσό της αξίας των περιουσιακών στοιχείων, αν κρίνει ότι δεν υπάρχουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία για δήμευση ή τα</p>

		<p>υπάρχοντα υπολείπονται της αξίας των υποκειμένων σε δήμευση, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 περ. δ' του ν.3213/2003.</p> <p>Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 περ. ε' του ΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.3213/2003.</p> <p>Το δικαστήριο δύναται να διατάξει σχετικά με την πλήρη ή μερική δημοσιοποίηση καταδικαστικής της απόφασης για εγκλήματα του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένου τόσο του διαδικτύου, όσο και των μέσων μαζικής ενημέρωση, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 7 του ν.3213/2003.</p>
Άρθρο 6 παρ. 2 και παρ. 5	<p>Αυτοτελής τιμώρηση της συμμετοχής¹²¹, ήτοι η εν γνώσει σύμπραξη τρίτου στην παράλειψη υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ ή υποβολή ανακριβούς ΔΠΚ και ΔΟΣ από υπόχρεο.</p> <p>Ανακριβής θεωρείται και η δήλωση, όταν τα περιουσιακά στοιχεία ή η επαύξηση αυτών, δεν δύναται να δικαιολογηθεί από τα πάσης φύσεως νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματα του.</p>	<p>Φυλάκιση και με χρηματική ποινή, εκτός αν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.</p> <p>Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 περ. ε' του ΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.3213/2003.</p> <p>Το δικαστήριο δύναται να διατάξει σχετικά με την πλήρη ή μερική δημοσιοποίηση καταδικαστικής της απόφασης για εγκλήματα του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένου τόσο του διαδικτύου, όσο και των μέσων μαζικής ενημέρωση, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 7 του ν.3213/2003.</p>
Άρθρο 3 παρ. 5 σε συνδ. με άρθρο 6 παρ. 6	<p>Παραβίαση υποχρέωσης γνωστοποίησης¹²², ήτοι της υποχρέωσης των φυσικών προσώπων και υπαλλήλων των νομικών προσώπων των «υπόχρεων προσώπων» του άρθρου 5 του ν.3691/2008¹²³ να ενημερώνουν αμελλητί τα αρμόδια όργανα ελέγχου ΔΠΚ και ΔΟΣ, όταν γνωρίζουν ή έχουν σοβαρές ενδείξεις ή υποψίες ότι διαπράττεται, επιχειρείται να διαπραχθεί, έχει διαπραχθεί ή επιχειρήθηκε να διαπραχθεί οποιαδήποτε παράβαση των υποχρεώσεων των ελεγχόμενων που απορρέουν από τον παρόντα νόμο ή τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού υπουργικές αποφάσεις.</p>	<p>Φυλάκιση μέχρι 2 ετών.</p> <p>Το δικαστήριο δύναται να διατάξει σχετικά με την πλήρη ή μερική δημοσιοποίηση καταδικαστικής της απόφασης για εγκλήματα του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένου τόσο του διαδικτύου, όσο και των μέσων μαζικής ενημέρωση, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 7 του ν.3213/2003.</p>

¹²¹ Χατζηκώστας, χ.χ., Μη υποβολή ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης περιουσιακής κατάστασης(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις)

¹²² Χατζηκώστας, χ.χ., Μη υποβολή ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης περιουσιακής κατάστασης(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις)

¹²³ Τα άρθρα 1 έως και 54 του ν.3691/2008 καταργήθηκαν με το άρθρο 54 παρ.2 εδαφ. α' του ν.4557/2018. Στις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 53 του ν.4557/2018 παρ. 4 αναφέρεται ότι «όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά στα άρθρα 1 έως 54 του ν.3691/2008, νοούνται οι, κατά περιεχόμενο, αντίστοιχες διατάξεις του παρόντος». Στο άρθρο 5 του ν.4557/2018 υπάρχει το αντίστοιχο κατά περιεχόμενο, με το καταργηθέν, άρθρο «υπόχρεα πρόσωπα»

Άρθρο 6 παρ. 1 περ. α΄	Καθυστερημένη υποβολή ΔΠΚ και ΔΟΣ από υπόχρεο έως και 30 ημέρες από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας έως και 30 ημερών	Καταβολή ηλεκτρονικού παράβολου ποσού 200 ευρώ για τους υπόχρεους της Επιτροπής Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3 ^Α και 50 ευρώ τους υπόλοιπους υπόχρεους ¹²⁴ .
Άρθρο 6 παρ. 1 περ. α΄ και β΄	Καθυστερημένη υποβολή ΔΠΚ και ΔΟΣ από υπόχρεο από την παρέλευση και της 30 ^{ης} ημέρας της νόμιμης προθεσμίας έως και έως την 60 ^η ημέρα από την από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας.	Καταβολή ηλεκτρονικού παράβολου ποσού 400 ευρώ για τους υπόχρεους της Επιτροπής Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3 ^Α και 100 ευρώ τους υπόλοιπους υπόχρεους ¹²⁵ .
Άρθρο 6 ^Α παρ. 1 περ. α΄ και β΄ σε συνδ. με άρθρο 2 παρ. 1 περ. γ΄	<p>Μη υποβολή ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης (βασικό αδίκημα) από μη υπόχρεο, ήτοι της παράλειψης υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ ή της υποβολής ανακριβούς ή ελλιπούς ΔΠΚ και ΔΟΣ, όσον αφορά τον ίδιο ή τα ανήλικα τέκνα τους, από σύζυγο υπόχρεου ή εν διαστάσει σύζυγο υπόχρεου ή προσώπου με το οποίο ο υπόχρεος έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, μετά την πάροδο 90 ημερών από την κλήση του αρμόδιου οργάνου ελέγχου, στην περίπτωση άρνησης ή αδυναμίας του να εγκρίνει την υποβολή ΔΠΚ και ΔΟΣ του υπόχρεου με τα περιουσιακά στοιχεία του συζύγου ή εν διαστάσει συζύγου ή προσώπου με το οποίο ο υπόχρεος έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης και εκάστου των ανήλικων τέκνων τους, ακόμα και αν αυτά ενηλικιώθηκαν εντός του χρονικού διαστήματος που αφορά η δήλωση, κατά τα οριζόμενα στην περ. γ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 2.</p> <p>Ανακριβής θεωρείται και η δήλωση, όταν τα περιουσιακά στοιχεία ή η επαύξηση αυτών, δεν δύναται να δικαιολογηθεί από τα πάσης φύσεως νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματα του.</p>	<p>Φυλάκιση και χρηματική ποινή έως 100.000 ευρώ.</p> <p>Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 περ. ε΄ του ΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.3213/2003.</p> <p>Το δικαστήριο δύναται να διατάξει σχετικά με την πλήρη ή μερική δημοσιοποίηση καταδικαστικής της απόφασης για εγκλήματα του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένου τόσο του διαδικτυού, όσο και των μέσων μαζικής ενημέρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 6^Α παρ. 6 του ν.3213/2003.</p>
Άρθρο 6 ^Α παρ. 1 περ. α΄ και β΄ και παρ. 3 σε συνδ. με άρθρο 2 παρ. 1 περ. γ΄	<p>Η εξ αμελείας τέλεση του βασικού εγκλήματος από μη υπόχρεο, ήτοι της παράλειψης υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ ή της υποβολής ανακριβούς ή ελλιπούς ΔΠΚ και ΔΟΣ, όσον αφορά τον ίδιο ή τα ανήλικα τέκνα τους, από σύζυγο υπόχρεου ή εν διαστάσει σύζυγο υπόχρεου ή προσώπου με το οποίο ο υπόχρεος έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, μετά την πάροδο 90 ημερών από την από την κλήση του αρμόδιου οργάνου ελέγχου, στην περίπτωση άρνησης ή αδυναμίας του να εγκρίνει την υποβολή ΔΠΚ και ΔΟΣ του υπόχρεου με τα περιουσιακά στοιχεία του συζύγου ή εν</p>	<p>Χρηματική ποινή.</p> <p>Το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο, εκτιμώντας ελεύθερα όλες τις περιστάσεις, μπορεί να κρίνει τις πράξεις αυτές ατιμώρητες.</p> <p>Το δικαστήριο δύναται να διατάξει σχετικά με την πλήρη ή μερική δημοσιοποίηση καταδικαστικής της απόφασης για εγκλήματα του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένου τόσο του διαδικτυού, όσο και των μέσων μαζικής</p>

¹²⁴ Ο νόμος εξουσιοδοτεί τους Υπουργούς Οικονομικών και Δικαιοσύνης όπως τροποποιούν το ποσό των παράβολων με κοινή απόφαση τους, σύμφωνα με άρθρο 6 παρ. 1 εδαφ. γ΄

¹²⁵ Ο νόμος εξουσιοδοτεί τους Υπουργούς Οικονομικών και Δικαιοσύνης όπως τροποποιούν το ποσό των παράβολων με κοινή απόφαση τους, σύμφωνα με άρθρο 6 παρ. 1 εδαφ. γ΄

	<p>διαστάσει συζύγου ή προσώπου με το οποίο ο υπόχρεος έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης και εκάστου των ανήλικων τέκνων τους, ακόμα και αν αυτά ενηλικιώθηκαν εντός του χρονικού διαστήματος που αφορά η δήλωση, κατά τα οριζόμενα στην περ. γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 2.</p> <p>Ανακριβής θεωρείται και η δήλωση, όταν τα περιουσιακά στοιχεία ή η επαύξηση αυτών, δεν δύναται να δικαιολογηθεί από τα πάσης φύσεως νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματα του.</p>	<p>ενημέρωση, σύμφωνα με το άρθρο 6^Α παρ. 6 του ν.3213/2003.</p>
<p>Άρθρο 6^Α παρ. 1 σε συνδ. με άρθρο 2 παρ. 1 περ. γ'</p>	<p>Η παραλλαγή υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης του βασικού εγκλήματος από μη υπόχρεο, ήτοι της παράλειψης υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ ή της υποβολής ανακριβούς ή ελλιπούς ΔΠΚ και ΔΟΣ, όσον αφορά τον ίδιο ή τα ανήλικα τέκνα τους, από σύζυγο υπόχρεου ή εν διαστάσει σύζυγο υπόχρεου ή προσώπου με το οποίο ο υπόχρεος έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, με σκοπό απόκρυψης περιουσιακού στοιχείου αξίας ανώτερης των 30.000 ευρώ (υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου), μετά την πάροδο 90 ημερών από την από την κλήση του αρμόδιου οργάνου ελέγχου, στην περίπτωση άρνησης ή αδυναμίας του να εγκρίνει την υποβολή ΔΠΚ και ΔΟΣ του υπόχρεου με τα περιουσιακά στοιχεία του συζύγου ή εν διαστάσει συζύγου ή προσώπου με το οποίο ο υπόχρεος έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης και εκάστου των ανήλικων τέκνων τους, ακόμα και αν αυτά ενηλικιώθηκαν εντός του χρονικού διαστήματος που αφορά η δήλωση, κατά τα οριζόμενα στην περ. γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 2.</p> <p>Ανακριβής θεωρείται και η δήλωση, όταν τα περιουσιακά στοιχεία ή η επαύξηση αυτών, δεν δύναται να δικαιολογηθεί από τα πάσης φύσεως νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματα του.</p>	<p>Φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών και χρηματική ποινή από 10.000 ευρώ έως 500.000 ευρώ.</p> <p>Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 περ. ε' του ΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.3213/2003.</p> <p>Το δικαστήριο δύναται να διατάξει σχετικά με την πλήρη ή μερική δημοσιοποίηση καταδικαστικής της απόφασης για εγκλήματα του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένου τόσο του διαδικτυού, όσο και των μέσων μαζικής ενημέρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 6^Α παρ. 6 του ν.3213/2003.</p>
<p>Άρθρο 6^Α παρ. 1 και 2 σε συνδ. με άρθρο 2 παρ. 1 περ. γ'</p>	<p>Η κακουρηγηματική διακεκριμένη παραλλαγή της υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης του βασικού εγκλήματος από μη υπόχρεο, ήτοι της παράλειψης υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ ή της υποβολής ανακριβούς ή ελλιπούς ΔΠΚ και ΔΟΣ, όσον αφορά τον ίδιο ή τα ανήλικα τέκνα τους, από σύζυγο υπόχρεου ή εν διαστάσει σύζυγο υπόχρεου ή προσώπου με το οποίο ο υπόχρεος έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, με σκοπό απόκρυψης περιουσιακού στοιχείου αξίας ανώτερης των 300.000 ευρώ (υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου), μετά την πάροδο 90 ημερών από την από την κλήση του αρμόδιου οργάνου ελέγχου, στην περίπτωση άρνησης ή αδυναμίας του να</p>	<p>Κάθειρξη μέχρι 10 ετών και χρηματική ποινή από 20.000 ευρώ έως 1.000.000 ευρώ.</p> <p>Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 περ. ε' του ΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.3213/2003.</p> <p>Το δικαστήριο δύναται να διατάξει σχετικά με την πλήρη ή μερική δημοσιοποίηση καταδικαστικής της απόφασης για εγκλήματα του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένου τόσο του διαδικτυού, όσο και των μέσων μαζικής ενημέρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 6^Α παρ. 6 του ν.3213/2003.</p>

	<p>εγκρίνει την υποβολή ΔΠΚ και ΔΟΣ του υπόχρεου με τα περιουσιακά στοιχεία του συζύγου ή εν διαστάσει συζύγου ή προσώπου με το οποίο ο υπόχρεος έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης και εκάστου των ανήλικων τέκνων τους, ακόμα και αν αυτά ενηλικιώθηκαν εντός του χρονικού διαστήματος που αφορά η δήλωση, κατά τα οριζόμενα στην περ. γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 2.</p> <p>Ανακριβής θεωρείται και η δήλωση, όταν τα περιουσιακά στοιχεία ή η επαύξηση αυτών, δεν δύναται να δικαιολογηθεί από τα πάσης φύσεως νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματα του.</p>	
Άρθρο 6 ^Α παρ. 1 και 4	<p>Αυτοτελής τιμώρηση της συμμετοχής¹²⁶, ήτοι της εν γνώσει σύμπραξης τρίτου στην παράλειψη υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ ή υποβολής ανακριβούς ΔΠΚ και ΔΟΣ από μη υπόχρεο.</p> <p>Ανακριβής θεωρείται και η δήλωση, όταν τα περιουσιακά στοιχεία ή η επαύξηση αυτών, δεν δύναται να δικαιολογηθεί από τα πάσης φύσεως νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματα του.</p>	<p>Φυλάκιση και χρηματική ποινή, εκτός αν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.</p> <p>Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 περ. ε' του ΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.3213/2003.</p> <p>Το δικαστήριο δύναται να διατάξει σχετικά με την πλήρη ή μερική δημοσιοποίηση καταδικαστικής της απόφασης για εγκλήματα του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένου τόσο του διαδικτυού, όσο και των μέσων μαζικής ενημέρωση, σύμφωνα με το άρθρο 6^Α παρ. 6 του ν.3213/2003.</p>
Άρθρο 3 παρ. 5 σε συνδ. με άρθρο 6 ^Α παρ. 5	<p>Παραβίαση υποχρέωσης γνωστοποίησης¹²⁷, ήτοι της υποχρέωσης των φυσικών προσώπων και υπαλλήλων των νομικών προσώπων των «υπόχρεων προσώπων» του άρθρου 5 του ν. 3691/2008 να ενημερώνουν αμελλητί τα αρμόδια όργανα ελέγχου ΔΠΚ και ΔΟΣ, όταν γνωρίζουν ή έχουν σοβαρές ενδείξεις ή υποψίες ότι διαπράττεται, επιχειρείται να διαπραχθεί, έχει διαπραχθεί ή επιχειρήθηκε να διαπραχθεί οποιαδήποτε παράβαση των υποχρεώσεων των ελεγχόμενων που απορρέουν από τον παρόντα νόμο ή τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού υπουργικές αποφάσεις.</p>	<p>Φυλάκιση μέχρι 2 ετών.</p> <p>Το δικαστήριο δύναται να διατάξει σχετικά με την πλήρη ή μερική δημοσιοποίηση καταδικαστικής της απόφασης για εγκλήματα του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένου τόσο του διαδικτυού, όσο και των μέσων μαζικής ενημέρωση, σύμφωνα με το άρθρο 6^Α παρ. 6 του ν.3213/2003.</p>
Άρθρο 7 παρ. 1	<p>Παρακώλυση ελέγχου, ήτοι της άρνησης παροχής στοιχείων και πληροφοριών από τρίτο πρόσωπο ή παρεμπόδισης με οποιονδήποτε τρόπο του ελέγχου ΔΠΚ, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 6 μηνών.</p>	<p>Φυλάκιση τουλάχιστον 6 μηνών.</p>
Άρθρο 7 παρ. 2 σε συνδ. με άρθρο 2	<p>Μη σύννομη δημοσίευση δήλωσης, ήτοι της παράνομης δημοσίευση ΔΠΚ, αποσπασματικής δημοσίευσης δημοσιοποιούμενων στοιχείων ΔΠΚ και επιλεκτικής</p>	<p>Φυλάκιση τουλάχιστον 6 μηνών και χρηματική ποινή από 5.000 ευρώ μέχρι 100.000 ευρώ.</p>

¹²⁶ Χατζηκώστας, χ.χ., Μη υποβολή ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης περιουσιακής κατάστασης(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις

¹²⁷ Χατζηκώστας, χ.χ., Μη υποβολή ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης περιουσιακής κατάστασης(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις)

παρ. 3	δημοσιοποίηση ονομαστικών στοιχείων ΔΠΚ στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 3 του ν.3213/2003.	Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 περ. ε' του ΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.3213/2003.
Άρθρο 7 παρ. 3 σε συνδ. με άρθρο 1 παρ. 1 και 3	Παράλειψη ηλεκτρονικής καταχώρησης κατάστασης υπόχρεων , ήτοι της παράλειψης από τον υπεύθυνο ηλεκτρονικής καταχώρισης φορέα μέχρι τέλος Φεβρουαρίου κάθε έτους της ηλεκτρονικής καταχώρισης και οριστικοποίησης κατάστασης υπόχρεων προσώπων για ΔΠΚ και ΔΟΣ ή και μηδενικής κατάστασης σε ανάλογη περίπτωση, των υπόχρεων που απέκτησαν, κατέχουν ή απώλεσαν την ιδιότητα στην προηγούμενη χρήση, καθώς επίσης και των υπόχρεων των περιπτώσεων α' έως και ε' και ιβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 για 3 προηγούμενες χρήσεις ή για χρήσεις που προβλέπονται κατ' εξαίρεση σύμφωνα ειδικότερες διατάξεις, κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 1 παρ. 3 του ν.3213/2003.	Φυλάκιση τουλάχιστον 6 μηνών.
Άρθρο 8 παρ. 1, 3 και 4	Συμμετοχή σε εταιρεία με έδρα στην αλλοδαπή για πολιτικά πρόσωπα , ήτοι της συμμετοχής στη διοίκηση ή στο κεφάλαιο εταιρειών, που έχουν έδρα πραγματική ή καταστατική στην αλλοδαπή, για τους Πρωθυπουργό, Αρχηγούς πολιτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στο Εθνικό ή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και όσων λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση, Υπουργούς, αναπληρωτές Υπουργούς και Υφυπουργούς, βουλευτές και ευρωβουλευτές και όσους διαχειρίζονται τα οικονομικά των πολιτικών κομμάτων ως ανωτέρω, Γενικούς και Ειδικούς Γραμματείς της Βουλής και της Γενικής Κυβέρνησης, Περιφερειάρχες και Δημάρχους είτε αυτοπροσώπως, είτε με παρένθετα πρόσωπα. Ο νομοθέτης προσδιορίζει ως παρένθετα πρόσωπα των υπόχρεων, τους συζυγούς και εν διαστάσει συζυγούς τους, τα πρόσωπα, με τα οποία έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, τους πρώτου βαθμού συγγενείς τους, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο ενεργεί, για οποιαδήποτε αιτία, για λογαριασμό ή καθ' υπόδειξη ή κατ' εντολή άλλου προσώπου, που κατέχει μία εκ των ιδιοτήτων	Φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών και χρηματική ποινή από 10.000 ευρώ έως 500.000 ευρώ. Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 περ. ε' του ΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.3213/2003. Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 2 του ΠΚ ¹²⁸ , σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 6 του ν.3213/2003.

¹²⁸ Το άρθρο 2 του ΠΚ με τίτλο «Αναδρομική ισχύς του ηπιότερου νόμου» ορίζει: « 1. Αν από την τέλεση της πράξης ως την αμετάκλητη εκδίκασή της ίσχυσαν περισσότερες διατάξεις νόμων, εφαρμόζεται αυτή που στη συγκεκριμένη περίπτωση οδηγεί στην ευμενέστερη μεταχείριση του κατηγορουμένου. 2. Αν μεταγενέστερος νόμος χαρακτήρισε την πράξη μη αξιόποινη (ανέγκλητη), παύει η εκτέλεση της ποινής που επιβλήθηκε καθώς και τα ποινικά επακόλουθά της, όπως και η εκτέλεση των μέτρων ασφαλείας»

	που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου.	
Άρθρο 8 παρ. 2, 3 και 4	<p>Συμμετοχή σε εταιρείες με έδρα μη συνεργάσιμα φορολογικά κράτη και κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς, ήτοι της συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στη διοίκηση εταιρειών, που έχουν πραγματική ή καταστατική έδρα σε κράτος μη συνεργάσιμο στο φορολογικό τομέα ή σε κράτος που έχει προνομιακό φορολογικό καθεστώς, κατά την έννοια του άρθρου 65 του ν.4172/2013 Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος και των υπουργικών αποφάσεων, που έχουν εκδοθεί βάσει των ως άνω διατάξεων και ισχύουν κάθε φορά¹²⁹, για τους Πρωθυπουργό, Αρχηγούς πολιτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στο Εθνικό ή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και όσων λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση, Υπουργούς, αναπληρωτές Υπουργούς και Υφυπουργούς, βουλευτές και ευρωβουλευτές και όσους διαχειρίζονται τα οικονομικά των πολιτικών κομμάτων ως ανωτέρω, Γενικούς και Ειδικούς Γραμματείς της Βουλής και της Γενικής Κυβέρνησης, Περιφερειάρχες, Δημάρχους, συντονιστές αποκεντρωμένων διοικήσεων, δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς, προέδρους, διοικητές, υποδιοικητές και γενικούς διευθυντές πιστωτικών ιδρυμάτων, που ελέγχονται από το κράτος, αντιδημάρχους, προέδρους, τακτικά και αναπληρωματικά μέλη επιτροπών δήμων, προέδρους και μέλη δημοτικών συμβουλίων, προέδρους, διευθύνοντες συμβούλους και μέλη διοικητικών συμβουλίων και γενικούς διευθυντές δημοτικών ΝΠΔΔ, αμιγών ή μεικτών δημοτικών επιχειρήσεων ανωτέρω ΟΤΑ και συνδέσμων δήμων και προϊσταμένους γενικών διευθύνσεων και διευθύνσεων δήμων, προέδρους και διαχειριστές των τραπεζικών λογαριασμών σχολικών επιτροπών, γενικούς διευθυντές υπουργείων, προέδρους, αντιπροέδρους, διοικητές, υποδιοικητές, εκτελεστικά μέλη, διευθύνοντες ή εντεταλμένους συμβούλους και γενικούς διευθυντές ΝΠΔΔ, δημοσίων επιχειρήσεων, δημοσίων οργανισμών και ΝΠΙΔ, υπό την προϋπόθεση ότι όλα τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται, τακτικώς, από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου</p>	<p>Φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών και χρηματική ποινή από 10.000 ευρώ έως 500.000 ευρώ.</p> <p>Σε περίπτωση καταδίκης επιβάλλεται και αποστέρηση των πολιτικών του δικαιωμάτων από 1 έως 5 έτη, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του ν.3213/2003. Η έκπτωση του υπαιτίου από το αιρετό δημόσιο, δημοτικό ή κοινοτικό αξίωμα ή τη δημόσια, δημοτική ή κοινοτική θέση που κατέχει, ως συνέπεια της αποστέρησης των πολιτικών του δικαιωμάτων, επέρχεται αυτοδικαίως μόλις η καταδικαστική απόφαση καταστεί αμετάκλητη και δεν μπορεί να αποκλειστεί με εφαρμογή του άρθρου 64 του ΠΚ. Το μερίδιο συμμετοχής που ανήκει άμεσα ή έμμεσα στον υπαίτιο και τα προϊόντα, το εισόδημα ή τα άλλα οφέλη που αποκτήθηκαν από το μερίδιο αυτό ή τη συμμετοχή στη διοίκηση της εξωχώριας εταιρείας δημεύονται υποχρεωτικά με την καταδικαστική απόφαση, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 περ. γ' του ν.3213/2003.</p> <p>Αν τα περιουσιακά στοιχεία που υπόκεινται σε δήμευση, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, δεν υπάρχουν πλέον, δεν έχουν βρεθεί, δεν είναι δυνατόν να κατασχεθούν ή ανήκουν σε τρίτο σε βάρος του οποίου δεν είναι δυνατόν να επιβληθεί δήμευση, δημεύονται περιουσιακά στοιχεία του υπαιτίου ίσης αξίας με αυτά κατά το χρόνο της καταδικαστικής απόφασης, όπως προσδιορίζονται από το δικαστήριο. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει και χρηματική ποινή μέχρι το ποσό της αξίας των περιουσιακών στοιχείων, αν κρίνει ότι δεν υπάρχουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία για δήμευση ή τα υπάρχοντα υπολείπονται της αξίας των υποκειμένων σε δήμευση, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 περ. δ' του ν.3213/2003.</p>

¹²⁹Η πιο πρόσφατη κατά νομοθετική εξουσιοδότηση υπ' αριθμ. Α.1186 (ΦΕΚ Β 3852/ 18-08-2021) Απόφαση Υπουργού και Υφυπουργού Οικονομικών « Καθορισμός των κρατών που έχουν προνομιακό φορολογικό καθεστώς με βάση τις διατάξεις των παραγράφων 6 και 7 του άρθρου 65 του ν.4172/2013 για το φορολογικό έτος 2020 »

	<p>προϋπολογισμού τους ή τη διοίκησή τους ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, είτε αυτοπροσώπως, είτε με παρένθετα πρόσωπα.</p> <p>Ο νομοθέτης προσδιορίζει ως παρένθετα πρόσωπα των υπόχρεων, τους συζυγούς και εν διαστάσει συζυγούς τους, τα πρόσωπα, με τα οποία έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, τους πρώτου βαθμού συγγενείς τους, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο ενεργεί, για οποιαδήποτε αιτία, για λογαριασμό ή καθ' υπόδειξη ή κατ' εντολή άλλου προσώπου, που κατέχει μία εκ των ιδιοτήτων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου.</p>	<p>Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 περ. ε' του ΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.3213/2003.</p> <p>Η διάταξη του άρθρου 263B του ΠΚ¹³⁰ εφαρμόζεται και στα εγκλήματα του άρθρου 8 παρ. 2 του ν.3213/2003.</p> <p>Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 2 του ΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 6 του ν.3213/2003.</p>
Άρθρο 11 παρ. 2	<p>Εκταμίευση χρημάτων, εκποίηση τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων για τα οποία απαγορεύθηκε η κίνηση βάσει διάταξης ανακριτή ή βουλεύματος δικαστικού συμβουλίου, ήτοι της εκ προθέσεως παράβασης της απαγόρευσης κίνησης κάθε είδους λογαριασμών, τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων που τηρούνται σε πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό, καθώς και το άνοιγμα των θυρίδων θησαυροφυλακίου υπόπτου ή κατηγορουμένου, από διευθυντικό στέλεχος ή υπάλληλο πιστωτικού ιδρύματος ή χρηματοπιστωτικού οργανισμού, εφόσον έχει επιδοθεί στο πιστωτικό ίδρυμα ή στο χρηματοπιστωτικό οργανισμό η σχετική διάταξη του ανακριτή ή το βούλευμα του δικαστικού συμβουλίου.</p>	<p>Φυλάκιση μέχρι 2 ετών και χρηματική ποινή.</p>

5.2 Δικονομικές και διοικητικές ρυθμίσεις Πόθεν Έσχες

Άρθρο 11 Ποινική διαδικασία

1. Για τις αξιόποινες πράξεις που προβλέπονται στα «άρθρα 6 έως 8» των υπόχρεων προσώπων που αναφέρονται στις περιπτώσεις α' έως και στ' και ια' της

¹³⁰ Το άρθρο 263B «Μέτρα επιείκειας για όσους συμβάλλουν στην αποκάλυψη πράξεων διαφθοράς» του παλαιού ΠΚ, καταργήθηκε με το Ν 4619/2019 Κύρωση του Ποινικού Κώδικα, όμως μπορεί να υποστηριχθεί η άποψη ότι αναφέρεται στο άρθρο 263^Α «ευνοϊκά μέτρα», ανάλογο περιεχομένου, το οποίο εκ παραδρομής δεν διορθώθηκε με τη θέσπιση του ισχύοντα ΠΚ

παραγράφου 1 του άρθρου 1, με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 62¹³¹, 85¹³² και 86 παρ. 1 και 2¹³³ του Συντάγματος, του Κανονισμού της Βουλής και του νόμου για την ποινική ευθύνη των Υπουργών¹³⁴, η ποινική δίωξη ασκείται από τον αρμόδιο εισαγγελέα εφετών και ενεργείται ανάκριση στο εφετείο, ύστερα από παραγγελία του εισαγγελέα και ορισμό εφέτη ανακριτή από την ολομέλεια του οικείου εφετείου. Για την κατηγορία, εφόσον αυτή έχει χαρακτήρα κακουργήματος, αποφαινεται το συμβούλιο των εφετών σε πρώτο και τελευταίο βαθμό.

2. Για τις αξιόποινες πράξεις που προβλέπονται στα «άρθρα 6 έως 8» των λοιπών υπόχρεων προσώπων, που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1, στο άρθρο 14, καθώς και σε άλλους ειδικούς νόμους, η ποινική δίωξη ασκείται από τον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελειοδικών και ενεργείται με παραγγελία για προανάκριση ή κύρια ανάκριση, ανάλογα με τη βαρύτητα της πράξης. Για την κατηγορία, εφόσον αυτή έχει χαρακτήρα κακουργήματος, αποφαινεται το συμβούλιο πλημμελειοδικών

3. Στις Εισαγγελίες Εφετών Αθηνών και Θεσσαλονίκης και στις Εισαγγελίες Πλημμελειοδικών Αθηνών και Θεσσαλονίκης ορίζονται αντίστοιχα από τους διευθύνοντες αυτών τουλάχιστον ένας Αντεισαγγελέας Εφετών και ένας Αντεισαγγελέας Πλημμελειοδικών, οι οποίοι χειρίζονται τις δικογραφίες που σχηματίζονται για τις αξιόποινες πράξεις του παρόντος νόμου.

¹³¹ Άρθρο 62 Σ (Ακαταδίωκτο των βουλευτών) Όσο διαρκεί η βουλευτική περίοδος, ο βουλευτής δεν διώκεται ούτε συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται ούτε με άλλο τρόπο περιορίζεται χωρίς άδεια του Σώματος. Επίσης δεν διώκεται για πολιτικά εγκλήματα βουλευτής της Βουλής που διαλύθηκε, από τη διάλυσή της και έως την ανακήρυξη των βουλευτών της νέας Βουλής. Η σχετική άδεια δίδεται από τη Βουλή υποχρεωτικά εφόσον η αίτηση της εισαγγελικής αρχής αφορά αδίκημα το οποίο δεν συνδέεται με την άσκηση των καθηκόντων ή την πολιτική δραστηριότητα του βουλευτή. Η Βουλή, με ευθύνη του Προέδρου της, αποφαινεται υποχρεωτικά σχετικά με το αίτημα μέσα σε τρεις μήνες από την αίτηση του εισαγγελέα για δίωξη διαβιβάστηκε στον Πρόεδρο της Βουλής. Η τρίμηνη προθεσμία αναστέλλεται κατά τη διάρκεια των διακοπών της Βουλής. Δεν απαιτείται άδεια για τα αυτόφωρα κακουργήματα

¹³² Άρθρο 85: (Ευθύνη των Υπουργών) Τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου, καθώς και οι Υφυπουργοί είναι συλλογικώς υπεύθυνοι για τη γενική πολιτική της Κυβέρνησης και καθέννας από αυτούς για τις πράξεις ή παραλείψεις της αρμοδιότητάς του, σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων για την ευθύνη των Υπουργών. Σε καμία περίπτωση έγγραφη ή προφορική εντολή του Προέδρου της Δημοκρατίας δεν απαλλάσσει τους Υπουργούς και τους Υφυπουργούς από την ευθύνη τους

¹³³ Άρθρο 86: (Δίωξη κατά μελών της Κυβέρνησης, Ειδικό Δικαστήριο) 1. Μόνο η Βουλή έχει την αρμοδιότητα να ασκεί δίωξη κατά όσων διατελούν ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί για ποινικά αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, όπως νόμος ορίζει. Απαγορεύεται η θέσπιση ιδιώνυμων υπουργικών αδικημάτων. 2. Δίωξη, ανάκριση, προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση κατά των προσώπων και για τα αδικήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν επιτρέπεται χωρίς προηγούμενη απόφαση της Βουλής κατά την παράγραφο 3. Αν στο πλαίσιο άλλης ανάκρισης, προανάκρισης, προκαταρκτικής εξέτασης ή διοικητικής εξέτασης προκύψουν στοιχεία, τα οποία σχετίζονται με τα πρόσωπα και τα αδικήματα της προηγούμενης παραγράφου, αυτά διαβιβάζονται αμελλητί στη Βουλή από αυτόν που ενεργεί την ανάκριση, προανάκριση ή εξέταση

¹³⁴ ν.3126/2003 Ποινική ευθύνη των Υπουργών

4. Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση των πράξεων που τιμωρούνται σε βαθμό κακουργήματος είναι το τριμελές εφετείο, ενώ για τις σε βαθμό πλημμελήματος το τριμελές πλημμελειοδικείο.

5. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του ΚΠΔ.

7. Υποθέσεις του άρθρου 36 οι οποίες δεν έχουν παραπεμφθεί στο ακροατήριο του αρμοδίου μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου δικαστηρίου με επίδοση κλητηρίου θεσπίσματος ή κλήσης στον κατηγορούμενο, εισάγονται αμέσως με πράξη του εισαγγελέα εφετών στο κατά τόπον και σύμφωνα με τις νέες διατάξεις καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο.

8. Υποθέσεις του άρθρου 36 που εκκρεμούν στην ανάκριση ή σε οποιοδήποτε στάδιο και σε οποιονδήποτε βαθμό συνεχίζονται σύμφωνα με τις νέες διατάξεις. Οι πράξεις της ποινικής προδικασίας που τελέστηκαν υπό την ισχύ των διατάξεων που τροποποιούνται με το άρθρο 36 διατηρούν το κύρος τους.

Στο άρθρο 10 εισάγονται ορισμένες ειδικότερες δικονομικές ρυθμίσεις, που διαφοροποιούνται από τις διατάξεις του ΚΠΔ που ισχύουν κατά βάσει, σύμφωνα με την παρ. 5, με κυριότερη την διαφοροποίηση της ασκήσεως ποινικής δίωξης για τα αμιγώς πολιτικά πρόσωπα και τους λοιπούς υπόχρεους και πρόβλεψη, για τις 2 μεγαλύτερες δικαστικές περιφέρειες της Χώρας, τις Εισαγγελίες Εφετών και Πλημμελειοδικών Αθηνών και Θεσσαλονίκης, για τον ορισμό Αντιεισαγγελέων που θα χειρίζονται τις σχετικές δικογραφίες, στα πλαίσια εξειδίκευσης και ειδικού αντικειμένου, λόγω και της φύσεως των αδικημάτων.

Άρθρο 11 Δέσμευση και απαγόρευση εκποίησης περιουσιακών στοιχείων

1. Όταν η τακτική ανάκριση αφορά κάποιο από τα αδικήματα των άρθρων 6 παρ. 1 και 2¹³⁵, και του άρθρου 8¹³⁶, μπορεί ο ανακριτής, με σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα, να απαγορεύσει την κίνηση κάθε είδους λογαριασμών, τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων που τηρούνται σε πιστωτικό ίδρυμα ή

¹³⁵ Μη υποβολή ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης με ή χωρίς σκοπό απόκρυψης περιουσιακού στοιχείου αξίας ανώτερης των 30.000 ευρώ από τον υπόχρεο

¹³⁶ Συμμετοχή στη διοίκηση ή στο κεφάλαιο εταιρειών, που έχουν έδρα πραγματική ή καταστατική στην αλλοδαπή ή σε κράτος μη συνεργάσιμο στο φορολογικό τομέα ή σε κράτος που έχει προνομιακό φορολογικό καθεστώς, είτε αυτοπροσώπως, είτε με παρένθετα πρόσωπα, από υπόχρεους

χρηματοπιστωτικό οργανισμό, καθώς και το άνοιγμα των θυρίδων θησαυροφυλακίου του κατηγορουμένου, έστω και κοινών οποιουδήποτε είδους με άλλο πρόσωπο, εφόσον υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι οι λογαριασμοί, οι τίτλοι, τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή οι θυρίδες περιέχουν περιουσιακά στοιχεία που μπορούν να υπαχθούν σε δήμευση σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 9. Σε περίπτωση διεξαγωγής προκαταρκτικής εξέτασης, η απαγόρευση της κίνησης των λογαριασμών, τίτλων, χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή του ανοίγματος των θυρίδων μπορεί να διαταχθεί από το δικαστικό συμβούλιο. Η διάταξη του ανακριτή ή το βούλευμα του συμβουλίου επέχει θέση έκθεσης κατάσχεσης, εκδίδεται χωρίς προηγούμενη κλήση του κατηγορούμενου ή του τρίτου, δεν είναι απαραίτητο να αναφέρει συγκεκριμένο λογαριασμό, τίτλο, χρηματοπιστωτικό προϊόν ή θυρίδα και επιδίδεται στον κατηγορούμενο και στο νόμιμο εκπρόσωπο του πιστωτικού ιδρύματος ή του χρηματοπιστωτικού οργανισμού ή στον διευθυντή του υποκαταστήματος του τόπου όπου εδρεύει ο ανακριτής ή ο εισαγγελέας. Σε περίπτωση κοινών λογαριασμών, τίτλων, χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή κοινής θυρίδας, επιδίδεται και στον τρίτο.

2. Η απαγόρευση της προηγούμενης παραγράφου ισχύει από τη χρονική στιγμή της επίδοσης στο πιστωτικό ίδρυμα ή στο χρηματοπιστωτικό οργανισμό της διάταξης του ανακριτή ή του βουλεύματος. Από τότε απαγορεύεται το άνοιγμα της θυρίδας και είναι άκυρη έναντι του Δημοσίου εκταμίευση χρημάτων από το λογαριασμό ή εκποίηση τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων. Διευθυντικό στέλεχος ή υπάλληλος του πιστωτικού ιδρύματος ή του χρηματοπιστωτικού οργανισμού, που παραβαίνει με πρόθεση τις διατάξεις της παραγράφου αυτής τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι 2 ετών και με χρηματική ποινή.

3. Αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 1, ο ανακριτής ή το δικαστικό συμβούλιο μπορεί να διατάξει την απαγόρευση εκποίησης ορισμένου ακινήτου του κατηγορουμένου. Η διάταξη του ανακριτή ή το βούλευμα επέχει θέση έκθεσης κατάσχεσης, εκδίδεται χωρίς προηγούμενη κλήση του κατηγορουμένου και επιδίδεται στον κατηγορούμενο και στον προϊστάμενο του αρμόδιου Υποθηκοφυλακείου ή κτηματολογικού γραφείου, ο οποίος υποχρεούται να προβεί την ίδια ημέρα σε σχετική σημείωση στα οικεία βιβλία και να αρχειοθετήσει το έγγραφο που του κοινοποιήθηκε. Κάθε δικαιοπραξία, υποθήκη, κατάσχεση ή άλλη πράξη που εγγράφεται στα βιβλία του υποθηκοφυλακείου ή κτηματολογικού γραφείου μετά την εγγραφή της πιο πάνω

σημείωσης είναι άκυρη έναντι του Δημοσίου. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθορίζονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

4. Ο κατηγορούμενος, σε βάρος του οποίου διενεργείται προκαταρκτική εξέταση και ο τρίτος δικαιούνται να ζητήσουν την άρση της διάταξης του ανακριτή ή την ανάκληση του βουλεύματος, με αίτηση που απευθύνεται προς το δικαστικό συμβούλιο και κατατίθεται στον ανακριτή ή στον εισαγγελέα, μέσα σε 20 ημέρες από την επίδοση σε αυτόν της διάταξης ή του βουλεύματος. Η υποβολή της αίτησης δεν αναστέλλει την εκτέλεση της διάταξης ή του βουλεύματος. Η διάταξη ή το βούλευμα μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε, αν προκύψουν νέα στοιχεία.

Στο άρθρο 11 ρυθμίζονται σχετικά οι προϋποθέσεις δέσμευσης και απαγόρευσης εκποίησης περιουσιακών στοιχείων στα στάδια της προκαταρκτικής εξέτασης, προανάκρισης και της κυρίας ανάκρισης για κάποιο από τα αδικήματα των μη υποβολής ή υποβολής ανακριβούς δήλωσης με ή χωρίς σκοπό απόκρυψης περιουσιακού στοιχείου αξίας ανώτερης των 30.000 ευρώ από τον υπόχρεο ή της συμμετοχής στη διοίκηση ή στο κεφάλαιο εταιρειών, που έχουν έδρα πραγματική ή καταστατική στην αλλοδαπή ή σε κράτος μη συνεργάσιμο στο φορολογικό τομέα ή σε κράτος που έχει προνομιακό φορολογικό καθεστώς, είτε αυτοπροσώπως, είτε με παρένθετα πρόσωπα, από τους υπόχρεους. Αρμόδιοι είναι είτε ο ανακριτής, με σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα, είτε το Δικαστικό Συμβούλιο, οι οποίοι μπορούν να απαγορεύσουν την κίνηση κάθε είδους λογαριασμών, τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων που τηρούνται σε πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό, καθώς και το άνοιγμα των θυρίδων θησαυροφυλακίου του κατηγορουμένου, έστω και κοινών οποιουδήποτε είδους με άλλο πρόσωπο, εφόσον υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι εμπεριέχονται περιουσιακά στοιχεία που μπορούν να υπαχθούν σε δήμευση σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 9. Οι ύποπτοι τέλεσης εγκλήματος ή οι κατηγορούμενοι μπορούν, εντός 20 ημέρων από της επιδόσεως σε αυτούς, να προσφύγουν στο Δικαστικό Συμβούλιο και να ζητήσουν την άρση της Διάταξης ή του Βουλεύματος, όμως το αίτημα αυτό δεν έχει η ανασταλτική ισχύ.

Άρθρο 12 Καταλογισμός

Σε βάρος του ελεγχόμενου καταλογίζεται χρηματικό ποσό μέχρι της αξίας περιουσιακού αποκτήματος, το οποίο απέκτησε ο ίδιος, ο/η σύζυγός του ή το πρόσωπο με το οποίο έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης ή το ανήλικο τέκνο του, εφόσον η προέλευση του περιουσιακού οφέλους δεν δικαιολογείται.

Ο καταλογισμός γίνεται υπέρ του Δημοσίου από το αρμόδιο τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Ο καταλογισμός αποκλείεται εάν το περιουσιακό στοιχείο έχει δημευθεί σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 9.

Στο άρθρο 12 ρυθμίζεται σχετικά ο καταλογισμός υπέρ του Δημοσίου και σε βάρος του υπόχρεου οφειλής ίσου χρηματικού ποσού με την επαύξηση της περιουσίας, εφόσον η προέλευση του περιουσιακού οφέλους δεν δικαιολογείται. Γίνεται μνεία, ότι ο καταλογισμός αποκλείεται εάν το περιουσιακό στοιχείο έχει δημευθεί, προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος διπλής τιμώρησης για την ίδια συμπεριφορά, αρχή *ne bis in idem*, και για τη διαφύλαξη της αναλογίας της κύρωσης ως προς την παράβαση που τελέστηκε, αρχή αναλογικότητας, κατ' εφαρμογή των άρθρων 49 παρ. 3¹³⁷ και 50¹³⁸ του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹³⁹.

Άρθρο 13 Περιορισμοί διενέργειας χρηματιστηριακών συναλλαγών

1. Οι περιορισμοί των παρ. 1 και 2 του άρθρου 32 του ν.2843/2000¹⁴⁰ επεκτείνονται στους βουλευτές και ευρωβουλευτές, στον γενικό γραμματέα του

¹³⁷ Το άρθρο 49 παρ.3 του ΧΘΔΕΕ αναφέρει ότι «*Η αυστηρότητα της ποινής δεν πρέπει να είναι δυσανάλογη προς το αδίκημα*»

¹³⁸ Το άρθρο 50 του ΧΘΔΕΕ αναφέρει ότι «*Κανείς δεν διώκεται ούτε τιμωρείται ποινικά για αδίκημα για το οποίο έχει ήδη αθωωθεί ή καταδικασθεί εντός της Ένωσης με οριστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου σύμφωνα με το νόμο*»

¹³⁹ Βουλή των Ελλήνων, 2014, Αιτιολογική Έκθεση ν.4281/2014, σελ. 60

¹⁴⁰ Το άρθρο 32 του ν.2843/2000 Περιορισμοί διενέργειας χρηματιστηριακών συναλλαγών ορίζει: « 1. Απαγορεύεται στα μέλη της Κυβέρνησης, τους Υφυπουργούς και τους Γενικούς και Ειδικούς Γραμματείς Υπουργείων η σύναψη χρηματιστηριακών συναλλαγών. Στην απαγόρευση αυτή δεν περιλαμβάνονται η πώληση τοις μετρητοίς, καθώς και η αγορά ή πώληση μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων. 2. Τα πρόσωπα της προηγούμενης παραγράφου υποχρεούνται να γνωστοποιήσουν στον Πρόεδρο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς τον αριθμό του λογαριασμού τους που τηρείται στο Σύστημα Άυλων Τίτλων του Κεντρικού Αποθετηρίου Αξιών. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς παρακολουθεί την κίνηση των παραπάνω λογαριασμών και, εάν

Υπουργικού Συμβουλίου, στους γενικούς γραμματείς περιφερειών, στους προέδρους των διευρυμένων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων, στους νομάρχες και στους δημάρχους, καθώς επίσης στα πρόσωπα των περιπτώσεων θ', ι' και ια' της παρ. 1 του παρόντος νόμου. Στους ίδιους περιορισμούς υπόκεινται οι πρόεδροι, οι διοικητές, οι υποδιοικητές και οι γενικοί διευθυντές πιστωτικών ιδρυμάτων που ελέγχονται από το κράτος, όταν ενεργούν ατομικά, καθώς και για λογαριασμό των συζύγων και των ανήλικων τέκνων τους.

2. Ως Επιτροπή κατά την παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 2843/2000 θεωρείται η αντίστοιχη της παρ. 1 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου ή η Γ Μονάδα της Αρχής του άρθρου 7 του ν. 3691/2008.

Στο άρθρο 13 διευρύνεται η απαγόρευση χρηματιστηριακών συναλλαγών, μη συμπεριλαμβανομένων της πώληση τοις μετρητοίς και της αγορά ή πώλησης μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων, που ισχύει ήδη με το άρθρο 32 του ν.2843/2000 για το «πυρήνα» της Κυβέρνησης και για ορισμένες ακόμη κατηγορίες υπόχρεων τόσο πολιτικών προσώπων, όσο και στελεχών της δημόσιας διοίκησης και νομικών προσώπων, που ενδεχομένως να υφίστανται καταστάσεις σύγκρουσης συμφερόντων.

5.3 Ποινικά αδικήματα διαφθοράς

Τα ειδικά ποινικά αδικήματα του ν.3213/2003 πλαισίου του Πόθεν Έσχες, μπορούν να συνδυαστούν και να συρρέουν με τα ποινικά αδικήματα περί διαφθοράς του ΠΚ.

Τα εγκλήματα της διαφθοράς, διακρίνονται σε αυτά του πυρήνα της διαφθοράς¹⁴¹, της δωροδοκίας και δωροληψίας στο δημόσιο τομέα, υπαλλήλων, δικαστικών λειτουργών και πολιτικών αξιωματούχων, των άρθρων 235, 236, 237, 159 και 159^A του ΠΚ, καθώς και στα εγκλήματα της περιφέρειας της διαφθοράς, της εμπορίας επιρροής του άρθρο 237^A του ΠΚ, της δωροληψίας για καλλιέργεια κλίματος

διαπιστώσει τη διενέργεια συναλλαγής κατά παράβαση της προηγούμενης παραγράφου, αναφέρει τούτο αμέσως στον πρόεδρο της Επιτροπής του άρθρου 19 του ν. 2429/1996»

¹⁴¹ Γιαννακέλος, 2013, Διαφθορά-δωροδοκία και ποινική αντιμετώπιση, σελ. 22-24

του άρθρου 235 παρ. 3 του ΠΚ, της δωροδοκίας και δωροληψίας εκλογέα του άρθρου 165 του ΠΚ και της δωροδοκίας και δωροληψίας στον ιδιωτικό τομέα του άρθρου 369 του ΠΚ¹⁴².

Άρθρο 235 Δωροληψία υπαλλήλου

1. Υπάλληλος ο οποίος ζητεί ή λαμβάνει, άμεσα ή μέσω τρίτου, για τον εαυτό του ή για άλλον, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα, ή αποδέχεται την υπόσχεση παροχής τέτοιου ωφελήματος, για ενέργεια ή παράλειψή του σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή. Αν ο υπαίτιος τελεί την πράξη του προηγούμενου εδαφ. κατ' επάγγελμα τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 3 ετών και χρηματική ποινή.

2. Αν η ως άνω ενέργεια ή παράλειψη του υπαιτίου αντίκειται στα καθήκοντα του, τιμωρείται με κάθειρξη έως 10 έτη και χρηματική ποινή. Αν ο υπαίτιος τελεί την πράξη του προηγούμενου εδαφ. κατ' επάγγελμα τιμωρείται με κάθειρξη και χρηματική ποινή έως 1.000 ημερήσιες μονάδες.

3. Υπάλληλος ο οποίος ζητεί ή λαμβάνει, για τον εαυτό του ή για άλλον, αθέμιτη παροχή περιουσιακής φύσης, επωφελούμενος από την ιδιότητα του, τιμωρείται με φυλάκιση, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη.

4. Προϊστάμενοι υπηρεσιών ή επιθεωρητές ή πρόσωπα που έχουν την εξουσία λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε υπηρεσίες του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου τιμωρούνται με φυλάκιση έως 3 έτη ή χρηματική ποινή, εφόσον η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη, αν με παράβαση συγκεκριμένου υπηρεσιακού καθήκοντος δεν απέτρεψαν από αμέλεια πρόσωπο που τελεί υπό τις εντολές τους ή υπόκειται στον έλεγχό τους από την τέλεση πράξης των προηγούμενων παραγράφων.

5. Οι διατάξεις των παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται και όταν οι πράξεις τελούνται από λειτουργούς ή άλλους υπαλλήλους με οποιαδήποτε συμβατική σχέση, οργάνου ή οργανισμού της ΕΕ που έχει την έδρα του στην Ελλάδα και κάθε δημόσιου διεθνούς ή

¹⁴² Καϊάφα-Γκμπάντι, 2020, Ποινική καταστολή της διαφθοράς(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις

υπερεθνικού οργανισμού στον οποίο η Ελλάδα είναι μέλος ή φορέας αυτού, καθώς και από κάθε πρόσωπο, αποσπασμένο ή όχι, που εκτελεί καθήκοντα τα οποία αντιστοιχούν σε αυτά που εκτελούν οι λειτουργοί ή άλλοι υπάλληλοι, ακόμα κι αν δεν είναι αξιόποινες κατά τους νόμους της χώρας όπου τελέστηκαν.

Άρθρο 236 Δωροδοκία υπαλλήλου

1. Όποιος προσφέρει, υπόσχεται ή παρέχει σε υπάλληλο, άμεσα ή μέσω τρίτου, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα, για τον εαυτό του ή για άλλον, για ενέργεια ή παράλειψη του υπαλλήλου σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, τιμωρείται με φυλάκιση έως 3 έτη ή χρηματική ποινή.

2. Αν η ως άνω ενέργεια ή παράλειψη αντίκειται στα καθήκοντα του υπαλλήλου, ο υπαίτιος τιμωρείται με κάθειρξη έως 8 έτη και χρηματική ποινή.

3. Διευθυντής επιχείρησης ή άλλο πρόσωπο που έχει την εξουσία λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε επιχείρηση τιμωρείται με φυλάκιση έως 2 έτη ή χρηματική ποινή, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα, αν με παραβίαση συγκεκριμένου καθήκοντος επιμέλειας, δεν απέτρεψε από αμέλεια πρόσωπο που τελεί υπό τις εντολές του ή υπόκειται στον έλεγχό του από την τέλεση προς όφελος της επιχείρησης πράξης των προηγούμενων παραγράφων.

4. Οι διατάξεις των παρ. 1, 2 και 3 εφαρμόζονται και όταν οι πράξεις τελούνται προς: α) λειτουργούς ή άλλους υπαλλήλους με οποιαδήποτε συμβατική σχέση οργάνου ή οργανισμού της ΕΕ που έχει την έδρα του στην Ελλάδα και κάθε δημόσιου διεθνούς ή υπερεθνικού οργανισμού ή φορέα στον οποίο η Ελλάδα είναι μέλος, καθώς και προς κάθε πρόσωπο, αποσπασμένο ή όχι, που εκτελεί καθήκοντα τα οποία αντιστοιχούν σε αυτά που εκτελούν οι λειτουργοί ή άλλοι υπάλληλοι ή β) οποιοδήποτε πρόσωπο που ασκεί δημόσιο λειτούργημα ή υπηρεσία για ξένη χώρα. Στις περιπτώσεις αυτές οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται και όταν η πράξη τελείται στην αλλοδαπή από ημεδαπό, ακόμα κι αν δεν είναι αξιόποινη κατά τους νόμους της χώρας όπου τελέστηκε και για τη δίωξη του πλημμελήματος της παρ. 1 δεν απαιτείται η κατά το άρθρο 6 παρ. 3 έγκληση ή αίτηση.

Άρθρο 237 Δωροληψία και δωροδοκία δικαστικών λειτουργών

1. Όποιος καλείται κατά το νόμο να εκτελέσει δικαστικά καθήκοντα ή ο διαιτητής, αν ζητήσει ή λάβει, άμεσα ή μέσω τρίτου, για τον εαυτό του ή για άλλον, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα, ή αποδεχθεί την υπόσχεση παροχής τέτοιου ωφελήματος, για ενέργεια του ή παράλειψη, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, που ανάγεται στην εκτέλεση των καθηκόντων του κατά την απονομή της δικαιοσύνης ή την επίλυση διαφοράς, τιμωρείται με κάθειρξη και χρηματική ποινή έως 1.000 ημερήσιες μονάδες.

2. Με κάθειρξη έως 10 έτη και χρηματική ποινή έως 1.000 ημερήσιες μονάδες τιμωρείται όποιος για τον πιο πάνω σκοπό υπόσχεται ή παρέχει τέτοια ωφέληματα, άμεσα ή μέσω τρίτου, στα πρόσωπα της προηγούμενης παραγράφου, για τους εαυτούς τους ή για άλλον.

3. Διευθυντής επιχείρησης ή άλλο πρόσωπο που έχει την εξουσία λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε επιχείρηση τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή, εφόσον η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη, αν με παραβίαση συγκεκριμένου καθήκοντος επιμέλειας δεν απέτρεψε από αμέλεια πρόσωπο που τελεί υπό τις εντολές του ή υπόκειται στον έλεγχο του από την τέλεση προς όφελος της επιχείρησης της πράξης της προηγούμενης παραγράφου.

4. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται και όταν οι πράξεις τελούνται: α) από ή προς μέλη του Δικαστηρίου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου της ΕΕ, β) από ή προς όσους ασκούν δικαστικά καθήκοντα ή καθήκοντα διαιτητή σε διεθνή δικαστήρια των οποίων η δικαιοδοσία είναι αποδεκτή από την Ελλάδα ή γ) προς δικαστές, ενόρκους ή διαιτητές άλλων κρατών σχετικά με την άσκηση των δικαστικών τους καθηκόντων. Στις περιπτώσεις αυτές οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται και όταν η πράξη τελείται στην αλλοδαπή από ή προς ημεδαπό, ακόμα κι αν δεν είναι αξιόποινη κατά τους νόμους της χώρας όπου τελέστηκε.

Άρθρο 237Α Εμπορία επιρροής – Μεσάζοντες

1. Όποιος ζητεί ή λαμβάνει, άμεσα ή μέσω τρίτου, οποιασδήποτε φύσης ωφέλημα, για τον εαυτό του ή για άλλον, ή αποδέχεται την υπόσχεση παροχής τέτοιου

ωφελήματος ως αντάλλαγμα για αθέμιτη επιρροή την οποία ισχυρίζεται ή επιβεβαιώνει, ψευδώς ή αληθώς, ότι μπορεί να ασκήσει σε κάποιο από τα πρόσωπα που αναφέρονται στα άρθρα 159 Α, 235 παρ. 1 και 237 παρ. 1, ώστε αυτά να προβούν σε πράξη ή παράλειψη που ανάγεται στην άσκηση των καθηκόντων τους, τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή.

2. Με φυλάκιση έως 3 έτη ή χρηματική ποινή τιμωρείται όποιος προσφέρει, υπόσχεται ή παρέχει, άμεσα ή μέσω τρίτου, οποιασδήποτε φύσης ωφέλημα, για τον εαυτό του ή για άλλον, σε πρόσωπο που ισχυρίζεται ή επιβεβαιώνει, ψευδώς ή αληθώς, ότι μπορεί να ασκήσει αθέμιτη επιρροή σε κάποιο από τα πρόσωπα που απαριθμούνται στα άρθρα 159 Α, 235 παρ. 1 και 237 παρ. 1, ώστε αυτά να προβούν σε πράξη ή παράλειψη που ανάγεται στην άσκηση των καθηκόντων τους.

Άρθρο 159 Δωροληψία πολιτικών προσώπων

1. Με κάθειρξη και χρηματική ποινή έως 1.000 ημερήσιες μονάδες τιμωρείται ο Πρωθυπουργός, τα μέλη της Κυβέρνησης, οι Υφυπουργοί, οι βουλευτές, οι περιφερειάρχες, οι δήμαρχοι ή τα μέλη των κατά το άρθρο 157 παρ. 2 συμβουλίων ή των επιτροπών τους, οι οποίοι ζητούν ή λαμβάνουν άμεσα ή μέσω τρίτου, για τους εαυτούς τους ή άλλους, οποιασδήποτε φύσης ωφελήματα που δεν δικαιούνται ή απαιτούν τέτοια ως αντάλλαγμα για ενέργεια ή παράλειψή τους, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, που ανάγεται στα καθήκοντά τους ή αντίκειται σε αυτά.

2. Με τις ίδιες ποινές τιμωρείται το μέλος της Βουλής, των συμβουλίων τοπικής αυτοδιοίκησης και των επιτροπών τους που σχετικά με κάποια εκλογή ή ψηφοφορία η οποία διενεργείται από τα ως άνω σώματα ή επιτροπές δέχεται την παροχή ή υπόσχεση οποιασδήποτε φύσης ωφελήματος, για τον εαυτό του ή για άλλον, ή ζητεί τέτοιο ως αντάλλαγμα για να μη λάβει μέρος στην εκλογή ή ψηφοφορία, για να υποστηρίξει ορισμένο θέμα προς ψήφιση ή για να ψηφίσει με ορισμένο τρόπο.

3. Σε περίπτωση καταδίκης για τις πράξεις των προηγούμενων παραγράφων επιβάλλεται και έκπτωση από τη δημόσια θέση που κατέχει ο καταδικασθείς.

4. Οι παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται και όταν η πράξη τελείται από: α) μέλη κοινοβουλευτικών συνελεύσεων διεθνών ή υπερεθνικών οργανισμών στους οποίους η

Ελλάδα είναι μέλος, β) μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στις περιπτώσεις αυτές οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται και όταν η πράξη τελείται στην αλλοδαπή, ακόμα κι αν δεν είναι αξιόποινη κατά τους νόμους της χώρας όπου τελέστηκε.5. Οι διατάξεις των άρθρων 238 και 263Α παρ. 2 έως 5 έχουν ανάλογη εφαρμογή και στα εγκλήματα των προηγούμενων παραγράφων.

Άρθρο 159^Α Δωροδοκία πολιτικών προσώπων

1. Όποιος υπόσχεται ή παρέχει στον Πρωθυπουργό ή μέλος της Κυβέρνησης ή Υφυπουργό, βουλευτή, τον περιφερειάρχη ή τον δήμαρχο, άμεσα ή μέσω άλλου, οποιαδήποτε ωφελήματα που δεν δικαιούται για τον εαυτό του ή για άλλον, για ενέργεια ή παράλειψή του μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, που ανάγεται στα καθήκοντά του ή αντίκειται σε αυτά, τιμωρείται με κάθειρξη έως 10 έτη και χρηματική ποινή έως 1.000 ημερήσιες μονάδες.

2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος σχετικά με εκλογή ή ψηφοφορία που διενεργείται από τη Βουλή, ή το κατά το άρθρο 157 παρ. 2 συμβούλιο τοπικής αυτοδιοίκησης ή επιτροπή τους, υπόσχεται ή παρέχει σε μέλος των πιο πάνω σωμάτων ή των επιτροπών τους οποιαδήποτε ωφελήματα που δεν δικαιούται, για τον εαυτό του ή για άλλον, για να μην λάβει μέρος στην εκλογή ή στην ψηφοφορία ή για να ψηφίσει με ορισμένο τρόπο.

3. Διευθυντής επιχείρησης ή άλλο πρόσωπο που έχει την εξουσία λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε επιχείρηση τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη, αν με παραβίαση συγκεκριμένου καθήκοντος επιμέλειας δεν απέτρεψε από αμέλεια πρόσωπο που τελεί υπό τις εντολές του ή υπόκειται στον έλεγχο του από την τέλεση προς όφελος της επιχείρησης της πράξης των προηγούμενων παραγράφων.

4. Οι προηγούμενες παράγραφοι (1-3) εφαρμόζονται και όταν η πράξη τελείται προς: α) μέλη κοινοβουλευτικών συνελεύσεων διεθνών ή υπερεθνικών οργανισμών στους οποίους η Ελλάδα είναι μέλος, β) μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, γ) μέλη του Κοινοβουλίου ή οποιουδήποτε συμβουλίου τοπικής αυτοδιοίκησης άλλου κράτους. Στις περιπτώσεις αυτές οι ελληνικοί ποινικοί

νόμοι εφαρμόζονται και όταν η πράξη τελείται στην αλλοδαπή από ημεδαπό, ακόμα κι αν δεν είναι αξιόποινη κατά τους νόμους της χώρας όπου τελέστηκε.

5. Οι διατάξεις των άρθρων 238 και 263 Α έχουν ανάλογη εφαρμογή και στα εγκλήματα των προηγούμενων παραγράφων.

Άρθρο 165 Δωροδοκία εκλογέα

1. Όποιος σχετικά με κάποια από τις εκλογές ή τα δημοψηφίσματα του άρθρου 161, από την προκήρυξή τους και έως το τέλος της ψηφοφορίας υπόσχεται ή παρέχει σε εκλογέα οποιαδήποτε ωφελήματα που δεν δικαιούται για να παραλείψει να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα ή για να το ασκήσει με ορισμένο τρόπο, τιμωρείται με φυλάκιση έως 3 έτη και με χρηματική ποινή. Η παράγραφος 3 του άρθρου 161 εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση.

2. Με φυλάκιση έως 2 έτη και χρηματική ποινή τιμωρείται ο εκλογέας, ο οποίος, σχετικά με κάποια από τις εκλογές ή τα δημοψηφίσματα του άρθρου 161 και κατά το χρόνο που προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο, δέχεται παροχή ή υπόσχεση ωφελημάτων που δεν δικαιούται ή απαιτεί τέτοια για να παραλείψει την άσκηση του εκλογικού του δικαιώματος ή για να το ασκήσει με ορισμένο τρόπο.

3. Όποιος από την προκήρυξη κάποιας από τις εκλογές ή τα δημοψηφίσματα του άρθρου 161 και έως το τέλος της ψηφοφορίας υπόσχεται ή κάνει δωρεά για φιλανθρωπικό σκοπό ή για εκτέλεση έργου σε εκλογική περιφέρεια, δήμο, φιλανθρωπικό κατάστημα, κοινωφελές ίδρυμα ή εκκλησία, ως αντάλλαγμα για να υπερψηφιστεί, καταψηφιστεί ή προτιμηθεί συγκεκριμένος υποψήφιος, τιμωρείται με φυλάκιση έως 3 έτη και με χρηματική ποινή.

Άρθρο 396 Δωροληψία και δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα

1. Με φυλάκιση τουλάχιστον 1 έτους και χρηματική ποινή, τιμωρείται όποιος εργάζεται ή παρέχει υπηρεσίες με οποιαδήποτε ιδιότητα ή σχέση στον ιδιωτικό τομέα και, κατά την άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ζητεί ή λαμβάνει, άμεσα ή έμμεσα, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα για τον ίδιο ή για άλλον ή δέχεται υπόσχεση τέτοιου ωφελήματος ως αντάλλαγμα για ενέργεια ή παράλειψή του κατά

παράβαση των καθηκόντων του, όπως αυτά διαγράφονται από τον νόμο, ή προκύπτουν από τη φύση της θέσης ή της υπηρεσίας του.

2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος, κατά την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, υπόσχεται, προσφέρει ή παρέχει, άμεσα ή έμμεσα, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα σε πρόσωπο που εργάζεται ή παρέχει υπηρεσίες με οποιαδήποτε ιδιότητα στον ιδιωτικό τομέα, για τον ίδιο ή για τρίτον, για ενέργεια ή για παράλειψη κατά παράβαση των ως άνω καθηκόντων του.

3. Η διάταξη του άρθρου 263Α εφαρμόζεται αναλόγως.

Άρθρο 13 Έννοια όρων του Κώδικα

Στον Κώδικα οι ακόλουθοι όροι χρησιμοποιούνται με την εξής σημασία:

α) Υπάλληλος είναι εκείνος στον οποίο νόμιμα έχει ανατεθεί, έστω και προσωρινά, η άσκηση υπηρεσίας δημόσιας, δημοτικής ή κοινοτικής ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.

β) Οικείοι είναι όσοι συνδέονται με δεσμό νόμιμης συγγένειας σε ευθεία γραμμή, οι θετοί γονείς και τα θετά τέκνα, οι ανάδοχοι γονείς και τα ανάδοχα τέκνα, οι επίτροποι ή επιμελητές του υπαίτιου και όσοι βρίσκονται υπό την επιτροπεία ή επιμέλεια του υπαίτιου, οι σύζυγοι, οι συμβιούντες με σταθερή συμβίωση ή με σύμφωνο συμβίωσης, οι μνηστευμένοι, οι αδερφοί και οι σύζυγοί τους ή οι συμβιούντες ως ανωτέρω με αυτούς και οι μνηστήρες των αδερφών, ακόμη κι αν ο γάμος, η συμβίωση ή η μνηστεία έχουν λυθεί.

γ) Έγγραφο είναι κάθε γραπτό που προορίζεται ή είναι πρόσφορο να αποδείξει γεγονός που έχει έννομη σημασία όπως και κάθε σημείο που προορίζεται να αποδείξει ένα τέτοιο γεγονός. Έγγραφο είναι και κάθε μέσο το οποίο χρησιμοποιείται από υπολογιστή ή περιφερειακή μνήμη υπολογιστή, με ηλεκτρονικό, μαγνητικό ή άλλο τρόπο, για εγγραφή, αποθήκευση, παραγωγή αναπαραγωγή στοιχείων που δεν μπορούν να διαβαστούν άμεσα, όπως επίσης και κάθε μαγνητικό, ηλεκτρονικό ή άλλο υλικό στο οποίο εγγράφεται οποιαδήποτε πληροφορία, εικόνα, σύμβολο ή ήχος, αυτοτελώς ή σε συνδυασμό, εφόσον τα μέσα και τα υλικά αυτά προορίζονται ή είναι πρόσφορα να αποδείξουν γεγονότα που έχουν έννομη σημασία.

δ) Σωματική βία συνιστά και η περιαγωγή άλλου σε κατάσταση αναισθησίας ή ανικανότητας για αντίσταση με υπνωτικά ή ναρκωτικά ή άλλα ανάλογα μέσα.

ε) Κατ' επάγγελμα τέλεση του εγκλήματος συντρέχει, όταν από την επανειλημμένη τέλεση της πράξης ή από την υποδομή που έχει διαμορφώσει ο υπαίτιος με πρόθεση επανειλημμένης τέλεσης της πράξης προκύπτει σκοπός του υπαιτίου για πορισμό εισοδήματος.

στ) Πληροφοριακό σύστημα είναι συσκευή ή ομάδα διασυνδεδεμένων ή σχετικών μεταξύ τους συσκευών, εκ των οποίων μία ή περισσότερες εκτελούν, σύμφωνα με ένα πρόγραμμα, αυτόματη επεξεργασία ψηφιακών δεδομένων, καθώς και τα ψηφιακά δεδομένα που αποθηκεύονται, αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας, ανακτώνται ή διαβιβάζονται από την εν λόγω συσκευή ή την ομάδα συσκευών με σκοπό τη λειτουργία, τη χρήση, την προστασία και τη συντήρηση των συσκευών αυτών.

ζ) Ψηφιακά δεδομένα είναι η παρουσίαση γεγονότων, πληροφοριών ή εννοιών σε μορφή κατάλληλη προς επεξεργασία από πληροφοριακό σύστημα, συμπεριλαμβανομένου προγράμματος που παρέχει τη δυνατότητα στο πληροφοριακό σύστημα να εκτελέσει μια λειτουργία.

Άρθρο 237B

Για την εφαρμογή των άρθρων 235 και 236, υπάλληλοι θεωρούνται και όσοι υπηρετούν μόνιμα ή μη και με οποιαδήποτε ιδιότητα ή σχέση σε οργανισμούς ή επιχειρήσεις οποιασδήποτε νομικής μορφής που ανήκουν εξ ολοκλήρου ή κατά την πλειοψηφία των μετοχών τους στο Κράτος, σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή των οποίων τη διοίκηση διορίζει εξ ολοκλήρου ή κατά πλειοψηφία το Κράτος ή οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης ή τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Άρθρο 238 Δήμευση

Στις περιπτώσεις των άρθρων 235 έως και 237Α το δικαστήριο επιβάλλει στον καταδικασθέντα και την παρεπόμενη ποινή της δήμευσης (άρθρο 68).

Άρθρο 263 Παρεπόμενες ποινές

1. Στις περιπτώσεις των άρθρων 235, 237, 239, 242, 243, η αμετάκλητη καταδίκη του υπαιτίου συνεπάγεται αυτοδικαίως έκπτωση από τη δημόσια θέση και τα αξιώματα που κατέχει.

2. Η διάταξη του άρθρου 238 εφαρμόζεται αναλόγως σε όλα τα εγκλήματα των άρθρων 239 έως 260, καθώς και του άρθρου 396, εφόσον έχουν προσπορίσει στους υπαιτίους περιουσιακά οφέλη.

Άρθρο 263Α Ευνοϊκά μέτρα

1. Οι πράξεις των άρθρων 236 παρ. 1, 2 και 3 και 237 παρ. 2 και 3 και 396 παρ. 1 μένουν ατιμώρητες αν ο υπαίτιος, με δική του θέληση και πριν εξετασθεί ως ύποπτος ή κατηγορούμενος για την πράξη του, την αναγγείλει στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών ή σε οποιονδήποτε ανακριτικό υπάλληλο ή άλλη αρμόδια αρχή, εγχειρίζοντας έγγραφη αναφορά ή προφορικά, οπότε συντάσσεται σχετική έκθεση.

2. Αν ο υπαίτιος των πράξεων των άρθρων 236 παρ. 1, 2 και 3 και 237 παρ. 2 και 3 ή ο συμμετοχος στις πράξεις των άρθρων 235 παρ. 1, 2 και 3, 237 παρ. 1 και 239 έως 261, καθώς και του άρθρου 390, όταν τελείται από υπάλληλο, συμβάλει ουσιωδώς, με αναγγελία στην αρχή, στην αποκάλυψη της συμμετοχής υπαλλήλου στις πράξεις αυτές, τιμωρείται με ποινή μειωμένη στο μέτρο του άρθρου 44 παρ. 2. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την αναστολή εκτέλεσης της ποινής αυτής, ανεξάρτητα αν συντρέχουν οι όροι του άρθρου 99. Το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών με βούλευμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του αρμοδίου εισαγγελέα, διατάσσει την αναστολή της ασκηθείσας ποινικής δίωξης κατά του υπαιτίου για ορισμένο χρονικό διάστημα, προκειμένου να επιβεβαιωθεί η αλήθεια των εισφερόμενων στοιχείων. Την αναστολή της δίωξης μπορεί να διατάξει και το δικαστήριο, εφόσον τα στοιχεία εισφέρονται μέχρι την έκδοση απόφασης σε δεύτερο βαθμό. Με το ίδιο βούλευμα ή απόφαση μπορεί να διαταχθεί και η άρση ή η αντικατάσταση των μέτρων δικονομικού καταναγκασμού που έχουν επιβληθεί. Αν μετά την αναστολή της ποινικής δίωξης προκύψει ότι τα εισφερθέντα από τον υπαίτιο στοιχεία δεν ήσαν επαρκή για την άσκηση ποινικής

δίωξης κατά του υπαλλήλου, το σχετικό βούλευμα ή απόφαση ανακαλείται και συνεχίζεται κατά του υπαιτίου η ανασταλείσα ποινική δίωξη.

3. Υπάλληλος, υπαίτιος για την τέλεση των πράξεων των άρθρων 235 έως 261, καθώς και του άρθρου 390, ή συμμετοχος στις πράξεις αυτές, ο οποίος συμβάλλει ουσιωδώς, με αναγγελία στην αρχή, στην αποκάλυψη της συμμετοχής στις πράξεις αυτές άλλων υπαλλήλων, τιμωρείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, εφόσον το πρόσωπο που καταγγέλλεται κατέχει θέση ανώτερη της δικής του και ο ίδιος έχει μεταβιβάσει στο Δημόσιο όλα τα περιουσιακά στοιχεία που έχει αποκτήσει, αμέσως ή εμμέσως, από την τέλεση ή τη συμμετοχή στην τέλεση των παραπάνω εγκλημάτων. Αν κατ' εξαίρεση η μεταβίβαση αυτή δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι το στάδιο της επιμέτρησης της ποινής, το δικαστήριο μπορεί να επιφυλαχθεί ως προς την επί ποινής κρίση του, διακόπτοντας προς τούτο τη διαδικασία για ορισμένη ημερομηνία και χωρίς το χρονικό περιορισμό του άρθρου 352 παρ. 1 του ΚΠΔ. Στην περίπτωση αυτή ορίζει και τις συγκεκριμένες μεταβιβάσεις ή άλλες ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί ο δράστης για να τύχει του σχετικού ευεργετήματος. Με την απόφαση περί διακοπής της δίκης το δικαστήριο μπορεί να διατάξει και την άρση ή την αντικατάσταση των μέτρων δικονομικού καταναγκασμού που έχουν επιβληθεί.

4. α) Αν κάποιος από τους υπαιτίους των εγκλημάτων των άρθρων 235 έως 261, 390 και 396 ή πράξεων νομιμοποίησης εσόδων που προέρχονται άμεσα από τις συγκεκριμένες εγκληματικές δραστηριότητες, εισφέρει αποδεικτικά στοιχεία για τη συμμετοχή στις πράξεις αυτές προσώπων που διατελούν ή διατέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί, το δικαστικό συμβούλιο, με βούλευμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα, διατάσσει την αναστολή της ασκηθείσας σε βάρος του ποινικής δίωξης και την αμελλητί παραπομπή της δικογραφίας στη Βουλή. Την παραπάνω αναστολή μπορεί να διατάξει το δικαστήριο και όταν τα στοιχεία εισφέρονται μέχρι την έκδοση απόφασης σε δεύτερο βαθμό. Με το ίδιο βούλευμα ή απόφαση μπορεί να διαταχθεί και η άρση ή η αντικατάσταση των μέτρων δικονομικού καταναγκασμού που έχουν ταχθεί.

β) Αν η Βουλή κρίνει, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 86 του Συντάγματος, ότι τα στοιχεία δεν είναι επαρκή για την άσκηση ποινικής δίωξης σε βάρος Υπουργού ή Υφυπουργού, το βούλευμα ή η απόφαση ανακαλείται και η ανασταλείσα ποινική δίωξη συνεχίζεται. Αν η Βουλή αποφασίσει την άσκηση ποινικής

δίωξης σε βάρος Υπουργού ή Υφυπουργού κατά το άρθρο 86 του Συντάγματος, σε περίπτωση καταδίκης από το Ειδικό Δικαστήριο, ο κατά το προηγούμενο εδαφ. συμμετοχος που εισέφερε τα αποδεικτικά στοιχεία τιμωρείται με ποινή μειωμένη στο μέτρο του άρθρου 44 παρ. 2. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την αναστολή εκτέλεσης της ποινής αυτής κατά τα οριζόμενα στην παρ. 2.

5. Αν η κίνηση της ποινικής διαδικασίας δεν είναι δυνατή λόγω εξάλειψης του αξιόποινου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 86 παρ. 3 εδαφ. β' του Συντάγματος, στον κατηγορούμενο επιβάλλεται ποινή μειωμένη στο μέτρο του άρθρου 44 παρ. 2. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει και την αναστολή εκτέλεσης της ποινής αυτής, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 2.

Συνοψίζοντας, γίνεται μνεία ότι ο ΠΚ εκτός των εγκλημάτων του πυρήνα της διαφθοράς, δωροληψία και δωροδοκία, τόσο για νόμιμες (πλημμέλημα), όσο και για παράνομες υπαλληλικές πράξεις (κακούργημα), και των διακεκριμένων μορφών αυτών, επί κατ' επάγγελμα τέλεσης (κακούργημα) και δωροδοκίας δικαστικών λειτουργών, βουλευτών και πολιτικών αξιωματούχων (κακούργημα), τυποποιεί και τιμωρεί ως ποινικά αδικήματα ποικίλες συμπεριφορές που βρίσκονται στην περιφέρεια της διαφθοράς¹⁴³, όπως την δωροληψία για καλλιέργεια κλίματος του άρθρου 235 παρ. 3 του ΠΚ, που προσβλέπει στην αντιμετώπιση της καλλιέργειας κλίματος προσεταιρισμού που προετοιμάζει την ανταπόδοση και αποτελεί μια παραλλαγή του εγκλήματος του παράνομου πλουτισμού, το οποίο έχει καταργηθεί με το ν.4254/2014¹⁴⁴. Τυποποιείται το αξιόποινο των προϋσταμένων δημόσιων υπηρεσιών και διευθυντών επιχειρήσεων για παράλειψη εποπτείας ακόμα και από αμέλεια της μη αποτροπής δωροληψιών από υφισταμένους, άρθρο 235 παρ. 4 του ΠΚ, και για πράξεις ενεργητικής δωροδοκίας από πρόσωπο που τελεί υπό τις εντολές του ή υπόκειται στον έλεγχό του, άρθρα 159^A παρ. 3, 236 παρ. 3, 237 παρ. 3 του ΠΚ¹⁴⁵ αντίστοιχα. Ομοίως, τυποποιείται το έγκλημα διακινδύνευσης της εμπορίας επιρροής, άρθρο 237^A του ΠΚ, προκειμένου όπως προστατευθεί η αμεροληψία και η διαφάνεια της δημόσιας

¹⁴³ Καϊάφα-Γκμπάντι, 2020, Ποινική καταστολή της διαφθοράς(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις

¹⁴⁴ Καϊάφα-Γκμπάντι, 2020, Ποινική καταστολή της διαφθοράς(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις

¹⁴⁵ Καϊάφα-Γκμπάντι, 2020, Ποινική καταστολή της διαφθοράς(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις

διοίκησης¹⁴⁶. Ακόμη, τιμωρείται και η δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα, σύμφωνα με το άρθρο 396 του ΠΚ, προκειμένου όπως καταπολεμηθεί γενικά η κουλτούρα διαφθοράς και ειδικά πράξεις που μπορεί να οδηγήσουν σε στρέβλωση του οικονομικού ανταγωνισμού ή να θέσουν σε κίνδυνο την περιουσία των επιχειρήσεων ή των καταναλωτών¹⁴⁷.

Επιπρόσθετα, ο νομοθέτης προσανατολισμένος προς την αντίληψη «crime must not pay»¹⁴⁸ προβλέπει με το άρθρο 238 του ΠΚ, το Δικαστήριο παράλληλα με την κύρια ποινή να επιβάλλει υποχρεωτικά και την παρεπόμενη ποινή της δήμευσης του άρθρου 68 του ΠΚ. Επίσης, σύμφωνα με την παρεπόμενη ποινή του άρθρου 263 παρ. 1 του ΠΚ, η αμετάκλητη καταδίκη του υπαιτίου συνεπάγεται αυτοδικαίως έκπτωση από τη δημόσια θέση και τα αξιώματα που κατέχει.

Τέλος, ο νομοθέτης αναγνωρίζοντας την αντικειμενικά μεγάλη δυσκολία αποκάλυψης των εγκλήματος της διαφθοράς, με το άρθρο 263B του ΠΚ παρέχει κίνητρα στους δράστες που συμβάλλουν στην αποκάλυψη αυτών, παρέχοντας είτε ατιμωρησία για την έμπρακτη μετάνοια, είτε μειωμένη ποινή και δυνατότητα αναστολής, σύμφωνα με την παρ.1 και παρ. 2, 3 και 4 αντίστοιχα¹⁴⁹.

5.4 Ποινικά αδικήματα του ν.4557/2018 περί πρόληψης και καταστολής της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

Τα ειδικά ποινικά αδικήματα του ν.3213/2003 πλαισίου του Πόθεν Έσχες, ομοίως μπορούν να συνδυαστούν και να συρρέουν με τα ποινικά αδικήματα του ν.4557/2018 περί πρόληψης και καταστολής της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Ο σκοπός του ν.4557/2018, όπως ρητά αναφέρεται στο

¹⁴⁶ Καϊάφα-Γκμπάντι, 2020, Ποινική καταστολή της διαφθοράς(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις

¹⁴⁷ Καϊάφα-Γκμπάντι, 2020, Ποινική καταστολή της διαφθοράς(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις

¹⁴⁸ Johansson, 2021, Crime must not pay – have your say!

¹⁴⁹ Καϊάφα-Γκμπάντι, 2020, Ποινική καταστολή της διαφθοράς(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις

άρθρο 1, είναι «..η πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς και η προστασία του χρηματοπιστωτικού συστήματος από τους κινδύνους που αυτές ενέχουν».

Ο ν.4557/2018 χαρακτηρίζεται ως ειδικός ποινικός νόμος, καθόσον προβλέπονται ειδικά ποινικά αδικήματα, τα οποία απειλούνται με πλημμεληματικές και κακουργηματικές ποινές, δικονομικές διατάξεις, ενώ παράλληλα εμπεριέχει κανονιστικές ρυθμίσεις, επαπειλούμενες με βαριές διοικητικές κυρώσεις σε περίπτωση παραβάσεως.

Άρθρο 2 Αντικείμενο

1. Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος) συνιστούν οι εξής πράξεις: α) η μετατροπή ή η μεταβίβαση περιουσίας εν γνώσει του γεγονότος ότι προέρχεται από εγκληματική δραστηριότητα, ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοια δραστηριότητα, με σκοπό την απόκρυψη ή τη συγκάλυψη της παράνομης προέλευσής της, ή την παροχή συνδρομής σε οποιονδήποτε ενέχεται στη δραστηριότητα αυτή για να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεών του, β) η απόκρυψη ή συγκάλυψη της αλήθειας, όσον αφορά τη φύση, την προέλευση, τη διάθεση, τη διακίνηση ή τη χρήση περιουσίας ή τον τόπο όπου αυτή βρίσκεται ή την κυριότητα επ' αυτής, ή τα σχετικά με αυτή δικαιώματα, εν γνώσει του γεγονότος ότι η περιουσία αυτή προέρχεται από εγκληματική δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοια δραστηριότητα, γ) η απόκτηση, κατοχή ή χρήση περιουσίας, εν γνώσει, κατά τον χρόνο κτήσης, ή κατά τον χρόνο περιέλευσης της κατοχής ή της χρήσης, του γεγονότος ότι η περιουσία προέρχεται από εγκληματική δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοια δραστηριότητα, δ) η χρησιμοποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα με την τοποθέτηση σε αυτόν ή τη διακίνηση μέσω αυτού εσόδων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, με σκοπό να προσδοθεί νομιμοφάνεια στα εν λόγω έσοδα.

2. Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες υπάρχει και όταν οι δραστηριότητες από τις οποίες προέρχεται η προς νομιμοποίηση περιουσία έχουν λάβει χώρα στο έδαφος άλλου κράτους, εφόσον αυτές θα ήταν βασικό αδίκημα αν

διαπράττονταν στην Ελλάδα και θεωρούνται αξιόποινες, σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού. Δεν απαιτείται να είναι αξιόποινες, σύμφωνα με τη νομοθεσία του ξένου κράτους οι δραστηριότητες που, αν είχαν λάβει χώρα στην Ελλάδα, θα συνιστούσαν ένα από τα βασικά αδικήματα των περ. α', β', γ', δ, η', θ', ια', ιγ', ιθ' του άρθρου 4 του παρόντος και του άρθρου 323Α περί εμπορίας ανθρώπων του ΠΚ.

3. Καταδίκη για τα αδικήματα της παρ. 1 είναι δυνατή όταν αποδεικνύεται ότι η περιουσία προήλθε από συγκεκριμένο βασικό αδίκημα του άρθρου 4, χωρίς να απαιτείται η στοιχειοθέτηση με κάθε λεπτομέρεια όλων των πραγματικών στοιχείων ή περιστάσεων που σχετίζονται με την εν λόγω εγκληματική δραστηριότητα, μεταξύ των οποίων και η ταυτότητα του δράστη.

Άρθρο 3 Ορισμοί (άρθρο 3 της Οδηγίας 2015/849)

Για τους σκοπούς του παρόντος ισχύουν οι εξής ορισμοί:

1. «Περιουσία»: περιουσιακά στοιχεία κάθε είδους, ενσώματα ή ασώματα, κινητά ή ακίνητα, υλικά ή άυλα, καθώς και έγγραφα ή στοιχεία οποιασδήποτε μορφής, έντυπης, ηλεκτρονικής ή ψηφιακής, που αποδεικνύουν τίτλο ιδιοκτησίας ή δικαιώματα προς απόκτηση τέτοιων περιουσιακών στοιχείων.

2. «Πιστωτικό Ίδρυμα»: α) Το πιστωτικό ίδρυμα όπως ορίζεται στο σημείο 1) της παρ. 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 575/2013, το οποίο λειτουργεί στην Ελλάδα, καθώς και τα υποκαταστήματα, σύμφωνα με την έννοια του σημείου 17 της ίδιας παραγράφου και άρθρου του ανωτέρω Κανονισμού, πιστωτικών ιδρυμάτων, η έδρα των οποίων βρίσκεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή σε τρίτη χώρα, β) το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

3. «Χρηματοπιστωτικός Οργανισμός»: α) Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις που ασκούν δραστηριότητες ασφαλίσεων ζωής, β) οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές, όταν δραστηριοποιούνται στον τομέα της ασφάλισης ζωής ή της παροχής υπηρεσιών που σχετίζονται με επενδύσεις, με την εξαίρεση των συνδεδεμένων ασφαλιστικών διαμεσολαβητών, γ) οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, δ) οι εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων τρίτων, ε) οι εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων πιστωτικών ιδρυμάτων από δάνεια και πιστώσεις με τις προϋποθέσεις της

παρ. 25 του άρθρου 1 του ν.4354/2015 , στ) οι εταιρείες παροχής πιστώσεων, ζ) τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος, η) τα ιδρύματα πληρωμών, θ) οι ταχυδρομικές εταιρείες, στο μέτρο που παρέχουν υπηρεσίες πληρωμών, ι) τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος, ια) οι εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου έως την εισαγωγή τους σε ρυθμιζόμενη αγορά ή σε Πολυμερή Μηχανισμό Διαπραγμάτευσης, ιβ) οι εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, ιγ) οι εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και οι συνδεδεμένοι αντιπρόσωποί τους, ιδ) οι εταιρείες επενδυτικής διαμεσολάβησης, ιε) οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών έως την εισαγωγή τους σε ρυθμιζόμενη αγορά ή σε Πολυμερή Μηχανισμό Διαπραγμάτευσης, ιστ) οι εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία έως την εισαγωγή τους σε ρυθμιζόμενη αγορά ή σε Πολυμερή Μηχανισμό Διαπραγμάτευσης , ιζ) οι διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων, ιη) τα στερούμενα ίδιας νομικής προσωπικότητας υποκαταστήματα στην Ελλάδα χρηματοπιστωτικών οργανισμών που έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή, ιθ) τα ιδρύματα μικροχρηματοδοτήσεων. κ) άλλες επιχειρήσεις που δεν είναι πιστωτικά ιδρύματα και των οποίων η κύρια δραστηριότητα συνίσταται στην άσκηση μίας ή περισσότερων από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στις περιπτώσεις β' έως ιβ', ιδ' και ιε' της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν.4261/2014. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, ύστερα από γνώμη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, μπορεί να ορίζονται ως χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί και επιχειρήσεις που ασκούν άλλες χρηματοοικονομικές δραστηριότητες εκτός από τις ανωτέρω.

4. «Όμιλος»: ο όμιλος επιχειρήσεων που αποτελείται από μια μητρική επιχείρηση, τις θυγατρικές της και τις οντότητες στις οποίες η μητρική επιχείρηση ή οι θυγατρικές της διαθέτουν συμμετοχή, καθώς και επιχειρήσεις που συνδέονται μεταξύ τους με σχέση, σύμφωνα με το άρθρο 32 του ν.4308/2014.

5. «Αρχή»: η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες του άρθρου 47.

6. «Πρόσωπο»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή κάθε είδους νομική οντότητα.

7. «Χρηματοπιστωτικός τομέας»: ο τομέας της οικονομίας που αποτελείται από τα νομικά και φυσικά πρόσωπα που εποπτεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

8. «Εικονική τράπεζα»: το πιστωτικό ίδρυμα ή ο χρηματοπιστωτικός οργανισμός ή το ίδρυμα που ασκεί δραστηριότητες αντίστοιχες με εκείνες των πιστωτικών ιδρυμάτων ή χρηματοπιστωτικών οργανισμών το οποίο: α) Έχει συσταθεί σε χώρα ή δικαιοδοσία, όπου δεν έχει φυσική παρουσία και επομένως πραγματική έδρα και διοίκηση, και β) δεν συνδέεται με χρηματοπιστωτικό όμιλο που πληροί τις απαιτήσεις της ενωσιακής νομοθεσίας σχετικά με τη ρύθμιση και εποπτεία αυτού ή τουλάχιστον ισοδύναμες απαιτήσεις.

9. «Πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα»: τα φυσικά πρόσωπα στα οποία έχουν ή είχαν ανατεθεί σημαντικά δημόσια λειτουργήματα όπως τα εξής: α) οι αρχηγοί κρατών, αρχηγοί κυβερνήσεων, υπουργοί, αναπληρωτές υπουργοί και υφυπουργοί, β) τα μέλη κοινοβουλίων ή αντίστοιχων νομοθετικών σωμάτων, γ) τα μέλη των διοικητικών οργάνων πολιτικών κομμάτων, δ) τα μέλη ανώτατων δικαστηρίων, συνταγματικών δικαστηρίων ή άλλων υψηλού επιπέδου δικαστικών οργάνων των οποίων οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε περαιτέρω ένδικα μέσα, πλην εξαιρετικών περιστάσεων, ε) τα μέλη ελεγκτικών δικαστηρίων, στ) τα μέλη διοικητικών συμβουλίων κεντρικών τραπεζών, ζ) οι πρέσβεις και επιτετραμμένοι διπλωμάτες, η) οι υψηλόβαθμοι αξιωματικοί ενόπλων δυνάμεων, θ) τα μέλη διοικητικών, διαχειριστικών ή εποπτικών οργάνων κρατικών επιχειρήσεων, ι) οι διευθυντές, αναπληρωτές διευθυντές και μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή πρόσωπα που κατέχουν ισοδύναμη θέση σε διεθνείς οργανισμούς. Κανένα από τα ανωτέρω δημόσια λειτουργήματα δεν αφορά πρόσωπα που κατέχουν ενδιάμεσες ή χαμηλές θέσεις της υπαλληλικής ιεραρχίας.

10. «Στενοί συγγενείς»: στους στενούς συγγενείς των πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων περιλαμβάνονται: α) Οι σύζυγοι ή πρόσωπα εξομοιούμενα με συζύγους, σύμφωνα με την εκάστοτε εθνική νομοθεσία, όπως εκείνα με τα οποία έχει συναφθεί σύμφωνο συμβίωσης, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, β) τα τέκνα και οι σύζυγοί τους ή πρόσωπα εξομοιούμενα με τους τελευταίους, σύμφωνα με την εκάστοτε εθνική νομοθεσία, γ) οι γονείς.

11. «Στενοί συνεργάτες»: πρόσωπα που είναι γνωστά ως στενοί συνεργάτες των προσώπων που εμπίπτουν στην παρ. 9, στα οποία περιλαμβάνονται: α) Φυσικά πρόσωπα για τα οποία είναι γνωστό ότι είναι από κοινού πραγματικοί δικαιούχοι νομικής οντότητας ή νομικού μορφώματος ή συνδέονται με οποιαδήποτε άλλη στενή επιχειρηματική σχέση με πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο, β) φυσικά πρόσωπα τα

οποία είναι οι μόνοι πραγματικοί δικαιούχοι νομικής οντότητας ή νομικού μορφώματος που είναι γνωστό ότι έχει συσταθεί εν τοις πράγμασι προς όφελος πολιτικώς εκτεθειμένου προσώπου.

12. «Λογαριασμός πλάγιας πρόσβασης (payable - through account)»: τραπεζικός λογαριασμός που τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα (ίδρυμα ανταποκριτής) και ανοίγεται στο πλαίσιο σχέσης τραπεζικής ανταπόκρισης με σκοπό την εξυπηρέτηση των πελατών πιστωτικού ιδρύματος (ιδρύματος πελάτη) για την εκ μέρους τους διενέργεια χρηματοπιστωτικών συναλλαγών.

13. «Σχέση ανταπόκρισης»: α) Η παροχή τραπεζικών υπηρεσιών από μια τράπεζα («ανταποκριτής») σε άλλη τράπεζα («πελάτης»), συμπεριλαμβανομένων της παροχής τρεχούμενου ή άλλου λογαριασμού υποχρέωσης και συναφών υπηρεσιών, όπως της διαχείρισης των ταμειακών διαθεσίμων, των διεθνών μεταφορών χρηματικών ποσών, του συμψηφισμού επιταγών, των λογαριασμών πλάγιας πρόσβασης και των υπηρεσιών ξένου συναλλάγματος, β) οι σχέσεις μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες παρέχονται παρόμοιες υπηρεσίες από ίδρυμα ανταποκριτή σε ίδρυμα πελάτη, καθώς και των σχέσεων που αφορούν συναλλαγές τίτλων ή μεταφορές χρηματικών ποσών.

14. «Υποπτη συναλλαγή ή δραστηριότητα»: η συναλλαγή ή δραστηριότητα από την οποία εκτιμάται ότι προκύπτουν αποχρώσεις ενδείξεις ή υπόνοιες για πιθανή απόπειρα ή διάπραξη των αδικημάτων του άρθρου 2 ή για εμπλοκή του συναλλασσόμενου ή του πραγματικού δικαιούχου σε εγκληματικές δραστηριότητες με βάση την αξιολόγηση των στοιχείων της συναλλαγής, όπως η φύση της συναλλαγής, η κατηγορία χρηματοπιστωτικού μέσου, η συχνότητα, η πολυπλοκότητα και το ύψος της συναλλαγής, καθώς και η χρήση ή μη μετρητών, και του προσώπου, όπως το επάγγελμα, η οικονομική επιφάνεια, η συναλλακτική ή επιχειρηματική συμπεριφορά, η φήμη, το παρελθόν, το επίπεδο διαφάνειας του νομικού προσώπου-πελάτη και άλλα σημαντικά χαρακτηριστικά.

15. «Ασυνήθης συναλλαγή ή δραστηριότητα»: η συναλλαγή ή δραστηριότητα που δεν συνάδει με τη συναλλακτική, επιχειρηματική ή επαγγελματική συμπεριφορά του συναλλασσόμενου ή του πραγματικού δικαιούχου ή με την οικονομική τους

επιφάνεια ή που δεν έχει προφανή σκοπό ή κίνητρο οικονομικής, επαγγελματικής ή προσωπικής φύσεως.

16. «Επιχειρηματική σχέση»: η επιχειρηματική, επαγγελματική ή εμπορική σχέση η οποία συνδέεται με τις επαγγελματικές δραστηριότητες των υπόχρεων προσώπων και η οποία αναμένεται, κατά το χρόνο σύναψής της, ότι θα έχει κάποια διάρκεια.

17. «Πραγματικός δικαιούχος»: το ή τα φυσικά πρόσωπα, στα οποία τελικά ανήκει ο πελάτης, νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, ή τα οποία ελέγχουν αυτόν, καθώς και το ή τα φυσικά πρόσωπα για λογαριασμό των οποίων διεξάγεται συναλλαγή ή δραστηριότητα. Ως «πραγματικός δικαιούχος» νοείται ιδίως: α) Όσον αφορά στις εταιρείες: αα) Το ή τα φυσικά πρόσωπα στα οποία τελικά ανήκει η εταιρεία ή τα οποία ελέγχουν αυτή διά της κατοχής ή του ελέγχου αμέσως ή εμμέσως ικανού ποσοστού των μετοχών ή των δικαιωμάτων ψήφου ή άλλων ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων αυτής, μεταξύ άλλων και μέσω μετοχών στον κομιστή ή μέσω ελέγχου με άλλα μέσα. Η κατοχή ποσοστού μετοχών άνω του 25% ή ιδιοκτησιακού δικαιώματος άνω του 25% μιας εταιρείας από φυσικό πρόσωπο αποτελεί ένδειξη άμεσου ελέγχου αυτής. Η κατοχή ποσοστού μετοχών άνω του 25% ή ιδιοκτησιακού δικαιώματος άνω του 25% μιας εταιρείας από άλλη εταιρεία, ο έλεγχος της οποίας ασκείται από φυσικό ή φυσικά πρόσωπα ή από περισσότερες εταιρείες που ελέγχονται από το ίδιο ή τα ίδια φυσικά πρόσωπα, αποτελεί ένδειξη έμμεσου ελέγχου. Ο έλεγχος με άλλα μέσα μπορεί να εξακριβωθεί, μεταξύ άλλων, με βάση τις προϋποθέσεις των παρ. 2 έως και 5 του άρθρου 32 του ν.4308/2014. Τα ανωτέρω δεν αφορούν στην περίπτωση εισηγμένης εταιρείας σε ρυθμιζόμενη αγορά που υπόκειται σε απαιτήσεις γνωστοποίησης, σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία ή ισοδύναμα διεθνή πρότυπα που εξασφαλίζουν επαρκή διαφάνεια σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο ή εταιρείας που διαπραγματεύεται σε Πολυμερή Μηχανισμό Διαπραγμάτευσης και υπόκειται σε απαιτήσεις γνωστοποίησης ισοδύναμες αυτών της ρυθμιζόμενης αγοράς. αβ) Αν, και μόνο εφόσον εξαντληθούν όλα τα δυνατά μέσα και ελλείψει βάσιμων υποψιών, δεν προσδιοριστεί κανένα πρόσωπο ως πραγματικός δικαιούχος, σύμφωνα με την περ. αα' ή αν υπάρχουν αμφιβολίες ως προς το ότι το πρόσωπο που προσδιορίστηκε είναι ο πραγματικός δικαιούχος, το ή τα φυσικά πρόσωπα που κατέχουν θέση ανώτατου διοικητικού στελέχους διευθύνοντας την εταιρεία. Τα υπόχρεα πρόσωπα τηρούν

αρχεία των δράσεων που έχουν αναλάβει για να προσδιοριστεί ο πραγματικός δικαιούχος, σύμφωνα με τα ανωτέρω. β) Όσον αφορά στα εμπιστεύματα (trusts): βα) ο ή οι εμπιστευματοπάροχοι, ββ) ο ή οι εμπιστευματοδόχοι, βγ) ο ή οι προστάτες, αν υπάρχουν, βδ) οι δικαιούχοι ή, εφόσον οι δικαιούχοι της νομικής οντότητας ή του νομικού μορφώματος δεν έχουν προσδιοριστεί ακόμη, η κατηγορία προσώπων προς το συμφέρον των οποίων κυρίως έχει συσταθεί ή λειτουργεί η νομική οντότητα ή το νομικό μόρφωμα, βε) οποιοδήποτε άλλο φυσικό πρόσωπο στο οποίο τελικά ανήκει ή το οποίο ασκεί άμεσα ή έμμεσα με οποιοδήποτε μέσο τον έλεγχο του εμπιστεύματος. γ) Όσον αφορά σε λοιπές νομικές οντότητες ή νομικά μορφώματα παρεμφερή με τα εμπιστεύματα, πραγματικοί δικαιούχοι είναι τα πρόσωπα που κατέχουν αντίστοιχη ή ανάλογη θέση με τα πρόσωπα της περ. β'. δ) Όσον αφορά σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, πραγματικός δικαιούχος είναι το ή τα φυσικά πρόσωπα που κατέχουν θέση ανώτερου διοικητικού στελέχους.

18. «Ανώτερο διοικητικό στέλεχος»: το διευθυντικό στέλεχος ή ο υπάλληλος, ή το αιρετό ή διορισμένο μονομελές όργανο ή μέλος συλλογικού οργάνου διοίκησης με υψηλή ιεραρχική θέση, εφόσον γνωρίζει επαρκώς τον βαθμό έκθεσης του ιδρύματος ή του οργανισμού σε κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων που την επηρεάζουν, χωρίς να είναι απαραίτητα μέλος του διοικητικού συμβουλίου.

19. «Υπηρεσίες τυχερών παιγνίων»: οι υπηρεσίες διοργάνωσης ή διεξαγωγής χρηματικού στοιχήματος σε τυχερά παίγνια, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με κάποιο στοιχείο δεξιότητας, όπως λαχεία, παίγνια καζίνο, παίγνια πόκερ και πράξεις στοιχηματισμού, που προσφέρονται σε συγκεκριμένο χώρο ή με οποιοδήποτε μέσο εξ αποστάσεως, με ηλεκτρονικά μέσα ή με κάθε άλλη τεχνολογία διευκόλυνσης της επικοινωνίας και ύστερα από ατομικό αίτημα του αποδέκτη των υπηρεσιών.

20. «Ηλεκτρονικό χρήμα»: Το ηλεκτρονικό χρήμα, όπως ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 10 του ν.4021/2011, με εξαίρεση τη νομισματική αξία, όπως αναφέρεται στις υποπερ. αα' και ββ' της περ. α' της παρ. 3 του άρθρου 11 του ίδιου νόμου.

21. «Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές (ΕΕΑ)»: η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, που έχει ιδρυθεί με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων, που έχει ιδρυθεί με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1094/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του

Συμβουλίου και η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών, που έχει ιδρυθεί με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1095/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

22. «Μονάδα Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΧΠ)»: για την Ελλάδα η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες του άρθρου 47 και για τα άλλα κράτη - μέλη η αρμόδια Μονάδα για την πρόληψη, την ανίχνευση και την αποτελεσματική αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

23. «Εγκληματική δραστηριότητα»: η διάπραξη των βασικών αδικημάτων του άρθρου 4.

24. «Εικονικά νομίσματα»: Η ψηφιακή αναπαράσταση αξίας που δεν εκδίδεται από κεντρική τράπεζα ή δημόσια αρχή, ούτε έχει την εγγύησή τους, δεν συνδέεται κατ' ανάγκη με νομίμως κυκλοφορούν νόμισμα και δεν διαθέτει το νομικό καθεστώς νομίσματος ή χρήματος, όμως γίνεται αποδεκτή από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ως μέσο συναλλαγής και μπορεί να μεταφέρεται, να αποθηκεύεται ή να διακινείται ηλεκτρονικά.

25. «Πάροχος υπηρεσιών θεματοφυλακής ψηφιακών πορτοφολιών»: Η οντότητα που παρέχει υπηρεσίες για τη διασφάλιση ιδιωτικών κρυπτογραφικών κλειδιών για λογαριασμό των πελατών της, με στόχο τη διακράτηση, αποθήκευση και μεταβίβαση εικονικών νομισμάτων.

Άρθρο 4 Βασικά αδικήματα

Για τους σκοπούς του παρόντος, ως «βασικά αδικήματα» νοούνται τα ακόλουθα:

α) η εγκληματική οργάνωση κατά το άρθρο 187 του ΠΚ,

β) οι τρομοκρατικές πράξεις, η τρομοκρατική οργάνωση και η αξιόποινη υποστήριξη και χρηματοδότησή τους κατά τα άρθρα 187Α, 187Β ΠΚ και 32 έως 35 του ν.4689/2020,

γ) η δωροληψία και η δωροδοκία πολιτικών προσώπων και δικαστικών λειτουργιών κατά τα άρθρα 159, 159Α και 237 ΠΚ και η δωροληψία και η δωροδοκία υπαλλήλου κατά τα άρθρα 235 και 236 ΠΚ,

δ) η εμπορία επιρροής-μεσάζοντες και η δωροληψία και δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα κατά τα άρθρα 237Α και 396 ΠΚ και η δωροδοκία-δωροληψία για αλλοίωση αποτελέσματος αγώνα κατά το άρθρο 132 του ν.2725/1999,

ε) τα εγκλήματα κατά των τηλεπικοινωνιών κατά τις παρ. 1 έως 4 του άρθρου 292Α, τα άρθρα 292Β, 292Γ, 292Δ και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 292Ε ΠΚ και η παράνομη πρόσβαση σε σύστημα πληροφοριών ή σε δεδομένα κατά τα άρθρα 370Α, 370Β, 370Γ, τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 370Δ και το άρθρο 370Ε ΠΚ,

στ) η ανθρωποκτονία με πρόθεση κατά το άρθρο 299 ΠΚ, η βαριά σωματική βλάβη κατά το άρθρο 310 ΠΚ, η θανατηφόρα βλάβη κατά το άρθρο 311 ΠΚ, η αρπαγή κατά το άρθρο 322 ΠΚ, η εμπορία ανθρώπων κατά το άρθρο 323Α ΠΚ, η αρπαγή ανηλίκων κατά το άρθρο 324 ΠΚ και η παράνομη κατακράτηση κατά το άρθρο 325 ΠΚ,

ζ) η παραχάραξη νομίσματος και άλλων μέσων πληρωμής κατά το άρθρο 207 ΠΚ, η κυκλοφορία πλαστών νομισμάτων και άλλων μέσων πληρωμής κατά το άρθρο 208 ΠΚ, η καθ' υπέρβαση κατασκευή νομίσματος κατά το άρθρο 208Α ΠΚ, η πλαστογραφία και κατάχρηση ενσήμων κατά την παρ. 1 του άρθρου 208Γ ΠΚ, οι προπαρασκευαστικές πράξεις του άρθρου 211 ΠΚ, η πλαστογραφία κατά το άρθρο 216 ΠΚ, η διακεκριμένη πλαστογραφία πιστοποιητικών κατά την παρ. 3 του άρθρου 217 ΠΚ, η κλοπή κατά το άρθρο 372 ΠΚ, η διακεκριμένη κλοπή κατά το άρθρο 374 ΠΚ, η υπεξαίρεση κατά το άρθρο 375 ΠΚ, η ληστεία κατά το άρθρο 380 ΠΚ, η εκβίαση κατά το άρθρο 385 ΠΚ, η απάτη κατά το άρθρο 386 ΠΚ, η απάτη με υπολογιστή κατά το άρθρο 386Α ΠΚ, η απάτη σχετικά με τις επιχορηγήσεις κατά το άρθρο 386Β ΠΚ, η απιστία κατά το άρθρο 390 ΠΚ, η αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος κατά την παρ. 1 του άρθρου 394 ΠΚ και η τοκογλυφία κατά το άρθρο 404 ΠΚ,

η) η διευκόλυνση προσβολών της ανηλικότητας κατά το άρθρο 348 ΠΚ, η πορνογραφία ανηλίκων κατά το άρθρο 348Α ΠΚ, η προσέλκυση παιδιών για γενετήσιους λόγους κατά το άρθρο 348Β ΠΚ, οι πορνογραφικές παραστάσεις ανηλίκων κατά το άρθρο 348Γ ΠΚ, η μαστροπεία κατά το άρθρο 349 ΠΚ και η γενετήσια πράξη με ανήλικο έναντι αμοιβής κατά το άρθρο 351Α ΠΚ,

θ) τα εγκλήματα των άρθρων 20 έως και 23 του ν.4139/2013 περί εξαρτησιογόνων ουσιών,

ι) τα εγκλήματα των άρθρων 6, 15 και 17 του ν.2168/ 1993 περί θεμάτων που αφορούν όπλα, πυρομαχικά, εκρηκτικές ύλες, εκρηκτικούς μηχανισμούς,

ια) τα εγκλήματα των άρθρων 53, 54, 55, 61 και 63 του ν.3028/2002 περί προστασίας των αρχαιοτήτων και της πολιτιστικής κληρονομιάς,

ιβ) τα εγκλήματα των παρ. 1 και 3 του άρθρου 8 του ν.δ.181/1974 (Α' 347) περί προστασίας από τις ιοντίζουσες ακτινοβολίες,

ιγ) τα εγκλήματα των παρ. 5 έως και 8 του άρθρου 29 και του άρθρου 30 του ν.4251/2014 περί μετανάστευσης και κοινωνικής ένταξης,

ιδ) τα εγκλήματα για την ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης του άρθρου 24 του ν.4689/2020,

ιε) τα χρηματιστηριακά εγκλήματα των άρθρων 28 έως και 31 του ν.4443/2016,

ιστ) τα εγκλήματα:

ιστα) της φοροδιαφυγής του άρθρου 66 του ν.4174/2013 με την εξαίρεση του πρώτου εδαφ. της παρ. 5, και της διασυνοριακής απάτης σχετικά με τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) του άρθρου 23 του ν.4689/2020,

ιστβ) της λαθρεμπορίας των άρθρων 155 έως και 157 του ν.2960/2001,

ιζ) τα εγκλήματα των παρ. 1 έως 3 του άρθρου 28 του ν.1650/1986 περί προστασίας του περιβάλλοντος και των παρ. 1 έως 5 του άρθρου 6 του ν.4037/2012 για τη θαλάσσια ρύπανση και της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν.743/1977, όπως κωδικοποιήθηκε σε ενιαίο κείμενο με το π.δ.55/1998 περί προστασίας του θαλασσιού περιβάλλοντος,

ιη) τα εγκλήματα του άρθρου 66 του ν.2121/1993 περί πνευματικής ιδιοκτησίας και των παρ. 1 και 2 του άρθρου 45 του ν.4679/2020 περί εμπορικών σημάτων,

ιθ) η πειρατεία κατά το άρθρο 215 του ν.δ.187/1973,

κ) τα εγκλήματα της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο του άρθρου 25 του ν.1882/1990, με την εξαίρεση της περ. α' της παρ. 1, καθώς και της μη καταβολής χρεών

που προκύπτουν από χρηματικές ποινές ή πρόστιμα που έχουν επιβληθεί από τα δικαστήρια ή από διοικητικές και άλλες αρχές, και

κα) κάθε άλλο έγκλημα που τιμωρείται με ποινή στερητική της ελευθερίας, της οποίας το ελάχιστο όριο είναι άνω των 3 μηνών, από το οποίο προκύπτει περιουσιακό όφελος.

Άρθρο 39 Ποινικές κυρώσεις

1. α) Ο υπαίτιος πράξεων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες τιμωρείται με κάθειρξη έως 8 έτη και με χρηματική ποινή από 300 έως 1.000 ημερήσιες μονάδες. β) Ο υπαίτιος των πράξεων της περ. α' τιμωρείται με κάθειρξη έως 10 έτη και με χρηματική ποινή από 1.000 έως 5.000 ημερήσιες μονάδες: αα) αν το αντικείμενο της νομιμοποίησης υπερβαίνει συνολικά σε αξία το ποσό των 120.000 ευρώ, ή ββ) αν η πράξη τελείται από υπόχρεο φυσικό πρόσωπο κατά την άσκηση της επαγγελματικής του δραστηριότητας ή από πρόσωπο του πρώτου εδαφ. της παρ. 2 του άρθρου 46, ή γγ) αν η περιουσία που είναι αντικείμενο νομιμοποίησης προέρχεται από τα κακουργήματα των περ. α', β', γ', η' και θ' του άρθρου 4, καθώς και των άρθρων 323Α, 374, 380, της παρ. 2 και του δεύτερου εδαφ. της παρ. 3 του άρθρου 385 του ΠΚ, της παρ. 5 του άρθρου 29 και του άρθρου 30 του ν.4251/2014. γ) Ο υπαίτιος των πράξεων της περ. α' τιμωρείται με κάθειρξη και με χρηματική ποινή από 2.000 έως 10.000 ημερήσιες μονάδες, αν ασκεί τέτοιου είδους δραστηριότητες κατ' επάγγελμα ή ως μέλος εγκληματικής οργάνωσης, η οποία επιδιώκει την τέλεση πράξεων νομιμοποίησης. δ) Αν το βασικό αδίκημα τιμωρείται σε βαθμό πλημμελήματος, η ποινή για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι φυλάκιση έως 3 έτη και χρηματική ποινή έως 300 ημερήσιες μονάδες. Αν η πράξη τελέστηκε κατ' επάγγελμα επιβάλλονται οι κυρώσεις της περ. γ'. ε) Η ποινική ευθύνη για το βασικό αδίκημα δεν αποκλείει την τιμωρία των υπαιτίων, αυτουργού και συμμετόχων για τις πράξεις των περ. α', β', γ' και δ', εφόσον τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των πράξεων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι διαφορετικά από εκείνα του βασικού αδικήματος. Σε κάθε περίπτωση, ο αυτουργός ή ο συμμετόχος της πράξης της περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 2 μένει ατιμώρητος εάν κριθεί ένοχος, με την ίδια ή με προγενέστερη απόφαση, για την τέλεση του βασικού αδικήματος, εκτός εάν για την πράξη της νομιμοποίησης απειλείται

στερητική της ελευθερίας ποινή με υψηλότερο ανώτατο όριο. Η απαλλαγή κατά το προηγούμενο εδαφ. δεν αποκλείει την επιβολή ποινής στους λοιπούς αυτουργούς ή συμμετόχους της πράξης της νομιμοποίησης. Αν εχώρησε καταδίκη του υπαιτίου για βασικό αδίκημα, η ποινή κατ' αυτού ή των οικείων του για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων που έχουν προκύψει από το ίδιο βασικό αδίκημα δεν μπορεί να υπερβαίνει την επιβληθείσα ποινή για την τέλεση του βασικού αδικήματος. στ) Με φυλάκιση και χρηματική ποινή έως 500 ημερήσιες μονάδες τιμωρείται ο υπαίτιος του εγκλήματος της νομιμοποίησης εσόδων της περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 2 που δεν είναι συμμετοχος στη διάπραξη του βασικού αδικήματος, εφ' όσον είναι οικείος του υπαιτίου του βασικού αδικήματος. ζ) Το τελευταίο εδαφ. της περ. ε' και η περ. στ' δεν εφαρμόζονται αν συντρέχουν περιστάσεις κατ' επάγγελμα τέλεσης της νομιμοποίησης. η) Κατά την επιμέτρηση της ποινής για πράξεις νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες λαμβάνονται υπόψη ως επιβαρυντικές περιστάσεις οι αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις για το αδίκημα αυτό που εκδίδουν δικαστήρια άλλων κρατών μερών της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης της 16ης Μαΐου 2005 για τη νομιμοποίηση, την ανίχνευση, την κατάσχεση και τη δήμευση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, η οποία κυρώθηκε με τον ν.4478/2017.

2. Η παρ. 1 εφαρμόζεται και όταν οι πράξεις νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες τελέστηκαν στην αλλοδαπή από ημεδαπό, ακόμη και αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις των παρ. 1 και 3 του άρθρου 6 ΠΚ. Εφαρμόζεται επίσης και όταν οι πράξεις αυτές τελέστηκαν στην αλλοδαπή προς όφελος νομικού προσώπου ή οντότητας που έχει έδρα ή εγκατάσταση στην Ελλάδα.

3. Η άσκηση ποινικής δίωξης και η καταδίκη για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες δεν προϋποθέτουν ποινική δίωξη ή καταδίκη του υπαιτίου για το βασικό αδίκημα.

4. Στις περιπτώσεις εξάλειψης του αξιόποινου, δικαστικής άφεσης της ποινής, αθώωσης λόγω του ότι η πράξη κατέστη ανέγκλητη ή απαλλαγής του υπαιτίου από την ποινή λόγω ικανοποίησης του ζημιωθέντος για το βασικό αδίκημα, για το οποίο προβλέπεται ότι η ικανοποίηση του ζημιωθέντος επιφέρει αυτό το αποτέλεσμα, εξαλείφεται το αξιόποينو, δεν επιβάλλεται ποινή, κηρύσσεται αθώος ή απαλλάσσεται αντίστοιχα ο υπαίτιος από την ποινή και για τις συναφείς πράξεις νομιμοποίησης

εσόδων. Η παρούσα δεν εφαρμόζεται όταν το αξιόποιο του βασικού αδικήματος εξαλείφθηκε λόγω παραγραφής.

5. Με φυλάκιση μέχρι 2 έτη και χρηματική ποινή έως 200 ημερήσιες μονάδες τιμωρείται ο υπάλληλος του υπόχρεου νομικού προσώπου ή όποιο άλλο υπόχρεο προς αναφορά ύποπτων συναλλαγών πρόσωπο παραλείπει να αναφέρει αρμοδίως ύποπτες ή ασυνήθεις συναλλαγές ή δραστηριότητες ή παρουσιάζει ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία, κατά παράβαση των σχετικών νομοθετικών, διοικητικών ή κανονιστικών διατάξεων και κανόνων, εφόσον για την πράξη του δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή από άλλες διατάξεις.

6. Τα κακουργήματα που προβλέπονται στον παρόντα νόμο δικάζονται από το Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων και τα πλημμελήματα από το Τριμελές Πλημμελειοδικείο.

7. Επί των εγκλημάτων της παρ. 1 δύνανται να διενεργηθούν οι ειδικές ανακριτικές πράξεις του άρθρου 254 του ΚΠΔ.

Άρθρο 40 Δήμευση περιουσιακών στοιχείων

1. Τα περιουσιακά στοιχεία που αποτελούν προϊόν βασικού αδικήματος του άρθρου 4, ή των αδικημάτων του άρθρου 2, ή που έχουν αποκτηθεί αμέσως ή εμμέσως ως προϊόν τέτοιων αδικημάτων, ή τα μέσα που έχουν χρησιμοποιηθεί ή προορίζονταν να χρησιμοποιηθούν προς τέλεση αυτών των αδικημάτων, κατάσχονται και, εφόσον δεν συντρέχει περίπτωση απόδοσής τους στον ιδιοκτήτη, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 311 και το δεύτερο εδαφ. του άρθρου 372 του ΚΠΔ, δημεύονται υποχρεωτικά με την καταδικαστική απόφαση. Σε περίπτωση ανάμειξης του προϊόντος του αδικήματος με περιουσία που προέρχεται από νόμιμες πηγές, η κατάσχεση και η δήμευση επιβάλλονται μέχρι του ποσού της αξίας του προϊόντος αυτού. Η δήμευση επιβάλλεται ακόμη και αν τα περιουσιακά στοιχεία ή μέσα ανήκουν σε τρίτο, εφόσον αυτός τελούσε εν γνώσει του βασικού αδικήματος ή των αδικημάτων του άρθρου 2 κατά τον χρόνο κτήσης τους. Η γνώση του τρίτου πρέπει να αιτιολογείται ειδικά στη δικαστική απόφαση. Όταν ο τρίτος είναι νομικό πρόσωπο, εξετάζεται αν υπήρχε η προβλεπόμενη γνώση σχετικά με την προέλευση των περιουσιακών στοιχείων σε όποιον έχει εξουσία εκπροσώπησής του ή είναι εξουσιοδοτημένος για τη λήψη

αποφάσεων ή για την άσκηση ελέγχου, στο πλαίσιο του νομικού προσώπου ή της επιχείρησης ή σε όποιον ασκεί εν τοις πράγμασι τα καθήκοντα αυτά. Η παρούσα ισχύει και σε περίπτωση απόπειρας των ανωτέρω αδικημάτων. Δήμευση δεν επιβάλλεται όταν το δικαστήριο, αυτεπαγγέλτως ή μετά από αίτημα διαδίκου ή τρίτου, κρίνει ότι αυτή είναι στη συγκεκριμένη περίπτωση δυσανάλογη, όπως όταν υπάρχει κίνδυνος να αποστερήσει τον καταδικασθέντα ή τρίτο, ιδίως την οικογένειά τους, από πράγμα που εξυπηρετεί τον αναγκαίο βιοπορισμό τους ή να προκαλέσει σε αυτούς υπέρμετρη και ανεπανόρθωτη βλάβη. Στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφ., το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει αναλόγως περιορισμένη δήμευση ή χρηματική ποινή, σύμφωνα με την παρ. 2.

2. Αν η περιουσία ή το προϊόν, σύμφωνα με την παρ. 1, δεν υπάρχει πλέον, δεν έχει βρεθεί ή δεν είναι δυνατόν να κατασχεθεί, κατάσχονται και δημεύονται με τους όρους της παρ. 1 περιουσιακά στοιχεία ίσης αξίας προς εκείνη της προαναφερθείσας περιουσίας ή του προϊόντος κατά τον χρόνο της καταδικαστικής απόφασης, όπως την προσδιορίζει το δικαστήριο (αναπληρωματική δήμευση). Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει και χρηματική ποινή μέχρι του ποσού της αξίας της περιουσίας ή του προϊόντος, αν κρίνει ότι δεν υπάρχουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία προς δήμευση ή τα υπάρχοντα υπολείπονται της αξίας της περιουσίας ή του προϊόντος ή ανήκουν σε τρίτο στον οποίο δεν μπορεί να επιβληθεί δήμευση. Το πρώτο και δεύτερο εδαφ. δεν εφαρμόζονται όταν η περιουσία ή το προϊόν της παρ. 1 έχει ήδη αποτελέσει αντικείμενο δήμευσης, με βάση αμετάκλητη απόφαση η οποία εκδόθηκε σε άλλη δίκη. Τα εδαφ. αυτά εφαρμόζονται όμως, αν η προηγηθείσα δήμευση ήταν αναπληρωματική δήμευση και τα δημευθέντα περιουσιακά στοιχεία δεν είχαν προέλθει από την αξιόποινη συμπεριφορά για την οποία είχε επιβληθεί η δήμευσή τους. Η δήμευση που επιβάλλεται με τους όρους της παρ. 1 και της παρούσας δεν θίγει προγενέστερα δικαιώματα που έχουν αποκτήσει καλόπιστοι τρίτοι ή ο ζημιωθείς από το βασικό αδίκημα ή από το αδίκημα νομιμοποίησης επί των δημευθέντων περιουσιακών στοιχείων. Τα δικαιώματα αυτά μπορούν να ασκηθούν σύμφωνα με τις διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου και του ΚΠΔ.

3. Δήμευση διατάσσεται και όταν δεν έχει ασκηθεί δίωξη λόγω θανάτου του υπαιτίου ή η δίωξη που είχε ασκηθεί έπαυσε οριστικά, ή κηρύχθηκε απαράδεκτη. Στις περιπτώσεις αυτές, η δήμευση διατάσσεται με βούλευμα του δικαστικού συμβουλίου,

ή με απόφαση του δικαστηρίου που παύει ή κηρύσσει απαράδεκτη την ποινική δίωξη και, αν δεν έχει ασκηθεί δίωξη, με βούλευμα του κατά τόπον αρμόδιου συμβουλίου πλημμελειοδικών. Το άρθρο 495 και η παρ. 3 του άρθρου 504 ΚΠΔ εφαρμόζονται αναλόγως και στην προκειμένη περίπτωση.

4. Η παρ. 2 του άρθρου 311 και το δεύτερο εδαφ. του άρθρου 372 ΚΠΔ, εφαρμόζονται αναλόγως και αν έχει διαταχθεί δήμευση κατά της περιουσίας τρίτου, ο οποίος δεν συμμετείχε στη δίκη ούτε κλητεύθηκε σε αυτήν.

5. Σε κάθε περίπτωση δήμευσης, το δικαστήριο αποφασίζει αν αυτά που δημεύθηκαν επιβάλλεται να καταστραφούν, ή αν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για το δημόσιο συμφέρον, για κοινωνικούς σκοπούς, ή για την ικανοποίηση του ζημιωθέντος από το βασικό αδίκημα ή το αδίκημα νομιμοποίησης. Στην τελευταία περίπτωση ο ζημιωθείς μπορεί να ασκήσει τα δικαιώματά του επί του δημευθέντος αντικειμένου σύμφωνα με τις διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου και ΚΠΔ.

Άρθρο 41 Αποζημίωση υπέρ του Δημοσίου (άρθρα 58 και 59 περί κυρώσεων της Οδηγίας 2015/849)

1. Το Δημόσιο μπορεί, ύστερα από πρακτικό ή γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, να αξιώσει ενώπιον των αρμόδιων πολιτικών δικαστηρίων από τον αμετακλήτως καταδικασμένο σε στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον 3 ετών για ποινικό αδίκημα της παρ. 2, κάθε άλλη περιουσία που αυτός έχει αποκτήσει από άλλο αδίκημα της παρ. 2, έστω και αν δεν έχει ασκηθεί για το αδίκημα αυτό δίωξη, λόγω θανάτου του υπαιτίου ή η δίωξη που είχε ασκηθεί έπαυσε οριστικά ή κηρύχθηκε απαράδεκτη.

2. Η παρ. 1 εφαρμόζεται στα παρακάτω ποινικά αδικήματα, εφόσον αυτά αμέσως ή εμμέσως μπορούν να οδηγήσουν σε οικονομικό όφελος: α) των περ. α', β', γ' και θ' του άρθρου 4 του παρόντος, και των άρθρων 237Α, 323Α και 396 του ΠΚ, β) των άρθρων 207, 208, 208Α ΠΚ, γ) των άρθρων 216, 372, 374, 375 και της παρ. 1 του άρθρου 394 ΠΚ, εφόσον αφορούν μέσα πληρωμής πλην των μετρητών, δ) των άρθρων 348Α, 348Β, 348Γ, 349 ΠΚ, ε) του άρθρου 292Β ΠΚ.

3. Αν η περιουσία που αναφέρεται στην παρ. 1 έχει μεταβιβαστεί σε τρίτο, ο καταδικασμένος υποχρεούται σε αποζημίωση ίση με την αξία της κατά τον χρόνο συζήτησης της αγωγής. Η παραπάνω αξίωση μπορεί να ασκηθεί και κατά τρίτου που απέκτησε από χαριστική αιτία, εφ' όσον κατά το χρόνο της κτήσης ήταν σύζυγος ή συγγενής εξ αίματος κατ' ευθεία γραμμή με τον καταδικασμένο ή αδελφός του ή θετό τέκνο του, καθώς και εναντίον κάθε τρίτου που απέκτησε την περιουσία μετά την άσκηση κατά του καταδικασμένου ποινικής δίωξης για το πιο πάνω έγκλημα, αν τα ανωτέρω πρόσωπα κατά τον χρόνο που την απέκτησαν, γνώριζαν την άσκηση ποινικής δίωξης κατά του καταδικασμένου. Ο τρίτος και ο καταδικασμένος ευθύνονται εις ολόκληρον.

Άρθρο 42 Δέσμευση και απαγόρευση εκποίησης περιουσιακών στοιχείων - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Όταν διεξάγεται τακτική ανάκριση για τα αδικήματα του άρθρου 2, ο ανακριτής μπορεί, με σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα, να διατάξει τη δέσμευση κάθε είδους λογαριασμών, τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων που τηρούνται σε πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό, καθώς και του περιεχομένου των θυρίδων θησαυροφυλακίου του κατηγορουμένου, έστω και κοινών οποιουδήποτε είδους με άλλο πρόσωπο, εφόσον υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ότι τα περιουσιακά αυτά στοιχεία προέρχονται άμεσα ή έμμεσα από την τέλεση των αδικημάτων του άρθρου 2. Το ίδιο ισχύει και όταν διεξάγεται ανάκριση για βασικό αδίκημα και υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ότι τα περιουσιακά αυτά στοιχεία προέρχονται άμεσα ή έμμεσα από την τέλεση του ανωτέρω αδικήματος ή υπόκεινται σε δήμευση, σύμφωνα με το άρθρο 40. Η δέσμευση μπορεί να αφορά και σε περιουσιακά στοιχεία τρίτου φυσικού ή νομικού προσώπου όταν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις της δήμευσης αυτών κατά την παρ. 1 του άρθρου 40. Σε περίπτωση διεξαγωγής προκαταρκτικής εξέτασης ή προανάκρισης, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 36 του ΚΠΔ για την επιβολή του μέτρου αυτού από τους εισαγγελείς οικονομικού εγκλήματος, η δέσμευση των παραπάνω περιουσιακών στοιχείων μπορεί να διαταχθεί από το δικαστικό συμβούλιο, εφόσον συντρέχουν βάσιμες υπόνοιες ότι αυτά προέρχονται άμεσα ή έμμεσα από την τέλεση βασικού αδικήματος ή αδικήματος νομιμοποίησης ή υπόκεινται σε δήμευση, σύμφωνα με το άρθρο 40. Η διάταξη του

ανακριτή ή το βούλευμα του συμβουλίου επέχει θέση έκθεσης κατάσχεσης, εκδίδεται χωρίς προηγούμενη κλήση του κατηγορουμένου ή του τρίτου, δεν είναι απαραίτητο να αναφέρει συγκεκριμένο λογαριασμό, τίτλο, χρηματοπιστωτικό προϊόν ή θυρίδα, γνωστοποιείται με κάθε μέσο, με προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν την έγγραφη απόδειξη και επιτρέπουν τη διαπίστωση της γνησιότητάς τους, στο πιστωτικό ίδρυμα ή τον χρηματοπιστωτικό οργανισμό και επιδίδεται σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η δέσμευση εντός 20 ημερών από την έκδοσή του. Σε περίπτωση κοινών λογαριασμών, τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων επιδίδεται και στον τρίτο συνδικαιούχο, σε περίπτωση δε θυρίδων και στον πληρεξούσιο του μισθωτή. Η επιβολή της δέσμευσης δεν κωλύει το άνοιγμα νέων τραπεζικών λογαριασμών για την εξυπηρέτηση αποκλειστικά βιοτικών και επαγγελματικών αναγκών εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η δέσμευση. Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφ. λαμβάνονται υποχρεωτικά μέτρα αυξημένης δέουσας επιμέλειας και ενημερώνεται ο αρμόδιος εισαγγελέας ή ο ανακριτής για τις διενεργούμενες συναλλαγές. Στην περίπτωση αυτή δεν ισχύει το τραπεζικό απόρρητο.

2. Η δέσμευση που προβλέπεται στην παρ. 1 ισχύει από τη χρονική στιγμή της αποδεδειγμένης γνωστοποίησης της διάταξης του ανακριτή ή του βουλεύματος στο πιστωτικό ίδρυμα ή στον χρηματοπιστωτικό οργανισμό. Από τότε απαγορεύεται το άνοιγμα της θυρίδας και είναι άκυρη έναντι του Δημοσίου εκταμίευση χρημάτων από τον λογαριασμό ή εκποίηση τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων. Διευθυντικό στέλεχος ή υπάλληλος του πιστωτικού ιδρύματος ή του χρηματοπιστωτικού οργανισμού που παραβαίνει με πρόθεση τις διατάξεις της παρούσας τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι 2 ετών και με χρηματική ποινή. Η δέσμευση δεν θίγει προγενέστερα δικαιώματα που έχουν αποκτήσει καλόπιστοι τρίτοι επί του λογαριασμού, των τίτλων ή των χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή του περιεχομένου της θυρίδας. Δεν εμποδίζεται επίσης ο ζημιωθείς από το βασικό αδίκημα ή το αδίκημα νομιμοποίησης, ακόμη και μετά από την επιβολή της δέσμευσης, να αποκτήσει δικαιώματα επί των περιουσιακών στοιχείων της παρ. 1. Τα δικαιώματα των προηγούμενων δύο εδαφ. μπορούν να ασκηθούν σύμφωνα με τις διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου και του ΚΠΔ.

3. Αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 1, ο ανακριτής ή το δικαστικό συμβούλιο μπορεί να διατάξει την απαγόρευση εκποίησης ορισμένου ακινήτου ή άλλου περιουσιακού στοιχείου του κατηγορουμένου. Η διάταξη του ανακριτή ή το

βούλευμα επέχει θέση έκθεσης κατάσχεσης, εκδίδεται χωρίς προηγούμενη κλήση του κατηγορουμένου και γνωστοποιείται με κάθε μέσο, με προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν την έγγραφη απόδειξη και επιτρέπουν τη διαπίστωση της γνησιότητάς τους, κατά περίπτωση στον αρμόδιο υποθηκοφύλακα ή προϊστάμενο κτηματολογικού γραφείου ή νηολογίου ή άλλης αρμόδιας υπηρεσίας προς καταχώριση της σχετικής εγγραφής, οι οποίοι υποχρεούνται να προβούν την ίδια ημέρα σε σχετική σημείωση στα οικεία βιβλία και να αρχειοθετήσουν το έγγραφο που τους έχει κοινοποιηθεί. Η διάταξη του ανακριτή ή το βούλευμα επιδίδεται στον κατηγορούμενο εντός 20 ημερών από την έκδοσή του, καθώς και στον τρίτο συγκύριο του περιουσιακού στοιχείου ή στον δικαιούχο άλλου δικαιώματος εγγεγραμμένου στα βιβλία των ανωτέρω υπηρεσιών. Κάθε δικαιοπραξία, υποθήκη, κατάσχεση ή άλλη πράξη που εγγράφεται στα βιβλία των ανωτέρω αρμόδιων υπηρεσιών μετά από την εγγραφή της ανωτέρω σημείωσης είναι άκυρη έναντι του Δημοσίου. Το τέταρτο, πέμπτο και έκτο εδαφ. της παρ. 2 εφαρμόζονται αναλόγως και στην παρούσα περίπτωση.

4. Εκείνος κατά του οποίου στρέφεται το μέτρο της δέσμευσης και ο τρίτος συγκύριος ή δικαιούχος επί του δεσμευμένου περιουσιακού στοιχείου δικαιούνται να ζητήσουν την άρση της διάταξης του ανακριτή, ή την ανάκληση του βουλεύματος, ή τον περιορισμό αυτών σε περιουσιακά στοιχεία μικρότερης αξίας από τα δεσμευθέντα, με προσφυγή που απευθύνεται προς το αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο και κατατίθεται στον ανακριτή ή τον εισαγγελέα, μέσα σε 20 ημέρες από την επίδοση σε αυτόν της διάταξης ή του βουλεύματος. Στη σύνθεση του συμβουλίου δεν μετέχει ο ανακριτής. Η υποβολή της προσφυγής και η προθεσμία προς τούτο δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της διάταξης ή του βουλεύματος. Το συμβούλιο, κατά την κρίση του για τον περιορισμό των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων, λαμβάνει ιδιαίτερα υπόψη την ύπαρξη και άλλων συγκυρίων ή δικαιούχων επί των στοιχείων αυτών.

5. Ανεξάρτητα από την υποβολή της προσφυγής κατά την παρ. 4 ή από την κρίση επ' αυτής, η διάταξη ή το βούλευμα μπορούν να ανακληθούν, ή να μεταρρυθμισθούν και η δέσμευση να αρθεί ή να περιορισθεί αυτεπάγγελτα από τον ανακριτή ή το δικαστικό συμβούλιο ή με αίτηση εκείνου κατά του οποίου στρέφεται ή του τρίτου συγκυρίου ή δικαιούχου επί του δεσμευμένου περιουσιακού στοιχείου, αν προκύψουν νέα στοιχεία, ή συντρέξουν ιδιαίτερες περιστάσεις στο πρόσωπο αυτών ή των μελών των οικογενειών τους. Επιτρέπεται, επίσης, η άρση ή ο περιορισμός της δέσμευσης,

προκειμένου να ικανοποιηθεί ο ζημιωθείς από το βασικό αδίκημα, ή από το αδίκημα νομιμοποίησης και όταν ακόμη δεν συντρέχει περίπτωση από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 304 ΚΠΔ. Μετά από την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο είναι δυνατή η ανάκληση ή μεταρρύθμιση της διάταξης ή του βουλεύματος από το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο, κατά το πρώτο εδαφ. της παρ. 1 και την παρ. 2 του άρθρου 294 ΚΠΔ, οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως.

6. Δικαίωμα υποβολής προσφυγής ή αίτησης στο δικαστικό συμβούλιο, κατά τις παρ. 4 και 5, έχουν και οι τρίτοι οι οποίοι διεκδικούν για λογαριασμό τους την κυριότητα ή άλλο δικαίωμα επί του δεσμευμένου περιουσιακού στοιχείου.

7. Όταν διεξάγεται έρευνα από την Αρχή, η δέσμευση των λογαριασμών, τίτλων και χρηματοπιστωτικών προϊόντων και του περιεχομένου των θυρίδων, καθώς και η απαγόρευση της μεταβίβασης ή εκποίησης οποιουδήποτε περιουσιακού στοιχείου μπορεί να διαταχθούν σε επείγουσες περιπτώσεις από τον Πρόεδρο της Αρχής, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις παρ. 1 έως 3, εφόσον συντρέχουν βάσιμες υπόνοιες κατά την περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 48. Τα σχετικά με τη δέσμευση στοιχεία που συλλέγονται νόμιμα από την Αρχή, αποτελούν στοιχεία της τυχόν σχηματισθείσης ποινικής δικογραφίας που σχετίζονται με τα αδικήματα που αναφέρει η Αρχή και λαμβάνονται υπόψιν, κατά παρέκκλιση των διατάξεων περί τραπεζικού, φορολογικού, τηλεπικοινωνιακού, χρηματιστηριακού και κάθε άλλου απορρήτου. Τα σχετικά με τη δέσμευση στοιχεία και αντίγραφο του φακέλου της υπόθεσης διαβιβάζονται στον αρμόδιο εισαγγελέα, χωρίς αυτό να παρακωλύει τη συνέχιση της έρευνας από την Αρχή. Τα πρόσωπα που βλάπτονται από την παραπάνω δέσμευση έχουν τα δικαιώματα που προβλέπονται στις παρ. 4, 5 και 6. Τα χρονικά όρια διάρκειας των μέτρων δέσμευσης που περιγράφονται στο πρώτο εδαφ. της παρ. 2 του άρθρου 36 ΚΠΔ ισχύουν και για τη δέσμευση ή απαγόρευση μεταβίβασης ή εκποίησης, η οποία διατάσσεται από τον Πρόεδρο της Αρχής, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας. Για την εξακολούθηση της ισχύος της διάταξης του Προέδρου της Αρχής πέραν των χρονικών ορίων του προηγούμενου εδαφ. αποφαινεται, πριν από την παρέλευση αυτών, ο ανακριτής με διάταξή του, αν η υπόθεση εκκρεμεί στο στάδιο της ανάκρισης, ή το δικαστικό συμβούλιο σε κάθε άλλη περίπτωση, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των παρ. 1 έως 3.

8. Κατά την έκδοση της διάταξης ή του βουλεύματος των παρ. 1, 3 και 7 εξαιρούνται τα ποσά που είναι αναγκαία για την κάλυψη των αναγκών διαβίωσης, συντήρησης ή λειτουργίας των ενδιαφερόμενων προσώπων ή των οικογενειών τους, των εξόδων για τη νομική τους υποστήριξη και των βασικών εξόδων για τη διατήρηση των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων. Τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα, με αίτησή τους που απευθύνεται στην αρχή που αποφάσισε τη δέσμευση ή με την προσφυγή ή την αίτηση που προβλέπεται στις παρ. 4, 5 και 7, μπορούν να ζητούν την αποδέσμευση συγκεκριμένων ποσών για τους παραπάνω λόγους. Είναι δυνατόν, επίσης, να εξαιρεθούν από τη δέσμευση, ολικά ή μερικά, τραπεζικοί λογαριασμοί στους οποίους κατατίθενται μισθοί, συντάξεις ή ανάλογες πρόσοδοι εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η δέσμευση.

9. Η δέσμευση του παρόντος αίρεται αυτοδικαίως όταν παρέλθουν τα χρονικά όρια που ορίζονται στην παρ. 4 του άρθρου 262 ΚΠΔ. Σε κάθε περίπτωση, το δικαστικό συμβούλιο, όταν παραπέμπει τον κατηγορούμενο στο ακροατήριο, αποφασίζει για τη διατήρηση της δέσμευσης, εφόσον συντρέχουν οι σοβαρές ενδείξεις της παρ. 1, ή για τον περιορισμό ή την άρση αυτής. Όταν το συμβούλιο αποφαινεται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία κατά του κατηγορουμένου, αίρει τη δέσμευση και διατάσσει την απόδοση των περιουσιακών στοιχείων στον δικαιούχο τους. Εφαρμόζεται, επίσης, η παρ. 3 του άρθρου 311 ΚΠΔ. Κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο εφαρμόζεται το άρθρο 373 ΚΠΔ. Στις περιπτώσεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 43 ΚΠΔ και των παρ. 2 και 3 του άρθρου 51 ΚΠΔ την άρση της δέσμευσης διατάσσει ο εισαγγελέας κατά ανάλογη εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 269 ΚΠΔ. Εφαρμόζεται, επίσης, το άρθρο 544 ΚΠΔ για την αποζημίωση σε περίπτωση που η δέσμευση δεν ήταν δικαιολογημένη.

10. Κάθε διάταξη, βούλευμα ή δικαστική απόφαση με τα οποία τροποποιείται ή αίρεται επιβληθείσα δέσμευση ή εξακολουθεί η ισχύς της κατά την παρ. 7, καθώς και κάθε παραπεμπτικό βούλευμα με το οποίο διατηρείται η δέσμευση, γνωστοποιείται ή επιδίδεται εντός 20 ημερών από την έκδοσή του, με μέριμνα των εισαγγελικών αρχών ή του Προέδρου της Αρχής, εφόσον η μεταβολή επήλθε με διάταξή του, στους αποδέκτες στους οποίους γνωστοποιείται ή επιδίδεται και η αντίστοιχη διάταξη ή το βούλευμα με τα οποία επιβάλλεται το μέτρο αυτό. Οι υπηρεσίες της παρ. 3 οφείλουν, στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφ., να προβούν σε σχετική σημείωση στα βιβλία τα οποία τηρούν. Οι τρίτοι συγκύριοι του περιουσιακού στοιχείου ή δικαιούχοι

δικαιώματος επ' αυτού, καθώς και οι παραπάνω αποδέκτες έχουν δικαίωμα να πληροφορούνται τις παραπάνω μεταβολές από τα στοιχεία της οικείας δικογραφίας και να λαμβάνουν αντίγραφα από τα σχετικά έγγραφα, κατόπιν εγκρίσεως του ανακριτή, αν η υπόθεση εκκρεμεί στο στάδιο της ανάκρισης, ή του εισαγγελέα σε κάθε άλλη περίπτωση. Για κάθε αμφιβολία, ως προς την ισχύ, τη χρονική διάρκεια, την έκταση ή την άρση της δέσμευσης αποφαινεται το αρμόδιο κατά τις περ. α' και β' του δεύτερου εδαφ. της παρ. 2 του άρθρου 292 ΚΠΔ δικαστικό συμβούλιο, ή το δικαστήριο κατά τη διάρκεια της εκδίκασης κατ' άρθρο 373 ΚΠΔ, κατόπιν αιτήσεως εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η δέσμευση, του τρίτου συγκύριου ή δικαιούχου επί του δεσμευμένου περιουσιακού στοιχείου, καθώς και των παραπάνω αποδεκτών. Στις περιπτώσεις αυτοδίκαιης άρσης της ισχύος της διάταξης, διαπιστώνεται η παρέλευση των χρονικών ορίων με πράξη του αρμόδιου εισαγγελέα που χειρίζεται την υπόθεση και το αποτέλεσμά της γνωστοποιείται στον ενδιαφερόμενο.

11. Τα δικαιώματα που έχει εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η δέσμευση κατά το παρόν μπορούν να ασκηθούν και από τους κληρονόμους του, σε περίπτωση θανάτου του.

12. Το παρόν εφαρμόζεται αναλόγως εκτός των πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών και στα λοιπά υπόχρεα πρόσωπα του άρθρου 5.

13. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ρυθμίζονται όλα τα ειδικότερα ζητήματα σχετικά με τη δέσμευση και απαγόρευση εκποίησης περιουσιακών στοιχείων που προβλέπονται στο παρόν.

Άρθρο 43 Εφαρμογή κυρώσεων επιβαλλόμενων από διεθνείς οργανισμούς (άρθρα 58 και 59 της Οδηγίας 2015/849)

1. Όταν για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας επιβάλλεται, με Αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ή με Αποφάσεις και Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η δέσμευση περιουσιακών στοιχείων συγκεκριμένων προσώπων και η απαγόρευση της παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών σε αυτά, ακολουθείται η εξής διαδικασία, ύστερα από την ένταξη των εν λόγω Αποφάσεων ή Κανονισμών στην ελληνική έννομη τάξη, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και όπου αυτή απαιτείται:

α) Οι ανωτέρω Αποφάσεις και Κανονισμοί, καθώς και οι τροποποιητικές ή αναθεωρητικές αυτών Αποφάσεις διαβιβάζονται άμεσα μετά την έκδοσή τους από το Υπουργείο Εξωτερικών στην Μονάδα της παρ. 3 του άρθρου 48 της Αρχής, η οποία τηρεί αναλυτικούς καταλόγους των κατονομαζόμενων προσώπων.

β) Η Μονάδα ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση όλα τα υπόχρεα πρόσωπα του άρθρου 5 για τις ανωτέρω Αποφάσεις και Κανονισμούς και ζητεί επισταμένη έρευνα για τον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων πάσης φύσεως των κατονομαζόμενων προσώπων. Στα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνονται και αυτά που άμεσα ή έμμεσα ανήκουν ή ελέγχονται από τα ανωτέρω πρόσωπα. Η Μονάδα ζητεί, επίσης, αναλυτικά στοιχεία για τις κάθε είδους συναλλαγές ή δραστηριότητες των ανωτέρω προσώπων κατά την τελευταία πενταετία, για το αν αυτά είχαν ή έχουν οποιαδήποτε επιχειρηματική σχέση με το αναφέρον υπόχρεο πρόσωπο, καθώς και κάθε άλλο σχετικό στοιχείο ή πληροφορία. Επίσης, παρέχει οδηγίες για τη διαδικασία εντοπισμού και διαχωρισμού των προς δέσμευση περιουσιακών στοιχείων, για τη διαδικασία αποδέσμευσης μέρους ή του συνόλου αυτών, σύμφωνα με την περ. στ' και για τον τρόπο άρσης των μέτρων δέσμευσης κατά διαγραφέντων από τους καταλόγους προσώπων, σύμφωνα με την περ. ζ'.

γ) Η Μονάδα μπορεί να διαβιβάσει τους σχετικούς καταλόγους και σε δημόσιες αρχές που τηρούν αρχεία και διαθέτουν ενδεχομένως πληροφορίες για τον εντοπισμό των ανωτέρω προσώπων ή περιουσιακών τους στοιχείων.

δ) Η Μονάδα εκτελεί άμεσα τα μέτρα που προβλέπονται στις Αποφάσεις και στους Κανονισμούς σχετικά με τη δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων των κατονομαζόμενων προσώπων, την απαγόρευση κίνησης λογαριασμών και του ανοίγματος τραπεζικών θυρίδων από μέρους τους, την απαγόρευση παροχής χρηματοπιστωτικών ή επενδυτικών υπηρεσιών σε αυτά, καθώς και κάθε άλλο προβλεπόμενο μέτρο. Η εκτελεστική διάταξη της Μονάδας επιδίδεται στα παραπάνω πρόσωπα.

ε) Το πρόσωπο του οποίου έχουν δεσμευθεί περιουσιακά στοιχεία, καθώς και οποιοσδήποτε τρίτος έχει έννομο συμφέρον δικαιούνται να προσβάλουν την ανωτέρω διάταξη ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων μέσα σε προθεσμία 30 ημερών από την επίδοσή της. Οι προσφεύγοντες μπορούν να αμφισβητήσουν μόνο τη συνδρομή των προϋποθέσεων της δέσμευσης ή της απαγόρευσης.

στ) Η Μονάδα μπορεί να χορηγήσει, ύστερα από αίτηση των ενδιαφερόμενων προσώπων, ειδική άδεια για την επαύξηση, αποδέσμευση ή χρησιμοποίηση του συνόλου ή μέρους των περιουσιακών στοιχείων που έχουν δεσμευθεί, για τους λόγους και με τη διαδικασία που αναφέρονται στις σχετικές Αποφάσεις και Κανονισμούς του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ζ) Σε περίπτωση διαγραφής προσώπου από τους σχετικούς καταλόγους, ύστερα από Απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αναθεωρεί ή τροποποιεί προηγούμενη Απόφαση ή Κανονισμό, η Μονάδα διατάσσει άμεσα την άρση της δέσμευσης και κάθε άλλου μέτρου που έχει ληφθεί, ενημερώνοντας σχετικά τα ενδιαφερόμενα μέρη. Τα ονόματα των προσώπων που έχουν διαγραφεί από τον κατάλογο και των οποίων τα οικονομικά στοιχεία έχουν αποδεσμευθεί μπορεί να αναρτώνται στην ιστοσελίδα της Αρχής, με τη συναίνεση των προσώπων αυτών.

η) Όποιο υπόχρεο φυσικό πρόσωπο ή στέλεχος ή υπάλληλος υπόχρεου προσώπου αποκρύπτει την ταυτότητα ή τα στοιχεία ταυτότητας ή την ύπαρξη επιχειρηματικής σχέσης ή όλα ή μέρος των περιουσιακών στοιχείων των προσώπων τα οποία ταυτίζονται με πρόσωπα από αυτά που διαλαμβάνονται στις παραπάνω Αποφάσεις και Κανονισμούς ή αρνείται να προβεί στη δέσμευση περιουσιακών τους στοιχείων τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών και με χρηματική ποινή από 10.000 ευρώ μέχρι 500.000 ευρώ. Αν από αμέλεια δεν εντοπίσει περιουσιακά τους στοιχεία ή δεν διαπιστώσει επιχειρηματική σχέση με αυτά, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι 2 ετών και με χρηματική ποινή από 5.000 ευρώ μέχρι 200.000 ευρώ.

θ) Σε βάρος των υπόχρεων νομικών προσώπων ή οντοτήτων που παραβαίνουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το παρόν άρθρο επιβάλλονται από την αρμόδια αρχή οι διοικητικές κυρώσεις των υποπεριπτώσεων α', εε' και στστ' της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 46, εφαρμοζομένων αντιστοίχως των όρων, προϋποθέσεων και εκεί διαλαμβανόμενων διακρίσεων.

2. Η παρ. 1 ισχύει και για την εφαρμογή του μέτρου της δέσμευσης των περιουσιακών στοιχείων προσώπων που επιβάλλεται από Αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών ή Αποφάσεις και Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής, καθώς και για άλλους, πλην της καταπολέμησης της

χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, λόγους, όπως καθορίζονται στις ανωτέρω Αποφάσεις ή Κανονισμούς.

Άρθρο 44 Πρόσβαση δικαστικών αρχών σε αρχεία και στοιχεία

Σε περίπτωση διεξαγωγής προκαταρκτικής εξέτασης, προανάκρισης, ανάκρισης ή δίκης για αδικήματα των άρθρων 2 και 4, επιτρέπεται στον εισαγγελέα, τον ανακριτή και το δικαστήριο να λαμβάνουν γνώση των βιβλίων και στοιχείων τα οποία κατά τις κείμενες διατάξεις τηρούν τα υπόχρεα πρόσωπα και να επισυνάπτουν στη δικογραφία μόνο απόσπασμα των βιβλίων ή των στοιχείων με τις σχετικές εγγραφές που αφορούν το πρόσωπο για το οποίο διεξάγεται η έρευνα. Την ακρίβεια του αποσπάσματος βεβαιώνει ο εκπρόσωπος του υπόχρεου νομικού προσώπου ή οντότητας ή το υπόχρεο φυσικό πρόσωπο. Ο εισαγγελέας, ο ανακριτής και το δικαστήριο δικαιούνται να ελέγξουν τα βιβλία και τα στοιχεία αυτά για να διαπιστώσουν την ακρίβεια των περιεχομένων στο απόσπασμα εγγραφών ή την ύπαρξη άλλων εγγραφών που αφορούν το ανωτέρω πρόσωπο. Το πρόσωπο αυτό μπορεί να ελέγξει μόνο την ύπαρξη των εγγραφών που ισχυρίζεται ότι το αφορούν.

Άρθρο 45 Ευθύνη νομικών προσώπων και οντοτήτων

1. Αν αξιόποινη πράξη νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή κάποιο από τα βασικά αδικήματα τελείται προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου ή οντότητας από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου ή της οντότητας και κατέχει διευθυντική θέση εντός αυτών ή έχει εξουσία εκπροσώπησής τους ή εξουσιοδότηση για τη λήψη αποφάσεων για λογαριασμό τους ή για την άσκηση ελέγχου εντός αυτών, επιβάλλονται αιτιολογημένα στο νομικό πρόσωπο ή την οντότητα, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι εξής κυρώσεις: α) Διοικητικό πρόστιμο από 50.000 ευρώ έως 10.000.000 ευρώ. Το ακριβές ποσό του προστίμου ορίζεται κατ' ελάχιστον στο διπλάσιο του ποσού του κέρδους που προήλθε από την παράβαση, εφόσον το κέρδος μπορεί να προσδιοριστεί, είτε εφόσον δεν μπορεί να προσδιοριστεί σε 1.000.000 ευρώ. β) Οριστική ή προσωρινή, για χρονικό διάστημα από 1 μήνα έως 2 έτη, ανάκληση ή αναστολή της άδειας λειτουργίας ή απαγόρευση άσκησης της επιχειρηματικής

δραστηριότητας, ή λύση του νομικού προσώπου ή της οντότητας και θέση αυτού ή αυτής υπό εκκαθάριση. γ) Απαγόρευση άσκησης ορισμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ή εγκατάστασης υποκαταστημάτων ή αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, για το ίδιο χρονικό διάστημα. δ) Οριστικός ή προσωρινός για το ίδιο χρονικό διάστημα αποκλεισμός από δημόσιες παροχές, ενισχύσεις, αναθέσεις έργων και υπηρεσιών, προμήθειες, επιδοτήσεις, διαφημίσεις και διαγωνισμούς του ελληνικού Δημοσίου ή των νομικών προσώπων δημόσιου δίκαιου συμπεριλαμβανομένων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και των νομικών τους προσώπων, με την επιφύλαξη των άρθρων 73 και 74 του ν.4412/2016 και 39 και 42 του ν.4413/2016. Το διοικητικό πρόστιμο της περ. α' επιβάλλεται πάντοτε ανεξαρτήτως της επιβολής άλλων κυρώσεων. Οι ίδιες κυρώσεις επιβάλλονται και όταν φυσικό πρόσωπο που έχει κάποια από τις αναφερόμενες στο πρώτο εδαφ. ιδιότητες είναι ηθικός αυτουργός ή συνεργός στις ίδιες πράξεις. Για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων απαιτείται αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση σε βάρος του φυσικού προσώπου.

2. Όταν η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από φυσικό πρόσωπο που αναφέρεται στην παρ. 1 κατέστησε δυνατή την τέλεση από ιεραρχικά κατώτερο στέλεχος ή από εντολοδόχο του νομικού προσώπου ή της οντότητας της πράξης νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή του βασικού αδικήματος προς όφελος ή για λογαριασμό του νομικού προσώπου ή της οντότητας, επιβάλλονται αιτιολογημένα στο νομικό πρόσωπο ή την οντότητα, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι εξής κυρώσεις: α) Διοικητικό πρόστιμο από 10.000 ευρώ έως 5.000.000 ευρώ. Το ακριβές ποσό του προστίμου ορίζεται κατ' ελάχιστον στο διπλάσιο του ποσού του κέρδους που προήλθε από την παράβαση, εφόσον το κέρδος μπορεί να προσδιοριστεί, είτε εφόσον δεν μπορεί να προσδιοριστεί σε 1.000.000 ευρώ. β) Οι προβλεπόμενες στις περ. β', γ' και δ' της παρ. 1 κυρώσεις, για χρονικό διάστημα έως 1 έτος.

3. Αν πρόκειται για υπόχρεο νομικό πρόσωπο ή οντότητα, οι ανωτέρω κυρώσεις επιβάλλονται με αιτιολογημένη απόφαση της αρμόδιας εποπτικής αρχής. Αν πρόκειται για μη υπόχρεο νομικό πρόσωπο ή οντότητα, επιβάλλονται με αιτιολογημένη απόφαση του Προϊσταμένου της αρμόδιας Επιχειρησιακής Διεύθυνσης ΣΔΟΕ

4. Για τη σωρευτική ή διαζευκτική επιβολή των κυρώσεων που προβλέπονται στις παρ. 1, 2 και 3 και για την επιμέτρηση των κυρώσεων αυτών λαμβάνονται υπόψη

όλες οι σχετικές περιστάσεις και ιδίως: α) η βαρύτητα και η διάρκεια της παράβασης, β) ο βαθμός ευθύνης του νομικού προσώπου ή της οντότητας, γ) η οικονομική επιφάνεια του νομικού προσώπου ή της οντότητας, δ) το ύψος των παράνομων εσόδων ή του προκύψαντος οφέλους, ε) οι ζημιές τρίτων που προέκυψαν από το αδίκημα, στ) οι ενέργειες του νομικού προσώπου ή της οντότητας μετά την τέλεση της παράβασης, ζ) η υποτροπή του νομικού προσώπου ή της οντότητας.

5. Καμιά κύρωση δεν επιβάλλεται χωρίς προηγούμενη κλήτευση των νόμιμων εκπροσώπων του νομικού προσώπου ή της οντότητας για παροχή εξηγήσεων. Η κλήση κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο τουλάχιστον 10 πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα της ακρόασης. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 6 του ΚΔΔ. Για τη διαπίστωση τέλεσης των παραβάσεων και για την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων, οι αρμόδιες αρχές ασκούν τις ελεγκτικές αρμοδιότητες που έχουν, σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία τους.

6. Η εφαρμογή των διατάξεων των παρ. 1 έως 5 είναι ανεξάρτητη από την αστική, πειθαρχική ή ποινική ευθύνη των φυσικών προσώπων που αναφέρονται σε αυτές.

7. Οι εισαγγελικές αρχές ενημερώνουν αμέσως, κατά περίπτωση, την αρμόδια για την επιβολή των κυρώσεων αρχή για την άσκηση ποινικής δίωξης επί υποθέσεων στις οποίες υπάρχει εμπλοκή νομικού προσώπου ή οντότητας, σύμφωνα με την έννοια των παρ. 1 και 2 και τους αποστέλλουν αντίγραφο της σχετικής δικογραφίας. Σε περίπτωση καταδίκης φυσικού προσώπου για τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2, το δικαστήριο μπορεί αντίστοιχα να διατάξει την αποστολή αντιγράφου της καταδικαστικής απόφασης και της σχετικής δικογραφίας στην αρμόδια για την επιβολή των κυρώσεων αρχή.

8. Για το κακούργημα της παρ. 1 του άρθρου 187B του ΠΚ, η ευθύνη των νομικών προσώπων ή οντοτήτων καθορίζεται στο άρθρο 36 του ν.4689/2020 με την επιφύλαξη των άρθρων 73 και 74 του ν.4412/2016 και 39 και 42 του ν.4413/2016. Ειδικές διατάξεις, με τις οποίες καθιερώνεται ευθύνη νομικών προσώπων για άλλα βασικά αδικήματα, διατηρούνται σε ισχύ.

Άρθρο 46 Διοικητικές κυρώσεις (άρθρα 58 έως 60 της Οδηγίας 2015/849)

1. Στα υπόχρεα πρόσωπα που παραβαίνουν τις υποχρεώσεις τους από τις διατάξεις του παρόντος, του Κανονισμού (ΕΕ) υπ' αριθμ. 847/2015 και των σχετικών αποφάσεων που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότησή τους επιβάλλεται με απόφαση των αρμόδιων εποπτικών αρχών, σωρευτικά ή διαζευκτικά, είτε η λήψη συγκεκριμένων διορθωτικών μέτρων μέσα σε τακτό χρονικό διάστημα είτε μία ή περισσότερες από τις εξής κυρώσεις:

α) Στα υπόχρεα νομικά πρόσωπα ή οντότητες: αα) Πρόστιμο σε βάρος του νομικού προσώπου ή της οντότητας έως 1.000.000 ευρώ και, αν το υπόχρεο πρόσωπο είναι πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικός οργανισμός, έως 5.000.000 ευρώ, ββ) πρόστιμο σε βάρος των μελών του διοικητικού συμβουλίου, του διευθύνοντος συμβούλου, των διευθυντικών στελεχών ή άλλων υπαλλήλων του νομικού προσώπου ή της οντότητας, υπευθύνων για την τέλεση των παραβάσεων ή ασκούντων ανεπαρκή έλεγχο ή εποπτεία επί των υπηρεσιών, υπαλλήλων και δραστηριοτήτων του νομικού προσώπου ή της οντότητας, λαμβανομένης υπόψη της θέσης ευθύνης και των εν γένει καθηκόντων τους, έως 1.000.000 ευρώ και, αν το υπόχρεο πρόσωπο είναι πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικός οργανισμός, έως 5.000.000 ευρώ, γγ) απομάκρυνση των ανωτέρω προσώπων από τη θέση τους, για ορισμένο ή αόριστο χρόνο, και απαγόρευση ανάληψης άλλης αντίστοιχης θέσης, δδ) δημόσια ανακοίνωση που αναφέρει το νομικό πρόσωπο ή την οντότητα και τη φύση της παράβασης, εε) οριστική απαγόρευση της άσκησης ορισμένων δραστηριοτήτων του νομικού προσώπου ή της οντότητας, της ίδρυσης νέων υποκαταστημάτων στην Ελλάδα ή σε άλλη χώρα ή της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου αν πρόκειται για ανώνυμη εταιρεία, στστ) σε περίπτωση σοβαρών ή επανειλημμένων παραβάσεων, οριστική ή προσωρινή ανάκληση ή αναστολή για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα της άδειας λειτουργίας του νομικού προσώπου ή της οντότητας ή απαγόρευση της άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η διάρκεια της αναστολής δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 3 μήνες. Στην απόφαση αναστολής μπορεί να τίθεται σύντομη προθεσμία στο νομικό πρόσωπο ή την οντότητα μέσα στην οποία οφείλει να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την παύση των παραβάσεων ή την άρση των συνεπειών τους. Η προσωρινή ανάκληση ή αναστολή λειτουργίας των ανωτέρω, όταν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις παράβασης της παρ. 1 που καθιστούν τη λειτουργία τους επικίνδυνη για την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς.

Η προσωρινή ανάκληση ή αναστολή μπορεί να αποφασίζεται και για ορισμένες μόνον από τις υπηρεσίες, ως προς τις οποίες έχει παρασχεθεί άδεια λειτουργίας. Η διάρκεια της ανάκλησης ή αναστολής δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 3 μήνες. Στην απόφαση αναστολής μπορεί να τίθεται σύντομη προθεσμία στους παραβάτες μέσα στην οποία οφείλουν να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για την παύση των παραβάσεων ή την άρση των συνεπειών τους. Η περί προσωρινής αναστολής απόφαση είναι αμέσως εκτελεστή, γνωστοποιείται στα υπόχρεα πρόσωπα με κάθε πρόσφορο μέσο και δημοσιοποιείται στο διαδικτυακό τόπο και στα μέσα ενημέρωσης. Το αργότερο μέχρι την παρέλευση του χρόνου αναστολής, και αφού λάβει υπόψη της τις θέσεις η αρμόδια εποπτική αρχή αποφασίζει είτε την άρση της αναστολής και ενδεχομένως την επιβολή κυρώσεων είτε την ανάκληση της άδειας της λειτουργίας.

β) Στα υπόχρεα φυσικά πρόσωπα: αα) επίπληξη ή πρόστιμο ύψους μέχρι 1.000.000 ευρώ ή ίσο με το διπλάσιο του τυχόν οφέλους που απεκόμισε ο παραβάτης από την παράβαση, ββ) δημόσια ανακοίνωση που αναφέρει το φυσικό πρόσωπο και τη φύση της παράβασης, γγ) οριστική ή προσωρινή απαγόρευση της άσκησης της επιχειρηματικής ή επαγγελματικής τους δραστηριότητας. Η διάρκεια της προσωρινής απαγόρευσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 3 μήνες. Στην απόφαση προσωρινής απαγόρευσης μπορεί να τίθεται σύντομη προθεσμία στο υπόχρεο φυσικό πρόσωπο μέσα στην οποία οφείλει να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την παύση των παραβάσεων ή την άρση των συνεπειών τους. Οι κυρώσεις της παρούσας είναι ανεξάρτητες από εκείνες του άρθρου 50 του παρόντος και του άρθρου 41 του ν.3251/2004. Καμιά κύρωση δεν επιβάλλεται χωρίς προηγούμενη κλήτευση για παροχή εξηγήσεων των νόμιμων εκπροσώπων του νομικού προσώπου ή της οντότητας ή των υπαίτιων φυσικών προσώπων, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 5 του άρθρου 45.

2. Τα υπόχρεα νομικά πρόσωπα ή οντότητες μπορεί να θεωρηθούν υπαίτια για παραβάσεις που τελούνται προς όφελός τους από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικώς είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου ή της οντότητας και κατέχει διευθυντική θέση εντός αυτού με βάση εξουσία εκπροσώπησής του ή εξουσιοδότηση για τη λήψη αποφάσεων για λογαριασμό του ή για την άσκηση ελέγχου εντός αυτού. Μπορεί, επίσης, να θεωρηθούν υπαίτια όταν η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από φυσικό πρόσωπο που αναφέρεται στο προηγούμενο εδαφ. κατέστησε δυνατή την

τέλεση της παράβασης από ιεραρχικά κατώτερο στέλεχος προς όφελος του νομικού προσώπου ή της οντότητας.

3. Οι αποφάσεις επιβολής των κυρώσεων δημοσιεύονται, όταν γίνουν αμετάκλητες, με ανάρτησή τους για χρονικό διάστημα 5 ετών στον επίσημο διαδικτυακό τόπο της αρμόδιας εποπτικής αρχής. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις στις οποίες η δημοσίευση είναι πιθανό να προκαλέσει δυσανάλογη ζημία στο πρόσωπο στο οποίο επιβάλλεται η κύρωση ή να θέσει σε κίνδυνο την έκβαση διεξαγόμενης έρευνας ή την σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών. Στις περιπτώσεις αυτές η δημοσίευση μπορεί να γίνει μόνο μετά την έκλειψη των σχετικών λόγων ή, ενδεχομένως, χωρίς αναφορά της ταυτότητας των υπαίτιων προσώπων.

4. Οι αρμόδιες αρχές, με απόφασή τους που δημοσιεύεται: α) ταξινομούν, κατά λόγο αρμοδιότητας, τις επιμέρους υποχρεώσεις των εποπτευόμενων από αυτές προσώπων, καθώς και των στελεχών και υπαλλήλων τους, είτε ξεχωριστά είτε ανά κατηγορίες, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή των μέτρων δέουσας επιμέλειας, την αναφορά υπόπτων συναλλαγών, την τήρηση αρχείων και τις εσωτερικές διαδικασίες, β) ορίζουν το βαθμό σπουδαιότητας κάθε υποχρέωσης ή κατηγορίας υποχρεώσεων, με ενδεικτική αναφορά πιθανών κυρώσεων για μη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις αυτές, καθώς και γενικά ή ειδικά κριτήρια προσδιορισμού και επιμέτρησης των κυρώσεων, τα οποία λαμβάνει υπόψη της η εκάστοτε αρμόδια αρχή. Στα κριτήρια αυτά περιλαμβάνονται οπωσδήποτε η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης, ο βαθμός ευθύνης του υπαίτιου προσώπου, η οικονομική ισχύς του, το κέρδος που αποκόμισε από την παράβαση, οι ζημιές που προκλήθηκαν σε τρίτους, ο βαθμός συνεργασίας του υπαίτιου προσώπου με την αρμόδια αρχή και προηγούμενες παραβάσεις του.

5. Αν υπόχρεο φυσικό πρόσωπο παραβαίνει τις υποχρεώσεις του, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και των σχετικών κανονιστικών αποφάσεων, εφόσον ο πειθαρχικός έλεγχος αυτού ασκείται, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις από ειδικό πειθαρχικό όργανο, η αρμόδια αρχή παραπέμπει το υπόχρεο φυσικό πρόσωπο στο παραπάνω όργανο, στο οποίο διαβιβάζει και όλα τα στοιχεία της παράβασης.

6. Οι κυρώσεις των παρ. 1 έως 5 επιβάλλονται, εκτός αν με άλλες διατάξεις προβλέπονται βαρύτερες κυρώσεις, κατά των αναφερόμενων υπόχρεων προσώπων και των υπαλλήλων τους.

7. Τα πρόστιμα που προβλέπονται στο παρόν και στο άρθρο 45 και επιβάλλονται από τα αναφερόμενα σε αυτά δημόσια όργανα βεβαιώνονται από τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες και εισπράττονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ.

Συνοψίζοντας, παρατηρείται ότι ο νομοθέτης θέλησε να δώσει ένα ευρύτατο πεδίο εφαρμογής του αδικήματος της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή ξεπλύματος βρόμικου χρήματος, συμπεριλαμβάνοντας πληθώρα συμπεριφορών με κοινό γνώρισμα την ύπαρξη του υποκειμενικού στοιχείου του αδικού, της γνώσης του γεγονότος ότι τα περιουσιακά στοιχεία προέρχονται από εγκληματική δραστηριότητα, ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοια δραστηριότητα. Όσον αφορά το αντικείμενο του βασικού αδικήματος, σε αυτό συμπεριλαμβάνεται πληθώρα επιμέρους αδικημάτων, καθώς και μια γενική ρήτρα αρμοδιότητας ένταξης κάθε άλλου εγκλήματος που τιμωρείται με ποινή στερητική της ελευθερίας, της οποίας το ελάχιστο όριο είναι άνω των τριών (3) μηνών¹⁵⁰, από το οποίο προκύπτει περιουσιακό όφελος. Η διεύρυνση του αξιόποινου αυτή και η ταυτόχρονη χαλάρωση της αποδεικτικής διαδικασίας και βεβαιότητας, όσον αφορά την ανάγκη εξειδίκευσης και απόδειξης του του βασικού αδικήματος, όπως ρητά αναφέρεται στο άρθρο 2 παρ. 3 «..χωρίς να απαιτείται η στοιχειοθέτηση με κάθε λεπτομέρεια όλων των πραγματικών στοιχείων ή περιστάσεων που σχετίζονται με την εν λόγω εγκληματική δραστηριότητα, μεταξύ των οποίων και η ταυτότητα του δράστη», γίνεται προκειμένου όπως ο νομοθέτης πετύχει τον σκοπό της διαφύλαξης της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, την εμπέδωση του αισθήματος της απονομής της δικαιοσύνης και της προστασίας της οικονομίας και του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Ομοίως, εκτός των εργαλείων της δέσμευσης και της απαγόρευσης διάθεσης περιουσιακών στοιχείων¹⁵¹, έχει θεσπιστεί διευρυμένη υποχρεωτική δήμευση της βρώμικης περιουσίας¹⁵², τόσο του προϊόντος του βασικού εγκλήματος, όσο και του προϊόντος ξεπλύματος, των όσων αποκτήθηκαν άμεσα ή έμμεσα από τα παραπάνω, καθώς και των μέσων τέλεσης των εγκλημάτων. Καθίσταται υποχρεωτική η δήμευση και για αναμειγμένο προϊόν αδικήματος με περιουσία προερχόμενη από νόμιμες πηγές, έως του ποσού της αξίας του προϊόντος, η δήμευση περιουσίας τρίτου, εφόσον γνώριζε για τα αδικήματα, βασικό ή ξέπλυμα κατά την κτήση αυτής. Προβλέπεται

¹⁵⁰ Άρθρο 4 περ. κα' του ν.4557/2018

¹⁵¹ Άρθρο 42 του ν.4557/2018

¹⁵² Άρθρο 40 του ν.4557/2018

ακόμη και η αναπληρωματική δήμευση ίσης αξίας περιουσιακών στοιχείων, όταν δεν είναι δυνατή η ανακάλυψη της βρώμικης περιουσίας ή η κατάσχεση της, με δυνατότητα επιβολής και χρηματικής ποινής. Τέλος, προβλέπεται και η δήμευση και σε περίπτωση μη άσκησης δίωξης λόγω θανάτου ή λόγω οριστικής παύσης της δίωξης ή κήρυξης της ως απαράδεκτη, καθώς και η αποζημίωσή υπέρ του Δημοσίου, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν.4557/2018¹⁵³.

6. Συμπερασματικές σκέψεις και προτάσεις

Εξετάζοντας συνολικά την εξέλιξη του θεσμού του Πόθεν Έσχες στη Χώρα μας, ως σημαντικού εργαλείου για την καταπολέμηση της διαφθοράς, με διττό χαρακτήρα, τόσο προληπτικό, όσο και κατασταλτικό, μπορεί να ειπωθεί ότι αυτός ξεκίνησε με αισθητές αδυναμίες. Ακολούθησε η εξαιρετικά δύσκολη πορεία της Ελλάδας την τελευταία δεκαετία, η οποία εν καιρώ οικονομικής κρίσης και υπό τη στενή εποπτεία της Χώρας από τους «Θεσμούς», προσπαθούσε να επανέλθει τόσο οικονομικά, όσο και πολιτικά στην κανονικότητα. Υπό της συνθήκες αυτές, οι αρχές της λογοδοσίας και της διαφάνειας έγιναν πιο επίκαιρες από ποτέ, ως εκ τούτου η ανάγκη για ένα πλήρες και αποτελεσματικό σύστημα δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης και οικονομικών συμφερόντων έγινε επιτακτική, ενός συστήματος που δεν εστιάζει αποκλειστικά στο «έσχος», την παρουσίαση δηλαδή της περιουσιακής κατάστασης των υπόχρεων, αλλά και στο ουσιαστικό «πόθεν, τη διερεύνηση δηλαδή της προέλευσης των περιουσιακών στοιχείων¹⁵⁴. Έτσι λοιπόν το θεσμικό πλαίσιο του Πόθεν Έσχες αναβαθμίστηκε, ακολουθώντας τις διεθνείς συστάσεις, προσαρμόζοντας αυτές στα ελληνικά δεδομένα, με την υιοθέτηση της νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας και των νέων τεχνολογιών να διαδραματίζουν κυρίαρχο ρόλο. Πλέον μπορεί επάξια να θεωρηθεί από τα πληρέστερα στον κόσμο, κατά την άποψη του συντάκτη τούτης της διπλωματικής εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τη συγκριτική παράθεση των βασικών χαρακτηριστικών

¹⁵³ Καϊάφα -Γκμπαντί, 2020, Η ποινική αντιμετώπιση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος: Διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό θεσμικό πλαίσιο (αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις)

¹⁵⁴ Πανταζή, 2015, Ο έλεγχος των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες) ως θεσμός διαφάνειας, σελ. 13

του ελληνικού Πόθεν Έσχες με τα αντίστοιχα διεθνή, την υιοθέτηση διεθνών καλών πρακτικών και τις διεθνείς αξιολογήσεις.

Η Χώρα μας έχει ήδη εκπληρώσει τους στόχους του Εθνικού Σχέδιου Δράσης για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς των ετών 2018-2021¹⁵⁵ στον τομέα ενίσχυσης της διαφάνειας του πολιτικού τομέα. Ειδικότερα, όσον αφορά την στοχοθεσία της παρακολούθησης δήλωσης περιουσιακών στοιχείων, έχει εκδοθεί ο Ενιαίος Κανονισμός Διαδικασιών Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης¹⁵⁶, προκειμένου όπως επιτευχθεί ο στόχος της κοινής μεθοδολογίας, τεχνικών ανάλυσης και αξιολόγησης κινδύνων από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα των ΔΠΚ και ΔΟΣ (δράση 9.1.1), ενώ όσον αφορά την κατάρτιση των ελεγκτών στην μεθοδολογία ελέγχου (δράση 9.1.2) έχουν πραγματοποιηθεί σχετικές εκπαιδεύσεις στελεχών, πετυχαίνοντας έτσι και τους τελευταίους εναπομείναντες τιθέμενους στόχους.

Όσον αφορά την αξιολόγηση της Ελλάδας από την ομάδα Κρατών κατά της διαφθοράς GRECO για το θεσμό των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης και μηχανισμών ελέγχου αυτών, αυτή μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητική ήδη από το 2017, καθώς δεν υπάρχει καμία σύσταση προς τη Χώρα μας για περαιτέρω τροποποίηση του ν.3213/2003, όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει¹⁵⁷.

Ο ν.3213/2003 του Πόθεν Έσχες συνδυαστικά με τις διατάξεις κατά της διαφθοράς του ΠΚ και του νόμου ν.4557/2018 περί πρόληψης και καταστολής της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, παρέχουν ένα ολοκληρωμένο πλέγμα αντιμετώπισης της διαφθοράς και ιδιαίτερα στρέφονται τόσο κατά του παράνομου πλουτισμού, τον οποίο εξουδετερώνουν κατασταλτικά με βαρύτερες ποινικές κυρώσεις, όσο και κατά της παράνομης περιουσίας στα πλαίσια της αντεγκληματικής πολιτικής «crime must not pay»¹⁵⁸, με εργαλεία όπως η κατάσχεση και δήμευση, η δέσμευση και απαγόρευση εκποίησης περιουσιακών στοιχείων και ο καταλογισμός.

Άλλωστε, ο θεσμός του Πόθεν Έσχες, ενδέχεται να λειτουργήσει ως προπομπός του ηλεκτρονικού περιουσιολόγιου, ενός εργαλείου που σκοπεύει την διεύρυνση της

¹⁵⁵ Εθνικό Σχέδιο Δράσης Για Την Καταπολέμηση Της Διαφθοράς 2018-2021, χ.χ.,

¹⁵⁶ ΦΕΚ Β 3947, 15/09/2020

¹⁵⁷ GRECO, 2020, FOURTH EVALUATION ROUND Corruption Prevention in Respect of Members of Parliament, Judges and Prosecutors SECOND COMPLIANCE REPORT GREECE, σελ.12-13

¹⁵⁸ Johansson, 2021, Crime must not pay – have your say!

φορολογικής βάσης, περιορίζοντας την φοροδιαφυγή και φοροαποφυγή, καθιστώντας αποτελεσματικότερα στοχευμένους τους ελέγχους μέσω εξειδικευμένης ανάλυσης κινδύνου φορολογουμένων¹⁵⁹ και εφαρμογών έμμεσων τεχνικών ελέγχων¹⁶⁰, με αυτοματοποιημένες διαδικασίες και διασταυρώσεις επαλήθευσης με πρόσβαση σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων και μητρώα ^{161 162 163 164 165} .

Εξαιτίας όμως του γεγονότος ότι ο θεσμός του Πόθεν Έσχες δεν μπορεί να είναι στάσιμος και αμετάβλητος, καθόσον οι οικονομική ζωή και οι συναλλακτικές συνήθειες εξελίσσονται διαρκώς, και προκειμένου όπως βελτιωθεί ακόμη περισσότερο, θα ακολουθήσει η παρουσίαση ορισμένων ζητημάτων προς αυτήν την κατεύθυνση.

Όσον αφορά το **πεδίο εφαρμογής** του θεσμού του Πόθεν Έσχες, αν και ο θεσμός συμπεριλαμβάνει ένα εκτεταμένο πλήθος υπόχρεων, προερχόμενων και από τη νομοθετική, δικαστική και εκτελεστική εξουσία, μπορούν να υπάρχουν ορισμένες στοχευμένες διορθώσεις¹⁶⁶.

Υπάρχει ανάγκη διευκρινήσεων επί ασαφειών και επικαλύψεων για ορισμένες κατηγορίες υπόχρεων, ιδίως του άρθρου 1 παρ. 1 περ. θ' και μβ', καθώς και διεύρυνσης των υπόχρεων, ιδίως του άρθρου 1 παρ. 1 περ. κα' εντάσσοντας

¹⁵⁹ Οι υποθέσεις προτεραιοποιούνται και ελέγχονται, με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, σύμφωνα με μη δημοσιοποιούμενα κριτήρια ανάλυσης κινδύνου, στοιχεία εσωτερικών και εξωτερικών πηγών πληροφόρησης και άλλα κριτήρια (σε εξαιρετικές περιπτώσεις), όπως προβλέπει το άρθρο 26 του ΚΦΔ. Με την υπ' αριθμ. Α 1288 από 24/12/2020 (ΦΕΚ Β' 5790 από 30/12/2020) Απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ καθορίστηκε ο αριθμός φορολογικών ελέγχων που θα διενεργηθούν κατά το έτος 2021

¹⁶⁰ Έμμεσες τεχνικές ελέγχου δύναται να χρησιμοποιηθούν από τις φορολογικές αρχές προκειμένου όπως προσδιοριστεί το φορολογητέο εισόδημα φορολογουμένων μέσω ανάλυσης της οικονομικής τους κατάστασης, με χρήση πληροφοριών από διάφορες πηγές, εκτός των δηλώσεων και των επίσημων βιβλίων και στοιχείων των φορολογουμένων. Στην Ελλάδα επιτρέπεται η χρήση έμμεσων τεχνικών προσδιορισμού φορολογητέας ύλης σύμφωνα με τις τεχνικές ελέγχου των «α) της αρχής των αναλογιών, β) της ανάλυσης ρευστότητας του φορολογούμενου, γ) της καθαρής θέσης του φορολογούμενου, δ) της σχέσης της τιμής πώλησης προς το συνολικό όγκο κύκλου εργασιών και ε) του ύψους των τραπεζικών καταθέσεων και των δαπανών σε μετρητά» όπως προβλέπονται στο άρθρο 27 του ΚΦΔ και στο άρθρο 28 του ΚΦΕ

¹⁶¹ Σαββαΐδου, 2013, Πολεμώντας τη Φοροδιαφυγή

¹⁶² Χριστόπουλος Δημήτριος & Συνεργάτες, 2017, Έμμεσες Τεχνικές Φορολογικού Ελέγχου – Τραπεζικά Εμβάσματα

¹⁶³ Μελάς, 2016, Η αξιολόγηση των επανακαταθέσεων στους ελέγχους περιουσιακής κατάστασης

¹⁶⁴ Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, 2021, Επιχειρησιακό Σχέδιο 2021

¹⁶⁵ Συμβουλευτικές υπηρεσίες Grant Thornton Greece, 2021, Φοροδοξίες, 27.06.2021, 2021

¹⁶⁶ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 20

ανεξαρτήτου θέσης, το σύνολο των ιατρών, που αποτελούν κατηγορία υψηλού κινδύνου (συστάσεις 2 και 3)¹⁶⁷.

Προκειμένου, όπως διευκολυνθεί η διαδικασία ελέγχου και αρθούν ζητήματα επικάλυψης αρμοδιότητας ελέγχου των ΔΠΚ και ΔΟΣ θα ήταν θεμιτή η υποβολή τους κατά την ημερομηνία απόκτησης της ιδιότητας με υποχρέωσης προς δήλωση ή την ακριβώς προηγούμενη ημέρα (σύσταση 14)¹⁶⁸.

Ομοίως, θα μπορούσε να διευρυνθούν οι κατηγορίες οικείων του υπόχρεου, για τους οποίους ο υπόχρεος οφείλει να υποβάλει ΔΠΚ και ΔΟΣ, συμπεριλαμβάνοντας τα ενήλικα τέκνα του, τους γονείς του υπόχρεου και της συζύγου ή του μέρους με το οποίο συνέταξε σύμφωνο συμβίωσης. Ακόμη, θα μπορούσε να συμπεριληφθούν τα πρόσωπα με τα οποία συμβιεί υπό την ίδια στέγη ο υπόχρεος, ανεξαρτήτως είδους σχέσης. Επίσης, θα μπορούσε να γίνεται εκτεταμένος έλεγχος την πρώτη φορά για κάθε νέο πρόσωπο, τα περιουσιακά στοιχεία του οποίου υποχρεούται να συμπεριλαμβάνει στις ΔΠΚ και ΔΟΣ ο υπόχρεος, λόγω της σχέσης τους, όσον αφορά τα δηλωθέντα περιουσιακά στοιχεία και αν αυτά είναι δικαιολογημένα ή όχι από τα πάσης φύσεως, νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματα του (συστάσεις 4 και 5)¹⁶⁹.

Τέλος, θα μπορούσε να εκμεταλλευθεί η υποδομή του ολοκληρωμένη πληροφοριακού συστήματος ΠΟΘΕΝ και η ήδη υπάρχουσα τεχνογνωσία, ώστε να τροποποιηθεί το θεσμικό πλαίσιο της υποβολής της περιουσιακής τους κατάσταση, των δημοσίων και δημοτικών υπαλλήλων, των συζύγων και των συνοικούντων τέκνων αυτών, καθώς και των ουσιωδών μεταβολών ή μη αυτής, όπως προβλέπεται στα άρθρα 28 του ν.3528/2007 Κώδικας Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ και 37 του ν.3584/2007 Κώδικας Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, και να προβλεφθεί και για αυτές η ηλεκτρονική υποβολή, διατήρηση και έλεγχος τους. Με τον τρόπο αυτό θα είναι εύκολος ο εντοπισμός της διπλής υποχρέωσης των υπόχρεων και η εξαίρεση των υπόχρεων προς ΔΠΚ και ΔΟΣ του ν.3213/2003, από την υποχρέωση των ν.3528/2007 και ν.3584/2007,

¹⁶⁷ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 21-23

¹⁶⁸ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 34-35

¹⁶⁹ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 23-24

εξορθολογίζοντας έτσι το θεσμικό πλαίσιο και διευκολύνοντας τόσο τη διαδικασία ελέγχου, όσο και τους υπόχρεους (σύσταση 1)¹⁷⁰.

Όσον αφορά το **περιεχόμενο της δήλωσης** του θεσμού του Πόθεν Έσχες και μολονότι αφορά ένα ευρύ φάσμα περιουσιακών στοιχείων, θα μπορούσε να συμπεριλάβει και κάποιες υπηρεσίες ή παροχές, οι οποίες δεν θεωρούνται ως περιουσιακό στοιχείο, αλλά απατούν τη δαπάνη μεγάλων χρηματικών ποσών, όπως διακοπές με ακριβά κόστη διαμονής ή μετακινήσεων, δίδακτρα ιδιωτικών σχολείων ή παροχή υπηρεσιών πολυτελείας. Η δήλωση αυτών θα μπορούσε να είναι υποχρεωτική από ένα εύλογο χρηματικό ποσό και άνω (σύσταση 10)^{171 172}.

Ομοίως, θα ήταν εξαιρετικά σημαντική η θέσπιση ενός σωρευτικού ορίου αξίας κινητών πραγμάτων, το οποίο αν ξεπεραστεί να υποχρεωθεί ο υπόχρεος να δηλώσει την κατοχή τους. Με αυτόν τον τρόπο θα αποφευχθούν φαινόμενα κατακερματισμένων επενδύσεων του παράνομου πλουτισμού σε κινητά πράγματα μικρότερης αξίας από αυτά που οφείλουν να δηλώνονται (σύσταση 7)¹⁷³. Βέβαια προς την εξισορρόπηση αυτού του φαινομένου λειτουργεί η υποχρέωση αγοράς με κάρτα ή με ηλεκτρονικό μέσο πληρωμής για αγαθά αξίας 500€ και άνω¹⁷⁴, αφού έτσι επιτυγχάνεται ο περιορισμός της χρήσης μετρητών και η καταγραφή των συναλλαγών μεγάλης αξίας.

Εξαιρετική κρίσιμη και επίκαιρη όσο ποτέ αξιολογείται η ρύθμιση του ζητήματος της δήλωσης των κρυπτονομισμάτων, όπως πχ Bitcoin, Ethereum, Litecoin, Stellar, λόγω της φύσεως της, αφού τα κρυπτονομίσματα είναι μια νέα μορφή ηλεκτρονικών νομισμάτων, peer-to-peer αποκεντρωμένης φύσεως.

¹⁷⁰ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 20-21

¹⁷¹ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 30-31

¹⁷² Tytko & Stepanova, 2019, International Experience of Declaring Property, Assets and Private Interests, σελ. 215

¹⁷³ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 26-28

¹⁷⁴ Σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 3 του ν. 3842/2010 «Τα φορολογικά στοιχεία συνολικής αξίας πεντακοσίων (500) ευρώ και άνω, που εκδίδονται για πώληση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών σε ιδιώτες, εξοφλούνται από τους λήπτες τους, αγοραστές των αγαθών ή των υπηρεσιών, αποκλειστικώς με τη χρήση μέσων πληρωμής με κάρτα ή άλλου ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής όπως ενδεικτικά άλλα όχι περιοριστικά τραπεζικό έμβασμα, πληρωμή μέσω λογαριασμού πληρωμών, χρήση ηλεκτρονικού πορτοφολιού. Δεν επιτρέπεται εξόφληση των στοιχείων αυτών με μετρητά»

Τα κρυπτονομίσματα τα οποία συνήθως κάνουν χρήση ανοικτού κώδικα, βασίζονται στις αρχές της κρυπτογραφίας για τη διασφάλιση του δικτύου και την επαλήθευση των συναλλαγών. Τα κυριότερα χαρακτηριστικά τους είναι η απουσία κεντρικής αρχής ελέγχου ή επιβεβαίωσης των συναλλαγών, η δυνατότητα χρήσης ανώνυμα, δίχως υποβολή προσωπικών στοιχείων, η δυνατότητα χρήσης σε οποιοδήποτε χώρο και χρόνο, η δυνατότητα οποιαδήποτε ποσού συναλλαγής με ελάχιστο κόστος, η χρήση τεχνολογίας Blockchain, η δυνατότητα οποιοδήποτε στην έκδοση νέου νομίσματος, εξόρυξης κρυπτονομισμάτων (mining), η ανωνυμία συναλλαγών σχεδόν χωρίς δυνατότητα ανίχνευσης, ενώ υπάρχει η δυνατότητα περιορισμού έκδοσης νέου κρυπτονομισμάτων και γνωστοποίησης του χρηματικού αποθέματος¹⁷⁵. Βέβαια, υπάρχουν εισηγήσεις για ρύθμιση της αγοράς των κρυπτονομισμάτων, προκειμένου όπως αποφευχθούν φαινόμενα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και φοροαποφυγής^{176 177}.

Το πιο γνωστό και διαδεδομένο κρυπτονόμισμα είναι το Bitcoin, το οποίο παρουσιάστηκε το 2009 και μέσα στο 2021 ξεπέρασε τις 50.000 δολάρια το ένα¹⁷⁸. Το Bitcoin ως άυλο ψηφιακό νόμισμα έχει ως κυρίαρχο χαρακτηριστικό την κοινοκτημοσύνη του δικτύου του, καθώς κανένας δεν είναι ιδιοκτήτης του και δεν το ελέγχει, παρά ελέγχεται από όλους τους χρήστες Bitcoin παγκοσμίως, καθώς και την ανωνυμία των συναλλαγών¹⁷⁹. Αυτά του τα χαρακτηριστικά όμως το κάνουν απόλυτα ελκυστικό σε κάθε είδους εγκληματίες, οι οποίοι πλέον μπορούν να συναλλάσσονται από οποιοδήποτε μέρος του κόσμου, οποιαδήποτε ώρα, άμεσα, δίχως μεγάλα κόστη συναλλαγών και ανώνυμα, εκτός τραπεζικού συστήματος και επομένως εκτός των διαύλων που παρακολουθούν οι διωκτικές αρχές και όργανα ελέγχου. Χαρακτηριστικά για το έτος 2017 το ¼ των χρηστών Bitcoin εμπλέκεται σε παράνομες δραστηριότητες, ενώ περίπου οι μισές συναλλαγές, το 46% εξ αυτών, έγιναν εξυπηρετώντας εγκληματικές δραστηριότητες¹⁸⁰.

¹⁷⁵ Βικιπαίδεια, 2020, Κρυπτονόμισμα

¹⁷⁶ Insider, 2021, CEO JP Morgan: Χωρίς αξία το bitcoin, η αγορά των crypto θα ρυθμιστεί

¹⁷⁷ Insider, 2021, Crypto: Η κυβέρνηση Μπάιντεν ετοιμάζεται για καταστολή; - Ποια μέτρα προωθούνται

¹⁷⁸ Capital, 2021, Ακόμη Ένα Ιστορικό Υψηλό Για Bitcoin - Ξεπέρασε Τις 50.000 Δολ.

¹⁷⁹ <https://bitcoin.org/el/faq#what-are-the-disadvantages-of-bitcoin>

¹⁸⁰ Foley et al., 2019, Sex, Drugs, and Bitcoin: How Much Illegal Activity Is Financed through Cryptocurrencies?, σελ. 1798-1800

Επομένως, αποτελεί μέγιστη προτεραιότητα για τον έλεγχο της μεταβολής της περιουσιακής κατάστασης των υπόχρεων, τόσο η θεσμοθέτηση νομοθετικής ρύθμισης καταγραφής των περιουσιακών στοιχείων σε ψηφιακά νομίσματα και κρυπτονομίσματα (σύσταση 12)¹⁸¹, όσο και η δυνατότητα ελέγχου των συναλλαγών με αυτά, καθόσον το γεγονός ότι η κυκλοφορία του Bitcoin δεν ρυθμίζεται από καμία διεθνή αρχή ή οργανισμό, όσο και η ανωνυμία των συναλλαγών, καθιστούν εξαιρετικά δύσκολο τον έλεγχο πόθεν έσχες από τα αρμόδια όργανα ελέγχου. Ήδη με το άρθρο 2 του ν.4734/2020 προστέθηκαν οι έννοιες του ηλεκτρονικού χρήματος και νομίσματος και του πάροχου υπηρεσιών θεματοφυλακής ψηφιακών πορτοφολιών στους ορισμούς του άρθρου 3 του ν.4557/2018. Όμως, σε περίπτωση νόμιμης απόκτησης κερδών από την διαφορά ισοτιμίας πώλησης με ισοτιμία αγοράς, που ενδεχομένως να είναι μεγάλη, καθόσον το Bitcoin χαρακτηρίζεται από δραστηριότητα κερδοσκοπικού χαρακτήρα, οι υπόχρεοι δεν θα είναι σε θέση να εμφανίσουν νόμιμο λόγο πλουτισμού, αφού δεν υπάρχει κανείς οργανισμός ή φορέας να βεβαιώσει αξιόπιστα τα κέρδη των συναλλαγών¹⁸².

Ακόμη, θα μπορούσε να διευρυνθεί το περιεχόμενο των ΔΠΚ και όσον αφορά τα δάνεια, είτε αυτά που λαμβάνουν οι υπόχρεοι, είτε αυτά που χορηγούν, ανεξαρτήτως κατηγορίας τους. Η διεύρυνση αυτή θα δώσει τη δυνατότητα στα όργανα ελέγχου να αντιληφθούν ουσιαστικότερα την περιουσιακή κατάσταση των υπόχρεων, ενώ δεν κρίνεται δυσανάλογη, διότι αφενός τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που κατέχουν κυρίαρχο μέρος αυτών των συναλλαγών, έχουν προηγμένα συστήματα μηχανογράφησης και αφετέρου το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα ΠΟΘΕΝ έχει τη δυνατότητα εύκολης ταξινόμησης, επεξεργασίας και αρχειοθέτησης των επιπλέον δεδομένων (σύσταση 11)¹⁸³.

Όσον αφορά την ΔΟΣ, η οποία θεσπίστηκε το με το ν.4281/2014, υπάρχουν ορισμένα ζητήματα που χρήζουν βελτίωσης. Αν και η μεμονωμένη παράλειψη υποβολής ΔΟΣ, δεν είναι τεχνικά δυνατή, λόγω του ηλεκτρονικού τρόπου αυτής μέσω του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος ΠΟΘΕΝ, καθώς η εφαρμογή δεν

¹⁸¹ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 32

¹⁸² Τράπεζα της Ελλάδος, 2018, Τι Είναι Το Bitcoin

¹⁸³ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 31-32

επιτρέπει την υποβολή ΔΠΚ αν δεν υποβληθεί ταυτόχρονα και ΔΟΣ, εν τούτοις η ανακριβής ή ελλιπής δήλωση δεν επιφέρει κάποιου είδους κύρωση, ούτε ποινική, ούτε διοικητική και δεν χωράει η τιμώρηση με αναλογική εφαρμογή λόγω αντίθεσης του άρθρου 7 παρ. 1 του Συντάγματος και στο άρθρο 1 του ΠΚ¹⁸⁴.

Μολονότι η ΔΟΣ έχει κατά βάση περιγραφικό χαρακτήρα και η υιοθέτηση λεπτομερής διαδικασίας ελέγχου είναι δυσχαιρής, θα μπορούσε να συμπληρωθεί στον Ενιαίο Κανονισμό Διαδικασιών Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης τουλάχιστον μια ελάχιστη κοινή μεθοδολογία-διαδικασία για τον εντοπισμό περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων για όλα τα αρμόδια όργανα ελέγχου (σύσταση 15)¹⁸⁵.

Τέλος, θα μπορούσε να υπάρχει η δυνατότητα για τους προϊσταμένους των υπαλλήλων να λαμβάνουν γνώση τουλάχιστον των ΔΟΣ των υφισταμένων, αφού η γνωστοποίηση ΔΠΚ ενδεχομένως να προσέκρουε στην αρχή της αναλογικότητας του άρθρου 25 παρ. 1 του Συντάγματος, προκειμένου να είναι δυνατός ένας διοικητικός έλεγχος υπό το πρίσμα της διοικητικής τους σχέσης και του εκάστοτε ισχύοντα πειθαρχικού δικαίου. Η γνώση εκ μέρους των προϊσταμένων των οικονομικών συμφερόντων και τυχόν ασυνήθιστης αύξησης των περιουσιακών στοιχείων των υφισταμένων, ακόμα κι αν δεν δύναται να στοιχειοθετηθεί κάποια πλημμέλεια, θα ενισχύσει περαιτέρω την ποιότητα εσωτερικού ελέγχου, η οποία δύναται να επικεντρωθεί σε τομείς που ενδέχεται να παρατηρούνται σύγκρουση συμφερόντων. Η ισχύουσα υποβολή των ΔΠΚ και ΔΟΣ σε κεντρικό όργανο ελέγχου και γνώση του περιεχομένου αυτών μόνο από αυτό, δίχως τη διάχυση των πληροφοριών προς τους εκάστοτε προϊστάμενους των υπόχρεων κρίνεται ανεπαρκής. Άλλωστε με την τελευταία τροποποίηση του άρθρου 235 παρ. 4 του ΠΚ, καθιερώνεται η αντικειμενική ευθύνη των προϊσταμένων υπαλλήλων, οι οποίοι διαπράττουν αδικήματα δωροληψίας, καθόσον πλέον δεν απαιτείται δόλος από τους προϊσταμένους, αλλά τιμωρούνται και από αμέλεια.

Η αξιολόγηση του τρόπου ζωής των υπόχρεων, όπως αυτή εμφανίζεται δημοσίως, προκαλεί προβληματισμό και πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο μελέτης

¹⁸⁴ Χατζηκώστας, χ.χ., Μη υποβολή ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης περιουσιακής κατάστασης (αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις)

¹⁸⁵ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 35

σχετικά την βελτίωση του θεσμικού πλαισίου του Πόθεν Έσχες. Προφανώς, το κράτος μέσω των οργάνων ελέγχου δεν μπορεί να μπει σε μια λογική να κοιτά από την κλειδαρότρυπα και να κατασκοπεύει την ιδιωτική ζωή των υπόχρεων, όμως υπάρχουν περιπτώσεις κραυγαλέας αναντιστοιχίας ΔΠΚ και ΔΟΣ και πραγματικού τρόπου ζωής, προβαλλόμενης σε ουκ ολίγες των περιπτώσεων δημόσια και επιδεικτικά μέσω ελευθέρα προσβάσιμων λογαριασμών κοινωνικών δικτύων (σύσταση 13), προκαλώντας το κοινό περί του δικαίου αίσθημα¹⁸⁶. Κι αν σε ορισμένες κατηγορίες υπόχρεων (κρατικών λειτουργών) επιτρέπεται η άσκηση πειθαρχικών κυρώσεων λόγω αναξιοπρεπούς συμπεριφοράς, που δεν συνάδει με την ιδιότητα των ελεγχόμενων, δεν μπορεί με το ισχύον νομικό πλαίσιο να αντιμετωπισθούν οι μη υπαγόμενοι σε διοικητικό πειθαρχικό έλεγχο υπόχρεοι.

Ασφαλώς, ο συσχετισμός τρόπου ζωής των υπόχρεων με την ΔΠΚ αυτών, μπορεί να είναι εξαιρετικά δυσχαίρης στα περισσότερα συστήματα ΔΠΚ, καθώς δύσκολα θα μπορεί να τεκμηριωθεί ποιος είναι ο πραγματικός ιδιοκτήτης και ποιος ο «αχυράνθρωπος». Ωστόσο, πρέπει να γίνει μια διεύρυνση του περιεχομένου των ΔΠΚ τόσο με την προσθήκη της πραγματικής κυριότητας των υπόχρεων, όσο και η θέσπιση διαδικασιών διαφάνειας και ηλεκτρονικής καταγραφής σε υψηλού κινδύνου συμπεριφορές, όπως εξουσιοδοτήσεις, πληρεξουσιότητες, εταιρίες με κατοχή αγαθών πολυτελείας, εταιρίες έχουν υπό τον έλεγχο τους άλλες εταιρίες, ενώ ταυτόχρονα προς αυτήν την κατεύθυνση να διενεργούνται διασταυρωτικοί έλεγχοι από τα ελεγκτικά όργανα. Εργαλεία ρύθμισης παρόμοιων συμπεριφορών μπορούν να αναζητηθούν σε διατάξεις εταιρικής διακυβέρνησης και εμπορικού δικαίου (σύσταση 9)¹⁸⁷. Ομοίως, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και η ΔΟΣ σε συνδυασμό με πειθαρχικές διατάξεις και τις διατάξεις κατά της διαφθοράς και ιδίως της δωροληψίας για καλλιέργεια κλίματος του άρθρου 235 παρ. 3 του ΠΚ, προκειμένου όπως ελεγχθούν παροχές, είτε υλικές, είτε υπηρεσιών, για το κατά πόσο οφείλονται σε κατάχρηση της ιδιότητας του υπόχρεου ή σε προωθητικές ενέργειες ή σε «κεράσματα» φιλικών προσώπων.

Όσον αφορά την **υποβολή** των ΔΠΚ και ΔΟΣ, παρόλο που η ηλεκτρονική υποβολή μέσω του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος ΠΟΘΕΝ έχει

¹⁸⁶ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 32-34

¹⁸⁷ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 29-30

καταστήσει τη διαδικασία αρκετά λειτουργική, εντούτοις θα μπορούσε να διαμορφωθεί καταλλήλως με σκοπό την περεταίρω ευκολία συμπλήρωσης, ενδεχομένως παρέχοντας δυνατότητα αυτόματης συμπλήρωσης στοιχείων από τα εγχώρια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και το Κεντρικό Αποθετήριο Τίτλων, εμπλουτίζοντας τον διαδικτυακό τόπο με σαφείς οδηγίες προς τους υπόχρεους και με τη χρήση παραδειγμάτων, μέσα από τα συνήθη ζητήματα που έχουν ανακύψει από την εμπειρία της λειτουργίας του θεσμού (σύσταση 17) ¹⁸⁸. Κάτι τέτοιο θα ήταν προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της δυνατότητας υποβολής ακριβούς ΔΠΚ και ΔΟΣ από τους ίδιους τους υπόχρεους-μέσους χρήστες, καθώς στην πράξη έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο ότι στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων η υποβολή των ΔΠΚ και ΔΟΣ συμπληρώνεται από λογιστές, προσθέτοντας ένα επιπλέον συναλλακτικό κόστος τους υπόχρεους, όπως έχει άλλωστε αναγνωρισθεί από το ΣτΕ με την υπ' αριθμ. 2649/2017 Απόφαση του.

Επιπλέον, θα μπορούσε να προστεθεί η δυνατότητα τόσο της τροποποίησης και διόρθωσης αυθορμήτως από τους υπόχρεους των ΔΠΚ και ΔΟΣ για το χρονικό διάστημα πέραν του μηνός από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής τους, όπως προβλέπει το άρθρο 2 παρ. 3 του ν.3213/2003, όσο και από τους αρμόδιους φορείς που αποστέλλουν στα όργανα ελέγχου τις λίστες υπόχρεων, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του ν.3213/2003.

Προς την ενίσχυση της διαφάνειας, θα μπορούσε να δημοσιεύεται διαδικτυακά η λίστα υπόχρεων Πόθεν Έσχες, ώστε να υπάρχει δυνατότητα επαλήθευσης μέσω της ευρείας πληροφόρησης της κοινωνίας (σύσταση 18) ¹⁸⁹.

Όσον αφορά **τα όργανα ελέγχου** του Πόθεν Έσχες, ο μεγάλος αριθμός του, ήτοι 4 διαφορετικά, με διαφορετικές δυνατότητες το καθένα, τόσο σε πόρους, όσο και σε προσβάσεις σε βάσεις δεδομένων, δημιουργεί μια σύγχυση και υπονομεύει την σταθερότητα του θεσμού. Ως εκ τούτου, θα μπορούσε να μειωθούν σε 2 τουλάχιστον τα όργανα ελέγχου, με το ένα να είναι η Επιτροπή του άρθρου 3^Α της Βουλής, η οποία παρέχει τις αυξημένες εγγυήσεις που απαιτούνται για τον έλεγχο των πολιτικών αξιωματούχων, δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών, και το άλλο ένα ενοποιημένο

¹⁸⁸ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 36-37

¹⁸⁹ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 37

όργανο, πιθανότατα η Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, η οποία έχει την γενική αρμοδιότητα ελέγχου, το οποίο θα έχει την αρμοδιότητα για τους λοιπούς υπόχρεους. Με τον τρόπο αυτό θα επιτυγχάνονται τόσο οικονομίες κλίμακας, όσον αφορά στην αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, στην εξειδίκευση του, στην υλικοτεχνική υποδομή και εγκαταστάσεις, στο λογισμικό, όσο και κοινή πρόσβαση σε πηγές, τεχνογνωσία και ενιαία μεθοδολογία ελέγχου (σύσταση 19)^{190 191}.

Ακόμη, θα μπορούσε να θεσπιστεί σειρά κατάταξης των οργάνων ελέγχου έτσι ώστε σε περίπτωση υποχρέωσης για υποβολή ΔΠΚ και ΔΟΣ σε πολλαπλά όργανα ελέγχου, η υποχρέωση να παραμένει μόνο για το ιεραρχικά ανώτερο όργανο. Στην ισχύουσα νομοθεσία, προβλέπεται η σύμπραξη των κατά περίπτωση αρμόδιων οργάνων ελέγχου για τον καθορισμό της αρμοδιότητας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 1 παρ. 4 του ν. 3213/2003. Αντίστοιχη ρύθμιση, με θέσπιση σειρά κατάταξης των οργάνων ελέγχου σε περίπτωση συζύγων ή εν διαστάσει συζύγων ή προσώπων που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης και είναι υπόχρεοι σε διαφορετικά όργανα ελέγχου, συναντάται στην ισχύουσα νομοθεσία, στο άρθρο 3 παρ. 7 του ν. 3213/2003, όπου προβλέπεται η αρμοδιότητα της Επιτροπής του άρθρου 3^A και για τους 2 υπόχρεους, υπό την προϋπόθεση ότι είναι αρμόδια τουλάχιστον για έναν υπόχρεο. Με τον τρόπο αυτό απλοποιείται η διαδικασία, γίνεται αντιληπτή στους υπόχρεους και εξοικονομούνται πόροι και χρόνος.

Παράλληλα, παρατηρείται διαφορετική δυνατότητα πρόσβαση συγχρονισμένης – ONLINE στις εγχώριων βάσεις δεδομένων τόσο της Ελληνικής Διοίκησης και όσο των εγχώριων μητρώων υπόχρεων προσώπων, επομένως απαιτείται η σύγκλιση της πρόσβασης για όλα τα όργανα ελέγχου (σύσταση 20)¹⁹².

Όσον αφορά την αντίστοιχη πρόσβαση στις εξωχώριες βάσεις δεδομένων, δεν προβλέπεται ρητά στην ισχύουσα νομοθεσία η συγχρονισμένη – ONLINE πρόσβαση, ως εκ τούτου θα ήταν σημαντική τόσο η νομοθετική πρόβλεψη, όσο και η προσχώρηση

¹⁹⁰ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 37-39

¹⁹¹ Regional School of Public Administration Western Balkan Recommendation on Disclosure of Finances and Interests by Public Officials, 2016, σελ. 3

¹⁹² ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 39-41

της Ελλάδας σε διεθνείς συμφωνίες, ώστε να αποκτήσει απευθείας συγχρονισμένη – ONLINE πρόσβαση σε αυτές (συστάσεις 21 και 22)¹⁹³.

Όσον αφορά την **πρόσβαση του κοινού** στο Πόθεν Έσχες, υπάρχει η επιλογή του νομοθέτη να δημοσιεύονται οι ΔΠΚ των αιρετών πολιτικών προσώπων και των οικονομικών διαχειριστών των πολιτικών κομμάτων. Ωστόσο, θα μπορούσε να διευρυνθεί το εύρος των υπόχρεων, των οποίων οι δηλώσεις υπόκειντο σε δημοσίευση, ιδίως όσον αφορά διευθυντές ή διοικητές οργανισμών και φορέων (σύσταση 27)¹⁹⁴.

Ομοίως, θα μπορούσε υπό προϋποθέσεις και στο μέτρο του συνταγματικού δυνατού, να επιτραπεί η πληροφόρηση περιουσιακών στοιχείων υπόχρεων προσώπων σε όποιον το αιτηθεί και έχει έννομο συμφέρον (σύσταση 28)¹⁹⁵.

Τέλος, διαπιστώνεται μια δυσχέρεια χρήσης στην δημοσίευση των ΔΠΚ στην ιστοσελίδα της Βουλής των Ελλήνων¹⁹⁶, καθόσον δεν υποστηρίζεται η μηχανική ανάγνωση, λήψη και επεξεργασία των δεδομένων των ΔΠΚ που δημοσιεύονται (σύσταση 30)¹⁹⁷.

Όσον αφορά τις **κυρώσεις** του Πόθεν Έσχες, ο ν.3213/2003 είναι ένας ολοκληρωμένος νόμος ο οποίος προβλέπει διαβαθμισμένης αυστηρότητας κυρώσεις με πολύ αυστηρές επαπειλούμενες ποινές για τις βαριές παραβάσεις του. Ταυτόχρονα, συμπεριλαμβάνει διατάξεις σχετικά με την δήμευση και κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων, την δέσμευση και απαγόρευση εκποίησης περιουσιακών στοιχείων, αλλά επικουρικά και τον καταλογισμό, παρέχοντας έτσι ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο δικαστικής προστασίας.

Αναφορικά με την κατάργηση του παράνομου πλουτισμού, ο οποίος καταργήθηκε με τον ν.4254/2014, έχουν διατυπωθεί επιφυλάξεις. Αυτό συμβαίνει διότι ο «παράνομος πλουτισμός» είναι βασικός στόχος της προσπάθειας για την αντιμετώπιση της διαφθοράς στην Σύμβαση του ΟΗΕ για τη διαφθορά, η οποία

¹⁹³ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 41-44

¹⁹⁴ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 50-52

¹⁹⁵ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 52-53

¹⁹⁶ <https://www.hellenicparliament.gr/Organosi-kai-Leitourgia/epitropi-elegxou-ton-oikonomikon-ton-komaton-kai-ton-vouleftwn/dilosi-periouseiakis-katastasis-arxiki>

¹⁹⁷ ΟΟΣΑ, 2018, Τεχνική Έκθεση Για Το Σύστημα Ελέγχου Των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Στην Ελλάδα, σελ. 53-55

κυρώθηκε από την Ελλάδα με το ν.3666/2008, και συγκεκριμένα το άρθρο 20 ορίζει «Τηρώντας το Σύνταγμα του και τις θεμελιώδεις αρχές του νομικού του συστήματος κάθε Κράτος Μέρος υιοθετεί τα νομοθετικά και άλλα μέτρα που απαιτούνται για να ορίσει ως ποινικό αδίκημα, όταν τελείται με πρόθεση, τον παράνομο πλουτισμό, δηλαδή τη σημαντική αύξηση των περιουσιακών στοιχείων δημόσιου λειτουργού, την οποία δεν μπορεί να εξηγήσει εύλογα σε σχέση με το νόμιμο εισόδημα του». Όμως, η Σύμβαση δεν προβλέπει σχετική υποχρέωση αυτούσιας ρύθμισης, αλλά ρύθμιση σύμφωνα με τις συνταγματικές και θεμελιώδεις αρχές του νομικού συστήματος του εκάστοτε κράτους¹⁹⁸. Ο εθνικός νομοθέτης προσανατολισμένος προς την αντίληψη «crime must not pay»¹⁹⁹, ρυθμίζει το ζήτημα ολοκληρωμένα με ένα πλέγμα διατάξεων τόσο στο ν.3213/2003, όσο και στον ΠΚ στα εγκλήματα κατά της διαφθοράς, όσο και στο ν.4557/2018 περί πρόληψης και καταστολής της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, το οποίο δεν προβλέπει μόνο βαρύτατες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις, αλλά στρέφεται και κατά της παράνομης περιουσίας, μειώνοντας τον απαραίτητο βαθμό βεβαιότητας-αποδείξεων και αντιστρέφοντας το βάρος της απόδειξης όσον αφορά το νόμιμο της προέλευσης αυτής.

Ασφαλώς, η αποτελεσματικότητα θα κριθεί στην πράξη, με τον συγχρονισμό των οργάνων ελέγχου, για τον εντοπισμό και βεβαίωση των παραβάσεων, των εισαγγελικών αρχών, για την εποπτεία και συντονισμό των οργάνων ελέγχου και την παραπομπή στο ακροατήριο των υποθέσεων, και τέλος των δικαστηρίων, για την εκδίκαση και επιβολή των δεόντων ποινών.

Ακόμη, θα μπορούσαν να γίνουν δράσεις με σκοπό την διαρκή ενημέρωση και επιμόρφωση περί των εξελίξεων της νομοθεσίας, νομολογίας, διεθνών πρακτικών ελέγχου και τεχνολογικών εφαρμογών στο θέμα του Πόθεν Έσχες, των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργιών, καθώς παρατηρείται ότι οι δικαστικές αρχές υπεραξιολογούν και βασίζονται σε πολύ μεγάλο βαθμό στα πορίσματα των διοικητικών αρχών όσον αφορά στις εν γένει οικονομικές παραβάσεις. Η έλλειψη εξειδικευμένων οικονομικών γνώσεων των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργιών, σε συνδυασμό με τον αυξημένο φόρτο εργασίας τους και την έλλειψη άλλων αποδεικτικών μέσων, καθιστούν σε πολλές φορές την υιοθέτηση των πορισμάτων μονόδρομο, λόγω της α

¹⁹⁸ Χατζηκώστας, χ.χ Μη υποβολή ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης περιουσιακής κατάστασης(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις)

¹⁹⁹ Johansson, 2021, Crime must not pay – have your say!

ργιογι εμπιστοσύνης προς την αξιοπιστία και την αντικειμενικότητα τους, πλην ελαχίστων περιπτώσεων, επί σοβαρών πλημμελειών των διοικητικών πορισμάτων. Η υπεραξιολόγηση αυτή όμως συρρικνώνει τα αυξημένων εγγυήσεων δικαιώματα του κατηγορουμένου, που απορρέουν από τις ποινικοοικονομικές αρχές, καθώς και της ουσιαστικής αρμοδιότητας των δικαστικών αρχών να κρίνουν τη στοιχειοθέτηση της ποινικής ευθύνης και των ορίων αυτής²⁰⁰.

Παράλληλα, θα μπορούσαν να ενισχυθούν οι δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού σχετικά με την διαφθορά, τον θεσμό του Πόθεν Έσχες και τις δυνατότητες καταγγελίας επί παραβάσεων αυτών.

Τέλος, κρίνεται σημαντική η ρύθμιση σχετικού πλαισίου υπό αυστηρούς κανόνες και απαγορεύσεις σχετικού με την αποδοχή, καταγραφή και δημοσιότητα δώρων, ωφελημάτων ή άλλων παροχών προς τους κυβερνητικούς αξιωματούχων, προκειμένου όπως διασφαλισθεί η αμεροληψία, η διαφάνεια και η λογοδοσία, δίχως υπόνοιες περί παράνομου πλουτισμού ή κακόβουλης άσκησης επιρροής. Στην ευρωπαϊκή πρακτική, τα δώρα απαγορεύονται εάν: 1) δώρο αμφισβητεί την ανεξαρτησία ενός δημόσιου υπαλλήλου και ελευθερία δράσης, 2) δεν είναι δυνατή η αποκάλυψη δώρων σε δημόσιες αρχές και πολίτες και 3) η αξία ενός δώρου υπερβαίνει μια καθορισμένη τιμή²⁰¹. Προς την κατεύθυνση αυτή, ψηφίσθηκε λίαν προσφάτως ο ν.4829/2021 «Ενίσχυση διαφάνειας και λογοδοσίας σε θεσμικούς φορείς της Πολιτείας, αποκατάσταση της ακεραιότητας του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας και λοιπές διατάξεις», στον οποίο περιλαμβάνεται στο β' μέρος του το κεφάλαιο «Πολιτική δώρου προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τα μέλη της Κυβέρνησης και τους Υφυπουργούς» ρυθμίζοντας τη γενική απαγόρευση και τις εξαιρέσεις για τα δώρα στα προαναφερόμενα πολιτικά πρόσωπα, την κυριότητα, την καταγραφή και τη δημοσιοποίηση των δώρων, καθώς επίσης και την περαιτέρω διαχείριση και αξιοποίηση αυτών.

Συνοψίζοντας, μπορεί να ειπωθεί ότι ο θεσμός του Πόθεν Έσχες αποτελεί ένα εξαιρετικά σημαντικό εργαλείο διαφάνειας και λογοδοσίας στα χέρια της Πολιτείας για την καταπολέμηση του παράνομου πλουτισμού και της σύγκρουσης συμφερόντων,

²⁰⁰ Καϊάφα-Γκμπαντί, 2014, Οικονομικό έγκλημα και διαφθορά στο δημόσιο τομέα, σελ. 19-20

²⁰¹ Tytko & Stepanova, 2019, International Experience of Declaring Property, Assets and Private Interests, σελ. 217

αφού με το διπλό του χαρακτήρα, προληπτικό και κατασταλτικό, μπορεί να συνεισφέρει από κοινού και με άλλα εργαλεία, σε μια ολιστικού τύπου καταπολέμησης της διαφθοράς. Η περαιτέρω εξέλιξη και βελτιστοποίηση του θεσμού εκτιμάται ως επιβεβλημένη και στα χρόνια που έπονται με την παύση της επιτήρηση των δημοσιονομικών δεδομένων της Ελλάδας από τους «θεσμούς», ενώ δεν αποκλείεται να αποτελέσει το πρότυπο, από το οποίο θα αντληθούν οι βασικές αρχές και τα κύρια χαρακτηριστικά λειτουργίας του επερχόμενου περιουσιολογίου.

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Βιβλία

Acemoglu, D., Laibson, D. I., & List, J. A. (2016). *Macroeconomic* (Global Edition). Pearson.

Άρθρα

Anderson, E. (2013). Municipal “Best Practices”: Preventing Fraud, Bribery and Corruption. *International Centre for Criminal Law Reform and Criminal Justice Policy*, 15.

Foley, S., Karlsen, J. R., & Putniņš, T. J. (2019). Sex, Drugs, and Bitcoin: How Much Illegal Activity Is Financed through Cryptocurrencies? *The Review of Financial Studies*, 32(5), 1798–1853. <https://doi.org/10.1093/rfs/hhz015>

North, D. C. (1991). Institutions, Ideology, and Economic Performance. *Cato Journal*, 11, 477.

Tytko, A., & Stepanova, H. (2019). International Experience of Declaring Property, Assets and Private Interests. *Baltic Journal of Economic Studies*, 5(1), 214–217. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2019-5-1-214-217>

Εκθέσεις-Λοιπές πηγές

Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures Greece Mutual Evaluation Report. (2019). FATF. <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-Greece-2019.pdf>

Burdescu, R., Reid, G. J., Gilman, S., & Trapnell, S. E. (2009). *Income and Asset Declarations: Tools and Trade-offs*. The World Bank. https://www.unodc.org/documents/corruption/Publications/StAR/StAR_Publication_-_Income_and_Asset_Declarations.pdf

Burdescu, R., Reid, G. J., Trapnell, S. E., & Barnes, D. W. (2010). *Income and Asset Disclosure Systems: Establishing Good Governance through Accountability*. World Bank, 6. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/10175>

FOURTH EVALUATION ROUND Corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors SECOND COMPLIANCE REPORT CYPRUS. (2020). GRECO. <https://rm.coe.int/fourth-evaluation-round-corruption-prevention-in-respect-of-members-of/1680a06389>

- FOURTH EVALUATION ROUND Corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors SECOND COMPLIANCE REPORT GREECE. (2020). GRECO. <https://rm.coe.int/fourth-evaluation-round-corruption-prevention-in-respect-of-members-of/1680a06121>
- Issues Paper on Corruption and Economic Growth. (2013). OECD. Anticorruption Working Group. <https://www.oecd.org/g20/topics/anti-corruption/Issue-Paper-Corruption-and-Economic-Growth.pdf>
- Johansson, Y. (2021, June 21). Crime must not pay – have your say! [Text]. European Commission. https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/johansson/blog/crime-must-not-pay-have-your-say_en
- Recommendation on Codes of Conduct for Public Officials (Recommendation No. R(2000)10. (2000). Council of Europe. <https://rm.coe.int/16806cc1ec>
- Rossi, I. M., Pop, L., & Berger, T. (2017). Getting the Full Picture on Public Officials: A How-to Guide for Effective Financial Disclosure. World Bank Publications.
- United Nations (Ed.). (2004). UNITED NATIONS CONVENTION AGAINST CORRUPTION. https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08-50026_E.pdf
- Western Balkan Recommendation on Disclosure of Finances and Interests by Public Officials. (2016). e Regional School of Public Administration. <https://www.respaweb.eu/download/doc/02+Policy+Recommendations+on+Income+and+Asset+Declarations.pdf/5d3ea91ed1b5ebcaeeaf5bbb97463ec1.pdf>
- World Bank (Ed.). (2013). Income and asset disclosure: Case study illustrations. The World Bank.

Ελληνική Βιβλιογραφία

Βιβλία

- Αργυροηλιόπουλος, Η. (2006). Η ιδιωτική και δημόσια διαφθορά ως έγκλημα αθέμιτου ανταγωνισμού, μία προσέγγιση υπό το πρίσμα των επιχειρηματικών συναλλαγών. Νομική Βιβλιοθήκη.
- Βενετσανοπούλου, Μ. (2014). Κακοδιοίκηση και Διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση, Ελεγκτικοί Μηχανισμοί. Σάκκουλας.
- Γιαννακέλος, Ι. (2013). Διαφθορά-δωροδοκία και ποινική αντιμετώπιση. Εκδόσεις Αιολίδα.

- Γουργουράκης, Δ. (2013). Η διαφθορά και η καταπολέμηση της, διαφθορά και προσωπικά δεδομένα (Η. Σαγκουνίδου Δασκαλάκη, Ed.). Νομική Βιβλιοθήκη.
- Καϊάφα -Γκμπαντί, Μ. (2014). Οικονομικό έγκλημα και διαφθορά στο δημόσιο τομέα. Π. Ν. Σάκκουλας
<http://www.sakkoulas.com/product/16600-oikonomiko-egklima-kai-diafthora-sto-dimosio-tomea/>
- Κουράκης, Ν. (2002). Η Διαφθορά ως πρόβλημα της Ελληνικής Αντεγκληματικής Πολιτικής. Ποινικός Λόγος.
- Κουράκης, Ν., & Σαμαρά-Κρίστη, Α. (Eds.). (2015). Δημόσια διοίκηση και διαφθορά: Το πρόβλημα και οι τρόποι επίλυσης του. Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα.
- Σαγκουνίδου Δασκαλάκη, Η. (2013). Η διαφθορά & η καταπολέμηση της. Νομική Βιβλιοθήκη.
- Πανούσης, Γ. (2007). Η δημοκρατία στα ακραία όρια της, Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη.
- Ράικος, Δ. (2006). Δημόσια διοίκηση και διαφθορά; από τη σκοπιά του διοικητικού δικαίου. Εκδόσεις Σάκκουλα.

Άρθρα

- Καργάκος, Σ. (2011, March 4). 'Η φενάκη του «Πόθεν έσχες».
<http://www.sarantoskargakos.gr/content/%E1%BC%A1-%CF%86%CE%B5%CE%BD%CE%AC%CE%BA%CE%B7-%CF%84%CE%BF%E1%BF%A6-%C2%AB%CF%80%CF%8C%CE%B8%CE%B5%CE%BD-%E1%BC%94%CF%83%CF%87%CE%B5%CF%82%C2%BB>
- Κουτζαμάνη, Ε. (2016, January 25). Διαφθορά και Φοροδιαφυγή. Crime in Crisis. <http://crime-in-crisis.com/%ce%b4%ce%b9%ce%b1%cf%86%ce%b8%ce%bf%cf%81%ce%ac-%ce%ba%ce%b1%ce%b9-%cf%86%ce%bf%cf%81%ce%bf%ce%b4%ce%b9%ce%b1%cf%86%cf%85%ce%b3%ce%ae/>
- Μελάς, Δ. (2016, January 13). Η αξιολόγηση των επανακαταθέσεων στους ελέγχους περιουσιακής κατάστασης. E-Forologia.Gr. <https://www.e-forologia.gr/cms/viewContents.aspx?id=191329>
- Νατσούλης, Τ. (χ.χ.). Το “πόθεν έσχες” καθιέρωσε ο βασιλιάς της Αιγύπτου Άμασις και καταδίκασε σε θάνατο όποιον δεν μπορούσε να το αποδείξει. Τι σχέση έχει με τη νομοθεσία του Σόλωνα— ΜΗΧΑΝΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ. Retrieved August 19, 2021, from <https://www.mixanitouxronou.gr/to-pothen-esxes-kathierose-o-vasilias-tis-aigyptou-amasis-kai-katadikaze-se-thanato-opoion-den-borouse-na-to-apodeiksei-ti-sxesi-exei-me-ti-nomothesia-tou-solona/>

Σαββαΐδου, Κ. (2013, July 10). Πολεμώντας τη φοροδιαφυγή. | Περιοδικό ACCOUNTANCY GREECE. <https://www.accountancygreece.gr/polemontas-tin-forodiatfygi/>

Στυλόπουλος, Ε. (2014, May 12). Επαμεινώνδας Στυλόπουλος: Δεν υφίσταται ουσιαστικά τραπεζικό απόρρητο. <https://www.nextdeal.gr/epikairotita/trapezes/71681/epameinondas-stylopylos-den-yfistatai-oyasiastika-trapeziko-aporritho>

Τέντες, Ι. (2016, January 25). Η αναγκαιότητα μιας εθνικής στρατηγικής κατά της διαφθοράς. Crime in Crisis. <http://crime-in-crisis.com/%ce%b7-%ce%b1%ce%bd%ce%b1%ce%b3%ce%ba%ce%b1%ce%b9%cf%8c%cf%84%ce%b7%cf%84%ce%b1-%ce%bc%ce%b9%ce%b1%cf%82-%ce%b5%ce%b8%ce%bd%ce%b9%ce%ba%ce%ae%cf%82-%cf%83%cf%84%cf%81%ce%b1%cf%84%ce%b7%ce%b3%ce%b9/>

Φίλιππας, Ν. (2011, May 30). Οι αρχαίοι Έλληνες και η οικονομία. http://www.myrtis.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=253&Itemid=315&lang=fr

Χατζηκώστας, Κ. (χ.χ.). Μη υποβολή ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης περιουσιακής κατάστασης(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις).

Χατζηκώστας, Κ. (2016). Η καταπολέμηση της διαφθοράς στο δημόσιο τομέα με τα μέσα του ποινικού δικαίου, με έμφαση στη δωροδοκία ως κύρια μορφή διαφθοράς στην Ελλάδα. Η Καταπολέμηση Της Διαφθοράς Στο Δημόσιο Τομέα Με Τα Μέσα Του Ποινικού Δικαίου, Με Έμφαση Στη Δωροδοκία Ως Κύρια Μορφή Διαφθοράς Στην Ελλάδα. Οι Σημαντικότερες Αλλαγές Που Έφερε ο Ν 4254/2014, Ποινική Δικαιοσύνη 2016, Σελ. 369 Επ. https://www.academia.edu/40106172/%CE%97_%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%AD%CE%BC%CE%B7%CF%83%CE%B7_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%86%CE%B8%CE%BF%CF%81%CE%AC%CF%82_%CF%83%CF%84%CE%BF_%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CF%8C%CF%83%CE%B9%CE%BF_%CF%84%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%B1_%CE%BC%CE%B5_%CF%84%CE%B1_%CE%BC%CE%AD%CF%83%CE%B1_%CF%84%CE%BF%CF%85_%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%8D_%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%AF%CE%BF%CF%85_%CE%BC%CE%B5_%CE%AD%CE%BC%CF%86%CE%B1%CF%83%CE%B7_%CF%83%CF%84%CE%B7_%CE%B4%CF%89%CF%81%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CE%BA%CE%AF%CE%B1_%CF%89%CF%82_%CE%BA%CF%8D%CF%81%CE%B9%CE%B1_%CE%BC%CE%BF%CF%81%CF%86%CE%AE_%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%86%CE%B8%CE%B

F%CF%81%CE%AC%CF%82_%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1

Ακόμη ένα ιστορικό υψηλό για Bitcoin —Ξεπέρασε τις 50.000 δολ. | Capital. (2021, February 16). <https://www.capital.gr/agores/3525993/akomi-ena-istoriko-upsilo-gia-bitcoin-xeperase-tis-50-000-dol>

Καθυστέρηση έκδοσης δικαστικών αποφάσεων: Καταδίκες της Ελλάδας από το ΕΔΔΑ. (2020, June 20). Polls and Politics. <https://pollsandpolitics.gr/kathysterisi-ekdosis-dikastikon-apofaseon-katadikes-tis-elladas-apo-to-edda/>

CEO JP Morgan: Χωρίς αξία το bitcoin, η αγορά των crypto θα ρυθμιστεί. (2021, October 11.). Insider. Retrieved October 12, 2021, from <https://www.insider.gr/oikonomia/193810/ceo-jp-morgan-horis-axia-bitcoini-agma-ton-crypto-tha-rythmistei>

Crypto: Η κυβέρνηση Μπάιντεν ετοιμάζεται για καταστολή; - Ποια μέτρα προωθούνται. (2021, October 11.). Insider. Retrieved October 12, 2021, from <https://www.insider.gr/agores/193618/crypto-kybernisimpainten-etoimazetai-gia-katastoli-poia-metra-proothoyntai>

Εκθέσεις-Λοιπές πηγές

Καϊάφα-Γκμπάντι, Μ. (2020). Ποινική καταστολή της διαφθοράς(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις).

Καϊάφα Γκμπαντί, Μ. (2020). Η ποινική αντιμετώπιση του ξεπλύματος βρόμικου χρήματος: Διεθνές ευρωπαϊκό και εθνικό θεσμικό πλαίσιο(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις).

Κοντοβάς, Σ., Φραγκουδάκης, Ν., & Προΐσκου, Η. (2020, Φεβρουάριος). Η Δήλωση Περιουσιακής Κατάστασης (ΔΠΚ) ως εργαλείο ανίχνευσης και πρόληψης του παράνομου πλουτισμού και των συγκρούσεων συμφερόντων των δημοσίων υπαλλήλων. https://aead.gr/images/education/Presentation_NTA_February_2020.pdf

Κοσμίδης, Τ. (2020). Νέες Τεχνολογίες και Δίκαιο, Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα(αδημοσίευτες πανεπιστημιακές σημειώσεις).

Πανταζή, Α. (2015). Ο έλεγχος των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες) ως θεσμός διαφάνειας.

Χριστόπουλος Δημήτριος & Συνεργάτες. (2017). Έμμεσες Τεχνικές Φορολογικού Ελέγχου—Τραπεζικά Εμβάσματα.

<https://www.esdi.gr/nex/images/stories/pdf/dimodieyseis/2017/forodiafigi/christopoulos.pdf>

Αιτιολογική Έκθεση ν.4281/2014. (2014). Βουλή των Ελλήνων.

Αιτιολογική Έκθεση ν.4571/2018. (2018). Βουλή των Ελλήνων.

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς 2018-2021. (χ.χ.).

https://aead.gr/images/manuals/esskd/2018-2021/esskd_2018-2021.pdf

Έκθεση Απολογισμού 2020. (2021). Εθνική Αρχή Διαφάνειας. https://aead.gr/images/essays/Ekthesi_Apologismou_etous_2020_online.pdf

Έκθεση πεπραγμένων Α' Μονάδας 2018. (2019). Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από

Εγκληματικές Δραστηριότητες. [http://hellenic-](http://hellenic-fiu.gr/images/stories/files/etisies_ektheseis/ANNUAL_REPORT_-_CE%91_%CE%9C%CE%9F%CE%9D%CE%91%CE%94%CE%91%CE%A3_%CE%95%CE%A4%CE%9F%CE%A5%CE%A3_2018_WEB_SITE.pdf)

[fiu.gr/images/stories/files/etisies_ektheseis/ANNUAL_REPORT_-](http://hellenic-fiu.gr/images/stories/files/etisies_ektheseis/ANNUAL_REPORT_-_CE%91_%CE%9C%CE%9F%CE%9D%CE%91%CE%94%CE%91%CE%A3_%CE%95%CE%A4%CE%9F%CE%A5%CE%A3_2018_WEB_SITE.pdf)

[_CE%91_%CE%9C%CE%9F%CE%9D%CE%91%CE%94%CE%91%CE%A3_%CE%95%CE%A4%CE%](http://hellenic-fiu.gr/images/stories/files/etisies_ektheseis/ANNUAL_REPORT_-_CE%91_%CE%9C%CE%9F%CE%9D%CE%91%CE%94%CE%91%CE%A3_%CE%95%CE%A4%CE%9F%CE%A5%CE%A3_2018_WEB_SITE.pdf)

[9F%CE%A5%CE%A3_2018_WEB_SITE.pdf](http://hellenic-fiu.gr/images/stories/files/etisies_ektheseis/ANNUAL_REPORT_-_CE%91_%CE%9C%CE%9F%CE%9D%CE%91%CE%94%CE%91%CE%A3_%CE%95%CE%A4%CE%9F%CE%A5%CE%A3_2018_WEB_SITE.pdf)

Επιχειρησιακό Σχέδιο 2021. (2021). Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων.

https://www.aade.gr/sites/default/files/2021-04/epixeirhsiako_2021.pdf

Ετήσια Έκθεση 2019. (2020). Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης.

[https://epitropielegxou.parliament.gr/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-](https://epitropielegxou.parliament.gr/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-%ce%b7%ce%bc%ce%b5%cf%81%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%b9%ce%b1%ce%ba%cf%8c-%ce%ad%cf%84%ce%bf%cf%82-2019)

[_CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-](https://epitropielegxou.parliament.gr/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-%ce%b7%ce%bc%ce%b5%cf%81%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%b9%ce%b1%ce%ba%cf%8c-%ce%ad%cf%84%ce%bf%cf%82-2019)

[82-](https://epitropielegxou.parliament.gr/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-%ce%b7%ce%bc%ce%b5%cf%81%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%b9%ce%b1%ce%ba%cf%8c-%ce%ad%cf%84%ce%bf%cf%82-2019)

[_CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-](https://epitropielegxou.parliament.gr/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-%ce%b7%ce%bc%ce%b5%cf%81%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%b9%ce%b1%ce%ba%cf%8c-%ce%ad%cf%84%ce%bf%cf%82-2019)

[_CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-](https://epitropielegxou.parliament.gr/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-%ce%b7%ce%bc%ce%b5%cf%81%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%b9%ce%b1%ce%ba%cf%8c-%ce%ad%cf%84%ce%bf%cf%82-2019)

[_CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-](https://epitropielegxou.parliament.gr/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-%ce%b7%ce%bc%ce%b5%cf%81%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%b9%ce%b1%ce%ba%cf%8c-%ce%ad%cf%84%ce%bf%cf%82-2019)

[_CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-](https://epitropielegxou.parliament.gr/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-%ce%b7%ce%bc%ce%b5%cf%81%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%b9%ce%b1%ce%ba%cf%8c-%ce%ad%cf%84%ce%bf%cf%82-2019)

[_CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-](https://epitropielegxou.parliament.gr/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-%ce%b7%ce%bc%ce%b5%cf%81%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%b9%ce%b1%ce%ba%cf%8c-%ce%ad%cf%84%ce%bf%cf%82-2019)

[_CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-](https://epitropielegxou.parliament.gr/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-%ce%b7%ce%bc%ce%b5%cf%81%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%b9%ce%b1%ce%ba%cf%8c-%ce%ad%cf%84%ce%bf%cf%82-2019)

[_CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-](https://epitropielegxou.parliament.gr/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-%ce%b7%ce%bc%ce%b5%cf%81%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%b9%ce%b1%ce%ba%cf%8c-%ce%ad%cf%84%ce%bf%cf%82-2019)

[_CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-](https://epitropielegxou.parliament.gr/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-%ce%b7%ce%bc%ce%b5%cf%81%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%b9%ce%b1%ce%ba%cf%8c-%ce%ad%cf%84%ce%bf%cf%82-2019)

[_CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-](https://epitropielegxou.parliament.gr/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-%ce%b7%ce%bc%ce%b5%cf%81%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%b9%ce%b1%ce%ba%cf%8c-%ce%ad%cf%84%ce%bf%cf%82-2019)

[_CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-](https://epitropielegxou.parliament.gr/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-%ce%b7%ce%bc%ce%b5%cf%81%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%b9%ce%b1%ce%ba%cf%8c-%ce%ad%cf%84%ce%bf%cf%82-2019)

Ετήσια Έκθεση 2020. (2021). Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης.

[https://epitropielegxou.parliament.gr/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-](https://epitropielegxou.parliament.gr/%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%9B%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AD%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%bf-%ce%b7%ce%bc%ce%b5%cf%81%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%b9%ce%b1%ce%ba%cf%8c-%ce%ad%cf%84%ce%bf%cf%82-2019)

%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9
%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-
%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%ce%ad%ce%ba%ce%b8%ce%b5%cf%83%ce%b7-
%cf%80%ce%b5%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%b3%ce%bc%ce%ad%ce%bd%cf%89%ce%bd-
%cf%84%ce%b7%cf%82-
%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%84%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%ae%cf%82-
%ce%b5%ce%bb%ce%ad%ce%b3%cf%87%ce%bf%cf%85-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-
%cf%84%ce%bf-
%ce%b7%ce%bc%ce%b5%cf%81%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%b9%ce%b1%ce%ba%cf%8
c-%ce%ad%cf%84%ce%bf%cf%82-2020

Θεματικό ενημερωτικό δελτίο ευρωπαϊκού εξαμήνου καταπολέμηση της διαφθοράς. (2017). Ευρωπαϊκή
Επιτροπή. [https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/european-
semester_thematic-factsheet_fight-against-corruption_el.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_fight-against-corruption_el.pdf)

Κρυπτονόμισμα. (2020). In Βικιπαίδεια. [https://el.wikipedia.org/w/index.php?title=%CE%9A%CF%81%CF%85%CF%80%CF%84%CE%BF%
CE%BD%CF%8C%CE%BC%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%B1&oldid=8369526](https://el.wikipedia.org/w/index.php?title=%CE%9A%CF%81%CF%85%CF%80%CF%84%CE%BF%CE%BD%CF%8C%CE%BC%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%B1&oldid=8369526)

Ο Δείκτης Αντίληψης Διαφθοράς 2020 αποκαλύπτει ότι η εκτεταμένη διαφθορά εξασθενεί την επάρκεια
της αντίδρασής μας στην πανδημία COVID-19, απειλώντας την ανάκαμψη παγκοσμίως – Ανοιχτή
Διακυβέρνηση. (2021, Φεβρουάριος 9). [https://opengov.ellak.gr/2021/02/09/o-diktis-antilipsis-
diafthoras-2020-apokalipti-oti-i-ektetameni-diafthora-exastheni-tin-eparkia-tis-antidra-sis-mas-
stin-pandimia-covid-19-apilontas-tin-anakampsi-pagkosmios/](https://opengov.ellak.gr/2021/02/09/o-diktis-antilipsis-diafthoras-2020-apokalipti-oti-i-ektetameni-diafthora-exastheni-tin-eparkia-tis-antidra-sis-mas-stin-pandimia-covid-19-apilontas-tin-anakampsi-pagkosmios/)

Πόθεν έσχες. (2021). In Βικιπαίδεια. [https://el.wikipedia.org/w/index.php?title=%CE%A0
%CF%8C%CE%B8%CE%B5%CE%BD_%CE%AD%CF%83%CF%87%CE%B5%CF%82_\(%CE
%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1\)&oldid=8964149](https://el.wikipedia.org/w/index.php?title=%CE%A0%CF%8C%CE%B8%CE%B5%CE%BD_%CE%AD%CF%83%CF%87%CE%B5%CF%82_(%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1)&oldid=8964149)

Τεχνική Έκθεση για το Σύστημα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης στην Ελλάδα. (2018).
OECD. [https://www.oecd.org/governance/ethics/7.1.1-technical-report-asset-declarations-
greece-el.pdf](https://www.oecd.org/governance/ethics/7.1.1-technical-report-asset-declarations-greece-el.pdf)

Τι είναι οι Ανεξάρτητες Αρχές και σε τι χρησιμεύουν; (χ.χ.). Syntagma Watch. Retrieved July 15, 2021, from
[https://www.syntagmawatch.gr/my-constitution/ti-ine-oi-anexartites-arches-kai-se-ti-
chrisimevoun/](https://www.syntagmawatch.gr/my-constitution/ti-ine-oi-anexartites-arches-kai-se-ti-chrisimevoun/)

Τι είναι το bitcoin; (2018, Φεβρουάριος 13). Τράπεζα της Ελλάδος
<https://www.bankofgreece.gr/enimerosi/epeksigiseis/ti-einai-to-bitcoin>

Φοροδοξίες, 27.06.2021. (2021, Ιούνιος 28). Συμβουλευτικές υπηρεσίες | Grant Thornton Greece.
<https://www.grant-thornton.gr/insights/forodoxies/27-Jun-2021/>

Παράρτημα Ι και ΙΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ 04.

Έσοδα από κάθε πηγή που αποκτήθηκαν κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος.

Α/Α	Ο ΑΠΟΚΤΩΝ ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	ΕΙΔΟΣ ΕΣΟΔΟΥ	ΝΟΜΙΣΜΑ	ΠΟΣΟ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
	1	2	3	4	5

ΠΙΝΑΚΑΣ 05.

Επενδυτικά προϊόντα ημεδαπών και αλλοδαπών εταιρειών, κάθε είδους ομόλογα, αμοιβαία κεφάλαια, παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα καθώς και οποιοδήποτε χρηματοοικονομικό προϊόν τράπεζας, ασφαλιστικής εταιρείας ή οποιοδήποτε άλλου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος.

Α/Α	ΕΠΕΝΔΥΤΗΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΜΕΡΙΔΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ	ΑΞΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ / ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ	ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ	ΝΟΜΙΣΜΑ	ΤΡΟΠΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	ΠΟΣΟ ΠΗΓΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ15

ΠΙΝΑΚΑΣ 06.**Μίσθωση θυρίδων σε τράπεζες, ταμειυτήρια και άλλα ημεδαπά ή αλλοδαπά ιδρύματα.**

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΘΥΡΙΔΑΣ (Υπόχρεος, Σύζυγος/Μ.Σ.Σ., Τέκνο, Τρίτοι)	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΙΔΡΥΜΑ ΘΥΡΙΔΑΣ	ΧΩΡΑ	ΕΤΟΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ
	1	2	3	4	5	6

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: 7

ΠΙΝΑΚΑΣ 07.**Καταθέσεις σε τράπεζες, ταμειυτήρια και άλλα ημεδαπά ή αλλοδαπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα**

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	ΕΙΔΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ - ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ - ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ (Υπόχρεος Σύζυγος/Μ.Σ.Σ. Τέκνο Τρίτοι)	ΠΛΗΘΟΣ ΔΙΚ/ΧΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ - ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ	IBAN –ΑΡ. ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ (4 ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΨΗΦΙΑ)	ΧΩΡΑ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ - ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ Κατά την ημερομηνία αναφοράς της δήλωσης	ΝΟΜΙΣΜΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ - ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ	ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	ΠΟΣΟ ΠΗΓΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: 13

ΠΙΝΑΚΑΣ 08.**Κινητά Μεγάλης Αξίας - Μετρητά**

A/A	ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ / ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΕΙΔΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ	ΑΞΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ / ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ	ΝΟΜΙΣΜΑ	ΤΡΟΠΟΙ ΚΤΗΣΗΣ	ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	ΠΟΣΟ ΠΗΓΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :12

ΠΙΝΑΚΑΣ 9.: Ακίνητα

A/A	ΑΚΙΝΗΤΟ 1	ΑΚΙΝΗΤΟ 2	ΑΚΙΝΗΤΟ 3	ΑΚΙΝΗΤΟ 4	ΑΚΙΝΗΤΟ 5	ΑΚΙΝΗΤΟ 6	ΑΚΙΝΗΤΟ 7	ΑΚΙΝΗΤΟ 8	ΑΚΙΝΗΤΟ 9
ΚΑΤΟΧΟΣ	1								
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ/ΜΕΤΑΒΟΛΗ	2								
ΧΩΡΑ	3								
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	4								
ΝΟΜΟΣ	5								
ΔΗΜΟΣ	6								
ΟΔΟΣ Ή ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	7								
ΑΡΙΘΜΟΣ	8								
ΕΙΔΟΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ	9								
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΚΙΝΗΤΟΥ	10								
ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΕΔΑΦΟΥΣ ΣΕ m2	11								
ΟΡΟΦΟΣ ΚΤΙΣΜΑΤΟΣ	12								
ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΥΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝΣΕ m2	13								
ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΕ m2	14								
ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ	15								
ΕΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	16								
ΕΤΟΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ	17								
ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΠΙΣΙΝΑΣ ΣΕ m2	18								
ΙΣΧΥΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	19								
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΤΙΜΗΜΑ	20								
ΝΟΜΙΣΜΑ	21								
ΑΡΙΘΜΟΙ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ	22								
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ	23								
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΑΞΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ	24								
ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝ ΤΙΜΗΜΑ	25								

ΑΡΙΘΜΟΙ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ ΕΚΠΟΙΗΣΗΣ/ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ	26														
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ (ΕΚΠΟΙΗΣΗ/ΜΕΤΑΒΟΛΗ)	27														
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΑΞΙΑ ΕΚΠΟΙΗΣΗΣ / ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ	28														
ΚΩΔΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ (Κ.Α.Ε.Κ.) ΑΚΙΝΗΤΟΥ	29														
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥΜΕΝΟΥ	30														
ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ	31														
ΤΡΟΠΟΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ	32														
ΕΙΔΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ	33														
%ΣΥΝΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	34														
ΤΡΟΠΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	35														
ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	36														
ΠΟΣΟ ΠΗΓΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	37														
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	38														

ΠΙΝΑΚΑΣ 10.															
Κάθε χρήσης οχήματα.															
A/A	ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΕΙΔΟΣ ΟΧΗΜ ΑΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	ΚΥΒΙΣΜΟΣ	% ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	ΕΤΟΣ 1ΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	ΕΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΤΙΜΗΜΑ (€)	ΕΤΟΣ ΜΕΤΑΒΙ ΒΑΣΗΣ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝ ΤΙΜΗΜΑ	ΝΟΜΙΣΜΑ	ΤΡΟΠΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	ΠΟΣΟ ΠΗΓΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :				16											

ΠΙΝΑΚΑΣ 11.**Πλωτά μέσα.**

A/A	ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Η ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΕΙΔΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΗΟΛΟΓΙΟΥ ή ΛΕΜΒΟΛΟΓΙΟΥ	ΜΗΚΟΣ ΣΚΑΦΟΥΣ (σε μέτρα)	% ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	ΛΙΜΕΝΑΣ ΝΗΟΛΟΓΗΣΗΣ ή ΛΕΜΒΟΛΟΓΙΟΥ	ΕΤΟΣ 1 ^{ης} ΝΗΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΕΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΤΙΜΗΜΑ (€)	ΕΤΟΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝ ΤΙΜΗΜΑ (€)	ΝΟΜΙΣΜΑ	ΤΡΟΠΟΙ ΚΤΗΣΗΣ	ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	ΠΟΣΟ ΠΗΓΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: 17

Πίνακας 12.**Εναέρια Μέσα**

A/A	ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Η ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΝΑΕΡΙΟΥ ΜΕΣΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΗΟΛΟΓΙΟΥ	ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΚΑΦΟΥΣ	% ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	ΕΤΟΣ 1 ^{ης} ΝΗΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΕΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΤΙΜΗΜΑ (€)	ΕΤΟΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝ ΤΙΜΗΜΑ (€)	ΝΟΜΙΣΜΑ	ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	ΠΟΣΟ ΠΗΓΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	ΤΡΟΠΟΙ ΚΤΗΣΗΣ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: 16

Πίνακας 13.**Συμμετοχές σε κάθε είδους επιχείρηση**

A/A	ΣΥΜΜΕΤΕΧΩΝ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Η ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΧΩΡΑ ΕΔΡΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ / ΝΟΜΙΚΗΣ ΟΝΤΟΤΗΤΑΣ	ΑΦΜ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	% ΠΕΡΥΣΙΝΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΔΗΛΩΣΗΣ	ΕΤΟΣ ΕΝΑΡΞΗΣ / ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	ΑΡΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΣΦΟΡΑΣ	ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΣΦΟΡΑΣ 31/12	ΝΟΜΙΣΜΑ	ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	ΑΞΙΑ ΑΓΟΡΑΣ	ΠΟΣΟ ΠΗΓΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	ΑΞΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: 18

Πίνακας 14. Δανειακές Υποχρεώσεις κι οφειλές
 (Συμπληρώνεται μόνο από τους υπόχρεους υποβολής ΔΓΚ & ΔΟΣ στην Επιτροπή 3^α της Βουλής για κάθε υποχρέωση άνω των 5.000,00 ευρώ)

Α/Α	ΟΦΕΙΛΕΤΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ	ΠΙΣΤΩΤΗΣ	ΑΡΧΙΚΟ ΠΟΣΟ	ΝΟΜΙΣΜΑ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ	ΗΜ/ΝΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ	ΗΜ/ΝΙΑ ΛΗΞΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ
	1	2	3	4	5	6	7	8
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: 9								

Οδηγίες συμπλήρωσης πεδίων ΔΗΛΩΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Ο ΠΙΝΑΚΑΣ 01-Προσωπικά και Επαγγελματικά στοιχεία υπόχρεου συμπληρώνεται ως εξής:

Α/Α	ΠΕΔΙΟ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΙΜΩΝ
1	Α.Φ.Μ.:	Ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου	
2	Δ.Ο.Υ.	Η τρέχουσα Δ.Ο.Υ. παραγωγής του υπόχρεου.	
3	Α.Μ.Κ.Α.	Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης	
4	Α.Δ.Τ. / Α.Γ.Μ.	Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας / Αριθμός Γενικού Μητρώου.	
5	ΕΠΩΝΥΜΟ	Το Επώνυμο.	
6	ΟΝΟΜΑ	Το Όνομα.	
7	ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ	Το Πατρώνυμο.	
8	ΟΝΟΜΑ ΜΗΤΡΟΣ	Το Μητρώνυμο.	
9	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	Η Ημερομηνία γέννησης υπόχρεου.	
10	ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΟΧΡΕΟΥ	Όλες οι Ιδιότητες βάσει των οποίων ο υπόχρεος πρέπει να υποβάλλει Δήλωση Περιουσιακής Κατάστασης.	Πιν 02 Ιδιότητες Υπόχρεου
11	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	Η κύρια επαγγελματική ιδιότητα του υπόχρεου.	
12	ΟΡΓΑΝΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΔΠΚ	Το/α Όργανο/α Ελέγχου της ΔΠΚ στο/α οποίο/α υποβάλλεται η ΔΠΚ με βάση την/τις Ιδιότητα/ες του υπόχρεου	
13	ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ / ΥΠΗΡΕΣΙΑ / ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ	Η Διεύθυνση και το Τμήμα του Φορέα που ανήκει ο υπόχρεος ή ο Οργανισμός όπου εργάζεται.	
14	ΚΛΑΔΟΣ /ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	Ο Κλάδος / Ειδικότητα του υπόχρεου.	
15	ΒΑΘΜΟΣ	Ο Βαθμός, σύμφωνα με το επίσημο βαθμολόγιο του Φορέα του υπόχρεου.	Πιν 03 Βαθμός
16	ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΥΠΟΧΡΕΟΥ	Η Θέση που κατέχει ως υπόχρεος / Καθήκοντα που ασκεί ο υπόχρεος.	Πιν 04 Καθήκοντα υπόχρεου
17	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΔΙΟΡΙΣΜΟΥ	Η ημερομηνία κατά την οποία ο υπόχρεος διορίστηκε αρχικά.	
18	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ	Η ημερομηνία απόκτησης της ιδιότητας, βάσει της οποίας ο αναφερόμενος είναι υπόχρεος.	
19	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΠΩΛΕΙΑΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ	Η ημερομηνία απώλειας την ιδιότητας, βάσει της οποίας ο αναφερόμενος είναι υπόχρεος.	
20	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Η τρέχουσα διεύθυνση εργασίας του υπόχρεου.	
21	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	Η τρέχουσα διεύθυνση κατοικίας του υπόχρεου.	
22	ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	Οι τρέχοντες τηλεφωνικοί αριθμοί επικοινωνίας.	

23	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ	Έγκυρο και ενεργό email στο οποίο θα αποστέλλονται στον υπόχρεο τα ηλεκτρονικά μηνύματα που σχετίζονται με τη Δήλωση Περιουσιακής Κατάστασης.	
24	ΚΑΤΟΧΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	Η κατοχή οποιουδήποτε κινητού ή ακίνητου περιουσιακού στοιχείου εκτός Ελλάδος.	Πιν 01 Περιουσία στο εξωτερικό

Ο ΠΙΝΑΚΑΣ 02-Στοιχεία συζύγου/Μ.Σ.Σ. συμπληρώνεται ως εξής:

A/A	ΠΕΔΙΟ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΙΜΩΝ
1	ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΥΠΟΧΡΕΟΥ	Η οικογενειακή σας κατάσταση που ίσχυε στις 31 Δεκεμβρίου του έτους για το οποίο ο υπόχρεος υποβάλλει την ΔΠΚ.	Πιν 05 Οικογενειακή Κατάσταση
2	Α.Φ.Μ.	Ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου συζύγου/Μ.Σ.Σ., όπως είναι καταγεγραμμένος στην ελληνική Φορολογική Αρχή.	
3	Δ.Ο.Υ.	Η τρέχουσα Δ.Ο.Υ. υπαγωγής συζύγου/Μ.Σ.Σ	
4	Α.Μ.Κ.Α.	Ο Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης συζύγου/Μ.Σ.Σ. όπως αναγράφεται στα επίσημα ασφαλιστικά έγγραφα.	
5	Α.Δ.Τ. / Α.Γ.Μ.	Ο Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας / Αριθμός Γενικού Μητρώου όπως αναγράφεται στα επίσημα έγγραφα συζύγου/Μ.Σ.Σ..	
6	ΕΠΩΝΥΜΟ	Το Επώνυμο συζύγου/Μ.Σ.Σ. όπως αναγράφεται στα επίσημα έγγραφα.	
7	ΟΝΟΜΑ	Το Όνομα συζύγου/Μ.Σ.Σ. όπως αναγράφεται στα επίσημα έγγραφα.	
8	ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ	Το Πατρώνυμο συζύγου/Μ.Σ.Σ. όπως αναγράφεται στα επίσημα έγγραφα.	
9	ΟΝΟΜΑ ΜΗΤΡΟΣ	Το Μητρώνυμο συζύγου/Μ.Σ.Σ. όπως αναγράφεται στα επίσημα έγγραφα.	
10	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	Ημερομηνία γέννησης συζύγου/Μ.Σ.Σ., όπως αναγράφεται στα επίσημα έγγραφα.	
11	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	Η κύρια επαγγελματική ιδιότητα της/του συζύγου/Μ.Σ.Σ..	
12	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Η διεύθυνση εργασίας συζύγου/Μ.Σ.Σ..	

13	ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΧΡΕΟΣ ΚΑΙ Ο/Η ΣΥΖΥΓΟΣ/Μ.Σ.Σ.	Η τυχόν υποχρέωση του/της συζύγου/Μ.Σ.Σ. για υποβολή ξεχωριστής Δήλωσης Περιουσιακής Κατάστασης σε οποιοδήποτε Όργανο Ελέγχου.	
14	ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΧΡΕΟΣ ΚΑΙ Ο/Η ΣΥΖΥΓΟΣ/Μ.Σ.Σ.ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ 3 ^Α ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ	Η τυχόν υποχρέωση του/της συζύγου/Μ.Σ.Σ. για υποβολή ξεχωριστής Δήλωσης Περιουσιακής Κατάστασης στην Επιτροπή 3Α της Βουλής	

Ο ΠΙΝΑΚΑΣ 03-Στοιχεία ανήλικων τέκνων συμπληρώνεται ως εξής:

Α/Α	ΠΕΔΙΟ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΙΜΩΝ
1	ΕΠΩΝΥΜΟ	Το επώνυμο ανήλικου τέκνου όπως αναγράφεται στα επίσημα έγγραφα.	
2	ΟΝΟΜΑ	Το όνομα ανήλικου τέκνου όπως αναγράφεται στα επίσημα έγγραφα.	
3	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	Η ημερομηνία γέννησης ανήλικου τέκνου, όπως αναγράφεται στα επίσημα έγγραφα.	
4	Α.Μ.Κ.Α.	Ο Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης του ανήλικου τέκνου, όπως αναγράφεται στα επίσημα ασφαλιστικά έγγραφα.	
5	Α.Φ.Μ.	Ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου ανήλικου τέκνου. Καταχωρίζεται υποχρεωτικά όταν υπάρχει.	

Ο ΠΙΝΑΚΑΣ 04 -Έσοδα από κάθε πηγή που αποκτήθηκαν κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος συμπληρώνεται ως εξής:

Α/Α	ΠΕΔΙΟ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΙΜΩΝ
1	Ο ΑΠΟΚΤΩΝ ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	Το πρόσωπο που εισέπραξε το σχετικό Έσοδο.	
2	ΕΙΔΟΣ ΕΣΟΔΟΥ	Το Είδος Εσόδου που αποκτήθηκε.	Πιν 06 Είδος εσόδου
3	ΝΟΜΙΣΜΑ	Το Νόμισμα του εσόδου.	Πιν 07 Νόμισμα
4	ΠΟΣΟ ΠΗΓΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Το συνολικό ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο επιλεγμένο Είδος Εσόδου.	
5	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Απαραίτητες επισημάνσεις που αφορούν στα έσοδα και το Όργανο Ελέγχου θα πρέπει να γνωρίζει.	

ΠΙΝΑΚΑΣ 05 - Επενδυτικά προϊόντα ημεδαπών και αλλοδαπών εταιρειών, κάθε είδους ομόλογα, αμοιβαία κεφάλαια, παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα καθώς και οποιοδήποτε χρηματοοικονομικό προϊόν τράπεζας, ασφαλιστικής εταιρείας ή οποιουδήποτε άλλου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. *Καταχωρίστε τα Επενδυτικά Προϊόντα που υπάρχουν την τελευταία ημέρα του έτους αναφοράς, κατά την υποβολή ετήσιας ΔΠΚ, ή την ημέρα απόκτησης ιδιότητας στην αρχική ΔΠΚ*

Α/Α	ΠΕΔΙΟ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΙΜΩΝ
1	ΕΠΕΝΔΥΤΗΣ	Ο κάτοχος του επενδυτικού προϊόντος.	
2	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΜΕΤΑΒΟΛΗ	Η χρονική περίοδος απόκτησης/εκποίησης/διαγραφής του καταχωριζόμενου επενδυτικού προϊόντος.	Πιν 08 Κατάσταση ή μεταβολή
3	ΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΜΕΡΙΔΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΗ	Ο χειριστής μερίδας του επενδυτή για το συγκεκριμένο προϊόν.	
4	ΕΙΔΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	Το είδος επενδυτικού προϊόντος.	Πιν09 Είδος επενδυτικού προϊόντος
5	ΤΙΤΛΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	Ο τίτλος του επενδυτικού προϊόντος.	
6	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	Η ποσότητα του προϊόντος σε αριθμό.	
7	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	Η μονάδα μέτρησης του επενδυτικού προϊόντος.	Πιν 10 Μονάδα μέτρησης
8	ΑΞΙΑΚΤΗΣΗΣ	Η αξία του επενδυτικού προϊόντος, κατά το χρόνο κτήσης του. (Καταχωρίζεται ο αριθμός ΜΗΔΕΝ εάν η μεταβίβαση ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ, π.χ. Δωρεά)	
9	ΑΞΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ / ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ	Η αξία πώλησης του προϊόντος κατά το χρόνο πώλησης / μεταβίβασής του. (Καταχωρίζεται ο αριθμός ΜΗΔΕΝ εάν η μεταβίβαση ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ, π.χ. Δωρεά)	

10	ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ	Η αξία αποτίμησης του προϊόντος, στις 31 Δεκεμβρίου του έτους για το οποίο υποβάλλεται η ΔΠΚ (εφόσον πρόκειται για ετήσια δήλωση)ή στην ημερομηνία απόκτησης ιδιότητας για αρχική δήλωση	
11	ΝΟΜΙΣΜΑ	Το Νόμισμα που αντιστοιχεί στην αποτίμηση και στην αξία κτήσης ή πώλησης/μεταβίβασης.	Πιν 07 Νόμισμα
12	ΤΡΟΠΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	Όλοι οι τρόποι, με τους οποίους έχει αποκτηθεί το καταχωριζόμενο επενδυτικό προϊόν.	Πιν 11 Τρόπος κτήσης επενδυτικού προϊόντος
13	ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	Όλες οι πηγές, από τις οποίες προήλθαν τα χρήματα για να αποκτηθεί το επενδυτικό προϊόν.	Πιν 12 Πηγή προέλευσης χρημάτων
14	ΠΟΣΟ ΠΗΓΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	το ποσό που αντιστοιχεί για κάθε πηγή προέλευσης.	
15	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Απαραίτητες επισημάνσεις που αφορούν στα επενδυτικά προϊόντα και το Όργανο Ελέγχου θα πρέπει να γνωρίζει.	

Ο ΠΙΝΑΚΑΣ 06 Μίσθωση Θυρίδων σε τράπεζες, ταμειυτήρια και άλλα ημεδαπά ή αλλοδαπά ιδρύματα, συμπληρώνεται ως εξής:

Η μίσθωση θυρίδας καταχωρίζεται μια φορά ανεξάρτητα από τον αριθμό των δικαιούχων.

Α/Α	ΠΕΔΙΟ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΙΜΩΝ
1	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Ο δικαιούχος της θυρίδας.	
2	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΘΥΡΙΔΑΣ	Οι υπόλοιποι συνδικαιούχοι της θυρίδας (Υπόχρεος, Σύζυγος/Μ.Σ.Σ., Ανήλικο Τέκνο, Τρίτοι)	
3	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΜΕΤΑΒΟΛΗ	Η χρονική περίοδος έναρξης μίσθωσης ή και λήξης μίσθωσης της θυρίδας.	Πιν 08 Κατάσταση ή μεταβολή
4	ΙΔΡΥΜΑ ΘΥΡΙΔΑΣ	Το χρηματοπιστωτικό ή άλλο ίδρυμα στο οποίο βρίσκεται η θυρίδα.	
5	ΧΩΡΑ	Η χώρα στην οποία βρίσκεται η θυρίδα.	Πιν 13 Χώρα
6	ΕΤΟΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ	Το έτος κατά το οποίο μισθώθηκε για πρώτη φορά η θυρίδα.	

7	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Απαραίτητες επισημάνσεις που αφορούν στις θυρίδες και το Όργανο Ελέγχου θα πρέπει να γνωρίζει.	
---	--------------	--	--

Ο ΠΙΝΑΚΑΣ 07 Καταθέσεις σε τράπεζες, Ταμιευτήρια και άλλα ημεδαπά ή αλλοδαπά πιστωτικά ιδρύματα (κάθε λογαριασμός δηλώνεται μια φορά μόνο) συμπληρώνεται ως εξής :

A/A	ΠΕΔΙΟ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΙΜΩΝ
1	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Όποιος από τους υπόχρεο, σύζυγο/Μ.Σ.Σ., ανήλικο τέκνο , αναγράφεται στους συνδικαιούχους του ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ	
2	ΕΙΔΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ /ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ	Το είδος του λογαριασμού κατάθεσης.	Πιν 16 Είδος λογαριασμού κατάθεσης
3	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ /ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ	Οι υπόλοιποι δικαιούχοι του λογαριασμού, εφόσον υπάρχουν. (Υπόχρεος, Σύζυγος/Μ.Σ.Σ., Ανήλικο Τέκνο, Τρίτοι).	
4	ΠΛΗΘΟΣ ΔΙΚ/ΧΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ	Το ΣΥΝΟΛΟ των δικαιούχων του τραπεζικού λογαριασμού.	
5	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ	Το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα στο οποίο έχει δημιουργηθεί ο λογαριασμός ή καρτέλα .	
6	IBAN /ΑΡ. ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ (4 τελευταία ψηφία)	Τα 4 τελευταία ψηφία του IBAN / Αρ. Προθεσμιακής κατάθεσης.	
7	ΧΩΡΑ	Η χώρα στην οποία έχει δημιουργηθεί ο λογαριασμός.	Πιν 13 Χώρα
8	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ / ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ	Το υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου του έτους για το οποίο υποβάλλεται η ΔΠΚ, εφόσον πρόκειται για ετήσια δήλωση ή στην ημερομηνία απόκτησης ιδιότητας, εφόσον πρόκειται για αρχική δήλωση	

9	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ Κατά την ημερομηνία αναφοράς της δήλωσης	Στις ετήσιες ΔΠΚ συμπληρώνουμε 31/12/XXXX και στις αρχικές την ημερομηνία απόκτησης της ιδιότητας	
10	ΝΟΜΙΣΜΑ	Το Νόμισμα του λογαριασμού.	Πιν 07 Νόμισμα
11	ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	ΟΛΕΣ οι πηγές, από τις οποίες προήλθαν τα χρήματα του λογαριασμού	Πιν 12 Πηγή προέλευσης χρημάτων
12	ΠΟΣΟ ΠΗΓΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Το ποσό που αντιστοιχεί σε κάθε πηγή προέλευσης.	
13	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Επισημάνσεις που αφορούν σε κάποιο από τους λογαριασμούς και το Όργανο Ελέγχου θα πρέπει να γνωρίζει.	

Ο ΠΙΝΑΚΑΣ 08. Κινητά Μεγάλης Αξίας – Μετρητά συμπληρώνεται ως εξής:

Συμπληρώστε όταν το σύνολο των μετρητών που κατέχετε και δεν συμπεριλαμβάνονται στον «Πίνακα 07. Καταθέσεις σε Τράπεζες κλπ.», υπολογίζονται σε τουλάχιστον 30.000 € ή/και όταν το κινητό μεγάλης αξίας που κατέχετε, υπολογίζεται σε τουλάχιστον 40.000 €. Αν η αξία κάθε πράγματος είναι μικρότερη του ποσού αυτού, τα αποκτηθέντα, όμως, πράγματα αποτελούν κατά τις συναλλακτικές αντιλήψεις ενιαίο σύνολο, για τον υπολογισμό της αξίας λαμβάνεται υπόψη η αξία όλων αυτών των πραγμάτων, εφόσον υπερβαίνει το ποσό των σαράντα χιλιάδων (40.000) ευρώ. Η δηλούμενη αξία συνοδεύεται από τα παραστατικά αγοράς ή τα νόμιμα φορολογικά παραστατικά ή εκτίμηση της εμπορικής αξίας του κινητού από εκτιμητή που περιλαμβάνεται στο μητρώο πιστοποιημένων εκτιμητών που τηρείται στο Υπουργείο Οικονομικών. Σε περίπτωση κατά την οποία τα κινητά είναι ασφαλισμένα κατά κινδύνων κλοπής, πυρκαγιάς και λοιπών κινδύνων, η εκτιμώμενη αξία δεν μπορεί να είναι κατώτερη αυτής που αναγράφεται στη σχετική σύμβαση.

Α/Α	ΠΕΔΙΟ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΙΜΩΝ
1	ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ	Ο ιδιοκτήτης του καταχωριζόμενου φυλασσόμενου είδους.	
2	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ/ΜΕΤΑΒΟΛΗ	Η χρονική περίοδος απόκτησης /εκποίησης /διαγραφής του φυλασσόμενου είδους.	Πιν 08 Κατάσταση ή μεταβολή
3	ΕΙΔΟΣ	Το Είδος φυλασσόμενου.	Πιν 14 Είδος φυλασσόμενου

4	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	Η ποσότητα του φυλασσόμενου είδους σε αριθμό.	
5	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	Η μονάδα μέτρησης που χρησιμοποιείται για το φυλασσόμενο είδος.	Πιν 10 Μονάδα μέτρησης
6	ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ	Η αξία του φυλασσόμενου είδους, κατά το χρόνο κτήσης του. (Καταχωρίστε αριθμό ΜΗΔΕΝ εάν ο τρόπος κτήσης ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ, π.χ. δωρεά. Εάν το φυλασσόμενο είδος είναι ΜΕΤΡΗΤΑ καταχωρίστε το ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ αυτών).	
7	ΑΞΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ/ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ	Η αξία πώλησης όλου ή μέρους του φυλασσόμενου είδους που πραγματοποιήθηκε στο έτος για το οποίο υποβάλλεται η δήλωση. (Καταχωρίστε ΜΗΔΕΝ εάν η μεταβίβαση ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ, π.χ. Δωρεά)	
8	ΝΟΜΙΣΜΑ	Το Νόμισμα που αντιστοιχεί στην αποτίμηση και στην αξία κτήσης ή πώλησης/μεταβίβασης του καταχωριζόμενου φυλασσόμενου είδους.	Πιν 07 Νόμισμα
9	ΤΡΟΠΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	ΟΛΟΙ οι τρόποι, με τους οποίους έχει αποκτηθεί το φυλασσόμενο είδος.	Πιν 15 Τρόποι κτήσης φυλασσόμενου
10	ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	ΟΛΕΣ οι πηγές, από τις οποίες προήλθαν τα χρήματα με τα οποία αποκτήθηκε το φυλασσόμενο είδος.	Πιν 12 Πηγή προέλευσης χρημάτων
11	ΠΟΣΟ ΠΗΓΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Το ποσό που αντιστοιχεί σε κάθε πηγή προέλευσης χρημάτων.	
12	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Επισημάνσεις που αφορούν σε κάποιο από τα φυλασσόμενα είδη και το Όργανο Ελέγχου θα πρέπει να γνωρίζει.	

Ο ΠΙΝΑΚΑΣ 09. Ακίνητα και εμπράγματα δικαιώματα σε αυτά, συμπληρώνεται ως εξής:

Α/Α	ΠΕΔΙΟ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΙΜΩΝ
1	ΚΑΤΟΧΟΣ	Ο ιδιοκτήτης του ακινήτου.	
2	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ /ΜΕΤΑΒΟΛΗ	Η χρονική περίοδος απόκτησης /εκποίησης /διαγραφής του καταχωριζόμενου ακινήτου.	Πιν 08 Κατάσταση ή μεταβολή
3	ΧΩΡΑ	Η χώρα στην οποία βρίσκεται το ακίνητο.	Πιν 13 Χώρα

4	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Η Περιφέρεια της Ελλάδος στην οποία βρίσκεται το ακίνητο.	Όλες οι Περιφέρειες της Ελλάδας.
5	ΝΟΜΟΣ	Ο Νομός της Ελλάδος στον οποίο βρίσκεται το ακίνητο.	Όλοι οι Νομοί της Ελλάδας.
6	ΔΗΜΟΣ	Ο Δήμος στον οποίο βρίσκεται το ακίνητο.	Όλοι οι Δήμοι της Ελλάδας σύμφωνα με το σχέδιο Καποδίστρια.
7	ΟΔΟΣ Ή ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	Όταν υπάρχει οδός και αριθμός του ακινήτου διαφορετικά η τοποθεσία.	
8	ΑΡΙΘΜΟΣ	Όταν υπάρχει αριθμός επί της οδού	
9	ΕΙΔΟΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ	Το είδος που σχετίζεται καλύτερα με το καταχωριζόμενο ακίνητο.	Πιν 17 Είδος ακινήτου
10	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΚΙΝΗΤΟΥ	Η κατάσταση που χαρακτηρίζει το ακίνητό σας. Όταν το ακίνητο είναι κατοικήσιμο, αποπερατωμένο κ.λπ., επιλέξτε ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ.	Πιν 18 Κατάσταση ακινήτου
11	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΕΔΑΦΟΥΣ ΣΕ m2	Η έκταση αγροτεμαχίων, καλλιεργειών, οικοπέδων και παρόμοιων ακινήτων σε τετραγωνικά μέτρα. Στα κτίσματα καταχωρίστε τα τυχόν τετραγωνικά μέτρα εδάφους, όπως και στο Ε9, αλλιώς καταχωρίστε ΜΗΔΕΝ (π.χ. διαμερίσματα και καταστήματα σε πολυκατοικίες).	
12	ΟΡΟΦΟΣ ΚΤΙΣΜΑΤΟΣ	Ο όροφος που βρίσκεται το κτίσμα.	Πιν19 Όροφος κτίσματος
13	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΥΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΕ m2	Τα τετραγωνικά μέτρα των κύριων χώρων, ΜΟΝΟ στην περίπτωση κτισμάτων. Το ίδιο και για αποθήκες, χώρους στάθμευσης, και λοιπά κτίσματα που αποτελούν <u>ανεξάρτητες ιδιοκτησίες</u> και απαιτείται ξεχωριστή εγγραφή, όπως και στο Ε9.	
14	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΕ m2	Η επιφάνεια σε τετραγωνικά μέτρα για αποθήκες, χώρους στάθμευσης και λοιπά ακίνητα που συμπεριλαμβάνονται στο εν λόγω ακίνητο και <u>δεν αποτελούν ανεξάρτητες ιδιοκτησίες</u> .	

15	ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ	Το τετραψήφιο έτος κατασκευής. Αφορά ΜΟΝΟ κτίσματα και μονάδες παραγωγής ενέργειας. Έτος κατασκευής θεωρείται το έτος της ΝΕΟΤΕΡΗΣ οικοδομικής αδείας.	
16	ΕΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	Το τετραψήφιο έτος κατά το οποίο το ακίνητο περιέρχεται στην κατοχή του αναφερόμενου ιδιοκτήτη.	
17	ΕΤΟΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ	Το τετραψήφιο έτος κατά το οποίο το ακίνητο εκποιείται ή διαγράφεται.	
18	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΠΙΣΙΝΑΣ ΣΕ m ²	Επιφάνεια σε τετραγωνικά μέτρα (καταχωρίστε αριθμό ΜΗΔΕΝ εάν στο ακίνητο ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ πισίνα).	
19	ΙΣΧΥΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	Την ισχύ σε KW. (καταχωρίστε αριθμό ΜΗΔΕΝ εάν στο ακίνητο ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ μονάδα παραγωγής ενέργειας)	
20	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΤΙΜΗΜΑ	Το άθροισμα των χρημάτων που δαπανήθηκαν από τον υπόχρεο για την απόκτηση των σχετικών δικαιωμάτων σε ενεργό νόμισμα	
21	ΝΟΜΙΣΜΑ	Το νόμισμα στο οποίο δηλώνονται όλες οι αξίες της τρέχουσας ενότητας	Πιν 07 Νόμισμα
22	ΑΡΙΘΜΟΙ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ	Ο αριθμοί συμβολαίων, όπως αναγράφονται στα συμβόλαια απόκτησης. Αν δεν υπάρχουν συμβόλαια καταχωρίστε τον αριθμό ΜΗΔΕΝ.	
23	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ	Τα ονοματεπώνυμα των συμβολαιογράφων, όπως αναγράφονται στα συμβόλαια απόκτησης. Αν δεν υπάρχουν συμβόλαια καταχωρίστε " ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ"	
24	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΑΞΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ	Η αντικειμενική αξία σε ενεργό νόμισμα, όπως αναγράφεται στο συμβόλαιο απόκτησης. Σε περίπτωση που δεν αναγράφεται καταχωρίστε ΜΗΔΕΝ.	
25	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝ ΤΙΜΗΜΑ	Το ποσό που εισέπραξε ο αναφερόμενος ιδιοκτήτης σε ενεργό νόμισμα μετά την	

		<p>εκποίηση/μεταβολή του συγκεκριμένου εμπράγματος δικαιώματός του κι ΕΦΟΣΟΝ στο πεδίο «Κατάσταση / Μεταβολή» έχετε επιλέξει εκποίηση / διαγραφή.</p> <p>(Καταχωρίστε τον αριθμό ΜΗΔΕΝ εάν ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ π.χ. γονική παροχή)</p>	
26	ΑΡΙΘΜΟΙ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ ΕΚΠΟΙΗΣΗΣ/ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ	<p>Ο αριθμός συμβολαίου, όπως αναγράφεται στο συμβόλαιο εκποίησης/μεταβολής, εφόσον στο πεδίο «Κατάσταση / Μεταβολή» έχει επιλεγεί εκποίηση / διαγραφή. Αν δεν υπάρχουν συμβόλαια καταχωρίστε τον αριθμό ΜΗΔΕΝ</p>	
27	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ (ΕΚΠΟΙΗΣΗ/ΜΕΤΑΒΟΛΗ)	<p>Τα ονοματεπώνυμα των συμβολαιογράφων, όπως αναγράφονται στα συμβόλαια εκποίησης/μεταβολής, εφόσον στο πεδίο Κατάσταση / Μεταβολή έχετε επιλέξει ΕΚΠΟΙΗΣΗ / ΔΙΑΓΡΑΦΗ. Αν δεν υφίστανται συμβόλαια καταχωρίστε "ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ".</p>	
28	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΑΞΙΑ ΕΚΠΟΙΗΣΗΣ/ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ	<p>Η αντικειμενική αξία, όπως αναγράφεται στο συμβόλαιο εκποίησης/μεταβολής σε ενεργό νόμισμα , εφόσον στο πεδίο Κατάσταση/Μεταβολή έχετε επιλέξει εκποίηση/διαγραφή. Σε περίπτωση που δεν αναγράφεται η αντικειμενική αξία καταχωρίστε ΜΗΔΕΝ.</p>	
29	ΚΩΔΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ (Κ.Α.Ε.Κ.) ΑΚΙΝΗΤΟΥ	<p>Καταχωρίστε ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ τον Κωδικό Αριθμό Εθνικού Κτηματολογίου που έχει το ακίνητο, ΕΦΟΣΟΝ έχει ενταχθεί στο Εθνικό Κτηματολόγιο</p>	
30	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥΜΕΝΟΥ	<p>Το ονοματεπώνυμο του κληρονομούμενου.</p>	
31	ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ	<p>Τη σχέση του κληρονόμου με τον κληρονομούμενο.</p>	<p>Πιν 23 Ιδιότητα κληρονόμου</p>

32	ΤΡΟΠΟΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ	Ο τρόπος απόκτησης της ιδιότητας του κληρονόμου	Πιν 22 Τρόπος απόκτησης της ιδιότητας του κληρονόμου
33	ΕΙΔΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ	Το είδος δικαιώματος επί του ακινήτου	Πιν 20 Εμπράγματο δικαίωμα ακινήτου
34	% ΣΥΝΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	Το επί τοις εκατό ποσοστό συνιδιοκτησίας επί του ακινήτου	
35	ΤΡΟΠΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	Ο τρόπος κτήσης του ακινήτου	Πιν 21 Τρόπος κτήσης ακινήτου
36	ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	ΟΛΕΣ οι πηγές, από τις οποίες προήλθαν τα χρήματα για την απόκτηση του ακινήτου	Πιν 12 Πηγή προέλευσης χρημάτων
37	ΠΟΣΟ ΠΗΓΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Το ποσό που αντιστοιχεί σε κάθε πηγή προέλευσης.	
38	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Επισημάνσεις που αφορούν κάποιο από τα ακίνητα και το Όργανο Ελέγχου θα πρέπει να γνωρίζει.	

Ο ΠΙΝΑΚΑΣ 10. Κάθε χρήσης οχήματα, συμπληρώνεται ως εξής :

Α/Α	ΠΕΔΙΟ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΙΜΩΝ
1	ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ	Ο ιδιοκτήτης του καταχωριζόμενου οχήματος.	
2	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΜΕΤΑΒΟΛΗ	Η χρονική περίοδος απόκτησης/εκποίησης/ διαγραφής του καταχωρισμένου οχήματος.	Πιν 08 Κατάσταση ή μεταβολή
3	ΕΙΔΟΣ ΟΧΗΜΑΤΟΣ	Το είδος του οχήματος.	Πιν 24 Είδος Οχήματος
4	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	Ο αριθμός κυκλοφορίας του οχήματος.	
5	ΚΥΒΙΣΜΟΣ	Ο κυβισμός του οχήματος σε κυβικά εκατοστά.	
6	% ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	Το ποσοστό ιδιοκτησίας επί του οχήματος.	
7	ΕΤΟΣ 1 ^{ης} ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	Το έτος κατά το οποίο κυκλοφόρησε για 1 ^η φορά το όχημα.	
8	ΕΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	Το έτος κατά το οποίο ο ιδιοκτήτης απέκτησε το όχημα.	
9	ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΤΙΜΗΜΑ (€)	Το τίμημα που αντιστοιχεί στο ποσοστό ιδιοκτησίας του αναφερόμενου.	

		(Συνολικό τίμημα επί ποσοστό ιδιοκτησίας του αναφερόμενου ιδιοκτήτη). (Καταχωρίζεται ΜΗΔΕΝ εάν ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙ χρηματική συναλλαγή π.χ. γονική παροχή).	
10	ΕΤΟΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ	Το έτος κατά το οποίο το όχημα εκποιείται ή διαγράφεται, εφόσον στο πεδίο «Κατάσταση / Μεταβολή» έχει επιλεγεί εκποίηση / διαγραφή.	
11	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝ ΤΙΜΗΜΑ (€)	Το ποσό που εισέπραξε ο αναφερόμενος ιδιοκτήτης μετά την εκποίηση/μεταβολή του συγκεκριμένου του οχήματος, ΕΦΟΣΟΝ στο πεδίο «Κατάσταση / Μεταβολή» έχει επιλεγεί εκποίηση / διαγραφή.	
12	ΝΟΜΙΣΜΑ	Το νόμισμα στο οποίο δηλώνονται όλες οι αξίες της τρέχουσας ενότητας	Πιν 07 Νόμισμα
13	ΤΡΟΠΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	Όλοι οι τρόποι κτήσης του οχήματος.	Πιν 25 Τρόποι κτήσης οχήματος/πλωτού/εναέριου μέσου
14	ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	Όλες οι πηγές προέλευσης των χρημάτων για την απόκτηση του οχήματος από τον αναφερόμενο ιδιοκτήτη.	Πιν 12 Πηγή προέλευσης χρημάτων
15	ΠΟΣΟ ΠΗΓΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Το ποσό που σχετίζεται με κάθε πηγή προέλευσης χρημάτων.	
16	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Επισημάνσεις που αφορούν σε κάποιο από τα οχήματα και το Όργανο Ελέγχου θα πρέπει να γνωρίζει.	

Ο ΠΙΝΑΚΑΣ 11. Πλωτά μέσα, συμπληρώνεται ως εξής :

A/A	ΠΕΔΙΟ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΙΜΩΝ
1	ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ	Ο ιδιοκτήτης του καταχωριζόμενου πλωτού μέσου.	

2	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΜΕΤΑΒΟΛΗ	Η χρονική περίοδος απόκτησης/εκποίησης/διαγραφής του καταχωριζόμενου πλωτού μέσου.	Πιν 08 Κατάσταση ή μεταβολή
3	ΕΙΔΟΣ ΠΛΩΤΟΥ ΜΕΣΟΥ	Το είδος του πλωτού μέσου.	Πιν 26 Είδος πλωτού
4	ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΗΟΛΟΓΙΟΥ ή ΛΕΜΒΟΛΟΓΙΟΥ	Ο Αριθμός Νηολογίου ή Λεμβολογίου του πλωτού μέσου.	
5	ΜΗΚΟΣ ΣΚΑΦΟΥΣ (σε μ.)	Το μήκος του σκάφους σε μέτρα.	
6	% ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	Το ποσοστό ιδιοκτησίας (%) επί του πλωτού μέσου.	
7	ΛΙΜΕΝΑΣ ΝΗΟΛΟΓΗΣΗΣ ή ΛΕΜΒΟΛΟΓΗΣΗΣ	Ο λιμένας στον οποίο το πλωτό μέσο είναι νηολογημένο ή λεμβολογημένο κατά την ημερομηνία αναφοράς της δήλωσης	
8	ΕΤΟΣ 1 ^{ης} ΝΗΟΛΟΓΗΣΗΣ	Το έτος, κατά το οποίο νηολογήθηκε για 1 ^η φορά το πλωτό μέσο.	
9	ΕΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	Το έτος, κατά το οποίο ο αναφερόμενος ιδιοκτήτης απέκτησε το πλωτό μέσο.	
10	ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΤΙΜΗΜΑ(€)	Το τίμημα που αντιστοιχεί στο ποσοστό ιδιοκτησίας του αναφερόμενου. (Συνολικό τίμημα επί ποσοστό ιδιοκτησίας του αναφερόμενου ιδιοκτήτη). (Καταχωρείται ΜΗΔΕΝ εάν ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙ χρηματική συναλλαγή π.χ. γονική παροχή).	
11	ΕΤΟΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ	Το έτος κατά το οποίο το πλωτό μέσο εκποιήθηκε ή διαγράφηκε, εφόσον στο πεδίο «Κατάσταση / Μεταβολή» έχει επιλεγεί εκποίηση / διαγραφή.	
12	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝ ΤΙΜΗΜΑ (€)	Το ποσό που εισέπραξε ο αναφερόμενος ιδιοκτήτης μετά την εκποίηση/μεταβολή του συγκεκριμένου πλωτού μέσου, εφόσον στο πεδίο «Κατάσταση / Μεταβολή» έχει επιλεγεί εκποίηση / διαγραφή. (Καταχωρίζεται ΜΗΔΕΝ εάν ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙ χρηματική συναλλαγή π.χ. γονική παροχή)	
13	ΝΟΜΙΣΜΑ	Το νόμισμα στο οποίο δηλώνονται όλες οι αξίες της τρέχουσας ενότητας	Πιν 07 Νόμισμα
14	ΤΡΟΠΟΙ ΚΤΗΣΗΣ	Όλοι οι τρόποι κτήσης του πλωτού μέσου.	Πιν 25 Τρόποι κτήσης οχήματος/πλωτού/εναέριου μέσου

15	ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	Όλες οι πηγές προέλευσης των χρημάτων για την απόκτηση του πλωτού μέσου από τον αναφερόμενο ιδιοκτήτη.	Πιν 12 Πηγή προέλευσης χρημάτων
16	ΠΟΣΟ ΠΗΓΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Το ποσό που σχετίζεται με κάθε πηγή προέλευσης χρημάτων.	
17	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Επισημάνσεις που αφορούν σε κάποιο από τα οχήματα και το Όργανο Ελέγχου θα πρέπει να γνωρίζει.	

Ο ΠΙΝΑΚΑΣ 12 Εναέρια μέσα, συμπληρώνεται ως εξής :			
Α/Α	ΠΕΔΙΟ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΙΜΩΝ
1	ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ	Ο ιδιοκτήτης του εναέριου μέσου.	
2	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΜΕΤΑΒΟΛΗ	Η χρονική περίοδος απόκτησης/εκποίησης/ διαγραφής του εναέριου μέσου.	Πιν 08 Κατάσταση ή μεταβολή
3	ΕΙΔΟΣ ΕΝΑΕΡΙΟΥ ΜΕΣΟΥ	Το είδος του εναέριου μέσου	Πιν 27 Είδος εναέριου μέσου
4	ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΗΟΛΟΓΙΟΥ	Ο Αριθμός Νηολογίου του εναέριου μέσου.	
5	ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΚΑΦΟΥΣ	Η χωρητικότητα του αεροσκάφους σε επιβάτες.	
6	% ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	Το ποσοστό ιδιοκτησίας του εναέριου μέσου.	
7	ΕΤΟΣ 1 ^{ης} ΝΗΟΛΟΓΗΣΗΣ	Το έτος, κατά το οποίο νηολογήθηκε για 1 ^η φορά το εναέριο μέσο.	
8	ΕΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	Το έτος, κατά το οποίο ο αναφερόμενος ιδιοκτήτης απέκτησε το εναέριο μέσο.	
9	ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΤΙΜΗΜΑ (€)(ΤΙΜΗΜΑ Χ % ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ)	Το τίμημα που αντιστοιχεί στο ποσοστό ιδιοκτησίας του αναφερόμενου. (Συνολικό τίμημα επί ποσοστό ιδιοκτησίας του αναφερόμενου ιδιοκτήτη). (Καταχωρίζεται ΜΗΔΕΝ εάν ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙ χρηματική συναλλαγή π.χ. γονική παροχή).	
10	ΕΤΟΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ	Το έτος, κατά το οποίο το εναέριο μέσο εκποιήθηκε ή διαγράφηκε, εφόσον	

		στο πεδίο «Κατάσταση / Μεταβολή» έχει επιλεγεί εκποίηση / διαγραφή.	
11	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝ ΤΙΜΗΜΑ (€)	Το ποσό που εισέπραξε ο αναφερόμενος ιδιοκτήτης μετά την εκποίηση/μεταβολή του συγκεκριμένου εναέριου μέσου, εφόσον στο πεδίο «Κατάσταση / Μεταβολή» έχει επιλεγεί εκποίηση / διαγραφή. (Καταχωρίζεται ΜΗΔΕΝ εάν ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙ χρηματική συναλλαγή π.χ. γονική παροχή).	
12	ΝΟΜΙΣΜΑ	Το νόμισμα στο οποίο δηλώνονται όλες οι αξίες της τρέχουσας ενότητας.	Πιν 07 Νόμισμα
13	ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	Όλες οι πηγές προέλευσης των χρημάτων για την απόκτηση του εναέριου μέσου, από τον αναφερόμενο ιδιοκτήτη.	Πιν 12 Πηγή προέλευσης χρημάτων
14	ΠΟΣΟ ΠΗΓΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Το ποσό που σχετίζεται με κάθε πηγή προέλευσης χρημάτων.	
15	ΤΡΟΠΟΙ ΚΤΗΣΗΣ	Όλοι οι τρόποι κτήσης του εναέριου μέσου.	Πιν 25 Τρόποι κτήσης οχήματος/πλωτού/εναέριου μέσου
16	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Επισημάνσεις που αφορούν σε κάποιο από τα εναέρια μέσα και το Όργανο Ελέγχου θα πρέπει να γνωρίζει.	

Ο ΠΙΝΑΚΑΣ 13 Συμμετοχές σε κάθε είδους επιχείρηση, συμπληρώνεται ως εξής :			
A/A	ΠΕΔΙΟ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΙΜΩΝ
1	ΣΥΜΜΕΤΕΧΩΝ	Το πρόσωπο που συμμετέχει στη νομική οντότητα.	
2	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΜΕΤΑΒΟΛΗ	Τη χρονική περίοδο απόκτησης/εκποίησης/διαγραφής της καταχωριζόμενης συμμετοχής.	Πιν 08 Κατάσταση ή μεταβολή
3	ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	Το είδος συμμετοχής	Πιν28 Είδος Συμμετοχής
4	ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	Το είδος της επιχείρησης.	Πιν29 Είδος επιχείρησης
5	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	Η επωνυμία της επιχείρησης όπως αυτή αναγράφεται στα επίσημα σε ισχύ έγγραφα.	

6	ΧΩΡΑ ΕΔΡΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ / ΝΟΜΙΚΗΣ ΟΝΤΟΤΗΤΑΣ	Η χώρα στην οποία η νομική οντότητα έχει την έδρα της.	Πιν 13 Χώρα
7	ΑΦΜ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	Ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου με τον οποίο η νομική οντότητα είναι καταχωρισμένη στις αρμόδιες ελληνικές Αρχές.	
8	% ΠΕΡΣΙΝΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	Το ποσοστό της συμμετοχής του αναφερόμενου στην καταχωρισμένη νομική οντότητα, στις 31/12 του αμέσως προηγούμενου έτους για το οποίο υποβάλλετε την ΔΠΚ	
9	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΔΗΛΩΣΗΣ	Το ποσοστό της συμμετοχής του αναφερόμενου στην καταχωριζόμενη νομική οντότητα, κατά τον χρόνο αναφοράς της δήλωσης	
10	ΕΤΟΣ ΕΝΑΡΞΗΣ / ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	Το έτος κατά το οποίο ο αναφερόμενος αποκτά συμμετοχή για πρώτη φορά στην καταχωριζόμενη νομική οντότητα.	
11	ΑΡΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΣΦΟΡΑΣ	Η αξία του κεφαλαίου, που ο αναφερόμενος εισέφερε ΑΡΧΙΚΑ στη νομική οντότητα.	
12	ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΣΦΟΡΑΣ 31/12	Η αξία του κεφαλαίου, που ο αναφερόμενος κατέχει στη νομική οντότητα, κατά τον χρόνο αναφοράς της δήλωσης	
13	ΝΟΜΙΣΜΑ	Το νόμισμα στο οποίο δηλώνονται όλες οι αξίες της τρέχουσας ενότητας.	Πιν 07 Νόμισμα
14	ΠΗΓΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	Όλες οι πηγές προέλευσης των χρημάτων για την απόκτηση της συμμετοχής, από τον αναφερόμενο, στη νομική οντότητα, από την έναρξη συμμετοχής έως την ημερομηνία αναφοράς της δήλωσης	Πιν 12 Πηγή προέλευσης χρημάτων
15	ΑΞΙΑ ΑΓΟΡΑΣ	Η αξία του κεφαλαίου που εισέφερε ο αναφερόμενος ΣΥΝΟΛΙΚΑ κατά τη διάρκεια του έτους για το οποίο υποβάλλεται η ΔΠΚ (1/1 έως 31/12)	

16	ΠΟΣΟ ΠΗΓΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Το ποσό που σχετίζεται με κάθε πηγή προέλευσης χρημάτων.	
17	ΑΞΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ	Η αξία του κεφαλαίου που εισέπραξε από πώληση ο αναφερόμενος ΣΥΝΟΛΙΚΑ, κατά τη διάρκεια του έτους για το οποίο υποβάλλεται η ΔΠΚ (1/1 έως 31/12)	
18	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Επισημάνσεις που αφορούν σε κάποια από τις συμμετοχές και το Όργανο Ελέγχου θα πρέπει να γνωρίζει.	

Ο ΠΙΝΑΚΑΣ 14 Δανειακές Υποχρεώσεις κι οφειλές, συμπληρώνεται ΜΟΝΟ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΥΠΟΧΡΕΟΥΣ υποβολής ΔΠΚ & ΔΟΣ προς την Επιτροπή 3^Α της Βουλής ως εξής :

Εφόσον το αρμόδιο όργανο ελέγχου είναι η Επιτροπή 3α της Βουλής, συμπληρώστε δανειακές υποχρεώσεις προς ημεδαπά και αλλοδαπά πιστωτικά και τραπεζικά ιδρύματα, λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου και φυσικά πρόσωπα κατά την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους. Επιπρόσθετα συμπεριλάβετε κάθε οφειλή που προέρχεται από διοικητικά πρόστιμα, χρηματικές ποινές, φόρους και τέλη προς το Δημόσιο και τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τέλη προς Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και εισφορές προς οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης και υπερβαίνει τις πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ

Α/Α	ΠΕΔΙΟ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΙΜΩΝ
1	ΟΦΕΙΛΕΤΗΣ	Το ονοματεπώνυμο του οφειλέτη	
2	ΕΙΔΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ	Το είδος της υποχρέωσης	Πιν 30 Είδος υποχρέωσης
3	ΠΙΣΤΩΤΗΣ	Επωνυμία, τίτλος ή το ονοματεπώνυμο του Πιστωτή	
4	ΑΡΧΙΚΟ ΠΟΣΟ	Το αρχικό ποσό της υποχρέωσης κατά την ημερομηνία ανάληψής (της δανειακής υποχρέωσης)	
5	ΝΟΜΙΣΜΑ	Το νόμισμα στο οποίο έχει αναληφθεί η Υποχρέωση	Πιν 07 Νόμισμα
6	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ	Το υπόλοιπο οφειλόμενο ποσό κατά την 31/12 του προηγούμενου έτους	
7	ΗΜ/ΝΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ	Η ημερομηνία που δημιουργήθηκε η υποχρέωση	
8	ΗΜ/ΝΙΑ ΛΗΞΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ	Η ημερομηνία λήξης της υποχρέωσης, εφόσον είναι γνωστή	
9	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Επισημάνσεις που αφορούν σε κάποια από τις οφειλές και το Όργανο Ελέγχου θα πρέπει να γνωρίζει	

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ ΠΑΡΑΜΕΤΡΙΚΩΝ ΤΙΜΩΝ

- Πιν 01 Περιουσία στο εξωτερικό
- Πιν 02 Ιδιότητες Υπόχρεου
- Πιν 03 Βαθμός
- Πιν 04 Καθήκοντα υπόχρεου
- Πιν 05 Οικογενειακή Κατάσταση
- Πιν 06 Είδος εσόδου
- Πιν 07 Νόμισμα
- Πιν 08 Κατάσταση ή μεταβολή
- Πιν 09 Είδος επενδυτικού προϊόντος
- Πιν 10 Μονάδα μέτρησης
- Πιν 11 Τρόπος κτήσης επενδυτικού προϊόντος
- Πιν 12 Πηγή προέλευσης χρημάτων
- Πιν 13 Χώρα
- Πιν 14 Είδος φυλασσόμενου
- Πιν 15 Τρόποι κτήσης φυλασσόμενου
- Πιν 16 Είδος κατάθεσης
- Πιν 17 Είδος ακινήτου
- Πιν 18 Κατάσταση ακινήτου
- Πιν 19 Όροφος κτίσματος
- Πιν 20 Εμπράγματο δικαίωμα ακινήτου
- Πιν 21 Τρόπος κτήσης ακινήτου
- Πιν 22 Τρόπος απόκτησης της ιδιότητας του κληρονόμου
- Πιν 23 Ιδιότητα κληρονόμου
- Πιν 24 Είδος οχήματος
- Πιν 25 Τρόποι κτήσης οχήματος/πλωτού/εναέριου μέσου
- Πιν 26 Είδος πλωτού
- Πιν 27 Είδος εναέριου μέσου
- Πιν 28 Είδος συμμετοχής
- Πιν 29 Είδος επιχείρησης
- Πιν 30 Είδος υποχρέωσης

ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΙΚΩΝ ΤΙΜΩΝ

Πιν 01 Περιουσία στο εξωτερικό	
1	ΝΑΙ
2	ΟΧΙ

Πιν 03 Βαθμός	
1	Α΄
2	Β΄
3	Γ΄
4	Δ΄
5	Ε΄
6	ΣΤ΄
7	ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ε.Σ.Υ.
8	ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ε.Σ.Υ.
9	ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ Α΄ Ε.Σ.Υ
10	ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ Β΄ Ε.Σ.Υ
11	ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Π.Ε.Δ.Υ.
12	ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ-ΑΡΧΗΓΟΣ
13	ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ
14	ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΣ
15	ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ
16	ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
17	ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
18	ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ Α΄
19	ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ Β΄
20	ΥΠΑΣΤΥΝΟΜΟΣ Α΄
21	ΥΠΑΣΤΥΝΟΜΟΣ Β΄
22	ΔΟΚΙΜΟΣ ΥΠΑΣΤΥΝΟΜΟΣ
23	ΑΝΘΥΠΑΣΤΥΝΟΜΟΣ
24	ΑΡΧ/ΚΑΣ
25	ΑΡΧ/ΚΑΣ Α΄
26	ΑΡΧ/ΚΑΣ Β΄
27	ΥΠΑΡΧ/ΚΑΣ Α΄
28	ΥΠΑΡΧ/ΚΑΣ Β΄
29	ΑΣΤ/ΚΑΣ
30	ΔΟΚΙΜΟΣ ΑΣΤΥΦΥΛΑΚΑΣ
31	ΕΙΔΙΚΟΣ ΦΡΟΥΡΟΣ
32	ΣΥΝΟΡΙΑΚΟΣ ΦΥΛΑΚΑΣ
33	ΦΡΟΥΡΟΣ
34	ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ-ΑΡΧΗΓΟΣ
35	ΑΡΧΙΠΥΡΑΡΧΟΣ
36	ΠΥΡΑΡΧΟΣ
37	ΑΝΤΙΠΥΡΑΡΧΟΣ
38	ΕΠΙΠΥΡΑΓΟΣ
39	ΠΥΡΑΓΟΣ
40	ΥΠΟΠΥΡΑΓΟΣ
41	ΑΝΘΥΠΟΠΥΡΑΓΟΣ
42	ΔΟΚΙΜΟΣ ΑΝΘΥΠΟΠΥΡΑΓΟΣ
43	ΠΥΡΟΝΟΜΟΣ

44	ΑΡΧΙΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ
45	ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ
46	ΔΟΚΙΜΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ
47	ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΕΠΟΧΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
48	ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ ΠΕΝΤΑΕΤΟΥΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ
49	ΝΑΥΑΡΧΟΣ
50	ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΣ
51	ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ
52	ΑΡΧΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ
53	ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ
54	ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ
55	ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ
56	ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ
57	ΑΝΘΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ
58	ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ
59	ΑΝΘΥΠΑΣΠΙΣΤΗΣ
60	ΑΡΧΙΚΕΛΕΥΣΤΗΣ
61	ΕΠΙΚΕΛΕΥΣΤΗΣ
62	ΚΕΛΕΥΣΤΗΣ
63	ΛΙΜΕΝΟΦΥΛΑΚΑΣ
64	ΔΟΚΙΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΦΥΛΑΚΑΣ
65	ΔΟΚΙΜΟΣ ΚΕΛΕΥΣΤΗΣ ΛΣ
66	ΔΟΚΙΜΟΣ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ ΛΣ
67	ΑΠΟΣΤΡΑΤΟΣ/Η
68	ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ
69	ΆΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν 04 Καθήκοντα υπόχρεου

1	ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ
2	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ
3	ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ
4	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ
5	ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ
6	ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ
7	ΒΟΗΘΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ
8	ΕΛΕΓΚΤΗΣ
9	ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
10	ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
11	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
12	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
13	ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
14	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
15	ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
16	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ
17	ΆΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν 05 Οικογενειακή Κατάσταση

1	ΑΓΑΜΟΣ/Η
2	ΕΓΓΑΜΟΣ/Η
3	ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ/Η
4	ΧΗΡΕΙΑ
5	ΣΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ
6	ΣΥΜΒΙΩΝ ΒΑΣΕΙ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ

Πιν 06 Είδος εσόδου	
1	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΑΘΑΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ, ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ Κ.Λ.Π.(ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ, ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΟ ΤΡΟΠΟ, ΦΟΡΟΛΟΓ. ΑΥΤΟΤΕΛΩΣ, ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΑ)
2	ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ
3	ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
4	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ
5	ΔΑΝΕΙΑ
6	ΔΩΡΕΕΣ
7	ΔΙΑΘΕΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
8	ΚΕΡΔΗ ΑΠΟ ΛΑΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΠΑΙΓΝΙΑ
9	ΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΗΜΕΔΑΠΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
10	ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ, ΤΟΚΟΙ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
11	ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
12	ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
13	ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΖΟΜΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
14	ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ
15	ΑΝΑΔΡΟΜΙΚΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΤΩΝ
16	ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν 07 Νόμισμα	
1	ΕΥΡΩ
2	ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ
3	ΓΙΕΝ
4	ΕΛΒΕΤΙΚΟ ΦΡΑΓΚΟ
5	ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ
6	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ
7	ΓΟΥΑΝ
8	ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΛΙΡΑ
9	ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ
10	ΑΡΙΑΡΙ
11	ΑΦΓΑΝΙ
12	ΒΑΤΟΥ
13	ΓΚΟΥΑΡΑΝΙ
14	ΓΚΟΥΡΝΤ
15	ΓΟΥΟΝ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ
16	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ
17	ΔΗΝΑΡΙΟ ΛΙΒΥΗΣ
18	ΔΗΝΑΡΙΟ ΠΓΔΜ
19	ΔΗΝΑΡΙΟ ΣΕΡΒΙΑΣ
20	ΔΗΝΑΡΙΟ ΤΗΣ ΑΛΓΕΡΙΑΣ
21	ΔΗΝΑΡΙΟ ΤΟΥ ΙΡΑΚ
22	ΔΗΝΑΡΙΟ ΤΟΥ ΚΟΥΒΕΙΤ
23	ΔΗΝΑΡΙΟ ΤΟΥ ΜΠΑΧΡΕΙΝ
24	ΔΗΝΑΡΙΟ ΤΥΝΗΣΙΑΣ
25	ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ
26	ΔΟΛΑΡΙΟ ΒΕΡΜΟΥΔΩΝ
27	ΔΟΛΑΡΙΟ ΓΟΥΙΑΝΑΣ
28	ΔΟΛΑΡΙΟ ΛΙΒΕΡΙΑΣ
29	ΔΟΛΑΡΙΟ ΜΠΑΧΑΜΑΣ

30	ΔΟΛΑΡΙΟ ΝΑΜΙΜΠΙΑΣ
31	ΔΟΛΑΡΙΟ ΝΕΑΣ ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ
32	ΔΟΛΑΡΙΟ ΝΗΣΙΩΝ ΦΙΤΖΙ
33	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ
34	ΔΟΛΑΡΙΟ ΤΖΑΜΑΙΚΑΣ
35	ΔΟΛΑΡΙΟ ΤΗΣ ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ
36	ΔΟΛΑΡΙΟ ΝΗΣΩΝ ΚΕΥΜΑΝ
38	ΔΟΛΑΡΙΟ ΤΟΥ ΜΠΕΛΙΖΕ
39	ΔΟΛΑΡΙΟ ΤΟΥ ΜΠΡΟΥΝΕΙ
40	ΔΟΛΑΡΙΟ ΤΟΥ ΣΟΥΡΙΝΑΜ
41	ΔΟΛΑΡΙΟ ΤΡΙΝΙΝΤΑΝΤ ΚΑΙ ΤΟΜΠΑΓΚΟ
42	ΔΟΛΑΡΙΟ ΤΩΝ ΜΠΑΡΜΠΑΝΤΟΣ
43	ΔΟΛΑΡΙΟ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ ΤΟΥ ΣΟΛΟΜΩΝΤΑ
44	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ
45	ΕΣΚΟΥΔΟ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ
46	ΖΛΟΤΙ
47	ΙΟΡΔΑΝΙΚΟ ΔΗΝΑΡΙΟ
48	ΚΕΤΣΑΛ
49	ΚΙΝΑ ΠΑΠΟΥΑ-ΝΕΑΣ ΓΟΥΙΝΕΑΣ
50	ΚΙΠ
51	ΚΟΛΟΝ
52	ΚΟΡΟΝΑ ΔΑΝΙΑΣ
53	ΚΟΡΟΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ (ΚΡÓΝΑ)
54	ΚΟΡΟΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ (ΚΡΟΝΕ)
55	ΚΟΡΟΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ (ΚΡΟΝΑ)
56	ΚΟΡΟΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ (ΚΟΡΟΝΑ)
57	ΚΟΥΑΝΖΑ
58	ΚΟΥΑΤΣΑ ΤΗΣ ΖΑΜΠΙΑΣ
59	ΚΟΥΑΤΣΑ ΤΟΥ ΜΑΛΛΑΟΥΙ
60	ΚΟΥΝΑ
61	ΚΥΑΤ ΜΙΑΝΜΑΡ
62	ΛΑΡΙ
63	ΛΑΤΣ
64	ΛΕΒ
65	ΛΕΚ
66	ΛΕΜΠΙΡΑ
67	ΛΕΟΝΕ ΤΗΣ ΣΙΕΡΑ ΛΕΟΝΕ
68	ΛΙΛΑΝΓΚΕΝΙ
69	ΛΙΡΑ ΑΙΓΥΠΤΟΥ
70	ΛΙΡΑ ΓΙΒΡΑΛΤΑΡ
71	ΛΙΡΑ ΛΙΒΑΝΟΥ
72	ΛΙΡΑ ΣΥΡΙΑΣ
73	ΛΙΡΑ ΤΟΥ ΣΟΥΔΑΝ
74	ΛΙΤΑΣ
75	ΛΟΤΙ
76	ΜΑΝΑΤ ΤΟΥ ΑΖΕΡΜΠΑΪΤΖΑΝ
77	ΜΑΝΑΤ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΜΕΝΙΣΤΑΝ
78	ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΟ ΜΑΡΚΟ ΒΟΣΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗΣ
79	ΜΕΤΙΚΑΛ
80	ΜΟΛΔΑΒΙΚΟ ΛΕΟΥ
81	ΜΠΑΛΜΠΟΑ
82	ΜΠΑΧΤ
83	ΜΠΙΡ
84	ΜΠΟΛΙΒΑΡ
85	ΜΠΟΛΙΒΙΑΝΟ
86	ΝΑΙΡΑ
87	ΝΑΚΦΑ

88	ΝΓΚΟΥΛΝΤΡΟΥΜ
89	ΝΕΑ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΛΙΡΑ
90	ΝΕΟ ΔΟΛΑΡΙΟ ΤΗΣ ΤΑΪΒΑΝ
91	ΝΕΟ ΡΟΥΜΑΝΙΚΟ ΛΕΟΥ
92	ΝΕΟ ΣΕΚΕΛ
93	ΝΕΟ ΣΟΛ ΠΕΡΟΥ (NUEVO SOL)
94	ΝΤΑΛΑΖΙ (DALASI)
95	ΝΤΙΡΧΑΜ ΜΑΡΟΚΟΥ
96	ΝΤΙΡΧΑΜ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΑΡΑΒΙΚΩΝ ΕΜΙΡΑΤΩΝ
97	ΝΤΟΜΠΡΑ
98	ΝΤΟΝΓΚ
99	ΝΤΡΑΜ
100	ΟΥΓΓΡΙΚΟ ΦΙΟΡΙΝΙ
101	ΟΥΓΚΙΓΙΑ
102	ΠΑΑΝΓΚΑ
103	ΠΑΤΑΚΑ
104	ΠΕΣΟ ΑΡΓΕΝΤΙΝΗΣ
105	ΠΕΣΟ ΔΟΜΙΝΙΚΑΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
106	ΠΕΣΟ ΚΟΛΟΜΒΙΑΣ
107	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟΥ
108	ΠΕΣΟ ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΝΗΣ
109	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ
110	ΠΕΣΟ ΧΙΛΗΣ
111	ΠΟΥΛΑ
112	ΡΑΝΤ
113	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ
114	ΡΙΑΛ ΣΑΟΥΔΙΚΗΣ ΑΡΑΒΙΑΣ (RIYAL)
115	ΡΙΑΛ ΤΟΥ ΙΡΑΝ
116	ΡΙΑΛ ΤΟΥ ΟΜΑΝ
117	ΡΙΑΛ ΥΕΜΕΝΗΣ
118	ΡΙΓΙΑΛ ΤΟΥ ΚΑΤΑΡ
119	ΡΙΕΛ ΚΑΜΠΟΤΖΗΣ
120	ΡΙΝΓΚΙΤ
121	ΡΟΥΒΛΙ ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑΣ
122	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ
123	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ
124	ΡΟΥΠΙΑ ΜΑΥΡΙΚΙΟΥ
125	ΡΟΥΠΙΑ ΤΗΣ ΣΡΙ ΛΑΝΚΑΣ (RUPEE)
126	ΡΟΥΠΙΑ ΤΟΥ ΝΕΠΑΛ (RUPEE)
127	ΡΟΥΠΙΑ ΤΟΥ ΠΑΚΙΣΤΑΝ (RUPEE)
128	ΡΟΥΠΙΑ ΤΩΝ ΣΕΪΧΕΛΛΩΝ (SEYCHELLOIS RUPEE)
129	ΡΟΥΦΙΓΙΑ
130	ΣΕΛΙΝΙ ΚΕΝΥΑΣ
131	ΣΕΛΙΝΙ ΟΥΓΚΑΝΤΑΣ
132	ΣΕΛΙΝΙ ΣΟΜΑΛΙΑΣ
133	ΣΕΛΙΝΙ ΤΑΝΖΑΝΙΑΣ (SHILLING)
134	ΣΕΝΤΙ ΤΗΣ ΓΚΑΝΑΣ
135	ΣΟΜ ΤΗΣ ΚΙΡΓΙΖΙΑΣ
136	ΣΟΜ ΤΟΥ ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ
137	ΣΟΜΟΝΙ
138	ΤΑΚΑ
139	ΤΑΛΑ
140	ΤΕΝΓΚΕ
141	ΤΟΥΓΚΡΙΚ
142	ΦΡΑΓΚΟ CFA ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ
143	ΦΡΑΓΚΟ CFA ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ
144	ΦΡΑΓΚΟ ΓΟΥΙΝΕΑΣ

145	ΦΡΑΓΚΟ ΚΟΜΟΡΩΝ
146	ΦΡΑΓΚΟ ΤΗΣ ΡΟΥΑΝΤΑ
147	ΦΡΑΓΚΟ ΤΟΥ ΚΟΝΓΚΟ
148	ΦΡΑΓΚΟ ΤΟΥ ΜΠΟΥΡΟΥΝΤΙ
149	ΦΡΑΓΚΟ ΤΟΥ ΤΖΙΜΠΟΥΤΙ
150	ΧΡΙΒΝΙΑ
151	ΧΡΥΣΟ ΚΟΡΝΤΟΜΠΑ ΤΗΣ ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑΣ

Πιν 08 Κατάσταση ή μεταβολή	
1	ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΣΕ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΧΡΗΣΗ
2	ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΧΡΗΣΗ
3	ΕΚΠΟΙΗΣΗ/ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΣΤΗΝ ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΧΡΗΣΗ
4	ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΟΙΗΣΗ/ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΣΤΗΝ ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΧΡΗΣΗ

Πιν9 Είδος επενδυτικού προϊόντος	
1	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ
2	ΚΑΤΑΠΙΣΤΕΥΜΑ (TRUST)
3	ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ
4	ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ ΕΠΑΝΑΓΟΡΑΣ (REPOS)
5	ΜΕΤΟΧΕΣ
6	ΟΜΟΛΟΓΑ
7	ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ
8	ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν10 Μονάδα μέτρησης	
1	ΤΕΜΑΧΙΑ
2	ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ
3	ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ
4	ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν11 Τρόπος κτήσης επενδυτικού προϊόντος	
1	ΑΓΟΡΑ
2	ΓΟΝΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ
3	ΔΩΡΕΑ
4	ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ
5	ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν 12 Πηγή προέλευσης χρημάτων	
1	ΧΩΡΙΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ
2	ΔΑΝΕΙΟ
3	ΔΩΡΕΑ
4	ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΕΤΟΥΣ
5	ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΤΩΝ
6	ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΤΡΕΧΟΝΤΟΣ ΕΤΟΥΣ ΚΑΙ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΤΩΝ
7	ΚΕΡΔΗ ΑΠΟ ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΓΝΙΑ / ΛΑΧΕΙΑ

8	ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ
9	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ
10	ΠΩΛΗΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ
11	ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν 13 Χώρα	
1	ΑΓΙΑ ΛΟΥΚΙΑ
2	ΑΓΙΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ
3	ΑΓΙΟΣ ΒΙΚΕΝΤΙΟΣ ΚΑΙ ΓΡΕΝΑΔΙΝΕΣ
4	ΑΓΙΟΣ ΜΑΡΙΝΟΣ
5	ΑΓΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΑΙ ΝΕΒΙΣ
6	ΑΓΚΟΛΑ
7	ΑΖΕΡΜΠΑΪΤΖΑΝ
8	ΑΙΓΥΠΤΟΣ
9	ΑΙΘΙΟΠΙΑ
10	ΑΪΤΗ
11	ΑΚΤΗ ΕΛΕΦΑΝΤΟΣΤΟΥ
12	ΑΛΒΑΝΙΑ
13	ΑΛΓΕΡΙΑ
14	ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΣΑΜΟΑ
15	ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΤΙΜΟΡ
16	ΑΝΓΚΟΥΙΛΑ
17	ΑΝΔΟΡΡΑ
18	ΑΝΤΙΓΚΟΥΑ ΚΑΙ ΜΠΑΡΜΠΟΥΝΤΑ
19	ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ
20	ΑΡΜΕΝΙΑ
21	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ
22	ΑΥΣΤΡΙΑ
23	ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ
24	ΒΑΝΟΥΑΤΟΥ
25	ΒΑΤΙΚΑΝΟ
26	ΒΕΛΓΙΟ
27	ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ
28	ΒΕΡΜΟΥΔΕΣ
29	ΒΙΕΤΝΑΜ
30	ΒΟΛΙΒΙΑ
31	ΒΟΡΕΙΑ ΚΟΡΕΑ
32	ΒΟΣΝΙΑ-ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ
33	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
34	ΒΡΑΖΙΛΙΑ
35	ΒΡΕΤΑΝΙΚΕΣ ΠΑΡΘΕΝΕΣ ΝΗΣΟΙ
36	ΓΑΛΛΙΑ
37	ΓΕΡΜΑΝΙΑ
38	ΓΕΩΡΓΙΑ
39	ΓΙΒΡΑΛΤΑΡ

40	ΓΚΑΜΠΙΑ
41	ΓΚΑΜΠΟΝ
42	ΓΚΑΝΑ
43	ΓΚΕΡΝΣΕΪ
44	ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑ
45	ΓΟΥΙΑΝΑ
46	ΓΟΥΙΝΕΑ
47	ΓΟΥΙΝΕΑ ΜΠΙΣΣΑΟΥ
48	ΓΡΕΝΑΔΑ
49	ΔΑΝΙΑ
50	ΔΟΜΙΝΙΚΑΝΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
51	ΕΛ ΣΑΛΒΑΔΟΡ
52	ΕΛΒΕΤΙΑ
53	ΕΛΛΑΔΑ
54	ΕΡΥΘΡΑΙΑ
55	ΕΣΘΟΝΙΑ
56	ΖΑΜΠΙΑ
57	ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ
58	ΗΝΩΜΕΝΑ ΑΡΑΒΙΚΑ ΕΜΙΡΑΤΑ
59	ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ
60	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ
61	ΙΑΠΩΝΙΑ
62	ΙΝΔΙΑ
63	ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ
64	ΙΟΡΔΑΝΙΑ
65	ΙΡΑΚ
66	ΙΡΑΝ
67	ΙΡΛΑΝΔΙΑ
68	ΙΣΗΜΕΡΙΝΗ ΓΟΥΙΝΕΑ
69	ΙΣΗΜΕΡΙΝΟΣ
70	ΙΣΛΑΝΔΙΑ
71	ΙΣΠΑΝΙΑ
72	ΙΣΡΑΗΛ
73	ΙΤΑΛΙΑ
74	ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ
75	ΚΑΜΕΡΟΥΝ
76	ΚΑΜΠΟΤΖΗ
77	ΚΑΝΑΔΑΣ
78	ΚΑΤΑΡ
79	ΚΕΝΤΡΟΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
80	ΚΕΝΥΑ
81	ΚΙΝΑ
82	ΚΙΡΓΙΖΙΑ
83	ΚΙΡΙΜΠΑΤΙ
84	ΚΟΛΟΜΒΙΑ

85	ΚΟΜΟΡΕΣ
86	ΚΟΝΓΚΟ
87	ΚΟΣΣΟΒΟ
88	ΚΟΣΤΑ ΡΙΚΑ
89	ΚΟΥΒΑ
90	ΚΟΥΒΕΙΤ
91	ΚΡΟΑΤΙΑ
92	ΚΥΠΡΟΣ
93	ΚΟΝΓΚΟ
94	ΛΑΟΣ
95	ΛΕΣΟΤΟ
96	ΛΕΤΤΟΝΙΑ
97	ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑ
98	ΛΙΒΑΝΟΣ
99	ΛΙΒΕΡΙΑ
100	ΛΙΒΥΗ
101	ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ
102	ΛΙΧΤΕΝΣΤΑΙΝ
103	ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ
104	ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡΗ
105	ΜΑΚΑΟ
106	ΜΑΛΑΙΣΙΑ
107	ΜΑΛΑΟΥΙ
108	ΜΑΛΔΙΒΕΣ
109	ΜΑΛΙ
110	ΜΑΛΤΑ
111	ΜΑΡΟΚΟ
112	ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ
113	ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΑ
114	ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ
115	ΜΕΞΙΚΟ
116	ΜΙΑΝΜΑΡ
117	ΜΙΚΡΟΝΗΣΙΑ
118	ΜΟΓΓΟΛΙΑ
119	ΜΟΖΑΜΒΙΚΗ
120	ΜΟΛΔΑΒΙΑ
121	ΜΟΝΑΚΟ
122	ΜΟΝΣΕΡΑΤ
123	ΜΠΑΝΓΚΛΑΝΤΕΣ
124	ΜΠΑΧΑΜΕΣ
125	ΜΠΑΧΡΕΙΝ
126	ΜΠΕΛΙΖΕ
127	ΜΠΕΝΙΝ
128	ΜΠΟΝΑΙΡ
129	ΜΠΟΤΣΟΥΑΝΑ

130	ΜΠΟΥΡΚΙΝΑ ΦΑΣΟ
131	ΜΠΟΥΡΟΥΝΤΙ
132	ΜΠΟΥΤΑΝ
133	ΜΠΡΟΥΝΕΙ
134	ΝΑΜΙΜΠΙΑ
135	ΝΑΟΥΡΟΥ
136	ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ
137	ΝΕΠΑΛ
138	ΝΗΣΟΙ ΚΟΥΚ
139	ΝΗΣΟΙ ΚΕΪΜΑΝ
140	ΝΗΣΟΙ ΜΑΡΣΑΛ
141	ΝΗΣΟΙ ΜΠΑΡΜΠΑΝΤΟΣ
142	ΝΗΣΟΙ ΤΕΡΚΣ ΚΑΙ ΚΑΪΚΟΣ
143	ΝΗΣΟΣ ΤΟΥ ΜΑΝ
144	ΝΙΓΗΡΑΣ
145	ΝΙΓΗΡΙΑ
146	ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑ
147	ΝΟΡΒΗΓΙΑ
148	ΝΙΟΥΕ
149	ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ
150	ΝΟΤΙΑ ΚΟΡΕΑ
151	ΝΤΟΜΙΝΙΚΑ
152	ΟΜΑΝ
153	ΟΝΔΟΥΡΑ
154	ΟΥΓΓΑΡΙΑ
155	ΟΥΓΚΑΝΤΑ
156	ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ
157	ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΗ
158	ΠΑΚΙΣΤΑΝ
159	ΠΑΛΑΟΥ
160	ΠΑΝΑΜΑΣ
161	ΠΑΠΟΥΑ-ΝΕΑ ΓΟΥΙΝΕΑ
162	ΠΑΡΑΓΟΥΑΗ
163	ΠΑΡΘΕΝΟΙ ΝΗΣΟΙ ΤΩΝ ΗΠΑ
164	ΠΕΡΟΥ
165	ΠΟΛΩΝΙΑ
166	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
167	ΠΡΑΣΙΝΟ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ
168	Π.Γ.Δ.Μ.
169	ΡΟΥΑΝΤΑ
170	ΡΟΥΜΑΝΙΑ
171	ΡΩΣΙΑ
172	ΣΑΜΟΑ
173	ΣΑΟ ΤΟΜΕ ΚΑΙ ΠΡΙΝΣΙΠΕ
174	ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ

175	ΣΕΝΕΓΑΛΗ
176	ΣΕΡΒΙΑ
177	ΣΕΨΧΕΛΛΕΣ
178	ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ
179	ΣΙΕΡΡΑ ΛΕΟΝΕ
180	ΣΛΟΒΑΚΙΑ
181	ΣΛΟΒΕΝΙΑ
182	ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ (ΝΗΣΟΙ)
183	ΣΟΜΑΛΙΑ
184	ΣΟΥΑΖΙΛΑΝΔΗ
185	ΣΟΥΔΑΝ
186	ΣΟΥΗΔΙΑ
187	ΣΟΥΡΙΝΑΜ
188	ΣΡΙ ΛΑΝΚΑ
189	ΣΥΡΙΑ
190	ΤΑΪΒΑΝ
191	ΤΑΪΛΑΝΔΗ
192	ΤΑΝΖΑΝΙΑ
193	ΤΑΤΖΙΚΙΣΤΑΝ
194	ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΤΙΜΟΡ
195	ΤΖΑΜΑΙΚΑ
196	ΤΖΕΡΣΕΪ
197	ΤΖΙΜΠΟΥΤΙ
198	ΤΟΓΚΟ
199	ΤΟΝΓΚΑ
200	ΤΟΥΒΑΛΟΥ
201	ΤΟΥΡΚΙΑ
202	ΤΟΥΡΚΜΕΝΙΣΤΑΝ
203	ΤΡΙΝΙΔΑΔ ΚΑΙ ΤΟΜΠΑΓΚΟ
204	ΤΣΑΝΤ
205	ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
206	ΤΥΝΗΣΙΑ
207	ΥΕΜΕΝΗ
208	ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ
209	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ
210	ΦΙΤΖΙ
211	ΧΙΛΗ
212	ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ
Στον πίνακα περιλαμβάνονται κράτη ή περιοχές δικαιοδοσίας ή υπερπόντιες χώρες ή εδάφη που τελούν υπό οποιοδήποτε καθεστώς σύνδεσης ή εξάρτησης, κατά την έννοια του διεθνούς δικαίου.	

Πιν14 Είδος φυλασσόμενου	
1	ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ
2	ΜΕΤΡΗΤΑ
3	ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΜΕΤΑΛΛΑ

4	ΠΟΛΥΤΙΜΟΙ ΛΙΘΟΙ
5	ΧΡΥΣΕΣ ΛΙΡΕΣ
6	ΆΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν15 Τρόποι κτήσης φυλασσόμενου	
1	ΑΓΟΡΑ
2	ΓΟΝΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ
3	ΔΩΡΕΑ
4	ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ
5	ΆΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν 16 Είδος κατάθεσης	
1	ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟΣ/ΟΨΕΩΣ/ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ
2	ΕΝΕΧΥΡΙΑΣΜΕΝΟΣ
3	ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΟΣ
4	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΚΑΡΤΕΛΑ
5	ΆΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν17 Είδος ακινήτου	
1	ΟΙΚΟΠΕΔΟ
2	ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ
3	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ
4	ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΥΨΟΥΝ
5	ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟ/ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΚΤΙΡΙΟ
6	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ / ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
7	ΑΠΟΘΗΚΗ
8	ΘΕΣΗ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ
9	ΆΛΛΟΣ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ
10	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ
11	ΔΕΝΔΡΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ
12	ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΣ / ΧΕΡΣΑΙΕΣ / ΜΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓ. ΕΚΤΑΣΕΙΣ
13	ΔΑΣΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ
14	ΆΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν 18 Κατάσταση ακινήτου	
1	ΗΜΙΤΕΛΕΣ
2	ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟ
3	ΕΠΕΚΤΑΣΗ
4	ΚΤΙΣΜΑ ΥΠΟ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ/ ΑΔΕΙΑ ή ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΗΣ
5	ΠΡΟΣΚΥΡΩΣΗ / ΡΥΜΟΤΟΜΗΣΗ
6	ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΜΕΝΟ
7	ΆΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν19 Όροφος κτίσματος	
-------------------------------	--

1	ΥΠΟΓΕΙΟ
2	ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ
3	ΙΣΟΓΕΙΟ
4	ΗΜΙΟΡΟΦΟΣ
5	1ος
6	2ος
7	3ος
8	4ος
9	5ος
10	6ος
11	7ος
12	8ος
13	9ος
14	10ος
15	ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν20 Εμπράγματο δικαίωμα ακινήτου	
1	ΠΛΗΡΗΣ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ
2	ΨΙΛΗ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ
3	ΕΠΙΚΑΡΠΙΑ
4	ΣΥΓΚΥΡΙΟΤΗΤΑ
5	ΑΛΛΟ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΟ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Πιν21 Τρόπος κτήσης ακινήτου	
1	ΑΓΟΡΑ
2	ΑΝΑΔΑΣΜΟΣ
3	ΑΝΕΓΕΡΣΗ
4	ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ
5	ΑΝΤΙΠΑΡΟΧΗ
6	ΑΠΟ ΜΕΡΙΔΙΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ
7	ΑΤΥΠΗ ΓΟΝΙΚΗ ΔΩΡΕΑ
8	ΓΟΝΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ
9	ΔΩΡΕΑ
10	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ
11	ΕΡΓΟΛΑΒΙΚΟ ΑΝΤΑΛΛΑΓΜΑ
12	ΙΔΙΟΚΑΤΑΣΚΕΥΗ
13	ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ
14	ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ/ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ
15	ΠΡΟΙΚΩΟ
16	ΣΥΝΕΝΩΣΗ
17	ΧΡΗΣΙΚΤΗΣΙΑ
18	ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν 22 Τρόπος απόκτησης της ιδιότητας του κληρονόμου	
1	ΕΞ ΑΔΙΑΘΕΤΟΥ
2	ΕΚ ΔΙΑΘΗΚΗΣ
3	ΒΑΣΕΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ
4	ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν 23 Ιδιότητα κληρονόμου	
1	ΚΑΤΙΩΝ (τέκνο, εγγονός, δισέγγονο κ.λπ.)
2	ΑΝΙΩΝ (γονέας, παππούς/γιαγιά, προπάππος/προγιαγιά κ.λπ.)
3	ΣΥΖΥΓΟΣ/Μ.Σ.Σ.
4	ΛΟΙΠΟΙ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ (αδελφός/ή, θείος/α κ.λπ.)
5	ΕΞΩΤΙΚΟΣ

Πιν 24 Είδος Οχήματος	
1	ΕΠΙΒΑΤΙΚΟ Ι.Χ.
2	ΕΠΙΒΑΤΙΚΟ Δ.Χ.
3	ΔΙΚΥΚΛΟ
4	ΦΟΡΤΗΓΟ Ι.Χ.
5	ΦΟΡΤΗΓΟ Δ.Χ.
6	ΑΥΤΟΚΙΝΟΥΜΕΝΟ
7	ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ
8	ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΕΛΚΥΣΤΗΡΑΣ
9	ΜΗΧΑΝΗΜΑ ΕΡΓΟΥ
10	ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν25 Τρόποι κτήσης οχήματος/πλωτού/εναέριου μέσου	
1	ΑΓΟΡΑ
2	ΓΟΝΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ
3	ΔΩΡΕΑ
4	ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ
5	ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΣ ΑΓΟΡΑ
6	ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν26 Είδος πλωτού	
1	ΛΕΜΒΟΣ - ΒΑΡΚΑ
2	ΤΑΧΥΠΛΟΟ
3	ΙΣΤΙΟΦΟΡΟ
4	ΠΛΟΙΟ
5	ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν27 Είδος εναέριου μέσου	
1	ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΟ
2	ΑΕΡΟΣΚΑΦΟΣ ΕΛΙΚΟΦΟΡΟ
3	ΑΕΡΟΣΚΑΦΟΣ ΑΕΡΙΩΘΟΥΜΕΝΟ
4	ΑΝΕΜΟΠΤΕΡΟ
5	ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν28 Είδος Συμμετοχής	
1	ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ
2	ΑΦΑΝΗΣ ΕΤΑΙΡΟΣ
3	ΕΤΑΙΡΟΣ ΣΕ Ε.Π.Ε.
4	ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ
5	ΜΕΤΟΧΟΣ ΣΕ Α.Ε.
6	ΕΤΑΙΡΟΣ ΣΕ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ (Ι.Κ.Ε.)
7	ΟΜΟΡΡΥΘΜΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ
8	ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν29 Είδος επιχείρησης	
1	ΑΓΡΟΤΙΚΗ
2	ΑΤΟΜΙΚΗ
3	ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ
4	ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ
5	ΕΞΩΧΩΡΙΑ
6	ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ
7	ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ
8	ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ
9	ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
10	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ
11	ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πιν30 Είδος υποχρέωσης	
1	ΔΑΝΕΙΑ ΠΡΟΣ ΗΜΕΔΑΠΑ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ
2	ΔΑΝΕΙΑ ΠΡΟΣ ΛΟΙΠΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
3	ΔΑΝΕΙΑ ΠΡΟΣ ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ
4	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΠΡΟΣΤΙΜΑ
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΟΙΝΕΣ
6	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΤΕΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
7	ΤΕΛΗ ΠΡΟΣ ΝΠΔΔ
8	ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΠΡΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
9	ΑΛΛΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΔΗΛΩΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

(Η δήλωση περιλαμβάνει τα συμφέροντα και δραστηριότητες των ανωτέρω περιπτώσεων που αφορούν στο προηγούμενο της υποβολής οικονομικό έτος)

Παρακαλώ συμπληρώστε με κάθε δυνατή λεπτομέρεια όπως το είδος της δραστηριότητας, διάρκεια, χρόνος έναρξης, συνεργάτες κλπ.

		ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ/Μ.Σ.Σ.
α)	Επαγγελματικές δραστηριότητες		
β)	Συμμετοχή στη διοίκηση πάσης φύσεως νομικών προσώπων και εταιριών, ενώσεων προσώπων και μη κυβερνητικών οργανώσεων (δώστε επωνυμία, ΑΦΜ, και δραστηριότητες των εταιρειών)		
γ)	Οποιαδήποτε αμειβόμενη τακτική δραστηριότητα που αναλάβατε παράλληλα, με την άσκηση των καθηκόντων σας είτε ως υπάλληλοι είτε ως αυτοαπασχολούμενοι,		
δ)	Οποιαδήποτε αμειβόμενη περιστασιακή δραστηριότητα (περιλαμβανομένων της συγγραφικής δραστηριότητας, του διδακτικού έργου ή της παροχής συμβουλών) που αναλάβατε παράλληλα με την άσκηση των καθηκόντων σας, εάν η συνολική αμοιβή υπερβαίνει τις πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ ανά ημερολογιακό έτος,		
ε)	Τη συμμετοχή σε εταιρεία ή κοινοπραξία, όταν αυτή η συμμετοχή ενδέχεται να έχει επιπτώσεις στη δημόσια πολιτική ή όταν σας δίνει τη δυνατότητα σημαντικής επιρροής επί υποθέσεων της εν λόγω εταιρείας ή σύμπραξης,(δώστε επωνυμία, ΑΦΜ, και δραστηριότητες των εταιρειών)		

στ)	<p>Για την περίπτωση προσώπων που υπηρετούν σε αιρετή δημόσια θέση, οποιαδήποτε οικονομική υποστήριξη από τρίτους, σε προσωπικό ή σε υλικούς πόρους, που χορηγείται σε συνάρτηση με τη δημόσια δραστηριότητά τους, με ένδειξη της ταυτότητας των τρίτων αυτών, εάν η συνολική αξία υπερβαίνει τις τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ.</p>		
ζ)	<p>Οποιαδήποτε συγκεκριμένα οικονομικά συμφέροντα που προκάλεσαν άμεση ή δυνητική σύγκρουση συμφερόντων σε σχέση με τα καθήκοντά τους. Ως σύγκρουση συμφερόντων νοείται η περίπτωση κατά την οποία υπόχρεος έχει προσωπικό συμφέρον που θα μπορούσε να επηρεάσει αθέμιτα την εκτέλεση των καθηκόντων του. Σύγκρουση συμφερόντων δεν υπάρχει στην περίπτωση που ο υπόχρεος αντλεί κάποιο όφελος μόνο ως μέλος του γενικότερου κοινού ή μίας ευρύτερης κατηγορίας ατόμων.</p>		